

Starostwo Powiatowe w Poddębicach

**PROGRAM
OCHRONY ŚRODOWISKA
POWIATU PODDĘBICKIEGO
2025-2028
z uwzględnieniem perspektywy
do roku 2030**

Autor opracowania:
Agnieszka Gośławska
Naczelnik Wydziału Ochrony Środowiska,
Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego
Starostwa Powiatowego w Poddębicach

Poddębice, czerwiec 2024 r.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

1. SPIS TREŚCI

1.	Spis treści.....	2
2.	Wykaz skrótów.....	4
3.	Wstęp.....	5
4.	Streszczenie.....	6
5.	Charakterystyka powiatu poddębickiego.....	9
5.1	Położenie administracyjno-geograficzne.....	9
5.2	Ludność.....	10
5.3	Morfologia i hipsometria.....	12
5.4	Infrastruktura społeczna.....	12
5.5	Sieć komunikacyjna – drogi.....	14
5.6	Potencjał gospodarczy.....	16
5.7	Rolnictwo.....	18
5.8	Leśnictwo.....	21
5.9	Zabytki.....	26
6.	Ocena stanu środowiska.....	28
6.1	Ochrona klimatu i jakości powietrza.....	28
a.	Warunki klimatyczne.....	28
b.	Jakość powietrza atmosferycznego.....	29
c.	Odnawialne źródła energii.....	39
d.	Podsumowanie i tendencje zmian.....	47
e.	Analiza SWOT dla obszaru interwencji: ochrona klimatu i jakości powietrza.....	49
f.	Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji: ochrona klimatu i jakości powietrza.....	49
6.2	Zagrożenia hałasem.....	49
a.	Rodzaje hałasu i wyniki pomiarów.....	49
b.	Podsumowanie i tendencje zmian.....	56
c.	Analiza SWOT dla obszaru interwencji: zagrożenia hałasem.....	57
d.	Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji: zagrożenia hałasem.....	57
6.3	Pola elektromagnetyczne.....	57
a.	Źródła promieniowania elektromagnetycznego.....	57
b.	Podsumowanie i tendencje zmian.....	61
c.	Analiza SWOT dla obszaru interwencji: pola elektromagnetyczne.....	61
d.	Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji: pola elektromagnetyczne.....	62
6.4	Gospodarowanie wodami.....	62
a.	Wody powierzchniowe.....	62
b.	Zagrożenia powodziowe.....	70
c.	Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS).....	70
d.	Mała retencja.....	71
e.	Wody podziemne.....	76
f.	Podsumowanie i tendencje zmian.....	81
g.	Analiza SWOT dla obszaru interwencji: gospodarowanie wodami.....	82
h.	Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji: gospodarowanie wodami.....	82
6.5	Gospodarka wodno-ściekowa.....	82
a.	Ujęcia wód podziemnych.....	82
b.	Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych.....	91
c.	Podsumowanie i tendencje zmian.....	97
d.	Analiza SWOT dla obszaru interwencji: gospodarka wodno-ściekowa.....	98
e.	Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji: gospodarka wodno-ściekowa.....	98
6.6	Zasoby geologiczne.....	99
a.	Rozpoznanie zasobów i eksploatacja.....	99
b.	Wody podziemne zaliczone do kopalin.....	107
c.	Podsumowanie i tendencje zmian.....	110
d.	Analiza SWOT dla obszaru interwencji: zasoby geologiczne.....	110
e.	Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji: zasoby geologiczne.....	111
6.7	Gleby.....	111
a.	Monitoring i struktura gleb.....	111
b.	Podsumowanie i tendencje zmian.....	113
c.	Analiza SWOT w obszarze interwencji: gleby.....	114

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

	d. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji: gleby.....	114
6.8	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.....	114
	a. Plan gospodarki odpadami.....	114
	b. Składowiska odpadów – rekultywacja i monitoring.....	120
	c. Stacje demontażu pojazdów.....	120
	d. Realizacja „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu”.....	120
	e. Podsumowanie i tendencje zmian.....	122
	f. Analiza SWOT w obszarze interwencji: gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.....	122
	g. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji: gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.....	123
6.9	Zasoby przyrodnicze.....	123
	a. Rezerваты przyrody.....	124
	b. Obszary chronionego krajobrazu.....	126
	c. Obszary Natura 2000.....	130
	d. Stanowisko dokumentacyjne.....	132
	e. Użytki ekologiczne.....	132
	f. Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.....	132
	g. Uroczyska.....	133
	h. Pomniki przyrody.....	133
	i. Podsumowanie i tendencje zmian.....	140
	j. Analiza SWOT w obszarze interwencji: zasoby przyrodnicze.....	141
	k. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji: zasoby przyrodnicze.....	141
6.10	Zagrożenia poważnymi awariami.....	141
	a. Stan aktualny.....	141
	b. Podsumowanie i tendencje zmian.....	143
	c. Analiza SWOT w obszarze interwencji: zagrożenia poważnymi awariami.....	143
	d. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji: zagrożenia poważnymi awariami.....	143
7.	Określenie najważniejszych problemów w zakresie ochrony środowiska na terenie powiatu poddębickiego z podziałem na poszczególne obszary interwencji	144
8.	Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie.....	144
	8.1 Cele Programu Ochrony Środowiska Powiatu Poddębickiego.....	144
	8.2 Źródła i możliwości finansowania zadań.....	173
9.	System realizacji programu ochrony środowiska.....	176
	9.1 Współpraca z interesariuszami i instrumenty realizacji programu.....	176
	9.2 Zarządzanie, monitorowanie, ewaluacja i sprawozdawczość z realizacji programu.....	177
10.	Spis tabel.....	179
11.	Spis map.....	181
12.	Spis rysunków	181

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

2. WYKAZ SKROTÓW

ARIMR – Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa;
b.d.– brak danych;
Dz.U. – dziennik ustaw;
EE – efektywność energetyczna
GDDKiA – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad;
GDOŚ– Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Warszawie;
GIOŚ– Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie;
GOZ - gospodarka o obiegu zamkniętym
GUS – BDL – Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Lokalnych;
JCW jednolita część wód
JCWP – jednolite części wód powierzchniowych;
JCWPd – jednolite części wód podziemnych;
JST – jednostka samorządu terytorialnego;
KOBiZE – Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami;
KPOP Krajowy Program Ochrony Powietrza
KPOŚK – Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych;
KZGW – Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej;
KSRR - Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego
MŚ– Ministerstwo Klimatu i Środowiska;
NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
ODR – Ośrodek Doradztwa Rolniczego;
OUG – Okręgowy Urząd Górniczy;
OZE – odnawialne źródła energii;
PEM – pole elektromagnetyczne (promieniowanie elektromagnetyczne);
PEP2040 - Polityka energetyczna Polski do 2040 roku
PGW – Plan gospodarowania wodami;
POŚ– program ochrony środowiska;
PROW – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich;
PSSE – Państwowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna;
PSZOK – Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych;
PGW Plan gospodarowania wodami
PGW WP – Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
PZRP Plan zarządzania ryzykiem powodziowym
RDOŚ– Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska;
RDW – Ramowa Dyrektywa Wodna;
RLM – Równoważna Liczba Mieszkańców
RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej;
SZRWRiR - Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa
UE – Unia Europejska;
WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
WIOŚ– Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska
WORP - wstępna ocena ryzyka powodziowego

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

3. WSTĘP

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r., poz. 54 t. j.) polityka ochrony środowiska to zespół działań mających na celu stworzenie warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Polityka ochrony środowiska jest prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2023 r. poz. 225 t.j. ze zm.). Polityka ochrony środowiska jest prowadzona również za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 w/w ustawy Prawo ochrony środowiska, organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy, w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa wyżej.

Zarząd Powiatu Poddębickiego sporządził następujące programy ochrony środowiska, które zostały przyjęte przez Radę Powiatu w Poddębicach:

- Program Ochrony Środowiska Powiatu Poddębickiego – przyjęty Uchwałą Rady Powiatu w Poddębicach Nr XVII/81/04 z dnia 12.02.2004 r.
- Program Ochrony Środowiska Powiatu Poddębickiego 2012 (z uwzględnieniem lat 2013 – 2016) – przyjęty Uchwałą Rady Powiatu w Poddębicach Nr LXI/332/10 z dnia 20 sierpnia 2010 r.,
- Program Ochrony Środowiska Powiatu Poddębickiego 2016 (z uwzględnieniem lat 2017 – 2020) – przyjęty Uchwałą Rady Powiatu w Poddębicach Nr XLII/246/14 z dnia 16 kwietnia 2014 r.
- Program Ochrony Środowiska Powiatu Poddębickiego 2020 (z uwzględnieniem lat 2021 – 2024) – przyjęty Uchwałą Rady Powiatu w Poddębicach Nr XXXVIII/280/18 z dnia 30 sierpnia 2018 r.

Program Ochrony Środowiska Powiatu Poddębickiego.

„Program Ochrony Środowiska Powiatu Poddębickiego 2025-2028 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2030” został opracowany zgodnie z Wytocznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska oraz Załącznikami do Wytocznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska.

Zgodnie z Wytocznymi ramy czasowe Programu zostały określone zbieżnie z okresami obowiązywania głównych dokumentów strategicznych i programowych w obszarze ochrony środowiska – do 2030 roku.

Przy sporządzaniu niniejszego dokumentu uwzględniono założenia, cele i priorytety zawarte w następujących dokumentach:

- Polityka ekologiczna państwa 2030 – cele szczegółowe: 1. Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego. 2. Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska. 3. Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku
- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030
- Polityka energetyczna Polski do 2040 roku
- Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030
- Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do roku 2025 (z perspektywą do roku 2030 i oraz roku 2040)
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego KSRR 2030
- Krajowy Plan Gospodarowania Odpadami 2028
- Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych
- Plan gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2019-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2031
- Program ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028
- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 – Sejmik Województwa Łódzkiego Uchwałą Nr XXXII/414/21 z dnia 6 maja 2021 roku przyjął Strategię Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030. Wizja: „HARMONIJNIE ROZWIJAJĄCE SIĘ WOJEWÓDZTWO W CENTRUM POLSKI, PRZYJAZNE RODZINOM, MIESZKAŃCOM MIAST I OBSZARÓW WIEJSKICH. REGION, W KTÓRYM NOWOCZESNA GOSPODARKA IDZIE W PARZE Z OCHRONĄ WALORÓW KULTUROWYCH I PRZYRODNICZYCH”.
- Strategia Rozwoju Powiatu Poddębickiego na lata 2021-2027 – przyjęta przez Radę Powiatu Poddębickiego Uchwałą Nr XXXII/168/21 z dnia 30.06.2021 r., zmieniona Uchwałą Nr XXXIV/174/21

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

z dnia 5.08.2021 r. MISJA POWIATU PODDĘBICKIEGO JEST ROZWÓJ I BUDOWANIE MARKI JEDNOSTKI, JAKO ZDROWEGO MIEJSCA DO ŻYCIA I REKREACJI DLA MIESZKAŃCÓW I PRZYJEZDNYCH, W OPARCIU O PROEKOLOGICZNE DZIAŁANIA I WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU PRZYRODNICZEGO I KULTUROWEGO.

WIZJA POWIATU

Powiat Poddębicki jest miejscem z dużymi walorami, środowiskowymi i bytowymi, gdzie rozwija się turystyka i leczenie uzdrowiskowe, a lokalna społeczność czerpie z korzystnych warunków życia.

CELE STRATEGICZNE POWIATU

1. Rozwój infrastruktury Powiatu Poddębickiego
 - a. Poprawa stanu infrastruktury komunikacyjnej (drogowej, pieszej i rowerowej).
 - b. Poprawa jakości i dostępności sieci telekomunikacyjnej (w tym wprowadzenie e-usług).
 - c. Budowanie infrastruktury rekreacyjnej, turystycznej.
 - d. Przygotowanie terenów inwestycyjnych.
 - e. Zwiększenie wykorzystania potencjału odnawialnych źródeł energii (geotermia, energia wiatrowa, energia wodna).
 - f. Ulepszanie infrastruktury zdrowotnej.
 - g. Poprawa infrastruktury pomocy społecznej.
2. Wspieranie rozwoju usług publicznych oraz podniesienie ich jakości.
 - a. Zwiększenie dostępności do usług medycznych, zdrowotnych na terenie Powiatu.
 - b. Usprawnienie świadczenia usług publicznych dla mieszkańców.
 - c. Rozwój oferty edukacyjnej odpowiadającej na potrzeby rynku pracy.
 - d. Inicjowanie działań kulturalnych i sportowych.
 - e. Aktywizacja mieszkańców i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.
3. Ekspozowanie i ochrona walorów oraz potencjału Powiatu.
 - a. Wsparcie i rozwój innowacyjnego i zrównoważonego rolnictwa.
 - b. Wspieranie działań wykorzystujących potencjał turystyczny oraz kulturowy i historyczny Powiatu.
 - c. Wykorzystanie nowego okresu programowania UE w obszarze Zielonego Ładu.
 - d. Zbudowanie silnej współpracy regionalnej z gminami Powiatu i jednostkami sąsiednimi.
 - e. Podejmowanie działań promocyjnych i komunikacyjnych (w tym promocji nowej infrastruktury turystycznej, wydarzeń własnych oraz partnerskich).

4. STRESZCZENIE

Podstawowym celem sporządzenia i uchwalenia Programu Ochrony Środowiska (POŚ) jest realizacja przez jednostki samorządu terytorialnego polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych. Programy Ochrony Środowiska powinny stanowić podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu danej jednostki samorządu terytorialnego.

Przy sporządzaniu „Programu Ochrony Środowiska Powiatu Poddębickiego 2025-2028 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2030” dokonano oceny stanu środowiska, którą oparto o dane pochodzące przede wszystkim z Państwowego Monitoringu Ochrony Środowiska, Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Głównego Urzędu Statystycznego, Państwowej Inspekcji Sanitarnej, stacji sanitarno-epidemiologicznej, Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, regionalnych zarządów gospodarki wodnej, Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej, informacje uzyskane z poszczególnych Gmin z terenu powiatu oraz z innych opracowań i dokumentów wymienionych w bibliografii.

Oceny stanu środowiska na terenie powiatu poddębickiego dokonano z uwzględnieniem dziesięciu obszarów przyszłej interwencji:

- ochrona klimatu i jakości powietrza,
- zagrożenia hałasem,
- pola elektromagnetyczne,
- gospodarowanie wodami,
- gospodarka wodno-ściekowa,
- zasoby geologiczne,
- gleby,
- gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
- zasoby przyrodnicze,
- zagrożenia poważnymi awariami.

W ramach każdego obszaru interwencji uwzględniono zagrożenia horyzontalne:

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- adaptację do zmian klimatu,
- nadzwyczajne zagrożenia środowiska,
- działania edukacyjne
- monitoring środowiska.

Główne zagrożenia środowiska, jak również cele i działania w poszczególnych obszarach wsparcia zidentyfikowano zgodnie ze schematem zawartym w Wytycznych: siły sprawcze – presja – stan – wpływ – reakcja” (D-P-S-I-R), który został opracowany przez OECD i rozwinięty przez Europejską Agencję Środowiska.

Analiza stanu środowiska na terenie powiatu pozwoliła wskazać najważniejsze problemy i obszary wymagające kontynuacji prowadzonych od lat działań.

Wszystkie gminy powiatu poddębickiego objęte są programem ochrony powietrza oraz planem działań krótkoterminowych ze względu na przekroczenia poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM10 oraz planem działań krótkoterminowych ze względu na przekroczenie poziomu docelowego ozonu przyziemnego. Realizując katalog dobrych praktyk zawarty w „Programie ochrony powietrza” dla strefy łódzkiej na terenie powiatu poddębickiego prowadzone są działania w kierunku poprawy stanu jakości powietrza, przy wykorzystaniu różnych dofinansowań, np. Program „Czyste Powietrze, czy „Mój Prąd”. W okresie zimowym nadal bardzo uciążliwa i szkodliwa jest emisja z indywidualnych systemów ogrzewania oraz wykorzystanie do palenia nawet odpadów.

Z dostępnych badań monitoringowych wynika, że największym zagrożeniem ze strony hałasu na terenie Powiatu Poddębickiego jest hałas komunikacyjny, zwłaszcza w miastach Poddębice i Uniejów, przez które przebiega droga krajowa 72 i drogi wojewódzkie. W celu zmniejszenia ilości mieszkańców narażonych na nadmierny hałas prowadzone są inwestycje w zakresie budowy, przebudowy i modernizacji dróg, w celu poprawienia płynności ruchu.

Pomiary monitoringowe PEM, nie wykazały przekroczeń wartości dopuszczalnych poziomów promieniowania elektromagnetycznego w środowisku.

Wyniki oceny jakości wód powierzchniowych wskazują na utrzymujący się zły stan wód. Wpływ na to mają m. in.: zrzut ścieków nieoczyszczonych, zwłaszcza z budynków indywidualnych, szczególnie na terenach wiejskich, spływy z rolnictwa, zanieczyszczenia spływające do rzek poza terenem powiatu. Ważnym problemem jest nadzór nad zasobami wód podziemnych, zwłaszcza w związku z coraz większym zagrożeniem suszą. Wody podziemne wykorzystywane są nie tylko do celów pitnych, ale również do podlewania i celów rolniczych. Powiat poddębicki jest powiatem rolniczym, jest dużo sadów, uprawia się warzywa, a to są działalności wodochłonne. Przy wysokim stopniu zwodociągowania powiatu, rozbudowa i budowa sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu poddębickiego jest nadal niewystarczająca. Niekorzystny wpływ ma na to rozproszona zabudowa na terenach wiejskich, gdzie często technicznie i ekonomicznie nieuzasadnione jest budowanie zbiorczych sieci kanalizacyjnych. To niestety przekłada się na zanieczyszczenie wód powierzchniowych, będące wynikiem zrzutów ścieków nieoczyszczonych, słabym nadzorem nad realizacją przez mieszkańców właściwego postępowania ze ściekami. Zmiany klimatu, wzrastająca temperatura oraz zwiększenie intensywności deszczów nawalnych będzie w przyszłości skutkować koniecznością dostosowania infrastruktury wodno-kanalizacyjnej do panujących warunków. Szczególnie ważne są działania edukacyjne dla mieszkańców w zakresie racjonalnego zużycia wody i szkodliwości zrzutu ścieków do środowiska.

W zakresie gospodarki odpadami każda gmina właściwie realizuje zapisy ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie, w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, w każdej gminie funkcjonuje PSZOK. Powoli wzrasta ilość odpadów zebranych selektywnie, sukcesywnie z terenu powiatu usuwane są odpady zawierające azbest, na co znaczny wpływ ma możliwość uzyskania dofinansowania. Jednak mimo zorganizowanego systemu odbioru odpadów od mieszkańców, nadal znajdują się osoby porzucające śmieci w lasach, przy drogach, itp., tworząc dzikie wysypiska.

Obok problemów związanych z zanieczyszczeniem środowiska, są też obszary, które są szczególnie cenne i warto się nimi chwalić. Powiat poddębicki jest bardzo atrakcyjny pod względem przyrodniczym i krajobrazowym, ponad 22 % w ogólnej powierzchni powiatu stanowią obszary prawnie chronione. Obszary chronionego krajobrazu, rezerваты przyrody, stanowiska dokumentacyjne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, użytki ekologiczne zajmują powierzchnię 19 846,41 ha. Mamy w powiecie 59 pomników przyrody, a opisywane i nazywane są kolejne. 15,6% ogólnej powierzchni Powiatu stanowią lasy. Brak szczególnie uciążliwego przemysłu, przy takich powierzchniach terenów przyrodniczo cennych sprzyjają rozwojowi turystyki, agroturystyki i ogólnie rozwojowi powiatu w kierunku miejsca atrakcyjnego do zwiedzania i wypoczynku. Tereny przyrodniczo cenne wymagają dbałości i ochrony, właściwego monitoringu, a także działań w kierunku podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców w kierunku dbania o otaczające zasoby przyrodnicze.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

W każdym obszarze interwencji dokonano analizy przeprowadzonych już działań w zakresie ochrony środowiska na terenie powiatu, wykonano analizę SWOT - określono słabe i silne strony poszczególnych elementów środowiska oraz szanse i zagrożenia tworzone przez czynniki wewnętrzne oraz zewnętrzne, a także określono tendencję zmian. Na podstawie oceny stanu środowiska określono cele programu ochrony środowiska i zadania, wskazano źródła finansowania zadań i system realizacji programu.

Wyznaczone cele i kierunki interwencji:

Obszar interwencji - Ochrona klimatu i jakości powietrza

Cel: Poprawa jakości powietrza i życia mieszkańców dzięki rozwojowi gospodarki niskoemisyjnej

Kierunki interwencji:

- Poprawa efektywności energetycznej
- Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii
- Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych

Obszar interwencji: Zagrożenia hałasem

Cel: Poprawa klimatu akustycznego

Kierunki interwencji:

- Zmniejszenie liczby ludności narażonej na ponadnormatywny hałas

Obszar interwencji: Ochrona przed polami elektromagnetycznymi

Cel: Ochrona przed polami elektromagnetycznymi

Kierunki interwencji:

- Ochrona przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym

Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami

Cel: Poprawa jakości wód powierzchniowych i minimalizacja zagrożeń dla odtwarzalności i jakości zasobów wód podziemnych

Kierunki interwencji:

- Ochrona i racjonalne gospodarowanie zasobami wód podziemnych
- Poprawa jakości wód powierzchniowych
- Ochrona przed powodzią
- Ochrona przed suszą i deficytem wody

Obszar interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa

Cel: Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej

Kierunki interwencji:

- Zapewnienie dostępu do wody dobrej jakości
- Rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej i oczyszczania ścieków oraz zagospodarowania osadów ściekowych

Obszar interwencji: Zasoby geologiczne

Cel: Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi

Kierunki interwencji:

- Ochrona złóż kopalin poprzez ich racjonalne wykorzystanie umożliwiające perspektywiczną eksploatację
- Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopalin

Obszar interwencji: Gleby

Cel: Ochrona gleb

Kierunki interwencji: Ochrona powierzchni ziemi i poprawa jakości gleby

Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Cel: Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami

Kierunki interwencji:

- Racjonalna gospodarka odpadami
- Ograniczenie negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko

Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze

Cel: Ochrona zasobów przyrody i różnorodności biologicznej

Kierunki interwencji:

- Ochrona istniejących miejsc przyrodniczo cennych i tworzenie warunków dla powstawania nowych

Cel: Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej

Kierunki interwencji:

- Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych i terenów zielonych

Obszar interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami

Cel: Zapobieganie powstawaniu poważnych awarii

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Kierunki interwencji:

- Zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych i związanych z transportem drogowym
- Zmniejszenie stopnia narażenia mieszkańców na skutki poważnych awarii.

Zgodnie z zapisami art. 17 ust. 2, pkt 2 ustawy Prawo ochrony środowiska, projekt Programu Ochrony Środowiska Powiatu Poddębickiego został zaopiniowany przez Zarząd Województwa Łódzkiego, ponadto w toku procedury jego zatwierdzania zapewniono możliwość udziału społeczeństwa na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r., poz. 1094 t. j. ze zmianami).

5. CHARAKTERYSTYKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

5.1. Położenie administracyjno-geograficzne

Powiat Poddębicki położony jest w północno-zachodniej, krańcowej części województwa łódzkiego. Granicę północno-zachodnią powiatu stanowi granica pomiędzy województwem łódzkim a województwem wielkopolskim. Od północnego wschodu powiat graniczy z powiatem łęczyckim, od wschodu z powiatem zgierskim, od południowego wschodu z powiatem pabianickim i łaskim. Od południa i południowego zachodu otacza go powiat zduńskowolski i sieradzki. Długość granic z poszczególnymi powiatami sąsiednimi wynosi:

- z powiatem sieradzkim - ok. 29,5 km
- z powiatem tureckim - ok. 30,5 km
- z powiatem kolskim - ok. 8,5 km
- z powiatem łęczyckim - ok. 39,5 km
- z powiatem zgierskim - ok. 39 km
- z powiatem pabianickim - ok. 19,5 km
- z powiatem łaskim - ok. 2,5 km
- z powiatem zduńskowolskim - ok. 20,5 km

Położenie Powiatu Poddębickiego wyznaczają następujące współrzędne geograficzne:

- kraniec zachodni – 18°38' długości geograficznej wschodniej (punkt na zalewie Jeziorsko na wysokości Tomisławic),
- kraniec wschodni – 19°10' długości geograficznej wschodniej (miejscowość Ignacew Folwarczny),
- kraniec południowy - 51°43' szerokości geograficznej północnej (okolice miejscowości Buczek),
- kraniec północny - 52°07' szerokości geograficznej północnej (miejscowość Cichmiana).

Pod względem fizyko-geograficznym Powiat obejmuje Wysoczyznę Łaską należącą do makroregionu - Niziny Południowo-Wielkopolskiej, składającej się z 13 mezoregionów: Wysoczyzny Leszczyńskiej, Wysoczyzny Kaliskiej, Doliny Konińskiej, Kotliny Kolskiej, Wysoczyzny Kłódawskiej, Równiny Rychwałskiej, Wysoczyzny Tureckiej, Kotliny Sieradzkiej, Kotliny Grabowskiej, Wysoczyzny Złoczewskiej, Kotliny Szczercowskiej, Wysoczyzny Wieruszowskiej i wspomnianej Wysoczyzny Łaskiej.

Rysunek nr 1 Rozmieszczenie gmin powiatu poddębickiego

Źródło: opracowanie własne

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

5.2. Ludność

Powierzchnia powiatu wynosi 881 km², 39356 mieszkańców, gęstość zaludnienia wynosi 45 mieszkańców na 1 km² (stan na 31.12.2023).

W skład powiatu wchodzi 6 gmin:

1. gminy wiejskie:
 - Gmina Dalików
 - Gmina Zadzim
 - Gmina Pęczniew
 - Gmina Wartkowie
2. gminy miejsko-wiejskie:
 - Gmina Poddębice
 - Gmina Uniejów

W obrębie powiatu poddębickiego znajdują się 2 miasta:

- Poddębice
- Uniejów

Gmina Poddębice - gmina miejsko - wiejska leży w centralnej części powiatu poddębickiego. Zajmuje powierzchnię 225 km² (w tym Poddębice - 6 km²) i liczy 14524 mieszkańców, w tym miasto Poddębice 6756 mieszkańców (stan na 31.12.2023). Na gminę składa się 1 miasto i 84 miejscowości skupione w 49 sołectwach.

Sołectwa: Adamów, Antonina, Balin, Bałdrzychów, Borzewisko, Chropy (w tym sołectwie wieś Chropy-Kolonia), Dominikowice, Dzierżazna, Ewelinów, Feliksów, Gibaszew, Golice, Góra Bałdrzychowska (w tym sołectwie wieś Busina), Góra Bałdrzychowska-Kolonia, Grocholice, Józefów, Józefów-Kolonia, Kałów, Karnice, Klementów, Kobylniki, Krępa, Ksawercin, Leśnik, Lipki, Lipnica, Lubiszewice, Łęzki, Malenie, Niemysłów, Niewiesz, Niewiesz-Kolonia, Nowa Wieś, Nowy Pudłów, Panaszew, Podgórcze, Porczyny, Praga, Pudłówek, Rąkczyn, Sempółki, Stary Pudłów, Sworawa (w sołectwie wsie: Bliźnia, Jabłonka, Małe), Szarów, Tarnowa, Tumusin, Wilczków, Wólka, Zagórzycze.

Pozostałe miejscowości: Aleksandrówek, Bliźnia, Boczki, Borki Lipkowskie, Borysew, Budki, Busina, Busina-Kolonia, Byczyna, Chropy-Kolonia, Ciężków, Izabela, Jabłonka, Jankowice, Józefka, Kolonia Byczyna, Księżę Kowale, Leokadiew, Łęzki-Kolonia, Łęzki-Parcel, Madajka, Małe, Marynki, Mrowiczna, Napoleonów, Paulina, Piotrów, Pustkowie, Rodrysin, Stacja Poddębice, Sworawa-Leśniczówka, Szczyty, Truskawiec, Ułany, Wylazłów, Zakrzew.

Sąsiednie gminy: Dalików, Dobra, Lutomiersk, Pęczniew, Uniejów, Wartkowie, Zadzim.

Gmina Uniejów – gmina miejsko - wiejska leży w północno - zachodniej części powiatu poddębickiego. Zajmuje powierzchnię 129 km² (w tym Uniejów - 12 km²) i liczy 6733 mieszkańców, w tym 2982 w mieście Uniejowie (stan na 31.12.2023). Na gminę składa się 1 miasto oraz 39 wsi skupionych w 30 sołectwach.

Sołectwa: Brzeziny, Brzozówka, Czekaj, Czepów, Człopy, Człopki, Dąbrowa, Felicjanów, Góry, Hipolitów, Kozanki Wielkie, Kuczki, Lekaszyn, Łęg Baliński, Orzeszków, Orzeszków-Kolonia, Ostrowsko, Pęgów, Rożniatów, Rożniatów-Kolonia, Skotniki, Spycimierz, Spycimierz-Kolonia, Stanisławów, Wielenin, Wielenin-Kolonia, Wieścice, Wilamów, Wola Przedmiejska, Zaborów, Zieleń.

Sąsiednie gminy: Brudzew, Dąbie, Dobra, Poddębice, Przykona, Świnice Warckie, Wartkowie.

Gmina Dalików - leży we wschodniej części powiatu poddębickiego. Zajmuje powierzchnię 115 km² i liczy 4018 mieszkańców (stan na 31.12.2023). Na gminę składa się 55 miejscowości skupionych w 19 sołectwach.

Sołectwa: Bardzynin, Brudnów, Budzynek, Dalików, Dąbrówka Nadolna, Domaniew, Domaniewek, Gajówka, Idzikowice, Krasnołany, Krzemieniew, Kuciny, Madaje Stare, Oleśnica, Psary, Sarnów, Wilczyca, Zdrzychów, Złotniki.

Pozostałe miejscowości: Aleksandrówka, Antoniew, Antoniew-Lubocha, Brudnów Pierwszy, Brudnów Czwarty, Brudnów Drugi, Brudnów Piąty, Brudnów Stary, Brudnów Trzeci, Dąbrówka Folwarczna, Dąbrówka Górna, Dąbrówka Woźnicka, Dobrzań, Dzierżanów, Emilianów, Eufemia, Fułki, Gajówka-Kolonia, Gajówka-Parcel, Gajówka-Wieś, Huta Bardzyńska, Janów, Julianów, Karolinów, Kazimierzów, Kołoszyn, Kontrewers, Lubocha, Marcinów, Marysin, Ostrów, Piotrów, Przekora, Rozynów, Sarnów-Osiedle, Sarnówek, Stanisławów, Stefanów, Symonia, Tobolice, Wilków, Witów, Władysławów, Włodzimierzów, Woźniki, Wyrobki, Złotniki-Kolonia.

Sąsiednie gminy: Aleksandrów Łódzki, Lutomiersk, Parzęczew, Poddębice, Wartkowie.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Gmina Wartkowice - leży w północnej części powiatu poddębickiego. Zajmuje powierzchnię 140 km² i liczy 6059 mieszkańców (stan na 31.12.2023). Na gminę składa się 60 miejscowości skupionych w 42 sołectwach.

Sołectwa: Biała Góra, Biernacice, Bronów, Bronówek, Chodów, Drwalew, Dzierżawy, Grabiszew, Kiki, Kłódno, Konopnica, Krzepocinek, Łążki, Mrówna, Ner, Nowa Wieś, Nowy Gostków, Orzeszków-Starzyny, Parądzice, Pauzew-Borek, Pełczyska, Plewnik, Polesie, Powodów, Powodów Trzeci, Saków, Sędów, Spędoszyn, Spędoszyn-Kolonia, Stary Gostków, Sucha, Światonia, Truskawiec, Tur, Ujazd, Wartkowice, Wierzbowa, Wola-Dąbrowa, Wólka, Wólki, Zalesie, Żelgoszcz.

Pozostałe miejscowości: Sucha Dolna, Sucha Górna, Powodów Pierwszy, Powodów Drugi, Ner-Parcel, Ner-Kolonia, Kłódno Kolona, Kłónko-Stacja, Brudnówek, Jadwisin, Lewiny, Nasale, Plewnik Pierwszy, Wierzbówka, Wilkowice, Wola Niedźwiedzia, Zacisze, Zawada.

Sąsiednie gminy: Dalików, Łęczysca, Parzęczew, Poddębice, Świnice Warckie, Uniejów.

Gmina Zadzim - leży w południowej części powiatu poddębickiego. Zajmuje powierzchnię 144 km² i liczy 4669 mieszkańców (stan na 31.12.2023). Na gminę składa się 75 miejscowości skupionych w 34 sołectwach.

Sołectwa: Adamka, Bąki, Bogucice, Bratków Dolny, Charchów Księży, Charchów Pański, Chodaki, Dąbrowka, Dzierżazna Szlachecka, Górki Zadzimskie, Grabina, Iwonie, Jeżew, Kłoniszew, Kraszyn, Małyń, Marcinów, Otok, Pałki, Pietruchy, Piotrów, Ralewice, Ruda Jeżewska, Rzechtą Drużbińska, Rzeczyca, Skęczno, Stefanów, Wierzchy, Wola Flaszczyna, Wola Zaleska, Zadzim, Zyгры, Żerniki.

Pozostałe miejscowości: Alfonsów, Annów, Anusin, Bratków Górny, Budy Jeżewskie, Dąbrowka D, Głogowiec, Grabinka, Hilarów, Jeżew PGR, Józefów, Kazimierzew, Kolonia Chodaki, Kolonia Grabinka, Kolonia Piła, Kolonia Rudunki, Kolonia Rzeczyca, Leszkomin, Maksymilianów, Nowy Świat, Otok PKP, Piła, Rudunki, Sikory, Szczawno Rzeczyckie, Urszulin, Walentynów, Wiorzyska, Wola Dąbska, Wola Sipińska, Wyrębów, Zaborów, Zalesie, Zalesie PGR, Zawady.

Sąsiednie gminy: Lutomiersk, Pęczniew, Poddębice, Szadek, Warta, Wodzierady.

Gmina Pęczniew - leży w południowo - zachodniej części powiatu poddębickiego. Powierzchnia gminy wynosi 128 km². Gmina liczy 3353 mieszkańców (stan na 31.12.2023). Składają się na nią 32 miejscowości skupione w 20 sołectwach.

Sołectwa: Borki Drużbińskie, Brodnia, Brodnia-Kolonia, Brzeg, Drużbin, Dybów, Ferdynandów, Jadwiczna, Kraczynki, Księża Młyny, Księża Wólka, Lubola, Osowiec, Pęczniew, Popów, Przywidz, Rudniki, Siedlątków, Wola Pomianowa, Zagórki.

Pozostałe miejscowości: Dąbrowa Lubolska, Łębno, Łęg Popowski, Łyszkowice, Nerki, Popów-Kolonia, Stara Dąbrowa, Suchorzyn, Wylazłów.

TABELA 1 POWIERZCHNIA I LUDNOŚĆ - STAN NA 31.12.2023 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia w km ²	Ludność			
		ogółem	mężczyźni	kobiety	na 1 km ²
POWIAT PODDĘBICKI	881	39356	19435	19921	44,7
Gminy miejsko-wiejskie:					
Poddębice.....	225	14524	7069	7455	64,7
w tym miasto.....	6	6756	3184	3572	1150,9
Uniejów.....	129	6733	3257	3476	52,3
w tym miasto.....	12	2982	1383	1599	243,6
Gminy wiejskie:					
Daliów.....	115	4018	2039	1979	35,1
Pęczniew.....	128	3353	1677	1676	26,3
Wartkowice.....	140	6059	3025	3034	43,2
Zadzim.....	144	4669	2368	2301	32,2

Źródło: dane GUS

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

TABELA 2 STAN I PRZYROST NATURALNY LUDNOŚCI W POWIECIE PODDĘBICKIM NA PRZESTRZENI LAT – NA PODSTAWIE DANYCH GUS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2020	2021	2022	2023
Ludność na 1 km ²	47,9	47,3	45,4	45,1	45,0	44,7
Liczba ludności ogółem	42239	41679	40040	39746	39621	39356
W tym mężczyźni	20871	20648	19791	19626	19561	19435
W tym kobiety	21368	21031	20249	20120	20060	19921
Przyrost naturalny ogółem	-69	-173	-247	-306	-248	-232

Źródło: dane GUS

TABELA 3 LUDNOŚĆ W POWIECIE PODDĘBICKIM W WIEKU PRZEDPR., PRODUKCYJNYM I POPROD. WEDŁUG PŁCI – NA PODSTAWIE DANYCH GUS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2020	2021	2022
Ludność w wieku przedprodukcyjnym ogółem	7791	7087	7139	7100	7025
W tym mężczyźni	3794	3708	3739	3703	3682
W tym kobiety	3997	3379	3400	3397	3343
Ludność w wieku produkcyjnym ogółem	26344	25791	23332	23049	22842
W tym mężczyźni	14341	14069	12794	12619	12463
W tym kobiety	12003	11722	10538	10430	10379
Ludność w wieku poprodukcyjnym ogółem	8104	8801	9569	9597	9754
W tym mężczyźni	2533	2871	3258	3304	3416
W tym kobiety	5571	5930	6311	6293	6338

Źródło: dane GUS

TABELA 4 PROGNOZA DEMOGRAFICZNA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Lata	Prognozowana liczba ludności
	Ogółem
2030	39200
2035	38000
2040	36800
2045	35600
2050	34300

Źródło: dane GUS

Jak wynika z Tabel 1-3 powiat poddębicki charakteryzuje się niskim wskaźnikiem gęstości zaludnienia tj. 44,7 os/km², zagęszczenie ludności na obszarze powiatu jest przy tym nierównomierne, najwyższy wskaźnik występuje oczywiście w miastach: Poddębice – 1150,9 os/km² i Uniejów – 2413,6 os/km². Pod względem liczby mieszkańców według płci, przeważają kobiety. Rok do roku w powiecie spada liczba mieszkańców, mamy ujemny przyrost naturalny, co znaczy, że spada liczba urodzeń przy wzrastającej liczbie zgonów.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Z analizy Tabeli 3 wynika, że zmienia się struktura wiekowa ludności w powiecie. Najbardziej niepokoi malejąca liczba mieszkańców w tzw. wieku produkcyjnym. Prognoza demograficzna dla powiatu (Tabela 4) wskazuje, że nadal będzie się utrzymywać tendencja spadkowa liczby ludności.

Aktualne trendy demograficzne w całym kraju, a więc i w powiecie poddębickim, takie jak: migracje ludności (do miast, za granicę), proces starzenia się społeczeństwa, zmiany modelu rodziny - mają wpływ na rynek pracy, rynek mieszkaniowy, system ochrony zdrowia i opieki społecznej, edukacji, czy system transportowy.

5.3. Morfologia i hipsometria

Obecną rzeźbę terenu Powiatu Poddębickiego ukształtowało głównie zlodowacenie środkowo-polskie. W wyniku procesów glacialnych i peryglacialnych powstały tu różne formy wypukłe i wklęsłe. Do form wypukłych zaliczane są drobne równiny i pagórki w tym wydmore, a przede wszystkim formy wyższego rzędu takie jak: Pagórki Bardzyńskie, Pagórki Niemysławskie, Równinę Poddębicą i Równinę Szadkowską.

Do form wklęsłych zaliczane są kotliny i doliny. Jako formy wklęsłe należy wymienić w pierwszej kolejności dolinę Warty i Neru oraz ich dopływy. Dolina Warty ze swym stromym prawym brzegiem stanowi dominujący element morfologiczny zachodniej części Powiatu. Dolina Neru przecina południkowo środkową część Powiatu Poddębickiego. Dno doliny jest płaskie, a jej stoki łagodne.

Dość charakterystycznymi formami wklęsłymi dla Powiatu Poddębickiego są niecki korozyjne i suche dolinki pozbawione strug wody. Należy podkreślić, że na terenie Powiatu formy wypukłe przeważają nad formami wklęsłymi. Występują one licznie w południowej i środkowej części omawianego obszaru. Rzeźba ich ma charakter denudacyjny. Wydmy, które zalicza się również do form wypukłych, występują na wschód od Wylazłowa i na północ od Biernacic. Są one w znacznej części zalesione.

Najniżej położonym i najmniej urozmaiconym obszarem jest północna część Powiatu. Rzędne terenu zamykają się tu wartościami 120-125 m n.p.m. a w północno-zachodniej części Powiatu, gdzie nizina ta przechodzi w pradolinę Warszawsko-Berlińską i dolinę Warty, powierzchnia terenu obniża się do 100 m n.p.m. Ku południowi teren staje się coraz bardziej urozmaicony. Najbardziej urozmaicona jest środkowa część Powiatu, tzw. Równina Poddębicka, której wschodnią część stanowią Pagórki Bardzyńskie. Tu znajduje się najwyższe wzniesienie Powiatu Poddębickiego – 179,0 m n.p.m.

Południowa część Powiatu objęta jest jednostką zwaną Równiną Szadkowską. Tu obserwuje się również znaczne wzniesienia, a wśród nich, w rejonie miejscowości Zyгры, druga co do wielkości kulminacja na terenie Powiatu, wznoszącą się 176 m n.p.m. i osiągającą wysokość względną – 25 m.

5.4. Infrastruktura społeczna

Oświata:

W powiecie poddębickim liczba szkół i przedszkoli w poszczególnych gminach przedstawia się następująco:

- Gmina Poddębice: Szkoła Podstawowa Nr 1 w Poddębicach, ul. Polna 36, Szkoła Podstawowa w Bałdrzychowie 13A, Szkoła Podstawowa w Niemysławie 32, Publiczna Szkoła Podstawowa w Porczynach oraz Publiczne Przedszkole w Poddębicach, ul. Miła 14/16 i ul. Przejazd 19,
- Gmina Uniejów: Szkoła Podstawowa w Uniejowie, ul. Kościelnicza 26/28, Szkoła Podstawowa w Wieleninie 30A z oddziałem przedszkolnym, Szkoła Podstawowa w Wilamowie 50 z oddziałem przedszkolnym oraz Przedszkole miejskie w Uniejowie, ul. Targowa 19,
- Gmina Dalików: Szkoła Podstawowa im. prof. Mieczysława Szymczaka w Domaniewie + 3 oddziały przedszkolne, Domaniew 42, Szkoła Podstawowa im. Powstańców Styczniowych w Dalikowie + 5 oddziałów przedszkolnych, Dalików, ul. Łęczycka
- Gmina Pęczniew: Szkoła Podstawowa w Pęczniewie, ul. Główna 15, Szkoła Podstawowa w Brzegu 118 oraz jedno publiczne przedszkole,
- Gmina Wartkowice: Szkoła Podstawowa w Wartkowicach, ul. Legionów Polskich 5, Szkoła Podstawowa w Kłodnej, Jadwisin 3, Publiczne Przedszkole w Wartkowicach, ul. Targowa 11, Publiczne Przedszkole w Drwalewie, Punkt przedszkolny w Pełczyskach,
- Gmina Zadzim: Szkoła Podstawowa i Przedszkole Kazimierzew 38, Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Zygrach 71.

Ponadto w Powiecie znajduje się Liceum Ogólnokształcące w Poddębicach, ul. Łęczycka 13/15, Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Poddębicach, ul. Polna 13, Szkoła Muzyczna I stopnia w Uniejowie, ul. Targowa 21, z Filią w Poddębicach.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Opiekę w zakresie diagnozy, terapii i pomocy psychologicznej zapewnia Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Poddębicach, ul. Narutowicza 13.

Kultura i sport:

- Gmina Poddębice: Poddębicki Dom Kultury i Sportu, Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Poddębicach, Powiatowa Biblioteka Publiczna w Poddębicach, Wiejskie Centrum Kultury w Bałdrzychowie i w Niewieszu, Ludowy Zespół Śpiewaczy „Bałdrzychowianie”, Zespół Śpiewaczy „Górzanie”, Orkiestra Dęta OSP w Poddębicach, kluby i stowarzyszenia sportowe: LKS Ner Poddębice, UKS Trops Poddębice, Stowarzyszenie Centrum Promocji Sportu i Rekreacji „Dragon” w Poddębicach, Stowarzyszenie Sportowe „WIT” Poddębice, Stowarzyszenie Górzanie, Fundacja Tu Brzoza, Stowarzyszenie Przyjaciół Bałdrzychowa, Poddębicki Klub Turystyki Rowerowej i Pieszej, Stowarzyszenie Promocji Niewiesza i Okolic, Stowarzyszenie Młodzi Dla Sworawy, Klub biegacza zdyszani.pl i inne,
- Gmina Uniejów: Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury, Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna, Towarzystwo Przyjaciół Uniejowa, Hufiec ZHP Uniejów im. Marii Konopnickiej, Zespół Śpiewaczy „Włościanki” z Wielenina”, Chór żeński „Kantylena”, Kapela ze wsi Wilamów”, Zespół Tańca Dawnego „Dworzanie” & Teatr Ognia „Lux Tenebris”, orkiestry: ZHP-OSP Uniejów, OSP Spycimierz oraz OSP Wielenin, Kapela spod Baszty, Izba Regionalna Ziemi Uniejowskiej, Uniwersytet Trzeciego Wieku w Uniejowie, Uniejowska Akademia Rycerska, Zespół rockowy „De”Formacja”, G.D.P.SQuAD, Zespół „Ranores” i inne,
- Gmina Dalików: Stowarzyszenie Krzemieniew, Zespół Śpiewaczy "JAWOR", Zespół Śpiewaczy "Biała Róża", Galeria Aleksego Matczaka w Idzikowicach (kolekcja obrazów, rzeźb i grafik artysty, które przybliżają historię okolic m.in. „Bitwa pod Dalikowem” czy „Postój kawalerii w Idzikowicach w 1939r.”), Młodzieżowa Orkiestra Dęta OSP Dalików, Gminna Biblioteka Publiczna w Dalikowie, Klub Sportowy GLKS Sarnów/Dalików, Klub Sportowy TĘCZA przy SP Dalików, Towarzystwo śpiewacze w Dalikowie, 10 Kół Gospodyń Wiejskich tj. KGW „Gotowe na wszystko” w Hucie Bardzyńskiej, KGW w Dalikowie, KGW „JAWOR” w Złotnikach, KGW „Brudnowianki”, KGW „Stokrotka” w Psarach, KGW w Krzemieniewie, KGW „Budzyjanki” w Budzynku, KGW „Kuciniarki”, KGW Między Stawami, KGW „Madajanki.
- Gmina Pęczniew: Gminna Biblioteka Publiczna, ludowe zespoły śpiewacze "Lubolanki" z Luboli, "Sobótki" z Brodni i "Jarzębina" z Brzegu, Orkiestry Dęte OSP w Siedlątkowie i Drużbinie, Stowarzyszenie „MY-DLA PĘCZNIEWA”, Stowarzyszenie Seniorów "Bliżej Siebie", Ludowy Klub Sportowy „Sazan Pęczniew”, Stowarzyszenie „Bieg nad Jeziorskim”, Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Brzeg i inne,
- Gmina Wartkowice: Gminna Biblioteka Publiczna w Wartkowicach, Stowarzyszenie Rozwoju Promocji Społeczności Gminy Wartkowice, Zespół Śpiewaczy „Polesianki”, Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Nasz dom”, Muzeum Oświatowe w Bronowie, i inne,
- Gmina Zadzim: Gminna Biblioteka Publiczna w Zadzimiu, Ludowy Zespół Śpiewaczy "Kaliny" z Ralewic i Rzeczycy, Zespół Śpiewaczy „Koniczynki”, Zespół Śpiewaczy „Małyńskie Nutki”, trzy orkiestry strażackie w Zadzimiu, Wierzachach i Zygrach, Gminny Klub Sportowy Zadzim, i inne.

Ochrona zdrowia i opieka społeczna

W Powiecie Poddębickim funkcjonują:

- Szpital w Poddębicach – Poddębickie Centrum Zdrowia
- 21 przychodni
- 15 aptek i 2 punkty apteczne
- Domy Pomocy Społecznej w Gostkowie
- Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Pęczniewie
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Czepowie
- 1 rodzinny dom dziecka
- 44 rodziny zastępcze
- 1 schronisko dla bezdomnych

Na terenie Powiatu funkcjonują Ośrodki Pomocy Społecznej:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Poddębicach,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Uniejowie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dalikowie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pęczniewie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wartkowicach,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zadzimiu,

Kwestie opieki i pomocy społecznej są również realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Poddębicach, ul. Łęczyska 28.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

5.5. Sieć komunikacyjna – drogi

Przez teren Powiatu Poddębickiego przebiegają następujące główne szlaki drogowe (kołowe):

- Trasa 72 (droga krajowa) Łódź - Aleksandrów Łódzki - Poddębice - Uniejów - Turek, która na terenie Powiatu obejmuje odcinek długości 34,543 km od m. Sarnówek, gm. Dalików, przez Poddębice i Uniejów do m. Człopy gm. Uniejów. Trasa ta stanowi połączenie z trasą szybkiego ruchu Warszawa-Poznań (od m. Konin). Jezdnia asfaltowa o szerokości 12 m. Na szlaku tym w m. Poddębice most na rzece Ner o nośności 30 ton i dalej w m. Uniejów most na rzece Warta o nośności 30 ton. W m. Praga ok. 1 km od Poddębic w kierunku Uniejowa nad jezdnią- wiadukt kolejowy szer. 8 m. i wys. 4,8 m.
- Trasa 703 (droga wojewódzka) Poddębice - Gostków - Łęczyca. Długość tej trasy do granicy Powiatu wynosi 15,520 km. Jezdnia asfaltowa o szerokości 7 m.
- Trasa 473 (droga wojewódzka) Uniejów - Szadek - Łask. Długość trasy w granicach powiatu wynosi 33,100 km. Jezdnia asfaltowa o szerokości 7-8 m.
- Trasa 479 (droga wojewódzka) Poddębice - Dąbrowka - Sieradz. Długość trasy granicach powiatu 13,015 km. Jezdnia asfaltowa o szerokość 8 m.
- Trasa 469 (droga wojewódzka) Uniejów - Gostków – Ozorków. Długość w granicach powiatu ok. 23,207 km. Jezdnia asfaltowa.
- Trasa 477 (droga wojewódzka) Porczyny – Praga. Długość trasy na terenie powiatu – 5,540 km.
- Trasa 478 (droga wojewódzka) Rzymosko – Księża Wólka – Krępa. Długość trasy w granicach powiatu – 12,018 km.

Kilometr od miasta Poddębice przebiega linia kolejowa nr 131 tzw. magistrala węglowa, łącząca Gdynię ze Śląskiem, na której znajduje się stacja kolejowa Poddębice. Przez teren powiatu przebiega niemal 32 km tego szlaku.

W Poddębicach krzyżują się drogi:

- droga krajowa nr 72: Konin – Turek – Uniejów – Łódź – Brzeziny – Rawa Mazowiecka
 - droga wojewódzka nr 703: Porczyny – Poddębice – Stary Gostków – Łęczyca – Piątek – Łowicz
- Dziesięć kilometrów na północ od miasta Poddębice, przy drodze na Łęczycę, znajduje się węzeł drogowy Wartkowice ze zjazdem na autostradę A2, łączącą Poznań z Łodzią i Warszawą.

Na terenie powiatu zlokalizowanych jest 333,3 km dróg powiatowych i 521,3 km dróg gminnych.

TABELA 5 DROGI PUBLICZNE W LATACH 2020-2022 R.

Powiat poddębicki	Drogi powiatowe o nawierzchni			Drogi gminne o nawierzchni		
	twardej	twardej ulepszonej	gruntowej	twardej	twardej ulepszonej	gruntowej
w km						
2020	321,4	317,7	14,3	321,9	320,1	199,4
2021	322,1	318,5	11,2	336,9	335,1	183,6
2022	322,1	318,5	11,2	351,2	349,5	175,2

Źródło: dane GUS

TABELA 6 WYKAZ DRÓG POWIATOWYCH

Nr drogi	Szczegółowy przebieg drogi	Klasa	Długość w mb
1700E	Sieradz (ul. Borek)–Wtyń–Dzierżazna-Lubola-Pęczniew-Rzechta-Wierzchy	Z	23488
2523E	Wilczkowice-Borek-Podłęże-Świnice Warckie-Rożniatów	Z	2660
2526E	Chwałborzyce-Mniszew-Wielenin	L	3648
2530E	Świnice Warckie-Wielenin-Orzeszków	Z	3786
2531E	Stawiszyn-Saków-Wartkowice-Praga-Pudłów-Wierzchy	Z	26608
2540E	Tolów-Żelgoszcz-Bronówek	L	3907
3700E	Chodów-Biała Góra	L	3303
3701E	Bronów-Niewiesz-Ewelinów-do drogi nr 473	Z	12800
3702E	Niewiesz-Wilczków-Karnice-Sędów	L	8102
3703E	od drogi nr 469-Domaniew	L	5902
3704E	Porczyny-Bałdrzychów-Zagórzycy-Góra Bałdrzychowska	L	6072
3705E	Poddębice (ul. Parzęczewska)-Brudnów-Budzynek-Parzęczew	Z	13348
3706E	Nowa Wieś-Brudnów-Dalików-Kuciny-Kwiatkowice-Łask (ul. Lutomińska)	Z	19096
3707E	Poddębice (ul. Mickiewicza)-Góra Bałdrzychowska-Kałów-Złotniki-Dalików-Bardzynie-Parzęczew	Z	25212
3708E	Poddębice-Ciężków	L	4510

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

3709E	Panaszew-Kałów-Puczniew-Lutomiersk	Z	6123
3710E	Łyszkowice-Dzierżazna-Krępa	L	11265
3711E	Księżę Młyny-Niemysłów-Porczyny	L	8280
3712E	Siedlątków-Pęczniew-Zadzim-Chodaki	Z	21662
3713E	Księża Wólka-Popów	L	2738
3714E	Niemysłów-Rzechta	L	4380
3715E	Brodnia-Lubola-Rzeczyca-Szadek (ul. Przedmieście Grabowiny, ul. Stodolniana) (w km 5+745 do km 6+270 – powiat sieradzki)	Z	14238
3716E	Poddebice, ul. Sobieskiego	L	405
3717E	Drużbin-Busina Stara	L	7282
3718E	Drużbin-Bratków Dolny	L	5525
3719E	Sarnów-Malanów	L	2940
3720E	Zadzim-Zalesie	L	5953
3721E	Otok-Borki Prusinowskie	L	2524
3722E	Zygry-Borki Prusinowskie	L	2630
3723E	Pudłówek-Małyń-do drogi 3706E	L	12820
3724E	Zygry-Małyń	L	6340
3725E	Od drogi 3724E-Lichawa-Górna Wola-Wilamów	L	3512
3726E	Kłoniszew-Lichawa	L	1484
3727E	Biernacice-Felcjanów-Uniejów (ul. Wschodnia)	L	6450
3728E	Uniejów: ul. Rynek	L	246
3729E	Brudzew-Warenka-Czepów Dolny	L	5245
3730E	Uniejów (ul. Turecka, ul. Kościelnicza)-Wilamów-Chruścin	Z	15093
3731E	Chełmno-Cichmiana-Stanisławów	L	4045
3732E	Skęczniew-Piekary-Człopy	Z	4240
3733E	Uniejów: ul. Rzeczna	L	2235
3734E	Uniejów: ul. Kilińskiego, ul. Targowa	L	1520
3735E	Uniejów: ul. Przechodnia, ul. Krótka	L	253
3736E	Uniejów: ul. Lipowa	L	157
3737E	Uniejów: ul. Bp. Owczarka, Orzechowa, Różana, Wiejska	L	872
3738E	Uniejów: ul. Ireny Bojakowskiej	L	152
3739E	Uniejów: ul. Szkolna, ul. Konopnickiej	L	331
3740E	Uniejów: ul. Zielona	L	161
3741E	Uniejów: ul. Wiśniowa	Z	515
3745E	Poddebice: ul. Krasickiego	L	721
3746E	Poddebice: ul. Północna	Z	800
3747E	Poddebice: ul. 1 Maja	L	750
3748E	Poddebice: ul. Piotrowskiego	L	680
3749E	Poddebice: ul. Krótka	L	770
5137E	Ozorków (ul. Maszkowska, ul. Południowa, ul. Nowy Rynek, ul. Konstytucji 3 Maja)-Parzęczew-Łążki-Powodów-Budzynek	Z	5585
			333364

Z - zbiorcze; L – lokalne Źródło: dane Starostwa, stan na 31.12.2023 r.

Dane z Tabeli 5 pokazują, że nadal na terenie powiatu poddębickiego znajduje się prawie 200 km dróg o nawierzchni gruntowej. Powierzchnia ta powoli się zmniejsza, ale zależne jest to od możliwości uzyskania środków finansowych, pilniejszych potrzeb w zakresie nakładów na inne drogi, natężenia ruchu na danej drodze, itp.

5.6. Potencjał gospodarczy

Jak potwierdzają dane zawarte w Tabeli 7 z roku na rok zmniejsza się liczba osób pracujących, co wiąże się z sytuacją na rynku pracy, ze zmniejszającą się liczbą ludności powiatu (zwłaszcza w wieku produkcyjnym – Tabela 3) i „starzejącym” się społeczeństwem. Powiat poddębicki jest powiatem typowo rolniczym, najwięcej osób w 2010 r. i 2015 (Tabela 7) zatrudnionych było w zawodach związanych z rolnictwem. Obecnie sytuacja ekonomiczna w rolnictwie zmusza ludzi do poszukiwania dodatkowych prac zarobkowych poza pracą w gospodarstwie, dlatego od 2020 r. zmniejszyła się znacznie liczba osób pracujących w rolnictwie i zawodach pokrewnych, na rzecz przemysłu, budownictwa i innych usług. Jeszcze w 2019 r. według danych GUS liczba osób pracujących w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie ogółem wnosila 7554 osoby.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Według danych GUS (Tabela 9) największy udział, bo aż 80% w podmiotach gospodarki narodowej stanowią działalności gospodarcze prowadzone przez osoby fizyczne.

Na terenie powiatu funkcjonują dwa duże zakłady zatrudniające największą ilość pracowników – JTI Polska w Gostkowie Starym, gm. Wartkowice (około 2000 osób) i K-FLEX Polska w Wieleninie Kolonii, gmina Uniejów (około 750 osób). Na terenie powiatu nie funkcjonują zakłady szczególnie uciążliwe dla środowiska.

TABELA 7 PRACUJĄCY WEDŁUG PŁCI I SEKTORÓW W POWIECIE PODDĘBICKIM – NA PODSTAWIE DANYCH GUS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2020	2021
Pracujący ogółem	12304	12487	10581	10636
w tym mężczyźni	6077	6231	5572	5643
w tym kobiety	6227	6256	5009	4993
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo; ogółem	7573	7555	3450	3478
w tym mężczyźni	4178	4142	2022	2044
w tym kobiety	3395	3413	1428	1434
Przemysł i budownictwo; ogółem	1939	1946	3931	3913
w tym mężczyźni	1076	1177	2509	2584
w tym kobiety	863	769	1422	1329
Handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja; ogółem	637	736	981	983
w tym mężczyźni	284	302	421	389
w tym kobiety	353	434	560	594
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości; ogółem	174	182	163	144
w tym mężczyźni	49	60	43	37
w tym kobiety	125	122	120	107
Pozostałe usługi; ogółem	1981	2068	2056	2118
w tym mężczyźni	490	550	577	589
w tym kobiety	1491	1518	1479	1529

Źródło: dane GUS - brak danych za 2022 r. na dzień 30.06.2024 r.

TABELA 8 BEZROBOTNI W POWIECIE PODDĘBICKIM – NA PODSTAWIE DANYCH GUS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2020	2021	2022
Bezrobotni ogółem*	600	877	612	591	541
Bezrobotni w % ludności aktywnej zawodowo	3,3	5,2	3,2	4,0	3,7

Źródło: dane GUS

*Bezrobotni zarejestrowani pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok

TABELA 9 PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ W POWIECIE PODDĘBICKIM – NA PODSTAWIE DANYCH GUS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2020	2021	2022
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wg sekcji PKD 2007 ogółem	2613	2829	2902	2958
udział osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w liczbie podmiotów gospodarki narodowej ogółem w %	80,7	79,9	80,0	80,0
udział podmiotów gospodarki narodowej o liczbie pracujących do 9 osób w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON w %	95,9	96,4	96,4	96,6

Źródło: dane GUS

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

5.7. Rolnictwo

W okresie od 1 września do 30 listopada 2020 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej został przeprowadzony Powszechny Spis Rolny 2020, według stanu na dzień 1 czerwca 2020 r. Zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1091, wszystkie kraje członkowskie UE miały obowiązek przeprowadzić badanie zintegrowanych statystyk dotyczących gospodarstw rolnych w 2020 r. Krajową podstawą prawną do przeprowadzenia spisu rolnego była ustawa o powszechnym spisie rolnym w 2020 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 1728 ze zm.).

Powiat poddębicki jest powiatem typowo rolniczym, dlatego poniżej przedstawiono charakterystykę rolnictwa w powiecie poddębickim – dane GUS - PSR 2020 - WG SIEDZIBY UŻYTKOWNIKA. Siedziba użytkownika gospodarstw indywidualnego to adres zamieszkania użytkownika. Adres ten nie zawsze jest taki sam jak adres zameldowania. Siedziba użytkownika gospodarstwa rolnego osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej to siedziba osoby prawnej lub jednostki lokalnej prowadzącej działalność rolniczą.

TABELA 10 POWSZECHNY SPIS ROLNY 2020 – WEDŁUG SIEDZIBY UŻYTKOWNIKA

Wyszczególnienie		Jednostka	Ilość
Ciągniki i maszyny rolnicze	ciągniki rolnicze	tys. szt.	6,5
	kombajny zbożowe	tys. szt.	0,8
	kombajny ziemniaczane	tys. szt.	0,7
	kombajny buraczane	tys. szt.	0,0
	silosokombajny	tys. szt.	0,0
	opryskiwacze polowe	tys. szt.	2,5
	opryskiwacze sadownicze	tys. szt.	0,1
Gospodarstwa domowe wg źródeł dochodów	z dochodem z działalności rolniczej	tys. gosp.	5,4
	z dochodem z pozarolniczej działalności gospodarczej	tys. gosp.	0,8
	z dochodem z pracy najemnej	tys. gosp.	2,4
	z dochodem z emerytury i renty	tys. gosp.	1,2
	z dochodem z innych niezarobkowych źródeł poza emeryturą i rentą	tys. gosp.	0,6
Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych	gospodarstwa rolne ogółem;	tys. gosp.	5,4
	gospodarstwa rolne ogółem; do 1 ha włącznie	tys. gosp.	0,0
	gospodarstwa rolne ogółem; powyżej 1 ha	tys. gosp.	5,4
	gospodarstwa rolne ogółem; 1 - 5 ha	tys. gosp.	1,9
	gospodarstwa rolne ogółem; 5 ha i więcej	tys. gosp.	3,5
	gospodarstwa rolne ogółem; 5 - 10 ha	tys. gosp.	1,6
	gospodarstwa rolne ogółem; 10 ha i więcej	tys. gosp.	1,9
	gospodarstwa rolne ogółem; 10 - 15 ha	tys. gosp.	0,9
	gospodarstwa rolne ogółem; 15 ha i więcej	tys. gosp.	1,0
	gospodarstwa indywidualne ogółem;	tys. gosp.	5,4
	gospodarstwa indywidualne ogółem; do 1 ha włącznie	tys. gosp.	0,0
	gospodarstwa rolne ogółem; powyżej 1 ha	tys. gosp.	5,4
	gospodarstwa indywidualne ogółem; 1 - 5 ha	tys. gosp.	1,9
	gospodarstwa indywidualne ogółem; 5 ha i więcej	tys. gosp.	3,5
	gospodarstwa indywidualne ogółem; 5 - 10 ha	tys. gosp.	1,6
	gospodarstwa indywidualne ogółem; 10 ha i więcej	tys. gosp.	1,9
	gospodarstwa indywidualne ogółem; 10 - 15 ha	tys. gosp.	0,9
	gospodarstwa indywidualne ogółem; 15 ha i więcej	tys. gosp.	1,0
Pogłowie zwierząt gospodarskich	gospodarstwa rolne ogółem; bydło ogółem	tys. szt.	38,9
	gospodarstwa rolne ogółem; bydło - krowy	tys. szt.	15,6
	gospodarstwa rolne ogółem; trzoda chlewna ogółem	tys. szt.	16,0
	gospodarstwa rolne ogółem; trzoda chlewna - lochy	tys. szt.	1,2
	gospodarstwa rolne ogółem; drób ogółem	tys. szt.	417,0
	gospodarstwa rolne ogółem; drób kurzy	tys. szt.	116,1

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Pogłowie zwierząt gospodarskich	gospodarstwa indywidualne ogółem; bydło ogółem	tys. szt.	38,9
	gospodarstwa indywidualne ogółem; bydło - krowy	tys. szt.	15,6
	gospodarstwa indywidualne ogółem; trzoda chlewna ogółem	tys. szt.	16,0
	gospodarstwa indywidualne ogółem; trzoda chlewna - lochy	tys. szt.	1,2
	gospodarstwa indywidualne ogółem; drób ogółem	tys. szt.	417,0
	gospodarstwa indywidualne ogółem; drób kurzy	tys. szt.	116,1
Powierzchnia gospodarstw rolnych wg grup obszarowych użytków rolnych	gospodarstwa rolne ogółem;	tys. ha	61,1
	gospodarstwa rolne ogółem; do 1 ha włącznie	tys. ha	0,1
	gospodarstwa rolne ogółem; powyżej 1 ha	tys. ha	61,0
	gospodarstwa rolne ogółem; 1 - 5 ha	tys. ha	6,8
	gospodarstwa rolne ogółem; 5 ha i więcej	tys. ha	54,2
	gospodarstwa rolne ogółem; 5 - 10 ha	tys. ha	12,9
	gospodarstwa rolne ogółem; 10 ha i więcej	tys. ha	41,3
	gospodarstwa rolne ogółem; 10 - 15 ha	tys. ha	12,3
Powierzchnia gospodarstw rolnych wg grup obszarowych użytków rolnych	gospodarstwa rolne ogółem; 15 ha i więcej	tys. ha	29,0
	gospodarstwa indywidualne ogółem;	tys. ha	60,9
	gospodarstwa indywidualne ogółem; do 1 ha włącznie	tys. ha	0,1
	gospodarstwa rolne ogółem; powyżej 1 ha	tys. ha	60,8
	gospodarstwa indywidualne ogółem; 1 - 5 ha	tys. ha	6,8
	gospodarstwa indywidualne ogółem; 5 ha i więcej	tys. ha	54,0
	gospodarstwa indywidualne ogółem; 5 - 10 ha	tys. ha	12,9
	gospodarstwa indywidualne ogółem; 10 ha i więcej	tys. ha	41,1
	gospodarstwa indywidualne ogółem; 10 - 15 ha	tys. ha	12,3
	gospodarstwa indywidualne ogółem; 15 ha i więcej	tys. ha	28,8
Powierzchnia użytków rolnych wg grup obszarowych użytków rolnych	gospodarstwa rolne ogółem;	tys. ha	55,0
	gospodarstwa rolne ogółem; do 1 ha włącznie	tys. ha	0,0
	gospodarstwa rolne ogółem; powyżej 1 ha	tys. ha	55,0
	gospodarstwa rolne ogółem; 1 - 5 ha	tys. ha	5,4
	gospodarstwa rolne ogółem; 5 ha i więcej	tys. ha	49,6
	gospodarstwa rolne ogółem; 5 - 10 ha	tys. ha	11,5
	gospodarstwa rolne ogółem; 10 ha i więcej	tys. ha	38,1
	gospodarstwa rolne ogółem; 10 - 15 ha	tys. ha	11,2
	gospodarstwa rolne ogółem; 15 ha i więcej	tys. ha	27,0
	gospodarstwa indywidualne ogółem;	tys. ha	54,8
	gospodarstwa indywidualne ogółem; do 1 ha włącznie	tys. ha	0,0
	gospodarstwa rolne ogółem; powyżej 1 ha	tys. ha	54,8
	gospodarstwa indywidualne ogółem; 1 - 5 ha	tys. ha	5,4
	gospodarstwa indywidualne ogółem; 5 ha i więcej	tys. ha	49,4
	gospodarstwa indywidualne ogółem; 5 - 10 ha	tys. ha	11,4
	gospodarstwa indywidualne ogółem; 10 ha i więcej	tys. ha	38,0
	gospodarstwa indywidualne ogółem; 10 - 15 ha	tys. ha	11,2
	gospodarstwa indywidualne ogółem; 15 ha i więcej	tys. ha	26,8
Powierzchnia zasiewów wybranych upraw	gospodarstwa rolne ogółem; ogółem	tys. ha	41,2
	gospodarstwa rolne ogółem; zboża razem	tys. ha	32,5
	gosp. rolne ogółem; zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	tys. ha	29,7
	gospodarstwa rolne ogółem; ziemniaki	tys. ha	1,3
	gospodarstwa rolne ogółem; buraki cukrowe	tys. ha	0,1
	gospodarstwa rolne ogółem; rzepak i rzepik razem	tys. ha	0,9

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Powierzchnia zasiewów wybranych upraw	gospodarstwa rolne ogółem; warzywa gruntowe	tys. ha	0,1
	gospodarstwa indywidualne ogółem; ogółem	tys. ha	41,1
	gospodarstwa indywidualne ogółem; zboża razem	tys. ha	32,4
	gosp. Ind. ogółem; zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	tys. ha	29,7
	gospodarstwa indywidualne ogółem; ziemniaki	tys. ha	1,3
	gospodarstwa indywidualne ogółem; buraki cukrowe	tys. ha	0,1
	gospodarstwa indywidualne ogółem; rzepak i rzepik razem	tys. ha	0,9
	gospodarstwa indywidualne ogółem; warzywa gruntowe	tys. ha	0,1
Średnia powierzchnia ogółem i użytków rolnych ogółem	gospodarstwa rolne ogółem; grunty ogółem	ha	11,2
	gospodarstwa rolne ogółem; użytki rolne ogółem	ha	10,1
	gospodarstwa indywidualne; grunty ogółem	ha	11,2
	gospodarstwa indywidualne; użytki rolne ogółem	ha	10,1
Użytkowanie gruntów	gospodarstwa rolne ogółem; grunty ogółem	tys. ha	61,1
	gospodarstwa rolne ogółem; użytki rolne ogółem	tys. ha	55,0
Użytkowanie gruntów	gospodarstwa rolne ogółem; użytki rolne w dobrej kulturze	tys. ha	54,7
	gospodarstwa rolne ogółem; pod zasiewami	tys. ha	41,2
	gosp. rolne ogółem; grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	tys. ha	0,4
	gospodarstwa rolne ogółem; uprawy trwałe	tys. ha	0,3
	gospodarstwa rolne ogółem; łąki trwałe	tys. ha	11,3
	gospodarstwa rolne ogółem; pastwiska trwałe	tys. ha	1,5
	gospodarstwa rolne ogółem; pozostałe użytki rolne	tys. ha	0,3
	gospodarstwa rolne ogółem; lasy i grunty leśne	tys. ha	3,0
	gospodarstwa rolne ogółem; pozostałe grunty	tys. ha	3,1
	gospodarstwa indywidualne ogółem; grunty ogółem	tys. ha	60,9
Użytkowanie gruntów	gospodarstwa indywidualne ogółem; użytki rolne ogółem	tys. ha	54,8
	gospodarstwa indywidualne ogółem; użytki rolne w dobrej kulturze	tys. ha	54,5
	gospodarstwa indywidualne ogółem; pod zasiewami	tys. ha	41,1
	gosp. Indyw. ogółem; grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	tys. ha	0,4
	gospodarstwa indywidualne ogółem; uprawy trwałe	tys. ha	0,3
	gospodarstwa indywidualne ogółem; łąki trwałe	tys. ha	11,2
	gospodarstwa indywidualne ogółem; pastwiska trwałe	tys. ha	1,5
	gospodarstwa indywidualne ogółem; pozostałe użytki rolne	tys. ha	0,3
	gospodarstwa indywidualne ogółem; lasy i grunty leśne	tys. ha	3,0
	gospodarstwa indywidualne ogółem; pozostałe grunty	tys. ha	3,1
Zabiegi środkami ochrony roślin wykonane na powierzchnię	gospodarstwa rolne ogółem; zbóż	tys. szt.	6,6
	gospodarstwa rolne ogółem; warzyw	tys. szt.	1,1
	gospodarstwa rolne ogółem; upraw trwałych	tys. szt.	0,8
	gospodarstwa rolne ogółem; pozostałych upraw	tys. szt.	1,2
	gospodarstwa rolne ogółem; magazynowa	tys. szt.	0,1
	gospodarstwa indywidualne ogółem; zbóż	tys. szt.	6,6
	gospodarstwa indywidualne ogółem; warzyw	tys. szt.	1,1
	gospodarstwa indywidualne ogółem; upraw trwałych	tys. szt.	0,8
	gospodarstwa indywidualne ogółem; pozostałych upraw	tys. szt.	1,2
	gospodarstwa indywidualne ogółem; magazynowa	tys. szt.	0,1
Zużycie nawozów mineralnych łącznie z wieloskładnikowymi oraz wapniowych w przeliczeniu na czysty składnik	gosp. rolne ogółem; w tys. ton; ogółem (azotowe, fosforowe, potasowe)	tys. t	6,9
	gospodarstwa rolne ogółem; w tysiącach ton; azotowe	tys. t	3,6
	gospodarstwa rolne ogółem; w tysiącach ton; fosforowe	tys. t	1,3
	gospodarstwa rolne ogółem; w tysiącach ton; potasowe	tys. t	1,9

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Zużycie nawozów mineralnych łącznie z wieloskładnikowymi oraz wapniowych w przeliczeniu na czysty składnik	gospodarstwa rolne ogółem; w tysiącach ton; wapniowe	tys. t	4,2
	gospodarstwa rolne ogółem; na 1 ha użytków rolnych; ogółem (azotowe, fosforowe, potasowe)	kg	125,1
	gospodarstwa rolne ogółem; na 1 ha użytków rolnych; azotowe	kg	65,7
	gospodarstwa rolne ogółem; na 1 ha użytków rolnych; fosforowe	kg	24,3
	gospodarstwa rolne ogółem; na 1 ha użytków rolnych; potasowe	kg	35,1
	gospodarstwa rolne ogółem; na 1 ha użytków rolnych; wapniowe	kg	75,5
	gospodarstwa rolne ogółem; na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze; ogółem (azotowe, fosforowe, potasowe)	kg	125,9
	gosp. rolne ogółem; na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze; azotowe	kg	66,1
	gospodarstwa rolne ogółem; na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze; fosforowe	kg	24,4
	gospodarstwa rolne ogółem; na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze; potasowe	kg	35,3
	gospodarstwa rolne ogółem; na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze; wapniowe	kg	76,0
	gospodarstwa indywidualne; w tysiącach ton; ogółem (azotowe, fosforowe, potasowe)	tys. t	6,9
	gospodarstwa indywidualne; w tysiącach ton; azotowe	tys. t	3,6
	gospodarstwa indywidualne; w tysiącach ton; fosforowe	tys. t	1,3
	gospodarstwa indywidualne; w tysiącach ton; potasowe	tys. t	1,9
	gospodarstwa indywidualne; w tysiącach ton; wapniowe	tys. t	4,2
	gospodarstwa indywidualne; na 1 ha użytków rolnych; ogółem (azotowe, fosforowe, potasowe)	kg	125,3
	gospodarstwa indywidualne; na 1 ha użytków rolnych; azotowe	kg	65,8
	gospodarstwa indywidualne; na 1 ha użytków rolnych; fosforowe	kg	24,3
	gospodarstwa indywidualne; na 1 ha użytków rolnych; potasowe	kg	35,1
	gospodarstwa indywidualne; na 1 ha użytków rolnych; wapniowe	kg	75,7
Zużycie nawozów mineralnych łącznie z wieloskładnikowymi oraz wapniowych w przeliczeniu na czysty składnik	gospodarstwa indywidualne; na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze; ogółem (azotowe, fosforowe, potasowe)	kg	126,0
	gospodarstwa indywidualne; na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze; azotowe	kg	66,2
	gospodarstwa indywidualne; na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze; fosforowe	kg	24,4
	gospodarstwa indywidualne; na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze; potasowe	kg	35,3
	gospodarstwa indywidualne; na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze; wapniowe	kg	76,2

Źródło: dane GUS

5.8. Leśnictwo

Lasy na terenie Powiatu Poddębickiego zajmują 14 055,31 ha co stanowi 15,6% ogólnej powierzchni Powiatu. Przeciętny wiek drzewostanów charakteryzuje tendencja wzrostowa i wynosi obecnie ok. 60 lat.

Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna pospolita, zajmująca jako gatunek panujący 82,2% powierzchni leśnej, występując na wszystkich zinwentaryzowanych typach siedliskowych z wyjątkiem lasu mieszanego bagiennego, olsu i olsu jesionowego. Ponadto znaczenie gospodarcze ma dąb szypułkowy i bezszypułkowy, brzoza brodawkowata oraz olsza czarna. Pozostałe gatunki panujące to: modrzew europejski, świerk pospolity, jodła pospolita, daglezwia zwyczajna, sosna banksa, sosna czarna, sosna smołowa, sosna wejmutka, buk zwyczajny, dąb czerwony, klon zwyczajny, klon jawor, jesion wyniosły, grab zwyczajny, topola czarna, topola osika, lipa drobnolistna, robinia akacjowa, wiąz szypułkowy, czeremcha amerykańska, czereśnia ptasia. Przez teren Nadleśnictwa Poddębice przebiega północna granica naturalnego występowania jodły. W poszyciu leśnym występuje jałowiec, leszczyna, jarząbek, niżej jeżyny, borówki, wrzosi i mchy.

Poddębickie lasy skrywają ok. 100 rzadkich i chronionych gatunków roślin, takie jak: kosaciec syberyjski, lilia złotogłów, napastrnica zwyczajna, 8 gatunków storczyków, 3 gatunki widłaków czy paproć – podrzeń żebrowiec. Rosną tu także: bagno zwyczajne, rosiczka okrągłolistna, wawrzynek wilczełyko, grzybień białe, marzanka wonna. W lasach Nadleśnictwa Turek na terenie Gminy Uniejów stwierdzono obecność 12 gatunków podlegających ochronie ścisłej, m. in.: włosienicznik skąpopręcikowy, paprotka zwyczajna, rosiczka okrągłolistna, a także: gnieźnik leśny, kruszczyk

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

szerokolistny, listera jajowata, podkolan biały. Częściowo chronionych jest 11 gatunków, m. in.: pierwiosnka lekarska, grązel żółty, grzybienie białe, bobrek trójlistkowy.

W lasach żyje fauna podobna do występującej w innych niżowych rejonach Polski. Pospolitymi gatunkami jest sarna, ponadto bytuje tu dzik, jeleń, daniel, lis. Na polach i w pobliżu terenów wodnych obserwuje się dość bogate populacje kuropatw, bażantów, zająców, dzikich królików i dzikich kaczek. Poddębickie lasy sprzyjają dużym ptakom. Lęgną się tutaj co najmniej trzy pary bociana czarnego, a także cztery pary rzadkiego w naszym województwie bielika. W zbiorowiskach leśnych iglastych, znaczny udział mają gatunki owadów związanych pokarmowo z sosną. Wiele z nich to znane szkodniki lasów. Z borami sosnowymi związane są duże okazale gatunki owadów, np. pasikonik opaślik sosnowiec, a z chrząszczy: borodziej cieśla, wałkarz lipczyk oraz tęcznik liszkarz. Z gadów notowane są tutaj: jaszczurka zwinka, z węży najpospolitszym jest zaskroniec. W największych kompleksach leśnych lub w ich pobliżu zachowała się żmija zygzakowata. Z rzędu owadożernych występują: jeż, kret, dwa gatunki ryjówek aksamitna i malutka oraz rzesorek rzeczek. Z nietoperzy stwierdzono obecność wielu gatunków, z których najokazalszym jest borowiec. Z gryzoni występują pospolite gatunki: nornicy rudej, myszy leśnej i myszy zaroślowej oraz znanej wszystkim wiewiórki rudej.

Na obszarach rolniczych spotykamy takie ptaki jak: bogatka, modraszka, zaganiacz, piecuszek, kos, zięba, dzwonec, a nawet kruk, puszczyk, myszołów, krogulec, kobuz. Najliczniejszymi ssakami upraw rolnych są gryzonie, głównie norniki.

Cechą charakterystyczną warunków leśnych w powiecie jest bardzo duże rozczłonkowanie powierzchni leśnej, utrudnia to prowadzenie właściwej gospodarki leśnej i sprawowanie nadzoru. Problemem w całym kraju jest ustawa o lasach, która wymaga zmiany, spójności przepisów z przepisami geodezyjnymi. Duża powierzchnia gruntów porośnięta drzewami, nadal jest w ewidencji gruntów ujęta jako rola, a właściciele nie dokonują przeklasyfikowania gruntów mimo zmiany sposobu użytkowania.

Od 1999 r. na terenie Powiatu Poddębickiego prowadzone są działania w kierunku zwiększania powierzchni leśnych (Tabela 11) - zalesienia wykonywane są z wykorzystaniem różnego dofinansowania z różnych urzędów: Wojewoda Łódzki, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

TABELA 11 ZALESIENIA W LATACH 1999-2023 NA TERENIE GMIN POWIATU PODDĘBICKIEGO – Z WYKORZYSTANIEM DOFINANSOWANIA

Lp.	Gmina	1999-2014/ha	2015-2020/ha	2021-2023 /ha
1.	Dalików	41,49	5,67	0,47
2.	Pęczniew	68,66	6,57	-
3.	Poddębice	103,32	15,49	0,24
4.	Uniejów	20,10	-	-
5.	Wartkowice	57,77	3,33	2,31
6.	Zadzim	331,08	2,06	-
Powiat razem:		622,42	33,12	3,02

Źródło: dane Starostwa

W ramach realizacji nie obowiązującej już ustawy z dnia 8 czerwca 2001 r. o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia (Dz. U. Nr 73, poz. 764 z późniejszymi zmianami) w 2003 r. zostało zalesione na terenie Powiatu 37,1127 ha gruntów, za które co miesiąc rolnicy otrzymywali ekwiwalent w wysokości 264,28 zł za 1 ha (kwota z 2023 r.). Co kwartał składany był wniosek do ARiMR w Warszawie o wypłatę ekwiwalentu i rolnicy co miesiąc, do dnia 10 następnego miesiąca otrzymywali na rachunki bankowe przypadającą kwotę ekwiwalentu. Zgodnie z ustawą ekwiwalenty były wypłacane przez 20 lat, czyli w okresie od 1.01.2004 r. do 31.12.2023 r.

Od 2004 r. zalesienia dokonywane są na podstawie przepisów o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej lub na podstawie przepisów o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. Zgodnie z

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

ustawą z dnia 28.09.1991 r. o lasach starosta dokonuje oceny udatności upraw leśnych najpóźniej w piątym roku od zalesienia gruntu rolnego oraz przekwalifikuje z urzędu grunt rolny na leśny.

Starosta Poddębicki sprawuje nadzór nad lasami nie stanowiącymi własności Skarbu Państwa poprzez dwa Nadleśnictwa: Poddębice i Turek, z którymi zostały podpisane porozumienia.

Zgodnie z art. 21 ust. 1, pkt. 2 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach na zlecenie Starosty wykonywane są uproszczone plany urządzenia lasów i inwentaryzacje stanu lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa należące do osób fizycznych i wspólnot gruntowych – wszystkie lasy ujęte w ewidencji gruntów i budynków jako Ls, objęte są taką dokumentacją.

Tabela 12 i Tabela 13 przedstawiają dane dotyczące lasów wszystkich form własności zlokalizowanych na terenie powiatu poddębickiego, informacje dotyczące ilości pozyskanego drewna, a także zalesień i odnowień, które są prowadzone zarówno przy dofinansowaniu jak i ze środków własnych właścicieli działek.

TABELA 12 LASY W POWIECIE PODDĘBICKIM STAN NA 31.12.2023 R.

Wyszczególnienie	Jednostka	Powiat
LASY PRYWATNE I GMINNE Powierzchnia gruntów leśnych		
ogółem	ha	5320,71
lasy ogółem	ha	5312,82
grunty leśne prywatne ogółem	ha	5279,42
grunty leśne prywatne osób fizycznych	ha	5076,99
grunty leśne prywatne wspólnot gruntowych	ha	171,53
grunty leśne gminne ogółem	ha	41,29
grunty leśne gminne lasy ogółem	ha	41,29
Pozyskanie drewna (grubizny)		
ogółem	m ³	1898
lasy prywatne	m ³	1898
LEŚNICTWO WSZYSTKICH FORM WŁASNOŚCI Powierzchnia gruntów leśnych		
ogółem	ha	14055,31
lesistość w %	%	15,6
grunty leśne publiczne ogółem	ha	8775,89
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	8734,60
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie LP	ha	8711,48
grunty leśne prywatne	ha	5279,42
Powierzchnia lasów		
lasy ogółem	ha	13782,40
lasy publiczne ogółem	ha	8510,87
lasy publiczne Skarbu Państwa	ha	8469,58
lasy publiczne SP w zarządzie LP	ha	8446,46
lasy publiczne SP w zasobie WRSP	ha	6,08
lasy publiczne gminne	ha	41,29
lasy prywatne ogółem	ha	5271,53
Odnowienia i zalesienia		
ogółem; ogółem	ha	36,97
ogółem; lasy prywatne	ha	36,97

Źródło: dane GUS

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

TABELA 13 LASY W POWIECIE PODDĘBICKIM STAN NA 31.12.2022 R.

Wyszczególnienie	Jednostka	Gmina Dalików	Gmina Pęczniew	Gmina Wartkowice	Gmina Zadzim	Poddębice		Uniejów		Powiat razem
						miasto	wieś	miasto	wieś	
LASY PRYWATNE I GMINNE Powierzchnia gruntów leśnych										
ogółem	ha	767,57	676,27	411,27	1414,98	35,67	1253,53	29,98	705,81	5295,08
lasy ogółem	ha	765,25	675,32	411,27	1410,36	35,67	1253,53	29,98	705,81	5287,19
grunty leśne prywatne ogółem	ha	765,45	672,93	396,67	1409,18	35,43	1247,34	28,98	697,81	5253,79
grunty leśne prywatne osób fizycznych	ha	752,23	575,36	371,92	1405,40	35,43	1172,25	28,12	654,05	4994,76
grunty leśne prywatne wspólnot gruntowych	ha	2,06	97,27	24,75	0,20	0	74,69	0,86	32,86	232,69
grunty leśne gminne ogółem	ha	2,12	3,34	14,60	5,80	0,24	6,19	1,0	8,0	41,29
grunty leśne gminne lasy ogółem	ha	2,12	3,34	14,60	5,80	0,24	6,19	1,0	8,0	41,29
Pozyskanie drewna (grubizny)										
ogółem	m³	409	1711	525	1387	0	1620	0	407	6059
lasy prywatne	m³	409	1711	525	1387	0	1620	0	407	6059
LEŚNICTWO WSZYSTKICH FORM WŁASNOŚCI Powierzchnia gruntów leśnych										
ogółem	ha	1494,0	1845,13	1499,8	2570,7	37,4	5196,68	46,73	1335,4	14025,84
lesistość w %	%	12,9	14,2	10,3	17,5	6,4	23,2	3,8	11,3	15,6
grunty leśne publiczne ogółem	ha	728,55	1172,20	1103,13	1161,52	1,97	3949,34	17,75	637,59	8772,05
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	726,43	1168,86	1088,53	1155,72	1,73	3943,15	16,75	629,59	8730,76
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	725,92	1166,09	1088,53	1155,51	1,73	3942,22	0,75	626,05	8706,80
grunty leśne prywatne	ha	765,45	672,93	396,67	1409,18	35,43	1247,34	28,98	697,81	5253,79

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Wyszczególnienie	Jednostka	Gmina Dalików	Gmina Pęczniew	Gmina Wartkowice	Gmina Zadzim	Poddębice		Uniejów		Powiat razem
						miasto	wieś	miasto	wieś	
Powierzchnia lasów										
lasy ogółem	ha	1482,43	1808,63	1450,42	2538,52	37,40	5070,39	46,73	1318,84	13753,36
lasy publiczne ogółem	ha	719,30	1136,65	1053,75	1133,96	1,97	3823,05	17,75	621,03	8507,46
lasy publiczne Skarbu Państwa	ha	717,18	1133,31	1039,15	1128,16	1,73	3816,86	16,75	613,03	8466,17
lasy publiczne SP w zarządzie LP	ha	716,67	1130,54	1039,15	1127,95	1,73	3815,93	0,75	609,49	8442,21
lasy publiczne SP w zasobie WRSP	ha	0,51	1,22	0	0,21	0	0,93	0	2,84	5,71
lasy publiczne gminne	ha	2,12	3,34	14,60	5,80	0,24	6,19	1,0	8,0	41,29
lasy prywatne ogółem	ha	763,13	671,98	396,67	1404,56	35,43	1247,34	28,98	697,81	5245,9
Pozyskanie drewna (grubizny) z zadrzewień										
grubizna ogółem	m³	565	151	736	239	245	1669	5	39	3649
grubizna liściasta	m³	483	146	636	219	21	1270	5	39	2819
grubizna iglasta	m³	82	5	100	20	224	393	0	0	830
Sadzenie drzew ogółem	szt.	150	0	0	20	0	335	0	52	557
Odnowienia i zalesienia										
ogółem; ogółem	ha	3,47	7,34	9,93	2,35	0	11,19	0	0	34,28
ogółem; lasy prywatne	ha	3,47	7,34	9,93	2,35	0	11,19	0	0	34,28

Źródło: dane GUS

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

5.9. Zabytki

Powiat Poddębicki jest bogaty w zabytki i obiekty sakralne, które są niewątpliwym walorem turystycznym. Do najważniejszych obiektów posiadających wartości kulturowe należą:

Gmina Dalików:

- Kościół neogotycki p.w. św. Mateusza w Dalikowie - w stylu gotyku nadwiślańskiego. Powstał on na miejscu starszego, modrzewiowego z XVII w., który spłonął wraz z całą wsią po bitwie pod Dalikowem 1863 r. Obecny kościół, murowany zbudowany został dzięki staraniom parafian w latach 1908-1913 zgodnie z projektem warszawskiego architekta Apolloniusza Nieniewskiego. Trzeba nadmienić, iż sama parafia została erygowana w latach 1422-1436. W czasie I wojny światowej został poważnie uszkodzony. Gruntownie odbudowany w latach 1918-1920. Ponownie całkiem zniszczony podczas II wojny światowej, odbudowany w 1947 r. Kościół ten jest trójnawowy, z wielobocznie zamkniętym prezbiterium oraz sklepieniem krzyżowym. Posiada on również wysoką wieżę i kaplicę z obrazem Matki Bożej. Wyposażony jest w stylu neogotyckim. Na uwagę zasługuje zabytkowa ambona z wizerunkami czterech Ewangelistów oraz obraz św. Antoniego Padewskiego z Dzieciątkiem Jezus,
- drewniany Kościół parafialny p.w. św. Jana Chrzciciela w Budzynku wzniesiony jako kaplica myśliwska w latach 1710-1711,
- neogotycka kaplica pw. św. Rocha (opiekuna parafii) z 1867 r., znajdująca się na terenie cmentarza w Dalikowie. Ufundowany został on przez rodzinę Wardęskich. Powstał na miejscu starszej świątyni św. Ducha. Jest to świątynia murowana, jednonawowa, orientowana, z dwuspadowym dachem oraz półokrągło zamkniętym prezbiterium, nad którym znajduje się niewielka wieżyczka. Fasada posiada dwie nisze, datę rozpoczęcia budowy nad wejściem a zakończona jest spływowym szczytem. Wewnątrz uwagę zwraca ołtarz z obrazem św. Rocha (towarzysz mu zwierzęta gospodarskie oraz pies). Wyposażenie nosi cechy późnego gotyku i baroku. Pod świątynią znajdują się groby członków rodziny Wardęskich.
- gotycko-renesansowy kościół p.w. św. Floriana z początku XVI w. w Domaniewie,
- zbiorowa mogiła powstańców z 1863 r. na cmentarzu w Dalikowie,
- park, pierwotnie w stylu angielskim, założony na przełomie XIX i XX wieku przez rodzinę Wardęskich,
- Dworek murowany z przełomu XIX i XX wieku w Dalikowie

Gmina Pęczniew:

- Kościół p.w. św. Stanisława w Drużbinie zbudowany w 1630 r.,
- drewniany Kościół p.w. św. Katarzyny w Pęczniewie zbudowany w 1761 r. W kościele są trzy ołtarze zrekonstruowane w 1958 r.: ołtarz główny późnorenesansowy z około 1640 r. i boczne – barokowe oraz dzwon z datą 1848 r. i herbem Pobóg.
- Kościół p.w. św. Marka w Siedlątkowie, stoi na sztucznie usypanym półwyspie, otoczony wysokim wałem od zalewu „Jeziorsko”, wzniesiony po 1683 r. zbudowany z kamienia polnego i cegły na miejscu wcześniejszego, drewnianego. Na uwagę zasługuje późnorenesansowy ołtarz boczny z XVII wieku oraz elementy wyposażenia wnętrza,
- drewniany Kościół parafialny p.w. św. Stanisława z Brodni z XVIII wieku, jest to kościół drewniany, o konstrukcji zrębowej, orientowany, trójnawowy. Wystrój wnętrza w stylu zakopiańskim. Ołtarze barokowe i rokokowy z licznymi rzeźbami i obrazami,
- murowany kościół parafialny pw. Stanisława w Drużbinie z 1630 r. - kościół późnorenesansowy zbudowany w 1630 r. Jest to świątynia jednonawowa, zbudowana z cegły, otynkowana, z masywną wieżą nakrytą lekkim hełmem. Wewnątrz ołtarze barokowe, w głównym ołtarzu umieszczono obraz z wizerunkiem biskupa Stanisława.

Gmina Poddębice:

- Pałac z XVII wieku w Poddębicach, obecnie siedziba Domu Kultury, z epoki renesansu wzniesiony przed 1617 z fundacji Zygmunta Grudzińskiego, wojewody rawskiego, jednego z przywódców rokoszu Zebrzydowskiego. Budowę kontynuowała jego żona Barbara z Karśnickich herbu Jastrzębiec (zm. po 1625), a następnie syn Stefan (zm. w 1640), starosta ujski, piłski i bolimowski. Jest to budynek piętrowy o dachu dwuspadowym, zamkniętym z dwóch stron dekoracyjnymi szczytami. Od wschodu do głównego budynku przylega wieża o wysokości 17 m. Od zachodu przed 1690 dobudowano ośmioboczną kaplicę z piękną dekoracją wnętrza. Najciekawszym elementem architektonicznym są arkadowe krużganki filarowe, wbudowane w pd. elewację pałacu. Loggia, zbudowana około 1750 została ponownie odkryta w 1952. Na uwagę zasługuje sklepienie loggi - krzyżowe z pseudożebrawymi i dekoracją w postaci wytłaczanych pereł i jajowników z maszkaronami w zwornikach. Na ścianie południowej odkryto spod tynku bardzo interesujące fragmenty dekoracji sgraffitowej o motywach figuralnych.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- Kościół parafialny p.w. św. Katarzyny w Poddębicach z ok. 1610 r. fundowany przez Barbarę z Karśnickich Grudzińską "białogłową cnót wysokich i jałmużnicę wielką" (K. Niesiecki), wzniesiony na miejscu poprzedniego, który już istniał w 1400 r. Budowę ukończył syn Barbary i Zygmunta wojewody rawskiego, Stefan. Kościół pierwotnie jednonawowy, z nawami dobudowanymi w 1895 r. posiada cechy renesansowej architektury sakralnej. Na uwagę zasługuje stiukowa dekoracja wnętrza, złożona z cienkich wałków i rozet. W kartuszach narożnych monogramy Jezusa i Marii oraz herby fundatorów: Grzymała, Lubicz, Pomian i Poraj. Ołtarz główny z 1 poł. XVII w. z rzeźbami świętych, wysokiej wartości artystycznej. Ambona intarsjowana z postaciami 4 ewangelistów oraz motywami roślinnymi. Szereg rzeźb i obrazów z XVII w. do początku XIX w. Dzwonnica murowana z XVII w.
- Kościół parafii ewangelicko-augsburskiej w Poddębicach – Kościół został zbudowany w 1871 roku przez ówczesnych właścicieli Poddębic i dziedziców klucza poddębickiego - rodzinę Wyssogota Zakrzewskich (Klemens Wyssogota Zakrzewski), dla przybyłych ze Zachodu osadników niemieckich - sukienników (ok. 1822 roku), którzy przywędrowali do Poddębic w celu ożywienia przemysłowego miasta. Wobec braku możliwości finansowych utrzymania własnej świątyni przez nieliczną parafię ewangelicką, budynek kościoła został w 2009 sprzedany miastu Poddębice. Jest to skromny budynek z czerwonej cegły przykryty dwuspadowym dachem z wieloboczną sygnaturką w szczycie. Prezbiterium zamknięte prosto, bez wydzielonej kaplicy. Kościół jednonawowy z chórem i ceglany portalami nad wejściem głównym od strony północnej i nad wejściem prezbiterialnym od południa. Na szczególną uwagę zasługuje dzwonnica, zbudowana z białej cegły, przykryta stylowym hełmem, nawiązująca do najlepszych wzorów renesansu. Położony jest na wzgórzu, kościół wraz z wysoką dzwonnica zamyka wylot ulicy Marii Konopnickiej. Otoczony zabytkowymi drzewami i żywopłotem. W 2012 roku, w związku z rozwojem geotermii oraz rewitalizacją centrum miasta, budynek został przeznaczony na pijalnię wód termalnych oraz teatr.
- drewniany dwór w Tumusinie - został zbudowany na początku XIX wieku. Od frontu usytuowany jest murowany czterokolumnowy portyk pełniący rolę ganku. Naprzeciw dworu, za stawem znajduje się murowany lamus, zbudowany prawdopodobnie w tym samym czasie co dwór,
- Kościół p.w. św. Michała Archaniola w Niemysłowie - najstarszą częścią kościoła jest kaplica południowa pw. Aniołów Stróżów wybudowana w stylu renesansowym w XVII wieku. Natomiast jego główna część została zbudowana w 1880 roku w stylu neogotyckim. Ołtarze świątyni pochodzą z XX wieku, w głównym umieszczony jest cenny obraz z 1725 roku, przedstawiający Świętą Rodzinę,
- Kościół p.w. św. Mikołaja Biskupa w Kałowie - został zbudowany w 1789 roku przez braci Sulimierskich, właścicieli Kałowa, a jego przebudowy dokonano w 1869 i w 1912 r. Zabytek jest doskonałym przykładem drewnianej budowli barokowej, w którym to stylu wykonana jest większość wyposażenia świątyni: ołtarze z obrazami Św. Mikołaja i Św. Anny, ambona z obrazem Św. Jana Nepomucena, chrzcielnica. Przed kościołem ustawiona jest rzeźba rokokowa przedstawiająca Św. Floriana,
- Kościół p.w. św. Idziego w Bałdzychowie - Kościół Św. Idziego wybudowano w latach 1845-1909. Budynek kościoła jest jednonawowy, bezstylowy. Nad jego drzwiami widnieje rzeźba Św. Jana Nepomucena z XVIII w. Najcenniejsze zabytki to: krucyfiks z XVIII wieku oraz rzeźba Chrystusa Zmartwychwstałego,
- najstarsze domy sukiennicze z drugiej połowy XIX wieku w Poddębicach,

Gmina Uniejów:

- kolegiata p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Uniejowie - budowany 1342-1349, konsekrowany 1365 (największą wartość historyczną w kościele stanowi gotyckie prezbiterium z XIV w. oraz sarkofag i relikwiarze Błogosławionego Bogumiła),
- Zamek w Uniejowie - wzniesiony w latach 1360-1365 przez arcybiskupa Jarosława Bogorę Skotnickiego będący dawną rezydencją biskupów gnieźnieńskich, wielokrotnie przebudowywany, ostatnio odrestaurowany w latach 1956-67 stanowi dziś bazę turystyki, w parku zamkowym w Uniejowie, założonym w połowie XIX w. występują niemal wszystkie gatunki rosnących na obszarze kraju drzew liściastych, a także spotkać można piękne okazy drzew egzotycznych – buki odmian płaczących, topole piramidalne, żółto listne dęby szypułkowe, amerykańskie cyprysniki błotne, dęby kaukaskie, kłeki kanadyjskie, platany klonolistne, wiąz górskie, leszczyny górskie, sosny czarne, kosodrzewiny, modrzewie i wiele innych. Łącznie doliczono się ponad 60 gatunków drzew i krzewów,
- Neobarokowa wieża kościelna z 1901 roku,
- późno klasycystyczny dwór szlachecki z 1845 roku, obecnie siedziba Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- Cerkiew – kaplica grobowa rodziny Tollów z 1885 roku,
- wieś Spycimierz z ciekawym układem zabudowy przestrzennej tzw. „kupowym”, znana obecnie z barwnych dywanów kwiatowych układanych na uroczystość Bożego Ciała,

Gmina Wartkowice:

- drewniany Kościół parafialny p.w. św. Piotra i Pawła w Turze wzniesiony w 1754 roku, o konstrukcji zrębowej i barokowych ołtarzach z XVIII w.,
- Zespół Pałacowo-Parkowy w Starym Gostkowie, obecna siedziba Urzędu Gminy; wybudowany w 1802 r. w stylu neoklasycystycznym. W elewacji budynku uwagę przyciąga piękny klasyczny portyk z czterema smukłymi kolumnami w stylu jońskim i wejściem nad którym widnieje hasło rodziny Skrzyńskich, właścicieli pałacu: "Superanda omnis fortuna ferenda est" – „Trzeba znieść wszelki los, który się powinno pokonać". Wewnątrz polichromia klasycystyczna pokrywająca prawie wszystkie ściany i plafony. W klatce schodowej romantyczny pejzaż ze świątynią w parku i puttami na plafonie. W salonie plafon z Cererą, na piętrze zwraca uwagę malowidło Zeusa na Olimpie oraz dekoracje pompejańskie, chińskie i inne.
- obelisk w Gostkowie Starym upamiętniający stoczone w Gostkowie walki Legionów Józefa Piłsudskiego z wojskiem rosyjskim w 1914 roku,
- Zespół Dworsko-Parkowy w Bronowie o powierzchni 7,60 ha, gdzie w latach 1862 -1872 mieszkała i tworzyła Maria Konopnicka. 1 IX 1995 w Bronowie działalność rozpoczęło Muzeum Oświatowe, założone przez Wojewódzką Bibliotekę Pedagogiczną - Filię w Sieradzu. W muzeum prezentowane są dokumenty, fotografie, utwory poetki, jak również meble z epoki poetki. W jednym z pomieszczeń oglądać można stare biurko, podręczniki, zeszyty i pomoce szkolne. Organizowane są wystawy czasowe związane z życiem i twórczością Konopnickiej (często wystawiane są prace dzieci,
- Zespół Dworsko – Parkowy w Biernacicach.

Gmina Zadzim:

- późnorenesansowy Kościół parafialny p.w. św. Małgorzaty w Zadzimiu zbudowany w latach 1640-1642, przez Aleksandra Zalewskiego (dziedzica z Otoka), z nagrobkami Jana i Katarzyny Burzeńskich z 1554 r.,
- drewniany Kościół p.w. św. Wojciecha i p.w. św. Rocha w Zygrach zbudowany w początkach XVIII wieku, a obecny – murowany z 1809 r., fundacji Ignacego Zaremby Cieleckiego,
- drewniana świątynia parafialna p.w. św. Mikołaja w Wierzchach, Obecna wzniesiona w 1727 r. z fundacji Walentego Dragońskiego, kanonika uniejowskiego, restaurowana w 1785 i 1966,
- Zespół dworsko-parkowy w Zadzimiu założony w połowie XVIII wieku, przez Karola Dąbskiego pułkownika wojsk koronnych, z pomnikowymi drzewami,
- kościół parafialny p.w. św. Andrzeja w Małyniu zbudowany w 1752 roku, staraniem plebana Stanisława Gajewskiego, przebudowany w XIX i XX w.
- mogiła zbiorowa powstańców z 1863 roku w Zaborowie.

6. OCENA STANU ŚRODOWISKA

6.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

a. Warunki klimatyczne

Klimat województwa łódzkiego, a tym samym powiatu poddębickiego ma charakter wybitnie przejściowy. Przejściowość ta związana jest z przenikaniem się strefy kontynentalnej i oceanicznej oraz wpływów morza bałtyckiego, gór i wyżyn na kształtowanie się klimatu. Dodatkowymi czynnikami kształtującymi klimat lokalnie są różnice w wysokościach względnych i bezwzględnych, ukształtowanie terenu, zawilgocenie podłoża. Charakter nizinny pozwala na swobodny przepływ mas powietrza. W skali całego roku na terenie Powiatu Poddębickiego przeważają wiatry zachodnie - ponad 20 % częstotliwości i południowo - zachodnie - około 12 % częstotliwości. Dość często (ponad 10 % częstotliwości) napływa do nas powietrze ze wschodu, jak również z południowego wschodu. Biorąc pod uwagę stacje badające stan warunków atmosferycznych w województwie łódzkim stwierdzić można pewnego rodzaju prawidłowości co do zmienności warunków cyrkulacji. Stwierdzono wzrost częstotliwości wiatrów północnych w miesiącach wiosennych, a spadek jesienią. Wiatry wschodnie najczęściej mają miejsce wiosną i jesienią, przy ich całorocznym występowaniu. Występowanie wiatrów wschodnich spowodowane jest istnieniem wyżu nad Europą Wschodnią sięgającego klinem aż po obszar Polski. Najczęściej są to wiatry słabe, co przy stabilnej temperaturze powietrza kształtuje niekorzystne warunki dla rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń. Istotną cechą warunków anemometrycznych jest niezbyt częste występowanie bardzo silnych wiatrów. Znacznie częściej występują bardzo duże prędkości wiatru w porywach, co przyczynia się do powstawania trąb powietrznych, związanych z występowaniem burz, obejmujące ograniczone obszary.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Największe dawki promieniowania słonecznego docierają w czerwcu (ponad 19 MJ m-2d-1), a najmniej w grudniu (poniżej 2 MJ m-2d-1). Średnie temperatury powietrza wynoszą od 7,6 do 8,0°C. Najbardziej zmienne pod względem termicznym są okresy zimowe: od -8,1°C do +2,2°C, przy czym długotrwałe i silne mrozy występują rzadko. Związany z warunkami termicznymi okres wegetacji roślin (temp. powyżej 5°C) trwa 210 dni. Ochrona klimatu to jedno z najważniejszych zadań stojących w dzisiejszych czasach przed ludzkością, to walka o przyszłość dla następnych pokoleń i dla istnienia naszej cywilizacji. Klimat przede wszystkim zależy od położenia geograficznego, rozmieszczenia wód, charakteru i rzeźby terenu, bonitacji glebowej, charakteru szaty roślinnej.

b. Jakość powietrza atmosferycznego

Większość zanieczyszczeń powstających na powierzchni Ziemi emitowana jest do atmosfery. Są to zanieczyszczenia powstające w procesach naturalnych i antropogenicznych (w wyniku działalności człowieka). Emisja naturalna związana jest głównie z erupcją wulkanów, pożarami lasów, rozkładem materii organicznej, erozji gleb i skał.

W emisji antropogenicznej wyróżniamy:

- emisję punktową pochodzącą ze zorganizowanych źródeł w wyniku energetycznego spalania paliw i przemysłowych procesów technologicznych;
- emisję liniową – komunikacyjną, pochodzącą głównie z transportu samochodowego, kolejowego, wodnego i lotniczego;
- emisję powierzchniową, w skład, której wchodzi zanieczyszczenia komunalne z palenisk domowych, gromadzenia i utylizacji ścieków i odpadów;
- emisję z rolnictwa pochodzącą z upraw i hodowli zwierząt;
- emisję niezorganizowaną powstającą wskutek pojedynczych pożarów, prac budowlanych i remontowych, nakładania na powierzchnie warstw kryjących, przypadkowych wycieków.

Emisja punktowa z zakładów przemysłowych jest objęta kontrolą i zewidencjonowana. Emisja z pozostałych źródeł, ze względu na swój charakter i rozproszenie, jest trudna do zbilansowania i nie jest kontrolowana. Udział źródeł nie punktowych w ogólnej emisji jest szacowany jako znaczący, lecz nie określony ilościowo.

Najważniejszym źródłem emisji liniowej jest transport samochodowy. Substancje emitowane z silników pojazdów oddziałują na stan czystości powietrza, powodując wzrost stężenia zanieczyszczeń szczególnie w najbliższym otoczeniu dróg, a ich wpływ maleje wraz z odległością od szlaków transportu. Ilość pojazdów z roku na rok sukcesywnie rośnie. Na koniec 2022 r. w powiecie zarejestrowanych było według danych GUS ogółem 49096 pojazdów samochodowych i ciągników.

Emisja powierzchniowa pochodząca z niskich emitorów odprowadzających gazowe i pyłowe produkty spalania z domowych palenisk i lokalnych kotłowni węglowych ma ogromny wpływ na stan powietrza, szczególnie w sezonie grzewczym. Dużym problemem jest powszechne palenie odpadów komunalnych w nieprzystosowanych do tego celu paleniskach domowych.

Rolnictwo to działalność człowieka, która nie pozostaje obojętna dla atmosfery (emisja z rolnictwa). Począwszy od nasilenia erozji eolicznej i intensyfikacji pylenia z pól, kompostowania i emisji produktów rozkładu materii organicznej, hodowli zwierząt - będącej istotnym źródłem emisji amoniaku do atmosfery, rolnictwo jest poważnym źródłem zanieczyszczeń powietrza. Nowoczesne zmechanizowane rolnictwo dodatkowo emituje zanieczyszczenia powstające podczas użytkowania pojazdów i maszyn rolniczych, a także ogrzewania budynków. Największy jednak problem stanowi pylenie, które powstaje głównie w wyniku prac polowych. Dodatkowym źródłem jest nawożenie, pyłki uprawianych roślin, wypalanie pól, transport plonów i hodowla zwierząt, w tym karmienie zwierząt zbożami. Głównym źródłem emisji pyłu PM10 z rolnictwa jest hodowla, która odpowiada za 51,59% emisji. Emisja pochodząca z maszyn i upraw w rolnictwie stanowi 88,62% PM2,5 oraz 94,46% NO₂.

W powiecie poddębickim nie ma zakładów szczególnie uciążliwych dla środowiska, a na stan jakości powietrza największy wpływ mają:

- tzw. niska emisja z przydomowych kotłowni, zwłaszcza w okresie zimowym,
- emisja z transportu – sieć dróg wojewódzkich i krajowych oraz przebiegająca przez część powiatu autostrada A2,
- emisja z rolnictwa
- emisja z działalności gospodarczej.

Dane o stanie czystości powietrza w powiecie poddębickim opracowano na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w województwie łódzkim” – raport wojewódzki za rok 2021” oraz „Rocznej oceny jakości powietrza w województwie łódzkim” – raport wojewódzki za rok 2022” – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Łodzi. W kwietniu 2024 r. została opublikowana „Roczna ocena

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

jakości powietrza w województwie łódzkim' – raport wojewódzki za rok 2023", porównanie wyników zamieszczono na końcu tego rozdziału.

Klasyfikacji stref w rocznej ocenie jakości powietrza dokonuje się oddzielnie dla dwóch grup kryteriów:

- określonych w celu ochrony zdrowia ludzi,
- określonych w celu ochrony roślin.

Zgodnie z polskim prawem, obowiązują różne okresy uśredniania wyników pomiarowych:

- norma średniodobowa (24-godzinna) to wyniki pomiarów zarejestrowane na stacji pomiarowej co godzinę w ciągu doby i uśrednione do jednej wartości 24-godzinnej lub zarejestrowane tylko raz w ciągu doby;
- norma średnioroczna – wyniki pomiarów zarejestrowane w ciągu roku kalendarzowego na stacji pomiarowej, uśrednione do jednej wartości rocznej;
- dopuszczalna częstość przekraczania – w przypadku norm jedno- czy 24-godzinnych, dla których dopuszcza się wystąpienie określonej liczby dni z przekroczeniami (np. w przypadku pyłu zawieszonego PM10 poziom przekroczenia stężenia dobowego to 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, natomiast musi ono wystąpić przynajmniej 36 razy w roku aby sklasyfikować je jako przekroczenie standardu jakości powietrza).

Dla pozostałych substancji określono dodatkowo normy 1-godzinne (wynik stężenia substancji w powietrzu zarejestrowany raz w ciągu godziny na stacji pomiarowej) oraz normy 8-godzinne (obliczone jako maksymalna średnia wartość dla doby, spośród średnich stężeń, jakie rejestrowano co godzinę z ośmiu średnich 1-godzinnych w ciągu doby).

Każdej strefie przypisuje się jedną klasę dla każdego zanieczyszczenia, tzw. klasę wynikową, oddzielnie ze względu na ochronę zdrowia i ze względu na ochronę roślin. Klasa wynikowa strefy dla danego zanieczyszczenia odpowiada najmniej korzystnej spośród uzyskanych z klasyfikacji według parametrów dla tego zanieczyszczenia.

Wynik oceny i klasyfikacji strefy dla danego zanieczyszczenia zależy od stężeń tego zanieczyszczenia występujących na terenie strefy - zwykle w rejonach o najwyższym stopniu zanieczyszczenia daną substancją. Uzyskany wynik przekłada się na określone wymagania w zakresie działań na rzecz poprawy jakości powietrza (w przypadku, gdy nie są spełnione odpowiednie kryteria) lub na rzecz utrzymania tej jakości (jeżeli spełnia ona przyjęte standardy).

Klasy stref:

- Klasa A - poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu dopuszczalnego/ docelowego
- Klasa C - poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziom dopuszczalny/docelowy
- Klasa D1 - poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu)
- Klasa D2 - poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziom celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu).

Zaliczenie strefy do klasy C wynika z wystąpienia przekroczeń odpowiedniej wartości kryterialnej stężeń substancji na określonym obszarze strefy i nie powinno być utożsamiane ze złą oceną jakości powietrza na terenie całej strefy. W strefach zaliczonych do klasy C wymagane jest prowadzenie określonych działań, mających na celu osiągnięcie odpowiednich poziomów dopuszczalnych lub docelowych substancji w powietrzu w wyznaczonym terminie. Należy do nich opracowanie programu ochrony powietrza, o ile program taki nie został opracowany wcześniej i nie jest realizowany w odniesieniu do danego zanieczyszczenia i obszaru.

Oceny jakości powietrza wykonywane są w odniesieniu do obszaru strefy. Zgodnie z art. 87 ustawy - Prawo ochrony środowiska obecnie dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnianych w ocenach jakości powietrza strefę stanowią:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- miasto (nie będące aglomeracją) o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy,
- pozostały obszar województwa, nie wchodzący w skład aglomeracji i miast powyżej 100 tys. mieszkańców.

Na terenie woj. łódzkiego wydzielono 2 strefy oceny:

1. Aglomeracja Łódzka (miasta: Łódź, Zgierz, Pabianice, Aleksandrów Łódzki i Konstantynów Łódzki)
2. strefa łódzka (pozostały obszar województwa).

Powiat poddębicki zlokalizowany jest w strefie łódzkiej.

System oceny jakości powietrza w województwie łódzkim składa się z 2 części - systemu pomiarowego oraz modelowania matematycznego wykonywanego w oparciu o bank emisji i dane meteorologiczne.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Na terenie powiatu poddębickiego znajduje się stanowisko pomiarowe w Uniejowie, ul. Zamkowa 1 (Tabela nr 14).

TABELA 14 CHARAKTERYSTYKA STANOWISKA POMIAROWEGO W UNIEJOWIE

Kod międzynarodowy	Nazwa strefy	Kod strefy	Krajowy kod stacji pomiarowej	Zanieczyszczenie	Czas uśredniania	Typ pomiaru
PL0667A	strefa łódzka	PL1002	LdUniejZamko	benzo(a)piren w PM10	24-godzinny	codzienny
				pył zawieszony PM10	24-godzinny	codzienny

Źródło: GIOŚ

Poniżej przedstawiono zestawienie danych dotyczących jakości powietrza dla strefy łódzkiej, do której zaliczony jest również powiat poddębicki.

Wyniki oceny jakości powietrza w 2021 r. i w 2022 r.
Ocena wykonana ze względu na ochronę zdrowia ludzi:

Dwutlenek siarki SO₂

TABELA 15 WYNIKI KLASYFIKACJI STREF W OCENIE ROCZNEJ DOTYCZĄCEJ SO₂ - OCHRONA ZDROWIA LUDZI – DANE ZA ROK 2021 I 2022

Kod strefy	Dane za rok	Nazwa strefy	Klasa strefy dla SO ₂	Klasa strefy dla czasu uśredniania - 1 godz.	Klasa strefy dla czasu uśredniania - 24 godz.
PL1002	2021	strefa łódzka	A	A	A
	2022		A	A	A

Źródło: GIOŚ – „Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim – raport wojewódzki za rok 2021” oraz „Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim – raport wojewódzki za rok 2022”

W roku 2021 i 2022 nie zanotowano przekroczeń poziomów dopuszczalnych dla stężeń 1-godz. i 24-godz. dwutlenki siarki. Wartości maksymalnego stężenia jednogodzinnego SO₂ nie przekroczyły 150 µg/m³. Wartości maksymalnego stężenia średnio-dobowego SO₂ nie przekroczyły 50 µg/m³.

Dwutlenek azotu NO₂

TABELA 16 WYNIKI KLASYFIKACJI STREF W OCENIE ROCZNEJ DOTYCZĄCEJ NO₂ - OCHRONA ZDROWIA LUDZI – DANE ZA ROK 2021 I 2022

Kod strefy	Dane za rok	Nazwa strefy	Klasa strefy dla NO ₂	Klasa strefy dla czasu uśredniania - 1 godz.	Klasa strefy dla czasu uśredniania - rok
PL1002	2021	strefa łódzka	A	A	A
	2022		A	A	A

Źródło: GIOŚ – „Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim – raport wojewódzki za rok 2021” oraz „Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim – raport wojewódzki za rok 2022”

W roku 2021 i 2022, jak również w latach ubiegłych, nie stwierdzono przekroczenia poziomu dopuszczalnego 1-godz. i średniej rocznej dwutlenku azotu. Mierzone wartości stężeń NO₂ nie stanowią zagrożenia dla naszego zdrowia. Wartości maksymalnego stężenia 1-godzinnego NO₂ nie przekroczyły 100µg/m³ (znacznie poniżej poziomu dopuszczalnego). Wartości średnie roczne NO₂ nie przekroczyły 20µg/m³ (znacznie poniżej poziomu dopuszczalnego – 40µg/m³).

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Tlenek węgla CO

TABELA 17 WYNIKI KLASYFIKACJI STREF W OCENIE ROCZNEJ DOTYCZĄCEJ CO - OCHRONA ZDROWIA LUDZI – DANE ZA ROK 2021 I 2022

Kod strefy	Dane za rok	Nazwa strefy	Klasa strefy dla CO
PL1002	2021	strefa łódzka	A
	2022		A

Źródło: GIOŚ – „Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim – raport wojewódzki za rok 2021” oraz „Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim – raport wojewódzki za rok 2022”

W roku 2021 i 2022, jak również w latach ubiegłych, nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego maksymalnego 8-godzinnego poziomu tlenu węgla. Najwyższa zmierzona wartość S8max wyniosła 4 mg/m³. Na przestrzeni ostatnich 10 lat mierzone maksymalne 8-godz. wartości CO nie przekroczyły ani razu poziomu 6mg/m³, przy dopuszczalnej wynoszącej S8max=10mg/m³. Mierzone wartości stężeń CO nie stanowią zagrożenia dla naszego zdrowia.

Ozon O₃

TABELA 18 WYNIKI KLASYFIKACJI STREF W OCENIE ROCZNEJ DOTYCZĄCEJ O₃ - OCHRONA ZDROWIA LUDZI – DANE ZA ROK 2021 I 2022

Kod strefy	Dane za rok	Nazwa strefy	Klasa strefy dla O ₃ wg poziomu docelowego	Klasa strefy dla O ₃ wg poziomu celu długoterminowego
PL1002	2021	strefa łódzka	A	D2
	2022		A	D2

Źródło: GIOŚ – „Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim – raport wojewódzki za rok 2021” oraz „Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim – raport wojewódzki za rok 2022”

Zarówno w 2021 jak i w 2022 r. na żadnym ze stanowisk nie stwierdzono przekroczenia poziomu docelowego ozonu. Natomiast w przypadku poziomu celu długoterminowego na wszystkich stanowiskach pomiarowych zanotowano stężenia S8max powyżej 120µg/m³. W odróżnieniu od poziomu docelowego, tutaj wystarczy 1 dzień w roku z wartością S8max powyżej 120µg/m³, aby przekroczyć poziom celu długoterminowego.

Ozon jest zanieczyszczeniem wielkoobszarowym. Powstawanie ozonu jest ściśle uzależnione od warunków meteorologicznych. Maksymalne stężenia występują w sezonie letnim i skorelowane są z wysokimi temperaturami i nasłonecznieniem, co bezpośrednio wynika z intensyfikacji procesów fotochemicznych powodujących powstawanie ozonu z jego gazowych prekursorów występujących w powietrzu. Emisja prekursorów (tj. związków chemicznych, z których powstaje ozon – NOx, NMLZO, CO, CH₄) utrzymuje się w tym okresie cały czas na wysokim poziomie.

W odróżnieniu od innych zanieczyszczeń gazowych czy pyłowych, w przypadku ozonu na przestrzeni ostatnich 10 lat nie zaobserwowano trendu spadkowego stężeń. Mierzone wartości utrzymywały się na podobnym poziomie. W latach pomiarowych z gorącym i suchym okresem wiosenno-letnim notowano wysokie wartości danego zanieczyszczenia. Z kolei w latach z umiarkowanymi temperaturami, dużym zachmurzeniem i opadami w okresie wiosenno-letnim wartości ozonu malały.

Pył PM10

W rocznej ocenie jakości powietrza klasyfikacji stref dla pyłu zawieszonego PM10 dokonuje się w odniesieniu do dwóch parametrów: poziomu dopuszczalnego średniorocznego i poziomu dopuszczalnego średniodobowego.

Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 8 października 2019 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2019 r. poz. 1931) zmieniono poziomy informowania i alarmowania społeczeństwa, określone dla pyłu zawieszonego PM10 (Tabela 19).

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

TABELA 19 OBOWIĄZUJĄCE NORMY STĘŻEŃ PYŁU PM₁₀ – WYCIĄG Z ROZPORZĄDZENIA MINISTRA ŚRODOWISKA Z DNIA 24 SIERPNIA 2012 R. W SPRAWIE POZIOMÓW NIEKTÓRYCH SUBSTANCJI W POWIETRZU (DZ. U. Z 2021 R., POZ. 845 T.J.)

Substancja	Okres uśredniania wyników pomiarów	Wartość normy	Dopuszczalna częstość przekraczania poziomu dopuszczalnego w roku kalendarzowym	Poziom informowania społeczeństwa	Poziom alarmowy
Pył zawieszony PM ₁₀	24 godziny	50 µg/m ³	35 razy	100 µg/m ³	150 µg/m ³
	Rok kalendarzowy	40 µg/m ³	-	-	-

W roku 2021 wykorzystano wyniki pomiarów pyłu zawieszonego PM₁₀ z 26 stanowisk pomiarowych, a w 2022 z 24 stanowisk (między innymi na stanowisku w Uniejowie). Na żadnym ze stanowisk, zarówno w 2021 jak i w 2022 r. nie stwierdzono przekroczenia średniorocznego poziomu dopuszczalnego. W przypadku dobowego poziomu dopuszczalnego, przekroczenie stwierdzono łącznie na 16 stanowiskach pomiarowych w 2021 r. i na 9 stanowiskach w 2022 r.

TABELA 20 WYNIKI KLASYFIKACJI STREF W OCENIE ROCZNEJ DOTYCZĄCEJ PM₁₀ - OCHRONA ZDROWIA LUDZI – DANE ZA ROK 2021 I 2022

Kod strefy	Dane za rok	Nazwa strefy	Klasa strefy dla PM ₁₀	Klasa strefy dla czasu uśredniania - 24 godz.	Klasa strefy dla czasu uśredniania - rok
PL1002	2021	strefa łódzka	C	C	A
	2022		C	C	A

Źródło: GIOŚ – „Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim – raport wojewódzki za rok 2021” oraz „Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim – raport wojewódzki za rok 2022”

TABELA NR 21 PARAMETRY STATYSTYCZNE OBLICZONE NA PODSTAWIE SERII WYNIKÓW POMIARÓW STĘŻENIA PYŁU ZAWIESZONEGO PM₁₀ NA POTRZEBY OCENY POD KĄTEM OCHRONY ZDROWIA LUDZI – WYCIĄG DOTYCZĄCY STANOWISKA POMIAROWEGO W UNIEJOWIE

Kod strefy	Dane za rok	Nazwa strefy	Kod stacji	Kompletność %	Średnia Sa µg/m ³	L>50 (S24)	36 maks. (S24) µg/m ³
PL1002	2021	strefa łódzka	LdUniej/Zamko	100	25	23	45
	2022			100	23	18	40

Źródło: GIOŚ – „Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim – raport wojewódzki za rok 2021” oraz „Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim – raport wojewódzki za rok 2022”

Zarówno w roku 2021, jak i 2022 na stanowisku pomiarowym w Uniejowie nie doszło do przekroczenia dobowego poziomu dopuszczalnego D_{24h}=50 µg/m³ pyłu zawieszonego PM₁₀. Nie doszło też do przekroczenia średniorocznego poziomu dopuszczalnego Da=40 µg/m³. Stężenie średnioroczne wyniosło w 2021 r. - 25 µg/m³, a w 2022 r. - 23 µg/m³ (Tabela 21). Dotrzymana została również norma dobową pyłu zawieszonego PM₁₀. W żadnym roku nie wystąpiło ponad 35 dni ze stężeniem dobowym pyłu zawieszonego PM₁₀ wyższym od 50 µg/m³.

W związku z przekroczeniami dobowego poziomu dopuszczalnego D_{24h}=50 µg/m³ pyłu zawieszonego PM₁₀ strefę łódzką zaliczono do klasy C. Najwyższe stężenia wystąpiły na terenie Brzezin, Piotrkowa Trybunalskiego, Radomska i Zduńskiej Woli, a w 2022 r. również w Rawie Mazowieckiej.

Główne przyczyny występowania przekroczeń to:

- nadmierna niska emisja ze zwartej zabudowy mieszkaniowej,
- niekorzystne warunki atmosferyczne sprzyjające koncentracji substancji zanieczyszczających (słaby wiatr, inwersja temperatury - blokuje pionowe mieszanie się powietrza w atmosferze, co może wpływać na intensyfikowanie się zjawiska smogu).

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Pył PM_{2,5}

Zgodnie z przepisami (rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2021 r., poz. 845 t.j.)), obowiązującym średniorocznym poziomem dopuszczalnym dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} jest Da=20 µg/m³ (tzw. faza II), decydującym o ewentualnych działaniach naprawczych w strefie.

Faza II

W ocenie w 2021 r. wykorzystano wyniki pomiarów pyłu zawieszonego PM_{2,5} z 7 stanowisk pomiarowych, a na 5 stanowiskach stwierdzono przekroczenie poziomu dopuszczalnego (dopuszczalna wartość średnia roczna Da=20 µg/m³). Natomiast w 2022 r. wykorzystano wyniki pomiarów z 6 stanowisk zlokalizowanych na terenach miejskich. Przy klasyfikacji stref oraz wyznaczaniu obszarów przekroczeń jako metodę wspomagającą wykorzystano metodę obiektywnego szacowania na podstawie wyników modelowania matematycznego. Zarówno w 2021, jak i w 2022 roku w odniesieniu do średniorocznego poziomu dopuszczalnego (20 µg/m³) przekroczenia zarejestrowano na obszarze strefy łódzkiej (klasa C1) – Tabela 22.

TABELA 22 WYNIKI KLASYFIKACJI STREF W OCENIE ROCZNEJ DOTYCZĄCEJ PYŁU PM_{2,5}, Z UWZGLĘDNIENIEM POZIOMU DOPUSZCZALNEGO II FAZY - OCHRONA ZDROWIA LUDZI – DANE ZA ROK 2021 I 2022

Kod strefy	Dane za rok	Nazwa strefy	Klasa strefy dla PM _{2,5}
PL1002	2021	strefa łódzka	C1
	2022		C1

Źródło: GIOŚ – „Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim – raport wojewódzki za rok 2021” oraz „Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim – raport wojewódzki za rok 2022”

Faza I

W ocenie w 2021 r. wykorzystano wyniki pomiarów pyłu zawieszonego PM_{2,5} z 7 stanowisk pomiarowych. Na 1 ze stanowisk (Radomsko) stwierdzono przekroczenie poziomu dopuszczalnego fazy I (Da=25 µg/m³).

Ocena pod kątem fazy I jest klasyfikacją dodatkową do podstawowej odnoszącej się do obowiązującego w roku 2021 poziomu dopuszczalnego fazy II (obowiązującą za rok 2021 jest ocena pod kątem fazy II).

W ocenie za 2022 r. wykonano również klasyfikację dodatkową, uwzględniającą poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM_{2,5} obowiązujący do roku 2020 (faza I – 25 µg/m³). W odniesieniu do poziomu 25 µg/m³ strefa łódzka uzyskała klasę A (brak przekroczeń fazy I) – Tabela 23. Oznacza to, że w stosunku do roku 2021 jakość powietrza w zakresie pyłu zawieszonego PM_{2,5} uległa poprawie.

TABELA 23 WYNIKI KLASYFIKACJI STREF W OCENIE ROCZNEJ DOTYCZĄCEJ PYŁU PM_{2,5}, Z UWZGLĘDNIENIEM POZIOMU DOPUSZCZALNEGO I FAZY - OCHRONA ZDROWIA LUDZI – DANE ZA ROK 2021 I 2022

Kod strefy	Dane za rok	Nazwa strefy	Klasa strefy dla PM _{2,5}
PL1002	2021	strefa łódzka	C
	2022		A

Źródło: GIOŚ – „Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim – raport wojewódzki za rok 2021” oraz „Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim – raport wojewódzki za rok 2022”

Trend spadkowy stężeń pyłu zawieszonego PM_{2,5} widoczny jest od 2018 r. Jedynie w roku 2021 ze względu na panujące niesprzyjające warunki meteorologiczne, trend był powstrzymany. Osiągnięcie celu, aby na obszarze całego województwa nie dochodziło do przekroczeń wartości Da=20 µg/m³ (faza II), jest na razie trudne do realizacji, na co największy wpływ mają warunki meteorologiczne panujące w okresie jesienno-zimowym. Duże znaczenie ma również emisja komunikacyjna, wpływająca negatywnie na jakość powietrza wzdłuż dróg o dużym natężeniu ruchu. Stanowi ona coraz poważniejszy problem ze względu na stale rosnącą liczbę pojazdów.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Benzo(a)piren w pyłe zawieszonym PM10

TABELA 24 WYNIKI KLASYFIKACJI STREF W OCENIE ROCZNEJ DOT. BENZO(A)PIRENU W PYŁE PM10 – OCHRONA ZDROWIA LUDZI-DANE ZA ROK 2021 I 2022

Kod strefy	Dane za rok	Nazwa strefy	Klasa strefy dla B(a)P
PL1002	2021	strefa łódzka	C
	2022		C

Źródło: GIOŚ – „Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim – raport wojewódzki za rok 2021” oraz „Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim – raport wojewódzki za rok 2022”

W 2021 r. na wykorzystanych wynikach pomiarów benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 z 20 stanowisk pomiarowych, aż na 19 stanowiskach stwierdzono przekroczenie poziomu docelowego (wartość średnia roczna).

W 2022 r. na 19 stanowiskach stwierdzono przekroczenie poziomu docelowego (wartość średnia roczna). Tylko na 1 stanowisku nie odnotowano wartości przekraczającej $D_{dc}=1 \text{ ng/m}^3$. Strefa została zakwalifikowana do klasy C (Tabela 24).

TABELA NR 25 PARAMETRY STATYSTYCZNE OBLICZONE NA PODSTAWIE SERII WYNIKÓW POMIARÓW BENZO(A)PIRENU W PYŁE ZAWIESZONYM PM10 NA POTRZEBY OCENY POD KĄTEM OCHRONY ZDROWIA LUDZI – DANE ZA ROK 2021 I 2022

Kod strefy	Dane za rok	Nazwa strefy	Kod stacji	Typ pomiaru	Kompletność %	Średnia $S_a \mu\text{g/m}^3$
PL1002	2021	strefa łódzka	LdUniej/Zamko	manualny	98	2
	2022				99	2

Źródło: GIOŚ – „Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim – raport wojewódzki za rok 2021” oraz „Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim – raport wojewódzki za rok 2022”

Od kilku lat stwierdza się w całym województwie łódzkim, a więc i na terenie powiatu poddębickiego, przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu. Natomiast stężenia średnie roczne na przestrzeni ostatnich kilku lat wykazują trend spadkowy. Na punkcie pomiarowym w Uniejowie w latach 2016-2018 było to około 3 ng/m^3 , natomiast w latach 2019-2022 około 2 ng/m^3 – Tabela 25 (przy poziomie docelowym $D_{dc}=1 \text{ ng/m}^3$).

Główną przyczyną przekroczenia poziomu docelowego B(a)P jest nadmierna emisja niska (powierzchniowa) z dużych obszarów zwartej zabudowy mieszkaniowej niepodłączonej do sieci ciepłej, spowodowana opalaniem węglem kamiennym, a także niekorzystne warunki meteorologiczne w okresie grzewczym (inwersja temperatury, mała prędkość wiatru).

Podsumowanie wyników oceny ze względu na ochronę zdrowia:

TABELA 26 KLASY STREF DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ, UZYSKANE W OCENIE ROCZNEJ DOKONANEJ Z UWZGLĘDNIENIEM KRYTERIÓW USTANOWIONYCH W CELU OCHRONY ZDROWIA LUDZI - KLASYFIKACJA PODSTAWOWA (KLASY: A, C ORAZ A1, C1 DLA PYŁU ZAWIESZONEGO PM2,5)

Kod strefy	Dane za rok	Nazwa strefy	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	PM10
PL1002	2020	strefa łódzka	A	A	A	A	A	C
	2021		A	A	A	A	A	C
	2022		A	A	A	A	A	C
Kod strefy	Dane za rok	Nazwa strefy	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2.5
PL1002	2020	strefa łódzka	A	A	A	A	C	C1
	2021		A	A	A	A	C	C1
	2022		A	A	A	A	C	C1

Źródło: GIOŚ – „Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim – raport wojewódzki za rok 2021” oraz „Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim – raport wojewódzki za rok 2022”

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Podsumowując, strefę łódzką (Tabela 26), do której zaliczony jest powiat poddębicki – zakwalifikowano do klasy C ze względu na przekroczenia poziomów dopuszczalnych: pyłu zawieszonego PM₁₀ (24h) i pyłu zawieszonego PM_{2,5} (faza II) oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀.

Ocena wykonana ze względu na ochronę roślin
Dwutlenek siarki SO₂

TABELA 27 WYNIKI KLASYFIKACJI STREF W OCENIE ROCZNEJ DOTYCZĄCEJ SO₂ - OCHRONA ROŚLIN – DANE ZA ROK 2021 I 2022

Kod strefy	Dane za rok	Nazwa strefy	Klasa strefy dla SO ₂	Klasa strefy dla czasu uśredniania - rok	Klasa strefy dla czasu uśredniania - pora zimowa
PL1002	2021	strefa łódzka	A	A	A
	2022		A	A	A

Źródło: GIOŚ – „Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim – raport wojewódzki za rok 2021” oraz „Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim – raport wojewódzki za rok 2022”

W rocznej ocenie jakości powietrza klasyfikacji stref dla SO₂ pod kątem ochrony roślin dokonuje się dla dwóch parametrów: średniorocznego poziomu dopuszczalnego i poziomu dopuszczalnego dla okresu zimowego. W 2021 r. nie stwierdzono przekroczeń poziomów dopuszczalnych SO₂ pod kątem ochrony roślin. Wartości średnie roczne, jak i średnie dla okresu zimowego, nie przekraczały 4 µg/m³ przy poziomie dopuszczalnym wynoszącym Da=20 µg/m³. Mierzone wartości stężeń SO₂ nie stanowią zagrożenia dla roślin. W 2022 r. na terenie strefy łódzkiej nie zanotowano przekroczeń obowiązujących dla dwutlenku siarki poziomów dopuszczalnych, zarówno poziomu średniego rocznego, jak i średniego dla okresu zimowego (X 2021-III 2022).

W obu latach strefa łódzka została zakwalifikowana do klasy A (Tabela 27).

Tlenki azotu NO_x

TABELA 28 WYNIKI KLASYFIKACJI STREF W OCENIE ROCZNEJ DOTYCZĄCEJ NO_x - OCHRONA ROŚLIN – DANE ZA ROK 2021 I 2022

Kod strefy	Dane za rok	Nazwa strefy	Klasa strefy dla NO _x
PL1002	2021	strefa łódzka	A
	2022		A

Źródło: GIOŚ – „Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim – raport wojewódzki za rok 2021” oraz „Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim – raport wojewódzki za rok 2022”

W roku 2021 i 2022, podobnie jak w latach ubiegłych, nie doszło do przekroczenia poziomu dopuszczalnego średniorocznego Da=30 µg/m³. Zakłada się, że w kolejnych latach wartość średnia roczna będzie nadal oscylować w okolicach 10 µg/m³. Mierzone wartości stężeń średnich rocznych NO_x nie stanowią zagrożenia dla roślin. W obu latach strefa łódzka została zakwalifikowana do klasy A (Tabela 28).

Ozon O₃

TABELA 29 WYNIKI KLASYFIKACJI STREF W OCENIE ROCZNEJ DOTYCZĄCEJ O₃ - OCHRONA ROŚLIN – DANE ZA ROK 2021 I 2022

Kod strefy	Dane za rok	Nazwa strefy	Klasa strefy dla O ₃ wg poziomu docelowego	Klasa strefy dla O ₃ wg poziomu celu długoterminowego
PL1002	2021	strefa łódzka	A	D2
	2022		A	D2

Źródło: GIOŚ – „Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim – raport wojewódzki za rok 2021” oraz „Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim – raport wojewódzki za rok 2022”

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

W rocznej ocenie jakości powietrza klasyfikacji stref dla O_3 pod kątem ochrony roślin dokonuje się dla dwóch parametrów: poziomu docelowego AOT405L (liczonego jako średnia z 5 lat) i poziomu celu długoterminowego AOT40 (liczonego dla danego roku).

Zgodnie z wynikami modelowania na obszarze strefy łódzkiej nie doszło do przekroczenia poziomu docelowego AOT405L, natomiast zgodnie z wynikami metod szacowania, opartymi o wyniki modelowania i wyniki pomiarów, na niemal całym obszarze strefy łódzkiej doszło do przekroczenia poziomu celu długoterminowego AOT40 (Tabela 29).

AOT405L – wartość AOT40 uśredniona dla kolejnych pięciu lat; w przypadku braku kompletnych danych pomiarowych z pięciu lat dotrzymanie dopuszczalnej częstości przekroczeń sprawdza się na podstawie danych pomiarowych z co najmniej trzech lat.

Jako przyczynę przekroczeń poziomu celu długoterminowego wskazuje się podobnie jak w przypadku ozonu analizowanego pod kątem ochrony zdrowia, występowanie w okresie wiosenno-letnim warunków meteorologicznych sprzyjających formowaniu się ozonu w powietrzu (wysoka temperatura i duże nasłonecznienie) oraz napływ mas powietrza zanieczyszczonych ozonem i substancjami stanowiącymi tzw. prekursorzy ozonu z terenów zurbanizowanych.

Podsumowanie wyników oceny ze względu na ochronę roślin

W obu latach strefa łódzka otrzymała klasę wynikową A dla wszystkich branych do oceny zanieczyszczeń – SO_2 , NO_x i O_3 . Jedynie dla osobnej klasyfikacji ozonu (poziom celu długoterminowego), strefa łódzka otrzymała klasę D2 (Tabela 29).

TABELA 30 KLASY STREF DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ, UZYSKANE W OCENIE ROCZNEJ DOKONANEJ Z UWZGLĘDNIENIEM KRYTERIÓW USTANOWIONYCH W CELU OCHRONY ROŚLIN - KLASYFIKACJA PODSTAWOWA (KLASY: A, C) – DANE ZA ROK 2021 I 2022

Kod strefy	Dane za rok	Nazwa strefy	SO_2	NO_x	$O_3^{1)}$
PL1002	2021	strefa łódzka	A	A	A
	2022		A	A	A

1) Dla ozonu – poziom celu długoterminowego strefa łódzka uzyskała klasę D2

Źródło: GIOŚ – „Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim – raport wojewódzki za rok 2021” oraz „Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim – raport wojewódzki za rok 2022”

Na podstawie klasyfikacji stref województwa łódzkiego za rok 2022 stwierdzono potrzebę realizacji działań naprawczych mających na celu poprawę jakości powietrza ze względu na **ochronę zdrowia ludzi** dla obu stref oceny jakości powietrza w województwie:

- aglomeracja łódzka – do klasy C zakwalifikowano strefę ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{10} (24h) oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM_{10} ,
- **strefa łódzka – do klasy C zakwalifikowano strefę ze względu na przekroczenia poziomów dopuszczalnych: pyłu zawieszonego PM_{10} (24h) i pyłu zawieszonego $PM_{2,5}$ (faza II) oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM_{10} .**

We wszystkich strefach został przekroczony **poziom celu długoterminowego ozonu – klasa D2**.

Na przeważającym obszarze województwa łódzkiego w ostatnich latach występuje niski poziom zanieczyszczenia powietrza (poniżej poziomów dopuszczalnych/docelowych) dla następujących substancji: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, benzen, tlenek węgla oraz oznaczane w pyłe zawieszonym PM_{10} metale: ołów, kadm, arsen i nikiel.

Największym problemem w skali województwa łódzkiego są wysokie stężenia benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM_{10} . Podobnie jak w latach poprzednich, wysokie wartości stężeń tego zanieczyszczenia rejestrowano w okresach grzewczych (styczeń – marzec, październik – grudzień). Przekroczenie poziomu docelowego B(a)P zarejestrowały w 2022 roku wszystkie stacje pomiarowe w województwie, poza jednym stanowiskiem w m. Parzniewice (obszar wiejski). Szacuje się, że problem ten dotyczy większości gmin województwa łódzkiego, w tym przede wszystkim terenów zabudowanych. Jako główną przyczynę przekroczeń wskazuje się emisję „niską” pochodzącą z indywidualnego ogrzewania budynków. Zaznaczyć jednak trzeba, że w porównaniu z

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

rokiem 2021 obszar przekroczeń uległ zdecydowanemu zmniejszeniu - o ponad 40%. W ostatnich latach można zauważyć stopniową poprawę jakości powietrza pod względem poziomu zanieczyszczenia pyłem. Jednakże wysokie dobowe stężenia pyłu zawieszonego PM₁₀ rejestrowane w sezonie grzewczym pozostają istotnym problemem. Nie dochodzi już do przekroczenia poziomu dopuszczalnego średniorocznego.

W sezonie letnim rejestrowany jest wzrost stężeń ozonu, spowodowany obecnością w atmosferze jego prekursorów oraz w dużej mierze warunkami meteorologicznymi. W 2022 r. nie stwierdzono przekroczenia poziomu docelowego ozonu określonego dla kryterium ochrony zdrowia ludzi. Stwierdzono jednak, podobnie jak w latach poprzednich, przekroczenie poziomu celu długoterminowego we wszystkich stanowiskach pomiarowych ozonu w województwie. Obszar przekroczeń objął niemal całe województwo (97,7% powierzchni województwa).

W odniesieniu do kryterium ochrony roślin, w 2022 r. pomiary jakości powietrza oraz wyniki modelowania nie wykazały przekroczeń poziomów dopuszczalnych określonych dla dwutlenku siarki i tlenków azotu oraz poziomu docelowego ozonu. Przekroczenia w strefie łódzkiej stwierdzono w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego ozonu (99,5% powierzchni strefy).

W trakcie sporządzania tego dokumentu została opublikowana „Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim - Raport wojewódzki za rok 2023”. Jak wynika z dokumentu, z punktu widzenia ochrony powietrza panujące warunki meteorologiczne w 2023 r. były korzystniejsze niż w roku 2022. Ciepły okres zimowy oraz duża liczba dni z opadem atmosferycznym w miesiącach styczeń-luty i listopad-grudzień spowodowały, że notowane stężenia poszczególnych zanieczyszczeń powietrza, w tym głównie pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5}, znajdowały się poniżej średniej z ostatnich kilku lat. Niekorzystne warunki meteorologiczne występujące w wybranych dniach w ciągu roku (spadki temperatury powietrza, inwersja temperatury powietrza, mała prędkość wiatru) nie wpłynęły znacząco na pogorszenie statystyk.

Jak w latach poprzednich na przeważającym obszarze województwa łódzkiego występuje niski poziom zanieczyszczenia powietrza (poniżej poziomów dopuszczalnych/docelowych) dla następujących substancji: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, benzen, tlenek węgla oraz oznaczane w pyłe zawieszonym PM₁₀ metale: ołów, kadm, arsen i nikiel. Po raz pierwszy nie zanotowano również przekroczenia poziomów dopuszczalnych dla pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5}.

Największym problemem w skali województwa łódzkiego są wysokie stężenia benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM₁₀, natomiast na stacji pomiarowej w Uniejowie nie było przekroczenia poziomu docelowego B(a)P w 2023 r.

Nie ma przekroczenia poziomu dopuszczalnego średniorocznego oraz średniodobowego pyłu zawieszonego PM₁₀, a także poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5} (20 µg/m³ – faza II). W 2023 r. nie stwierdzono przekroczenia poziomu docelowego ozonu określonego dla kryterium ochrony zdrowia ludzi, jednak, podobnie jak w latach poprzednich, stwierdzono przekroczenie poziomu celu długoterminowego we wszystkich stanowiskach pomiarowych ozonu w województwie. Obszar przekroczeń objął niemal całe województwo (98,8% powierzchni województwa).

Na podstawie klasyfikacji stref województwa łódzkiego za rok 2023 stwierdzono potrzebę realizacji działań naprawczych mających na celu poprawę jakości powietrza ze względu na ochronę zdrowia ludzi dla obu stref oceny jakości powietrza w województwie:

- aglomeracja łódzka – do klasy C zakwalifikowano strefę ze względu na przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀,
- strefa łódzka – do klasy C zakwalifikowano strefę ze względu na przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀.

We wszystkich strefach został przekroczony poziom celu długoterminowego ozonu – klasa D2.

Od 1 listopada 2023 r. obowiązują następujące programy ochrony powietrza na terenie województwa łódzkiego:

- Uchwała Nr LXII/693/23 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 21 listopada 2023 r. zmieniająca uchwałę w sprawie programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy aglomeracja łódzka (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2023 r. poz. 9980)
- Uchwała Nr LXII/694/23 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 21 listopada 2023 r. zmieniająca uchwałę w sprawie programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2023 r. poz. 9981)

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

W dniu 14.11.2017 r. w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego została ogłoszona i nadal obowiązuje uchwała nr XLIV/548/17 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 24 października 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa łódzkiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, tzw. uchwała antysmogowa. Uchwała ta została następnie zmieniona Uchwałą z dnia 22.11.2022 r., Nr L/597/22. Głównym celem uchwały jest wprowadzenie odpowiednich regulacji w zakresie eksploatacji instalacji spalania paliw, które przyczynią się do poprawy jakości powietrza w województwie łódzkim.

Zgodnie z założeniami wyżej wymienionej Uchwały, zakazuje się spalania w indywidualnych źródłach ciepła paliw najgorszej jakości takich jak: a) węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem tego węgla; b) mułów i flotokonzentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem; c) zawierających biomasę stałą o wilgotności powyżej 20%; d) w których udział masowy węgla kamiennego o uziarnieniu powyżej 3 mm wynosi powyżej 15%, z wyjątkiem paliw o wartości opałowej nie mniejszej niż 24 MJ/kg oraz zawartości popiołu nie większej niż 12%.

Ponadto należy wymienić kotły pozaklasowe (tzw. „kopciuchy”, których eksploatację rozpoczęto przed 1 maja 2018 r. do 1 stycznia 2025 r.) i kotły spełniające wymagania klasy 3 lub 4 według normy PN-EN 303- 5:2012 (których eksploatację rozpoczęto przed 1 maja 2018 r. do 1 stycznia 2028 r.). Dla każdej gminy w obrębie strefy łódzkiej oszacowano wartość efektu redukcji emisji, którą przyniesie realizacja uchwały antysmogowej. Oszacowany efekt redukcji emisji w wyniku realizacji uchwały antysmogowej dla powiatu poddębickiego przedstawia Tabela 31.

TABELA 31 SZACUNKOWA EMISJA Z SEKTORA KOMUNALNO-BYTOWEGO W WYNIKU REALIZACJI UCHWAŁY ANTYSMOGOWEJ W LATACH 2024-2026 W STREFIE ŁÓDZKIEJ (SCENARIUSZ BAZOWY) – POWIAT PODDĘBICKI

Powiat	emisja w roku bazowym 2021 z sektora komunalno-bytowego			emisja w roku prognozy 2026 po redukcji wynikającej ze scenariusza bazowego i redukcji		
	PM10	PM2,5	B(a)P	PM10	PM2,5	B(a)P
	[Mg/rok]	[Mg/rok]	[Mg/rok]	[Mg/rok]	[Mg/rok]	[Mg/rok]
poddębicki	759,80	745,77	0,46	265,93	261,02	0,16

Źródło: Program ochrony powietrza i plan działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej

c. Odnawialne źródła energii

Alternatywą na zanieczyszczenie powietrza jest wykorzystanie potencjału energii odnawialnej. Energia odnawialna jest to energia uzyskiwana z naturalnych, powtarzających się procesów przyrodniczych. Odnawialne źródła energii (OZE) stanowią alternatywę dla tradycyjnych pierwotnych nieodnawialnych nośników energii (paliw kopalnych). Ich zasoby uzupełniają się w naturalnych procesach, co praktycznie pozwala traktować je jako niewyczerpalne. W warunkach krajowych energia ze źródeł odnawialnych obejmuje energię z bezpośredniego wykorzystania promieniowania słonecznego (przetwarzanego na ciepło lub energię elektryczną), wiatru, zasobów geotermalnych (z wnętrza Ziemi), wodnych, stałej biomasy, biogazu i biopaliw ciekłych.

Pozyskiwanie energii z tych źródeł jest, w porównaniu do źródeł tradycyjnych (kopalnych), bardziej przyjazne środowisku naturalnemu. Wykorzystywanie OZE w znacznym stopniu zmniejsza szkodliwe oddziaływanie energetyki na środowisko naturalne, głównie poprzez ograniczenie emisji szkodliwych substancji, zwłaszcza gazów cieplarnianych.

Rozwój przemysłu stał się równoznaczny ze wzrostem zapotrzebowania na paliwa kopalne - węgiel kamienny, węgiel brunatny, ropę naftową i gaz ziemny. Intensywna ich eksploatacja oraz zanieczyszczenia jakie powodują zmusiły ludzkość do poszukiwań nowych źródeł energii, które nie byłyby tak bardzo uciążliwe dla środowiska naturalnego. Źródłami takimi są:

- promieniowanie słoneczne (energia słoneczna),
- energia rozszczepienia pierwiastków promieniotwórczych,
- energia wiatru (energia wiatrowa),
- energia spadku wód (energia wodna),
- biomasa (energia spalania roślin),
- energia geotermalna (energia gorących wód głębinowych),
- energia przyływów i odpływów mórz oraz różnicy temperatury wody powierzchniowej i głębinowej.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Odnawialne źródła energii mają tę szczególną właściwość, że nie zużywają się w procesie ich użytkowania, a ich wykorzystanie nie zubaża przyszłych pokoleń w zasoby energetyczne i walory środowiska naturalnego.

Czynniki skłaniające do inwestowania w lokalne źródła energii elektrycznej wykorzystujące różnorodne paliwa:

- dążenie do maksymalnego wykorzystania energii w paliwie poprzez skojarzenie wytwarzania energii elektrycznej i ciepła,
- postęp technologiczny w zakresie źródeł małej mocy,
- trudności w pozyskaniu finansowania budowy źródeł wielkiej mocy,
- procedury prawne skłaniające do planowania pokrycia zapotrzebowania na energię na szczeblu lokalnym oraz motywacje wynikające z polityki regulacji,
- ograniczenie kosztów przesyłu energii elektrycznej,
- dążenie do ograniczenia emisji zanieczyszczeń.

ENERGIA WODNA

Mała elektrownia wodna (MEW) – elektrownia wodna o mocy zainstalowanej poniżej 5 MW. Małe elektrownie wodne powstają zazwyczaj przy obiektach wybudowanych w celach innych niż energetyczne (retencja, nawadnianie). Często wykorzystują już istniejące siłownie wodne (młyny, tartaki). Najczęściej są to elektrownie przepływowe, w których produkcja energii jest ściśle uzależniona od chwilowych przepływów. Są jedyną perspektywą wykorzystania potencjału energetycznego małych rzek bez konieczności zalewania dużych powierzchni

Towarzyszące elektrowni wodnej urządzenia hydrotechniczne oraz sama elektrownia wpływają na bilans hydrologiczny okolicy, biocenozę rzeki, wpływ ten może być korzystny jak i niekorzystny. W MEW najczęściej stosowane są turbiny wodne: Kaplana, Francisa, Peltona.

Zasada działania MEW – energia potencjalna wody która jest zgromadzona przez zbiornik wodny zostaje zamieniona na energię kinetyczną wody spływającej w dół za pomocą rurociągów. Następnie woda przepływa przez turbinę, gdzie z kolei energia mechaniczna turbiny jest zamieniana na energię elektryczną. Ostatecznie energia elektryczna, poprzez systemy przesyłowe, dostarczana jest do odbiorców, gdzie jest konwertowana na różne typy energii.

Zalety małych elektrowni wodnych:

- czyste odnawialne źródło energii - nie zanieczyszczają środowiska i mogą być instalowane w licznych miejscach na małych ciekach
- zwiększają tzw. małą retencję wodną (poziom wód gruntowych) na obszarze powyżej progu
- zmniejszają erozję denną powyżej progu;
- mogą być zaprojektowane i wybudowane w ciągu 1-2 lat, wyposażenie jest dostępne powszechnie, a technologia dobrze opanowana
- mogą być wykonywane przy użyciu miejscowych materiałów i siły roboczej, a ich prostota techniczna powoduje wysoką niezawodność oraz długą żywotność
- nie wymagają licznych pracowników i mogą być sterowane zdalnie
- rozproszenie w terenie skraca odległość przesyłu energii i zmniejsza związane z tym koszty;
- wysokie dotacje i korzystne warunki kredytowania budowy MEW

Wady małych elektrowni wodnych:

- powstanie długiej cofki (przeciętnie kilkaset metrów) powyżej progu: zamulenie koryta, pogorszenie jakości wody i jej zdolności do samooczyszczania, przegrzewanie się wody w rzece w okresie upałów, zmniejszenie natlenienia wody, osadzanie i kumulowanie się na dnie mułu, zanieczyszczeń, substancji toksycznych;
- naruszenie równowagi biologicznej rzeki iubożenie ekosystemu wodnego: zanik gatunków ryb prądolubnych i zimnolubnych w obszarze cofki, podział jednolitej populacji ryb na dwie subpopulacje powyżej i poniżej przegrody, zanik tarlisk w obrębie oddziaływania MEW;
- uniemożliwienie migracji ryb (przy braku przepławki) lub drastyczne utrudnienie ich migracji (przy istniejącej przepławce) – jako podstawowej funkcji życiowej organizmów wodnych;
- problemy w korycie poniżej przegrody: zwiększenie erozji dennej, zanik żwiru, obniżenie dna rzeki oraz poziomu wód gruntowych;
- niska wydajność energetyczna w porównaniu z innymi odnawialnymi źródłami energii;
- wysokie koszty budowy powodujące nieopłacalność inwestycji bez dotacji;
- niestabilność dostaw prądu do sieci, związana z wahaniami przepływów w rzece;
- uszkodzenia ryb przechodzących przez niektóre rodzaje turbin;
- protesty społeczne towarzyszące budowie i eksploatacji MEW.

Na terenie Powiatu Poddębickiego funkcjonuje sześć Małych Elektrowni Wodnych:

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- Mała Elektrownia Wodna na jazie „BOREK” w km 35+830 rzeki Ner, cztery turbiny wodne, poziome wirnikowe o średnicy 60 i mocy 10kW każda, piętrzenie wód do rzędnej max 104,70 m n.p.m.,
- Mała Elektrownia Wodna na jazie „WÓLKA” w km 39+750 rzeki Ner, trzy turbiny śmigłowe – dwie o średnicy 900 mm i jedna o średnicy 700 mm o sumarycznej mocy 66 kW, piętrzenie wód rzeki Ner do rzędnej max 108,50 m n.p.m.,
- Mała Elektrownia wodna na jazie „WILKOWICE” w km 45+050 rzeki Ner, dwie turbiny wodne typu Kaplana o osi pionowej i mocy 60kW oraz turbina typu Knoppa o mocy 25 KM służąca do napędu młyna, piętrzenie wód rzeki Ner do rzędnej max 113,20 m n.p.m.,
- Mała Elektrownia Wodna na jazie „BAŁDRZYCHÓW” w km 55+700 rzeki Ner, turbina osiowa typu Kaplana o mocy 90 kW, piętrzenie wód rzeki Ner do rzędnej max 120,7 m n.p.m. w okresie letnim i 121,0 m n.p.m. w okresie zimowym,
- Mała Elektrownia Wodna na jazie „MAŁYŃ” w km 68+800 rzeki Ner, dwie turbiny o średnicy 70 i mocy 13 kW każda, piętrzenie wód rzeki Ner do rzędnej max 134,0 m n.p.m.
- Mała Elektrownia Wodna na rzece Pichnie w km 11+125 w miejscowości Skęczno, gm. Zadzim – jedna turbina pionowa typu Kaplana współpracująca z prądnica synchroniczną, rzeka Pichna piętrzona jest do rzędnej max 126,45 m n.p.m.

Dla celów energetycznych wykorzystywany jest również Zbiornik Jeziorsko. Budowę Zbiornika retencyjnego „Jeziorsko” rozpoczęto w 1975 r., wstępne napełnianie nastąpiło we wrześniu 1986 r., pełen zakres piętrzenia i gospodarki wodnej podjęto w 1992 r., całość inwestycji zakończono w grudniu 1996 r. W 1995 r. wprowadzono do eksploatacji elektrownię „Jeziorsko”, zbudowaną przy zaporze czołowej. Elektrownia posiada turbinę, przez którą może przepływać 35 m³ wody na sekundę, moc maksymalna instalowana – 4,89 MW, spad instalowany – 8,9 m, przepływ instalowany 2x 35 m³/s = 70 m³/s. Średnioroczna produkcja energii 20 mln kWh.

Tabela 32 zawiera wykaz budowli piętrzących na terenie powiatu posiadających wysokość piętrzenia powyżej 1m, które już są wykorzystywane do produkcji energii (MEW), ale są również wykazane miejsca i urządzenia, które mogą być wykorzystane. Niestety często na przeszkodzie stoją wysokie koszty, przy nie zawsze opłacalnej cenie wyprodukowanej energii, niestabilna w tym zakresie polityka rządu, a zwłaszcza brak akceptacji właścicieli działek przylegających do rzeki (piętrzenie często powoduje konflikty spowodowane podtapianiem gruntów).

TABELA NR 32 WYKAZ BUDOWLI PIĘTRZĄCYCH POSIADAJĄCYCH WYSOKOŚĆ PIĘTRZENIA H ≥ 1 M

Lp.	Nazwa rzeki, kanału	Kilometr	Gmina	Miejscowość	Typ budowli
1.	Ner	35+830	Wartkowice	Borek	jaz + MEW
2.	Ner	39+750	Wartkowice	Wólka	jaz+ MEW
3.	Ner	45+050	Wartkowice	Wilkowice	jaz+ MEW
4.	Ner	47+470	Poddebice	Małe	jaz
5.	Ner	50+585	Poddebice	Bliźnia	jaz
6.	Ner	55+700	Poddebice	Bałdrzychów	jaz+ MEW
7.	Ner	57+815	Poddebice	Kol. Góra Bałdrzychowska	jaz
8.	Ner	60+500	Poddebice	Pudłów Stary	jaz
9.	Ner	62+820	Poddebice	Feliksów	jaz
10.	Ner	66+325	Zadzim	Jeżew	jaz
11.	Ner	68+790	Zadzim	Małyń	jaz+ MEW
12.	Bełdówka	0+700	Poddebice	Zagórzycze	jaz
13.	Jadwiczna	0+360	Pęczniew	Rudniki	jaz
14.	Pichna	11+125	Zadzim	Piła - Skęczno	jaz+ MEW
15.	Pisia k. Pudłówka	2+265	Poddebice	Pudłów Nowy	jaz
16.	Kanał Ulgowy	2+200	Poddebice	Góra Bałdrzychowska	jaz

Zródło: dane Starostwa

ENERGIA ZE ŹRÓDEŁ GEOTERMALNYCH

Energia geotermalna to energia wydobytych na powierzchnię ziemi wód geotermalnych. Energię tę zalicza się do energii odnawialnej, bo jej źródło - gorące wnętrza kuli ziemskiej - jest praktycznie niewyczerpalne. W celu wydobycia wód geotermalnych na powierzchnię wykonuje się odwierty do głębokości zalegania tych wód. W pewnej odległości od otworu czepalnego wykonuje się drugi otwór, którym wodę geotermalną po odebraniu od niej ciepła, wciąga się z powrotem do złoża. Wody geotermiczne są z reguły mocno zasolone, jest to powodem szczególnie trudnych warunków pracy wymienników ciepła i innych elementów armatury instalacji geotermicznych.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Energię geotermiczną wykorzystuje się w układach centralnego ogrzewania jako podstawowe źródło energii cieplnej. Drugim zastosowaniem energii geotermicznej jest produkcja energii elektrycznej. Jest to opłacalne jedynie w przypadkach źródeł szczególnie gorących. Zagrożenie jakie niesie za sobą produkcja energii geotermicznej to zanieczyszczenia wód głębinowych, uwalnianie radonu, siarkowodoru i innych gazów.

Zalety i wady

Energia geotermalna jest - podobnie jak pozostałe odnawialne źródła energii (OZE) - nieszkodliwa dla środowiska, nie powoduje bowiem żadnych zanieczyszczeń. Jej pokłady są zasobami lokalnymi, tak więc mogą być pozyskiwane w pobliżu miejsca użytkowania. Nie wszystkie OZE posiadają jednak pewne walory, charakterystyczne dla energii wnętrza Ziemi. Elektrownie geotermalne w odróżnieniu od zapór wodnych czy wiatraków nie wywierają niekorzystnego wpływu na krajobraz, a zasoby energii geotermalnej są, w przeciwieństwie do energii wiatru czy energii Słońca dostępne zawsze, niezależnie od warunków pogodowych. Wśród wad energii wnętrza Ziemi trzeba wymienić jej małą dostępność: dogodne do jej wykorzystania warunki występują tylko w niewielu miejscach.

Powiat Poddębicki położony jest na terenach zasobnych w energię geotermalną związaną z wodami podziemnymi o temperaturze 65-70°C (Uniejów i Poddębice). Stanowią one drugi co do znaczenia kompleks hydrotermalny na Niżu Polskim.

Wody te mogą być wykorzystywane po ich wydobyciu na powierzchnię ziemi oraz przetworzeniu w odpowiednich procesach technologicznych w wielu dziedzinach:

- energetyce
- energetyce cieplnej
- balneologii
- rekreacji
- ogrzewaniu upraw pod osłonami
- hodowli ryb

Geotermia Uniejów

Wody geotermalne zgromadzone pod Uniejowem, obok wysokiej temperatury i dużej wydajności, posiadają niską mineralizację, co korzystnie wpływa na proces ich eksploatacji. Zasoby wód geotermalnych w regionie Uniejowa związane są z piaskowcami dolnej kredy, położonymi na głębokości rzędu 2000 m.

Woda termalna wykorzystywana jest do:

- ogrzewania budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej,
- balneologii,
- podgrzewania murawy boiska piłkarskiego,
- jak również do rekreacji (baseny) w ramach przedsięwzięcia Termy Uniejów.

Jednym z cenniejszych zastosowań wód geotermalnych, realizowanym przez spółkę "Geotermia Uniejów" jest ogrzewanie miasta. Zgodnie z informacjami ze strony geotermia-uniejow.pl, ciepłownia Geotermii Uniejów o mocy całkowitej 7,4 MW (z czego 3,2 MW pochodzi z systemu odbioru ciepła z wód geotermalnych, 1,8 MW z kotłowni szczytowej opalanej biomasą i 2,4 MW z olejowych kotłów szczytowych, które pełnią obecnie funkcję rezerwową) zapewnia dostawę ciepła do ok. 80% budynków w Uniejowie. Zastępuje kotłownię opalane konwencjonalnymi źródłami energii i przyczynia się do osiągnięcia korzystnego efektu ekologicznego. Woda obiegowa dostarczana jest do odbiorców za pomocą zespołu pomp tłoczących cyrkulacyjnych. Pompy te pracują w systemie ciągłej regulacji i posiadają łączną wydajność 360 m³/h. Całość systemu grzewczego jest sterowana i monitorowana przez zintegrowany system komputerowy ułatwiający pracę i zmniejszający straty energii.

Sieć ciepłownicza w Uniejowie liczy 13 km. Wykonana jest z rur preizolowanych, przystosowanych do parametrów wody grzewczej 70/35°C. Przygotowanie ciepłej wody użytkowej dla obiektów mieszkalnych i publicznych zaprojektowano centralnie. Zaopatrzenie w ciepłą wodę zapewniają dwa dwustopniowe wymienniki. Mogą być też zastosowane wymienniki w węzłach kompaktowych u odbiorcy.

Do odbiorców indywidualnych doprowadzone zostały przyłącza w postaci dwóch rur z magistrali miejskiej. Przyłącza wyposażone są w liczniki ciepła i zawory odcinające.

Do systemu ciepłowniczego włączone są:

- budynki użyteczności publicznej
- obiekty infrastruktury turystycznej i sportowej
- firmy
- budynki mieszkalne

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Jednym z głównych odbiorców są obiekty administrowane przez spółkę PGK Termy Uniejów Sp. z o.o.: kompleks termalno-basenowy Termy Uniejów, Zagroda Młynarska, Dom Pracy Twórczej, Zamek Arcybiskupów Gnieźnieńskich (hotel, centrum konferencyjne i restauracja) oraz kompleks boisk piłkarskich im. Włodzimierza Smolarka. Szacuje się, że liczba odbiorców w budynkach jednorodzinnych i blokach mieszkalnych wynosi ponad 2 tysiące osób (ok. 70% wszystkich mieszkańców miasta).

Geotermia Poddębice

Wody geotermalne zostały również ujęte w Poddębicach. Woda wykorzystywana jest do celów rekreacyjnych (baseny), do celów balneologii i rehabilitacji (Szpital w Poddębicach), w pijalni wód, fontanny oraz w ciepłownictwie.

W 2012 roku gminna spółka Geotermia wykonała obiekt wymiennikowni ciepła, pozwalający na wykorzystanie ciepła geotermalnego do ogrzewania budynków i mieszkań. Powstał budynek wymiennikowni ciepła, niepodpiwniczony, piętrowy o powierzchni zabudowy 192 m², kubaturze 1840 m³ wraz z instalacją wod-kan, c.o. i elektryczną oraz zagospodarowaniem terenu. Wykonano przyłącze wodociągowe do budynku wymiennikowni o łącznej długości 283 m.b. Przyłączona została kanalizacja sanitarna do budynku wymiennikowni z rur PEHD 63 PN 10 o średnicy 63 mm i długości 232 m.b. wraz z przepompownią ścieków. Dodatkowo prace obejmowały przyłącze energetyczne do budynku, sieć ciepłą z rur preizolowanych o długości łącznej 1520 m.b., połączenie głowicy odwiertu z wymiennikownią z rur preizolowanych ze stali nierdzewnej AISI 316. Schłodzona woda odprowadzana będzie rurociągiem do istniejącego zbiornika ziemnego, a następnie do rzeki Ner.

Wykonano także sieć wodociągową wody termalnej do szpitala o długości 1000 m.b., przyłącza ciepłe z rur preizolowanych do budynków użyteczności publicznej o długości 532 m.b. (w tym do obiektów gminy: dwie do budynków sportowych i do pałacu o łącznej długości 332 m.b., do obiektów powiatu: liceum ogólnokształcące i zespół szkół ponadpodstawowych o łącznej długości 140 m.b., do obiektów szpitala – 60 m.b.). Zamontowano wymienniki ciepła w węzłach obiektów użyteczności publicznej – sześć szt. (trzy szt. w obiektach gminy, dwie szt. w obiektach powiatu, 1 szt. w obiekcie szpitala) oraz armaturę technologiczną i układ stabilizacji w kotłowni.

W latach 2013/14 Gmina Poddębice wybudowała łącznie 2,8 km geotermalnej sieci ciepłej. Rurociąg biegnie wzdłuż bulwaru nad rzeką Ner i ulicami: Młynarską, Północną, Piotrowskiego, Poprzeczną, Krótką oraz Krasickiego aż do kotłowni przy ul. Krasickiego. Stamtąd ciepło jest dostarczane do bloków w tej części miasta, czyli do około 2,5 tys. mieszkańców. W ten sposób miasto wykorzystuje energię geotermalną do ogrzewania mieszkań.

W II połowie 2014 r. Gmina Poddębice wybudowała kolejny odcinek geotermalnej sieci ciepłej o długości 1,3 km oraz ostatni odcinek wodociągu surowej wody termalnej do Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji.

W 2021 r. Geotermia Poddębice otrzymała 15 mln zł z NFOŚiGW na rozbudowę ciepłowni. Dzięki tej inwestycji gminna spółka wyprodukuje prąd i dodatkową ilość ciepła oraz uzdatni wodę termalną do celów pitnych. Efektem zadania będzie wyprodukowanie w procesie kogeneracji przy udziale gazu ziemnego energii elektrycznej o mocy 0,9 MW i ciepła o mocy 1,1 MW. Rozbudowa ciepłowni umożliwia spółce planowanie kolejnych działań. Projektowane i już realizowane są osiedlowe sieci dystrybucyjne z przyłączami i kompaktowymi węzłami ciepłowniczymi. Gdy rozbudowane zostanie źródło ciepła, będzie można przyłączać kolejne osiedla w mieście, co spowoduje zmniejszenie tzw. efektu niskiej emisji oraz czystsze powietrze.

ENERGIA SŁONECZNA

Najczęściej spotykane sposoby wykorzystania energii słonecznej to:

- ogniwa słoneczne (fotowoltaika) – pozwala przekształcić energię słoneczną na energię elektryczną przy wykorzystaniu specjalnych baterii słonecznych;
- instalacje solarne – umożliwiają produkcję energii ciepłej. Ich wykorzystanie pozwala ogrzać budynki lub wodę. Z reguły stanowią one zespół dobranych do siebie urządzeń takich jak: kolektory słoneczne, panele sterująco-zabezpieczające i pojemnościowe zasobniki wody użytkowej lub zasobniki buforowe z przepływowymi wymiennikami ciepła.

Z punktu widzenia przydatności promieniowanie słoneczne ma zarówno wady, jak i zalety. Pomimo, że dociera do całej powierzchni Ziemi, oświetlenie jej nie jest równomierne i zależy od szerokości geograficznej, pory roku i pory dnia. Obecność pyłów lub pary wodnej w atmosferze oraz zachmurzenie, uniemożliwiają efektywne wykorzystanie tego źródła energii. Z drugiej strony, spośród źródeł niekonwencjonalnych, energia słoneczna wykazuje najmniejszy ujemny wpływ na środowisko, przy czym szczególnie ważny jest brak emisji szkodliwych substancji.

Zaletami energii słonecznej niewątpliwie są:

- powszechna dostępność,
- małe koszty eksploatacji,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- brak negatywnych konsekwencji dla środowiska podczas eksploatacji,
- możliwość uniezależnienia się od lokalnych dostawców energii.

Na niekorzyść tego rodzaju energii działa natomiast fakt, że:

- koszt instalacji systemów solarnych są wysokie,
- funkcjonowanie systemu jest silnie uzależnione od panujących warunków atmosferycznych (nasłonecznienia),
- nie ma ciągłości dostaw (np. w nocy produkcja energii ustaje).

Kolektory słoneczne - służące najczęściej do ogrzewania wody na potrzeby gospodarstw domowych lub innych obiektów. Kolektory mogą również wspomagać ogrzewanie budynków lub basenów. Zasada działania kolektorów słonecznych jest prosta - promienie słoneczne nagrzewają nośnik energii cieplnej (np. glikol), który następnie podgrzewa wodę zebraną w specjalnym zbiorniku. Prawidłowo dobrana instalacja słoneczna zapewniająca 95% absorpcji promieniowania słonecznego może zaspokoić 50-60% zapotrzebowania na energię cieplną. Tego typu układ można zintegrować z tradycyjnym systemem nagrzewania wody, dzięki czemu ewentualne niedobory energii słonecznej będą rekompensowane przez tradycyjne nagrzewanie energią elektryczną.

Duże osiągnięcia w dziedzinie wykorzystania energii słonecznej ma Gmina Poddębice i jej mieszkańcy. Solary były instalowane na dachach obiektów użyteczności publicznej (np. SPZOZ w Poddębicach - 149 szt. o powierzchni 268 m², Internat przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych - 78 szt. o powierzchni 135 m²), a także blokach i domach indywidualnych (np. Osiedle północ - bloki mieszkalne - 715 szt. o powierzchni 1287 m², Wspólnota Mieszkaniowa - ul. Targowa 16 i 18 oraz ul. Zielona 5 - 108 szt. o powierzchni 195 m²). Montaż solarów prowadzony był razem z termomodernizacją budynków. Duża liczba solarów na dachach poddębickich budynków i znaczna ilość wykorzystywanej energii słonecznej spowodowały, że mieszkańcy nazwali Poddębice Miastem Słońca.

Ogniwa fotowoltaiczne - są urządzeniami półprzewodnikowymi typu p-n, służącymi do bezpośredniej zamiany energii promieniowania słonecznego na energię elektryczną. Półprzewodnik bombardowany jest fotonami promieniowania słonecznego, które posiadają większą energię niż szerokość przerwy energetycznej półprzewodnika. Powoduje przemieszczanie się elektronów i dziur elektronowych pomiędzy obszarami n i p półprzewodnika. Cykliczne przemieszczenie się ładunków elektrycznych powoduje wzrost różnicy potencjałów, czyli napięcia elektrycznego. Zastosowania ogniw fotowoltaicznych:

- elektronika użytkowa, kalkulatory, lampy ogrodowe, oświetlanie znaków drogowych i wspomaganie sygnalizacji świetlnej
- zasilanie elektroniki promów i sąd kosmicznych, stacji orbitalnych i sztucznych satelit ziemii.
- próby konstrukcji samolotów i samochodów zasilanych za pośrednictwem ogniw fotowoltaicznych.
- doładowywanie akumulatorów w dzień i wykorzystywanie energii w nocy na jachtach, kempingach, domach jednorodzinnych.
- zasilanie układów telemetrycznych w stacjach pomiarowo rozliczeniowych gazu ziemnego, ropy naftowej oraz energii elektryczne.
- zasilanie automatyki przemysłowej i pomiarowej
- pierwsze elektrownie słoneczne.

Ogniwa fotowoltaiczne służą do przetwarzania energii promieniowania słonecznego w energię elektryczną. W tym celu pojedyncze ogniwa łączy się w większe struktury, tzw. moduły fotowoltaiczne. Możliwość pozyskiwania energii z odnawialnych źródeł budzi coraz większe zainteresowanie społeczne. W ostatnich latach powstało na terenie Powiatu Poddębickiego wiele pojedynczych instalacji fotowoltaicznych, ale i dużych farm fotowoltaicznych. Wpływ miała na to możliwość uzyskania znacznego dofinansowania z funduszy ochrony środowiska.

ENERGIA WIATRU

Elektrownia wiatrowa to zespół urządzeń produkujących energię elektryczną, wykorzystujących do tego turbiny wiatrowe. Najważniejszym elementem siłowni wiatrowej jest wirnik przekształcający energię wiatru w energię mechaniczną przekazywaną do generatora. Nowoczesne turbiny wiatrowe wykorzystują siłę nośną. Urządzeniem nośnym w turbinie są łopatki wirnika.

Zalety wykorzystania turbin wiatrowych:

- wytwarzanie czystej energii, w procesie nie powodującym emisji dwutlenku węgla ani innych zanieczyszczeń powietrza, wody lub gleby,
- wykorzystanie darmowego źródła energii tzn. wiatru, które jest niewyczerpalne,
- turbiny mogą być stosunkowo łatwo i szybko instalowane.

Wady energetyki wiatrowej

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- nieprzewidywalność wiatru, (nagłe porywy wiatru),
- produkcja energii w okresach małych szybkości wiatru jest bardzo niska,
- mało stabilna praca (w celu utrzymania stabilności pewna część całkowitej wytwarzanej mocy powinna być dostarczana z centralnie dysponowanych stabilnych elektrowni konwencjonalnych, co również zależy od konfiguracji i stabilności sieci elektroenergetycznej).

Lokalne oddziaływanie energetyki wiatrowej:

- wpływ na ptaki – które mogą kolidować z łopatami wirnika lub zostać uwięzione w turbulencji za wirnikiem,
- hałas – wirnik wytwarza specyficzny szum, a mechaniczny hałas przekładni i generatora są również słyszalne,
- cień – wirujące łopaty turbiny rzucają cienie, co może być uciążliwe dla osób przebywających w pobliskich obiektach,
- wpływ na krajobraz – turbiny są konstrukcjami wybijającymi się na tle krajobrazu.

Na terenie powiatu poddębickiego elektrownie wiatrowe działają m.in. w następujących miejscowościach: Otok, Kazimierzew, Marcinów, Wólka, Huta Bardzyńska, Bogucice, Wierzchy, Krępa – Parcele, Kiki, Kozanki Wielkie, Dalików. Jak pokazują dane w Tabeli 33 od 2018 r. do roku 2021 o 60% zwiększyła się moc zainstalowana elektrowni wiatrowych na terenie powiatu.

BIOMASA

Biomasa to najstarsze i najszerzej współcześnie wykorzystywane odnawialne źródło energii. Stanowi trzecie, co do wielkości na świecie, naturalne źródło energii.

Biomasa to stałe lub ciekłe substancje pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego, które ulegają biodegradacji, pochodzące z produktów, odpadów i pozostałości z produkcji rolnej oraz leśnej, a także przemysłu przetwarzającego ich produkty, a także części pozostałych odpadów, które ulegają biodegradacji.

Wyróżniamy cztery podstawowe grupy roślin energetycznych:

- rośliny uprawne roczne: zboża, konopie, kukurydza, rzepak, słonecznik, sorgo sudańskie, trzcina;
- rośliny drzewiaste: topola, osika, wierzba, eukaliptus
- szybko rosnące, rokrocznie plonujące trawy wieloletnie: miskanty, trzcina, mozga trzcinowata, trzcina laskowa
- rośliny wolnorosnące

Podział odnawialnych paliw stałych:

- brykiety i pelety z odpadów drzewnych
- brykiety i pelety z upraw rolnych
- nieprzetworzone odpady z biomasy

Zalety stosowania biomasy

- wykorzystywanie potencjału energetycznego biomasy,
- obniżenie emisji CO₂ do atmosfery,
- proces spalania jest stabilizowany przez spalanie węgla,
- biomasa ma niski poziom zawartości siarki,
- wysokie stężenie CaO w popiele pochodzącym z biomasy.

Biomasa to głównie pozostałości i odpady. Niektóre jej formy są jednak celem, a nie efektem ubocznym produkcji. Specjalnie po to, by pozyskiwać biomasę uprawia się pewne rośliny – przykładem wierzba wiciowa, rdest czy trzcina pospolita. Do tych upraw energetycznych nadają się zwłaszcza rośliny charakteryzujące się dużym przyrostem rocznym i niewielkimi wymaganiami glebowymi.

Różne rodzaje biomasy mają różne właściwości. Na cele energetyczne wykorzystuje się drewno i odpady z przerobu drewna, rośliny pochodzące z upraw energetycznych, produkty rolnicze oraz odpady organiczne z rolnictwa, niektóre odpady komunalne i przemysłowe. Im suchsza, im bardziej zagęszczona jest biomasa, tym większą ma wartość jako paliwo. Bardzo wartościowym paliwem jest na przykład produkowany z rozdrobnionych odpadów drzewnych brykiet. Paliwo uszlachetnione, takie jak brykiet czy pelety drzewne, uzyskuje się poprzez suszenie, mielenie i prasowanie biomasy. Koszty ogrzewania takim paliwem są obecnie niższe od kosztów ogrzewania olejem opałowym.

Największe wykorzystanie biomasy na terenie Powiatu Poddębickiego to:

- kotłownia szczytowa w Uniejowie na biomasę opalaną zrębkami drzewnymi,
- kotłownia w Poddębicach – ul. Zielona 14 wyposażona w dwa kotły typu PAROMAT - SIMPLEX o łącznej mocy zainstalowanej 2,015 MW, opalane gazem ziemnym lub olejem opałowym oraz w jeden kocioł wodny typu INTEGRA o mocy zainstalowanej 1,000 MW opalany biomasą.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

TABELA 33 INSTALACJE ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII W POWIECIE PODDĘBICKIM

Kod literowy	Rodzaj instalacji OZE	Moc zainstalowana [MW] Stan na 31.12.	
		2018 r.	2021 r.
WO	wykorzystująca hydroenergię	5,407	5,382
WI	wykorzystująca energię wiatru	11,7	18,7
PV	wykorzystująca energię promieniowania słonecznego	0,999	13,717

Źródło: Wytwarzanie energii elektrycznej w Polsce w małych instalacjach OZE Raport Prezesa URE

Dane w Tabeli 33 wskazują na rosnącą moc zainstalowaną instalacji OZE, szczególnie wykorzystujących energię promieniowania słonecznego i energię wiatru. Energia odnawialna jest energią przyszłości, dlatego tak konieczna jest kampania informacyjna, przy jednoczesnych możliwościach uzyskania wysokiego dofinansowania na instalację OZE, a także stabilna i korzystna sytuacja na rynku energii dla posiadaczy OZE. W poniższej Tabeli 34 wykazano wytwórców energii z OZE w małych instalacjach, według dostępnego stanu na 31.12.2021 r.

TABELA NR 34 WYKAZ WYTWÓRCÓW ENERGII ELEKTRYCZNEJ Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII W MAŁEJ INSTALACJI - WYCIĄG – POWIAT PODDĘBICKI

Data wpisu	Oznaczenie wytwórcy	Miejsce wykonywania działalności	Rodzaj instalacji OZE	Łączna moc zainstalowana instalacji OZE [MW]	Data rozpoczęcia wykonywania działalności
06.05.2015	Zakład PHU Henryk Czarniecki	Wartkowice	WO	0,104	01.04.2004
06.05.2015	„Mała Elektrownia Wodna Bałdrzychów” S.C. Jarosław Kubiak Dorota Kubiak	Bałdrzychów	WO	0,090	17.04.2009
07.05.2015	Mała Elektrownia Wodna Janusz Burski	Wilkowice	WO	0,060	28.09.2004
07.05.2015	Firma Handlowa Hurt – Detal Jerzy Ignaczak	Otok	WI	0,180	17.09.2008
07.05.2015	Firma Handlowa Hurt – Detal Jerzy Ignaczak	Kazimierzew	WI	0,550	24.11.2006
20.04.2016	PHU "Anna Wind" Mariusz Cepowski	Marcinów	WI	0,100	20.04.2016
17.07.2018	Ekovolt Henryk Trociński	Wółka	WI	0,300	10.12.2015
17.07.2018	Kazimierz Cieślak Kamwir	Huta Bardzyńska	WI	0,450	04.03.2010
09.04.2019	P.P.H.U. MALTEX ARTUR MALĄG	Bogucice	WI	0,600	04.06.2013
08.11.2021	QPV DS3 sp. z o.o.	Wilczyca	PV	0,993	08.11.2021
08.11.2021	QPV DS3 sp. z o.o.	Powodów	PV	0,993	08.11.2021
08.11.2021	QPV DS3 sp. z o.o.	Zdrzychów	PV	0,999	08.11.2021
13.12.2021	"ProEko" Małgorzata Kondratowicz	Wierzchy	WI	0,500	07.03.2016
14.12.2021	Northinvest Energia Sp. z o.o.	Krępa - Parcele	WI	0,750	19.09.2013
15.12.2021	PHU "Trans-Kol" Zenon Sobczak	Kiki	WI	0,850	24.01.2013
28.12.2021	Polskie Elektrownie Słoneczne S.A.	Bronów	PV	0,999	09.01.2019
28.12.2021	Polskie Elektrownie Słoneczne S.A.	Nowa Wieś	PV	0,999	09.01.2019
28.12.2021	Polskie Elektrownie Słoneczne S.A.	Krzemieniew	PV	0,999	11.07.2018
28.12.2021	Polskie Elektrownie Słoneczne S.A.	Sworawa	PV	0,999	09.01.2019
28.12.2021	Polskie Elektrownie Słoneczne S.A.	Tarnowa	PV	0,999	09.01.2019
20.01.2022	PPHU "Dartex", Wola Zaradzyńska	Kozanki Wielkie	WI	1,0	28.04.2016
27.06.2022	Eco Volt Jerzy Moskała, Kraków	Huta Bardzyńska	WI	0.450	01.07.2022
21.01.2022	Eco Volt Jerzy Moskała, Kraków	Dalków	WI	0.850	02.06.2015
20.01.2022	ELBUD BEŁCHATÓW Dąbrowa Rusiecka	Woźniki	PV	0.780	25.04.2019
20.01.2022	Elektrownia PV Karpicko Warszawa	Pełczyska	PV	0.748	14.05.2020
18.01.2022	Elektrownia PV Łaszczewiec Warszawa	Krępa Parcele	PV	0.998	16.06.2020
19.01.2022	Elektrownie Helios, Warszawa	Grabiszew	PV	0.997	09.07.2020
20.01.2022	Elektrownie Mitra Sp. z o.o., Warszawa	Busina Kolonia	PV	0.996	07.01.2020
12.01.2022	Elektrownie Mitra Sp. z o.o., Warszawa	Wielenin-Kolonia	PV	0.999	26.10.2021
23.03.2022	Elektrownie Mitra Sp. z o.o., Warszawa	Wartkowice	PV	0.839	23.03.2022
12.01.2022	KOLOREX Sp. z o.o., Wola Zaradzyńska	Kozanki Wielkie	WI	0.970	09.06.2009
12.01.2022	Łódź Solar Sp. z o.o., Warszawa	Porczyny	PV	0.997	30.09.2019

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

25.01.2022	Mazovia Solar 3 Sp. z o.o., Warszawa	Idzikowice	PV	0.997	05.02.2019
10.01.2022	POLAND SUN Sp. z o.o., Łódź	Dąbrówka	PV	0.999	25.10.2021
10.01.2022	POLAND SUN Sp. z o.o., Łódź	Dąbrówka	PV	0.999	25.10.2021
17.01.2022	PHU „ELJOT” Janusz Lenartowicz, Bełchów	Dalków	WI	0.600	16.10.2012
21.01.2022	RPS4 Spółka z o.o., Warszawa	Rzeczycza	PV	0.998	22.01.2019
14.01.2022	SPP WYTWARZANIE 1 Sp z o.o., Warszawa	Dalików	PV	0.999	04.03.2021

Źródło: Wytwarzanie energii elektrycznej w Polsce w małych instalacjach OZE Raport Prezesa URE – dane za 2021 r.

Prowadzone działania w zakresie termomodernizacji budynków zarówno użyteczności publicznej, jak i indywidualnych, modernizacja kotłowni i wymiana systemów ogrzewania, remonty dróg poprawiające płynność ruchu, to działania które korzystnie wpływają na stan jakości powietrza na terenie powiatu poddębickiego. Dodatkowo dużo terenów leśnych i terenów zieleni, brak szczególnie uciążliwego przemysłu sprzyjają poprawie jakości powietrza i możliwości rozwoju powiatu w kierunku rekreacji i lecznictwa. Powiat ma olbrzymie możliwości dalszych inwestycji związanych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii.

d. Podsumowanie i tendencje zmian

- wszystkie gminy powiatu poddębickiego objęte są programem ochrony powietrza oraz planem działań krótkoterminowych ze względu na przekroczenia poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM10 oraz planem działań krótkoterminowych ze względu na przekroczenie poziomu docelowego ozonu przyziemnego,
- na terenie powiatu poddębickiego znajduje się stanowisko pomiarowe w Uniejowie, ul. Zamkowa 1. Na stanowisku badany jest poziom następujących zanieczyszczeń: benzo(a)piren w pyłe zawieszonym PM10 i pył zawieszony PM10.
- zarówno w latach 2021-2023 na stanowisku pomiarowym w Uniejowie nie doszło do przekroczenia dobowego poziomu dopuszczalnego $D_{24h}=50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ pyłu zawieszonego PM10. Nie doszło też do przekroczenia średniorocznego poziomu dopuszczalnego $D_a=40 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Dotrzymana została również norma dobową pyłu zawieszonego PM10. Jednakże ze względu na występujące przekroczenia dobowego poziomu dopuszczalnego $D_{24h}=50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ pyłu zawieszonego PM10 na innych stanowiskach w województwie, całą strefę łódzką zaliczono do klasy C. Zaliczenie strefy do klasy C dla danego zanieczyszczenia nie oznacza złej sytuacji na terenie całej strefy, a jest jedynie sygnałem, że w strefie istnieją obszary wymagające podjęcia i prowadzenia działań na rzecz poprawy jakości powietrza.
- największym problemem w skali województwa łódzkiego są wysokie stężenia benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM10, natomiast na stacji pomiarowej w Uniejowie nie było przekroczenia poziomu docelowego B(a)P w 2023 r.
- realizując katalog dobrych praktyk zawarty w „Programie ochrony powietrza” dla strefy łódzkiej na terenie powiatu poddębickiego prowadzone są działania w kierunku poprawy stanu jakości powietrza,
- Powiat Poddębicki jest powiatem typowo rolniczym. Uprawiane są przeważnie zboża, ziemniaki i warzywa, znaczący udział mają również sady. Hodowane są przeważnie były, trzoda chlewna i drób. Rolnictwo emituje gazy cieplarniane, pyły, odory i związki chemiczne. Ważne jest przestrzeganie Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych i prowadzenie szkoleń w tym zakresie dla rolników.
- w okresie zimowym nadal bardzo uciążliwa i szkodliwa jest emisja z indywidualnych systemów ogrzewania oraz wykorzystanie do palenia nawet odpadów.
- instytucje, podmioty gospodarcze i mieszkańcy korzystają z różnych możliwości dofinansowania na działania proekologiczne (z WFOŚiGW, NFOŚiGW, dofinansowań z budżetów Gmin, środków unijnych). Bardzo dużym zainteresowaniem cieszą się programy „Czyste Powietrze” i „Mój Prąd”. W celu ułatwienia mieszkańcom skorzystania z dofinansowania w poszczególnych gminach i starostwie działają punkty obsługujące mieszkańców i pomagające wypełnić odpowiedni wniosek,
- na terenie powiatu nie funkcjonują zakłady szczególnie uciążliwe dla środowiska,
- funkcjonujące na terenie powiatu przedsiębiorstwa objęte obowiązkiem uzyskania pozwolenia na emisję zanieczyszczeń do powietrza, takie decyzję posiadają:
 - K-FLEX Polska, Zakład w Wieleninie Kolonii
 - JTI Polska z siedzibą w Gostkowie Starym,
 - Fermy Drobiu Woźniak, Zakład w Bałdzychowie
 - PRD w Poddębicach Wytwórnia Mas Bitumicznych w Poddębicach

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- LUKPOL Krzysztof Łuczak w Uniejowie, Wytwórnia Mas Bitumicznych w Roźniatowie
- prowadzone są inwestycje dotyczące termomodernizacji budynków i poprawy efektywności energetycznej, zarówno w budynkach użyteczności publicznej, jak i w prywatnych,
- powiat ma wiele możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii i z tych możliwości mieszkańcy korzystają. Powstaje coraz więcej kolektorów słonecznych i paneli fotowoltaicznych na budynkach indywidualnych oraz pomp ciepła.
- zwiększone zainteresowanie odnawialnymi źródłami energii wynika z możliwości dofinansowania, a także możliwości obniżenia kosztów uzyskania energii,
- znaczący wpływ na jakość powietrza w powiecie mają zanieczyszczenia komunikacyjne. Rozbudowana sieć dróg (gminne, powiatowe, wojewódzkie, krajowe, Autostrada A2) sprzyjają rozwojowi gospodarczemu, ale niekorzystnie wpływają na powietrze i powodują nadmierny hałas. Te uciążliwości rozwiązywane są m.in. przez ekrany akustyczne, ale w głównej mierze przez poprawę infrastruktury drogowej, czyli remonty i modernizacje dróg (przykłady w rozdziale 6.2).
- cały czas wzrasta w powiecie poddębickim liczba korzystających z gazu do ogrzewania budynków, zarówno z gazu sieciowego jak i indywidualnie z butli – zbiorników (Tabela 35). Wraz z rozbudową sieci gazowej, wrasta liczba czynnych przyłączy do budynków mieszkalnych. W 2022 r. nastąpiło mniejsze zużycie gazu niż w roku 2021, mimo wzrostu liczby odbiorców, co było spowodowane warunkami atmosferycznymi (mniejsze zużycie do ogrzewania domów), ale i wzrostem cen gazu.

TABELA 35 SIEĆ GAZOWA ORAZ ODBIORCY I ZUŻYCIE GAZU Z SIECI W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH

Wyszczególnienie	Jednostka	Powiat Poddębicki		
		2015	2021	2022
długość czynnej sieci ogółem w m	m	81288	95681	103981
długość czynnej sieci ogółem w km na 100 km ²	-	9,2	10,9	11,8
czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych)	szt.	757	1025	1133
czynne przyłącza do budynków mieszkalnych	szt.	680	943	1039
odbiorcy gazu	gosp.	672	829	971
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp.	271	380	823
odbiorcy gazu w miastach	gosp.	569	653	755
zużycie gazu	MWh	10371,6	23274,2	15585,1

Źródło: dane GUS

- analizując stan jakości powietrza oraz działania podejmowane na terenie powiatu w poprzednich latach, można wskazać następujące korzystne zmiany:
 1. wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców,
 2. zaangażowanie w poprawę jakości środowiska, poprzez korzystanie z odnawialnych źródeł energii, termomodernizację budynków, wymianę źródeł ogrzewania na bardziej oszczędne i ekologiczne,
 3. właściwy nadzór i kontrola nad zakładami poprzez decyzje o dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza i bieżące raporty z emisji zanieczyszczeń,
- mimo wielu korzystnych zmian w zakresie ochrony powietrza, nadal jest wiele zadań, które należy kontynuować i wspierać, zarówno na poziomie gminy i powiatu, jak i na poziomie krajowym (dofinansowania, przepisy prawne). Nadal ważne jest inwestowanie z zakresu poprawy efektywności energetycznej budynków, zmiany systemów ogrzewania na niskoemisyjne, wykorzystanie potencjału odnawialnych źródeł energii, budowa ścieżek rowerowych i modernizację dróg w celu upłynnienia ruchu, a także dalsze prowadzenie monitoringu nad jakością powietrza i kontroli nad wszystkimi, którzy wpływają na tę jakość,
- działania w powiecie w zakresie ochrony powietrza są spójne z dokumentami strategicznymi i programowymi,
- realizowane są wskazane kierunki działań, oczywiście w miarę możliwości finansowych i potrzeb.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

e. Analiza SWOT w obszarze interwencji: ochrona klimatu i jakości powietrza.

TABELA 36 ANALIZA SWOT DLA OBSZARU INTERWENCJI: OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA

MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
– duży potencjał do wykorzystania w zakresie energii odnawialnej: wodnej, wiatrowej, słonecznej, geotermalnej – rozwój systemu ciepłowniczego w Poddębicach i Uniejowie w oparciu o wody termalne i biomasę – dostęp do gazu sieciowego – modernizacje i remonty dróg poprawiające płynność ruchu drogowego – brak przemysłu ciężkiego zanieczyszczającego środowisko	– uciążliwy problem niskiej emisji, szczególnie w zagęszczonej zabudowie jednorodzinnej – spalanie paliwa niskiej jakości, odpadów – niska świadomość ekologiczna społeczeństwa – niska efektywność energetyczna budynków – dopływ zanieczyszczeń spoza powiatu – wpływ aglomeracji łódzkiej
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
– realizowanie zapisów Programu Ochrony Powietrza dla strefy łódzkiej, – wsparcie finansowe na działania związane z wykorzystaniem potencjału energetycznego poszczególnych rodzajów odnawialnych źródeł energii – rozbudowa sieci gazowej – edukacja ekologiczna i wzrost świadomości mieszkańców	– zanieczyszczenie powietrza powodowane przez emisję komunikacyjną, wzrost liczby samochodów – spalanie odpadów w paleniskach domowych, w związku z rosnącymi cenami paliw ekologicznych, – rosnące koszty zakupu, montażu, instalacji odnawialnych źródeł energii, – długi okres zwrotu inwestycji w odnawialne źródła energii

f. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji: ochrona klimatu i jakości powietrza

TABELA NR 37 ZAGADNIENIA HORYZONTALNE DLA OBSZARU INTERWENCJI OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA

Adaptacja do zmian klimatu	Prognozy, analizy i badania przewidują, że czeka nas coraz więcej dni z uciążliwymi upałami, mniej dni bardzo mroźnych i nieco więcej opadów. Nastąpi również wydłużenie okresu wegetacyjnego. W związku z tym zmniejszy się zapotrzebowanie na energię potrzebną do ogrzewania, ale zwiększy się zapotrzebowanie na energię do urządzeń klimatyzacyjnych. Pilnie potrzebne jest zintensyfikowanie działań związanych z dostosowaniem systemu energetycznego do tych zmian. Zwiększenie ilości dni słonecznych z wysoką temperaturą wpłynie na większe możliwości wykorzystania energii odnawialnej (kolektory słoneczne, fotowoltaika).
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	Największe zagrożenia środowiska w zakresie ochrony powietrza to awarie sieci, awarie w zakładach, które mogą spowodować emisję szkodliwych substancji do powietrza.
Działania edukacyjne	Organizowanie spotkań, szkoleń, różnego rodzaju akcji uświadamiających mieszkańców o zagrożeniach związanych z naszym negatywnym oddziaływaniem na powietrze atmosferyczne (niska emisja, spalanie odpadów) oraz wskazywanie sposobów minimalizacji skutków tych działań
Monitoring środowiska	Monitoring środowiska w zakresie jakości powietrza atmosferycznego prowadzony jest przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie

6.2. Zagrożenia hałasem

a. Rodzaje hałasu i wyniki pomiarów

Jednym z powszechnie występujących elementów zanieczyszczenia środowiska naturalnego człowieka jest hałas. Na podstawie analizy dostępnych dokumentów strategicznych, takich jak mapy akustyczne oraz programy ochrony środowiska, w dokumencie pt. „Stan środowiska w województwie łódzkim raport 2020” opracowanym przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Departament Monitoringu Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Łodzi wskazano poniższe

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

priorytety w walce z hałasem środowiskowym na terenie województwa łódzkiego, a tym samym powiatu poddębickiego:

- planowanie i gospodarkę przestrzenną, przy uwzględnieniu zagadnień związanych z ochroną klimatu akustycznego,
- politykę transportową, np. budowa obwodnic, wspieranie i popularyzacja cichej komunikacji miejskiej, zmniejszanie natężenia ruchu, ograniczanie rzeczywistej prędkości pojazdów, zakaz ruchu pojazdów ciężkich na wybranych drogach lub w określonych strefach, poprawa płynności ruchu z wykorzystaniem tzw. zielonej fali, wprowadzenie w sterowaniu ruchem priorytetów dla komunikacji autobusowej i tramwajowej, wprowadzenie stref płatnego parkowania,
- edukację ekologiczną, mającą na celu rozwijanie poczucia odpowiedzialności i uświadamianie mieszkańców miasta o ich realnym wpływie na klimat akustyczny oraz zaangażowanie społeczeństwa w działania przeciwhałasowe.

W powiecie poddębickim największa koncentracja źródeł hałasu występuje w miejscach dużej koncentracji ludności, a więc głównie w miastach (Uniejów, Poddębice). Jest to hałas związany z działalnością gospodarczą i hałas komunikacyjny. Na terenie powiatu poddębickiego nie ma stwierdzonego zagrożenia ponadnormatywnym hałasem ze źródeł o charakterze przemysłowym. Częściej zdarzają się przypadki lokalnego dokuczliwego oddziaływania małych działalności gospodarczych na sąsiadujące otoczenie. Jednakże też są to sprawy sporadyczne i kończące się ograniczeniem uciążliwości np. przez wygłuszenie ścian, itp.

Decyzje o dopuszczalnym poziomie hałasu wydaje starosta, który do 2022 r. mógł opierać się na pomiarach hałasu wykonywanych przez Główną Inspekcję Ochrony Środowiska. Od 2022 r. te obowiązki i koszty dotyczące pomiarów przeszły na starostę. W powiecie poddębickim na dzień 30.06.2024r. nie było jeszcze przypadku, który wymagałby zlecenie wykonywania pomiarów hałasu.

Hałas kolejowy generuje przebiegająca w odległości ok. kilometra od miasta Poddębice linia kolejowa nr 131 tzw. magistrała węglowa, łącząca Gdynię ze Śląskiem. Przez teren powiatu przebiega niemal 32 km tego szlaku. Jednakże na przestrzeni ostatnich lat zmniejszyło się natężenie ruchu pociągów, ponadto linia przebiega w terenach o mniejszej gęstości zabudowy.

Głównym źródłem uciążliwości na terenie powiatu poddębickiego jest hałas drogowy. Powiat pokryty jest siecią dróg krajowych (34,543 km), wojewódzkich (136,943 km), powiatowych (333,364 km) i gminnych (520,50 km). W granicach powiatu przebiega ok. 26 km autostrady A2. Wpływ na poziom hałasu drogowego mają:

- rodzaj i stan nawierzchni drogi, położenie drogi i jej geometria (szerokość, liczba pasów, pas zieleni, nachylenie), ukształtowanie terenu,
- organizacja ruchu (ograniczenia prędkości, przejścia dla pieszych, skrzyżowania, w szczególności te z sygnalizacją świetlną)
- obiekty inżynierskie i ekrany akustyczne
- natężenie i rodzaj ruchu, rodzaje pojazdów (ciężkie, lekkie)
- warunki meteorologiczne.

Z roku na rok rośnie liczba pojazdów na drogach powiatu poddębickiego, co obrazuje poniższa Tabela 38. Na przestrzeni 12 lat, od 2010 r. liczba samochodów osobowych zarejestrowanych w powiecie wzrosła o 9600 szt., a samochodów ciężarowych o 1263 szt.

TABELA NR 38 LICZBA POJAZDÓW OGÓŁEM W POWIECIE PODDĘBICKIM

Wyszczególnienie	2010	2015	2020	2021	2022
	szt.				
Samochody osobowe	21958	24938	30061	30857	31563
Samochody ciężarowe	4174	4685	5163	5299	5437
Ciągniki rolnicze	6395	6888	7552	7699	7856

Źródło: GUS

Podstawowym źródłem informacji o ruchu drogowym są Generalne Pomiary Ruchu przeprowadzane przez GDDKiA w cyklu pięcioletnim, na drogach krajowych i autostradach. Ostatnie takie pomiary przeprowadzono w latach 2020/2021 (termin z 2020 r. przesunięto na 2021 roku ze względu na pandemię covid).

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

TABELA NR 39 ŚREDNI DOBOWY RUCH ROCZNY (SDRR) W PUNKTACH POMIAROWYCH NA DROGACH KRAJOWYCH NA TERENIE POWIATU PODDĘBICKIEGO W LATACH 2010-2021

Nr drogi	Nazwa odcinka	SDRR pojazdów silnikowych ogółem		
		2010	2015	2020/2021
		szt.		
A2	Węzeł Koło – Dąbie /DW473/	17978	22687	24489
	Węzeł Dąbie /DW 473/ - Węzeł Wartkowice /DW 703/	17932	22362	23691
	Węzeł Wartkowice /DW 703/ - Węzeł Emilia /ul. Zgierska (DK91)/	16851	22279	23887
72	Przykona – Uniejów /ul. Łęczycka DW469/	3636	4210	4576
	Uniejów /ul. Łęczycka DW469/ - Balin /DW473/	7139	9445	6580
	Balin /DW473/ - Poddębice /DW703/	4324	4375	4149
	Poddębice /ul. Łęczycka (DW 703)/ - Aleksandrów Łódzki /DP5135E/	7268	8125	7149

Źródło: GDDKiA - GENERALNY POMIAR RUCHU

Dane w tabeli 39 wskazują na stale zwiększające się natężenie ruchu na drogach, co związane jest z rosnącą liczbą pojazdów. Spadki wykazane w powyższej tabeli na drodze krajowej nr 72 związane są z prowadzonymi w tym okresie pracami na drogach i zmianą organizacji ruchu (remonty, budowa rond).

W ostatnich latach na terenie powiatu poddębickiego realizowano szereg inwestycji na drogach krajowych, mających na celu poprawienie płynności ruchu i zwiększenie bezpieczeństwa dla użytkowników dróg: budowa ronda w Balinie u zbiegu ulic DK72 z DW473, budowa dwóch rond w miejscowości Praga u zbiegu z drogą powiatową Wartkowice-Borysew, budowa ronda w Uniejowie u zbiegu z ulicą gminną Zieleń-Spycimierz.

W celu zmniejszenia ruchu ciężarowego przez miejscowość Praga w gminie Poddębice, pod koniec 2022 r. została oddana do użytku obwodnica Pragi. Wykonano 1,2 km drogi w nowym śladzie który połączył drogę wojewódzką nr 703 z drogą krajową nr 72, na skrzyżowaniu tych dróg wykonano rondo.

Zgodnie z art. 118 ustawy Prawo ochrony środowiska sporządzanie strategicznych map akustycznych jest obowiązkowe dla miast o liczbie ludności powyżej 100 tysięcy, głównych dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 milionów pojazdów rocznie, linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 tysięcy pociągów na rok oraz lotnisk, na których odbywa się więcej niż 50 tysięcy operacji startów lub lądowań w ciągu roku.

Do oceny występowania hałasu w środowisku stosuje się równoważny poziom dźwięku A (L_{Aeq}), który jest uśrednionym poziomem w funkcji czasu wyrażonym w decybelach (dB), ponadto dla startów, lądowań i przelotów statków powietrznych stosuje się długotrwały i średni poziom dźwięku A w (dB) oraz ekspozycyjny poziom dźwięku A w (dB).

Dopuszczalne wartości natężenia hałasu w środowisku określono w załączniku do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112 t.j.). Rozporządzenie określa :

– zróżnicowane dopuszczalne poziomy hałasu określone wskaźnikami hałasu L_{DWN} , L_N , $L_{Aeq D}$ i $L_{Aeq N}$ dla następujących rodzajów terenów przeznaczonych:

- pod zabudowę mieszkaniową,
 - pod szpitale i domy opieki społecznej,
 - pod budynki związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,
 - na cele uzdrowiskowe,
 - na cele rekreacyjno-wypoczynkowe,
 - na cele mieszkaniowo-usługowe;
- poziomy hałasu z uwzględnieniem rodzaju obiektu lub działalności będącej źródłem hałasu;
- okresy, do których odnoszą się poziomy hałasu, jako czas odniesienia.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

TABELA NR 40 DOPUSZCZALNE POZIOMY HAŁASU W ŚRODOWISKU POWODOWANEGO PRZEZ POSZCZEGÓLNE GRUPY ŹRÓDEŁ HAŁASU

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w [dB]			
		Drogi lub linie kolejowe ¹⁾		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		L_{Aeq} D przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	L_{Aeq} N przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	L_{Aeq} D przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	L_{Aeq} N przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
1	a) Strefa ochronna "A" uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży ²⁾ c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	61	56	50	40
3	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe ²⁾ d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	65	56	55	45
4	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ³⁾	68	60	55	45

Objaśnienia:

¹⁾ Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

²⁾ W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.

³⁾ Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców pow. 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

Źródło: rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

Dla terenów, na których stwierdzono przekroczenie poziomów dopuszczalnych opracowuje się programy ochrony środowiska przed hałasem mające na celu dostosowanie poziomów hałasu do obowiązujących norm.

W celu prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony środowiska przed hałasem, w szczególności do sporządzania map akustycznych oraz właśnie programów ochrony środowiska przed hałasem, stosowane są następujące wskaźniki hałasu:

- **L_{DWN}** - długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 06:00 do godz. 18:00), pory wieczoru (rozumianej jako przedział czasu od godz. 18:00 do godz. 22:00) oraz pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22:00 do godz. 06:00),
- **L_N** - długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku (rozumianych jako przedział czasu od godz. 22:00 do godz. 06:00).

Sejmik Województwa Łódzkiego uchwałą Nr XLVI/549/22 z 23 czerwca 2022 r. przyjął „Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów położonych wzdłuż dróg krajowych o obciążeniu ponad 3 000 000 pojazdów rocznie, z terenu województwa łódzkiego, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływanie akustyczne, tj. przekroczone zostały dopuszczalne poziomy hałasu określone wskaźnikami LDWN i LN” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. Program obowiązywał do dnia 21.06.2024 r.

Celem Programu było wskazanie podstawowych kierunków i zakresu działań niezbędnych do przywrócenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku m.in. zmniejszenia uciążliwości hałasu od dróg krajowych woj. łódzkiego dla mieszkańców i środowiska poprzez ochronę przed nadmiernymi skutkami oddziaływania akustycznego wszelkich źródeł hałasu, a tym samym dążyć do minimalizowania konfliktów związanych z tą uciążliwością. Do Programu wykorzystano dane z dokumentu pt. „Mapa akustyczna dróg krajowych na terenie województwa łódzkiego” z maja 2018

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

roku opracowaną przez GDDKiA, jako zarządcy dróg krajowych. Program był realizowany w latach 2022-2024. Programem tym na terenie powiatu Programem objęto następujące odcinki dróg:

- Droga krajowa nr 72 – Uniejów - Balin – odcinek zaczyna się od Uniejowa, na skrzyżowaniu z drogą wojewódzką nr 473, następnie przebiega przez Budy Uniejowskie, Kolonię Balin i kończy się na rondzie z drogą wojewódzką nr 473 (Kilometr początku: 52,487, Kilometr końca: 56,632, długość odcinka: 4,145 km),
- Autostrada A2 – na terenie powiatu następujące odcinki:
 - 1) KOŁO/WĘŻEŁ/-DĄBIE /WĘŻEŁ/, km 302,052 do 302, 368, gmina Uniejów
 - 2) WĘŻEŁ DĄBIE -WĘŻEŁ WARTKOWICE, km 303,145 do 3102,334, gmina Uniejów i Wartkowice
 - 3) WĘŻEŁ WARTKOWICE-WĘŻEŁ EMILIA, km 320,334 do 328,582, gmina Wartkowice i Dalików

W ramach Programu, na podstawie mapy akustycznej z 2018 r. oszacowano liczbę osób zamieszkujących na terenach, na których występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu oraz powierzchnię terenów zagrożonych ponadnormatywnym poziomem hałasu – w Tabelach 41 do 45 przedstawiono dane dotyczące powiatu poddębickiego.

TABELA 41 SZACUNKOWA LICZBA MIESZKAŃCÓW NARAŻONYCH NA HAŁAS – WSKAŹNIK L_{DWN}

Nazwa powiatu	Wskaźnik hałasu L_{DWN}				
	55-60	60-65	65-70	70-75	>75
	[dB]	[dB]	[dB]	[dB]	[dB]
poddębicki	600	300	100	0	0

Źródło: „Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów położonych wzdłuż dróg krajowych o obciążeniu ponad 3 000 000 pojazdów rocznie, z terenu województwa łódzkiego...”

TABELA 42 SZACUNKOWA LICZBA MIESZKAŃCÓW NARAŻONYCH NA HAŁAS – WSKAŹNIK L_N

Nazwa powiatu	Wskaźnik hałasu L_{DWN}				
	55-60	60-65	65-70	70-75	>75
	[dB]	[dB]	[dB]	[dB]	[dB]
poddębicki	400	100	100	100	0

Źródło: „Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów położonych wzdłuż dróg krajowych o obciążeniu ponad 3 000 000 pojazdów rocznie, z terenu województwa łódzkiego...”

TABELA 43 SZACUNKOWA LICZBA MIESZKAŃCÓW (TYS.) ZAGROŻONYCH PONADNORMATYWNYM ODDZIAŁYWANIEM HAŁASU – WSKAŹNIK L_{DWN}

Nazwa powiatu	Wskaźnik hałasu L_{DWN}				
	0-5	5-10	10-15	15-20	>20
	[dB]	[dB]	[dB]	[dB]	[dB]
	Stan warunków akustycznych środowiska				
	niedobry	zły		bardzo zły	
poddębicki	0,110	0,029	0,000	0,000	0,000

Źródło: „Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów położonych wzdłuż dróg krajowych o obciążeniu ponad 3 000 000 pojazdów rocznie, z terenu województwa łódzkiego...”

TABELA 44 SZACUNKOWA LICZBA MIESZKAŃCÓW (TYS.) ZAGROŻONYCH PONADNORMATYWNYM ODDZIAŁYWANIEM HAŁASU – WSKAŹNIK L_N

Nazwa powiatu	Wskaźnik hałasu L_{DWN}				
	0-5	5-10	10-15	15-20	>20
	[dB]	[dB]	[dB]	[dB]	[dB]
	Stan warunków akustycznych środowiska				
	niedobry	zły		bardzo zły	
poddębicki	0,097	0,090	0,027	0,000	0,000

Źródło: „Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów położonych wzdłuż dróg krajowych o obciążeniu ponad 3 000 000 pojazdów rocznie, z terenu województwa łódzkiego...”

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

TABELA 45 POWIERZCHNIA (KM²) TERENÓW ZAGROŻONYCH PONADNORMA-TYWNYM ODDZIAŁYWANIEM HAŁASU – WSKAŹNIK L_{DWN}

Nazwa powiatu	Wskaźnik hałasu L _{DWN}				
	0-5	5-10	10-15	15-20	>20
	[dB]	[dB]	[dB]	[dB]	[dB]
	Stan warunków akustycznych środowiska				
	niedobry		zły		bardzo zły
poddębicki	0,134	0,048	0,000	0,000	0,000

Źródło: „Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów położonych wzdłuż dróg krajowych o obciążeniu ponad 3 000 000 pojazdów rocznie, z terenu województwa łódzkiego...”

TABELA 46 POWIERZCHNIA (KM²) TERENÓW ZAGROŻONYCH PONADNORMA-TYWNYM ODDZIAŁYWANIEM HAŁASU – WSKAŹNIK L_N

Nazwa powiatu	Wskaźnik hałasu L _{DWN}				
	0-5	5-10	10-15	15-20	>20
	[dB]	[dB]	[dB]	[dB]	[dB]
	Stan warunków akustycznych środowiska				
	niedobry		zły		bardzo zły
poddębicki	0,134	0,016	0,000	0,000	0,000

Źródło: „Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów położonych wzdłuż dróg krajowych o obciążeniu ponad 3 000 000 pojazdów rocznie, z terenu województwa łódzkiego...”

Odnosząc się do zebranych powyżej danych, najwięcej osób w powiecie poddębickim ekspozowanych było na niewielkie przekroczenia wartości dopuszczalnych. Wynikało to w głównej mierze z położenia względem źródła hałasu, tzn. spadek poziomu hałasu wraz ze wzrostem odległości. Analizując powyższe zestawienia, można stwierdzić, iż największa liczba mieszkańców oraz powierzchni terenów jest ekspozowana na hałas (dla wskaźnika L_{DWN} oraz L_N) znajdujący się w najniższych przedziałach wartości 55-65 dB, dotyczy to głównie mieszkańców ul. Sienkiewicza w Uniejowie. Równocześnie w odniesieniu do wskaźników L_{DWN} oraz L_N największa ilość mieszkańców i powierzchni jest narażona na warunki akustyczne określone jako „niedobre”, tylko 27 mieszkańców na warunki „złe” i to w dolnej wartości wskaźnika L_{DWN}.

W Programie nie ujęto odcinka drogi krajowej nr 72 przebiegającej przez centrum Poddębic, ale odcinek ten ujęty jest w opublikowanych na stronie GDDKiA strategicznych mapach hałasu 2022 dla dróg krajowych o natężeniu powyżej 3 mln pojazdów rocznie. W tabeli poniżej przedstawiono opis i usytuowanie terenów zagrożonych hałasem na terenie powiatu poddębickiego, uwzględnionych w tym opracowaniu.

TABELA 47 OPIS I USYTUOWANIE TERENÓW ZAGROŻONYCH HAŁASEM – POWIAT PODDĘBICKI

Numer drogi	Przekroczenia L _{DWN}	Przekroczenia L _N
72	Poddębice Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 33 budynków chronionych. Przekroczenia w zakresie od 5 dB do 10 dB sięgają 19 budynków chronionych. Praga Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 7 budynków chronionych.	Poddębice Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 29 budynków chronionych. Przekroczenia w zakresie od 5 dB do 10 dB sięgają 1 budynku chronionego. Praga Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 1 budynku chronionego.
A2	Biała Góra Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 1 budynku chronionego. Dzierżawy Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 1 budynku chronionego.	Biała Góra Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB nie sięgają zabudowy chronionej. Dzierżawy Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB nie sięgają zabudowy chronionej.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

A2	Kiki Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 1 budynku chronionego. Pelczyska Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 1 budynku chronionego. Powodów III Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB nie sięgają zabudowy chronionej. Rożniatów Kolonia Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 1 budynku chronionego. Przekroczenia w zakresie od 5 dB do 10 dB nie sięgają zabudowy chronionej. Saków Brak przekroczeń. Wola Niedzwiedzia Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB nie sięgają zabudowy chronionej.	Kiki Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 1 budynku chronionego. Pelczyska Brak przekroczeń. Powodów III Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 1 budynku chronionego. Rożniatów Kolonia Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 1 budynku chronionego. Przekroczenia w zakresie od 5 dB do 10 dB nie sięgają zabudowy chronionej. Przekroczenia w zakresie od 10 dB do 15 dB nie sięgają zabudowy chronionej. Saków Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB nie sięgają zabudowy chronionej. Wola Niedzwiedzia Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 1 budynku chronionego.
----	--	--

Źródło: GDDKiA - Strategiczna mapa hałasu 2022 dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie w województwie łódzkim

W ramach opracowania oszacowano liczbę osób zamieszkujących na terenach, na których występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu (z dokładnością do 100 osób) dla dwóch wskaźników – L_{DWN} i L_N .

TABELA 48 SZACUNKOWA LICZBA OSÓB ZAMIESZKUJĄCYCH NA TERENACH, NA KTÓRYCH WYSTĘPUJĄ PRZEKROCZENIA DOPUSZCZALNYCH POZIOMÓW HAŁASU – WSKAŹNIK L_{DWN} – POWIAT PODDĘBICKI

Nazwa powiatu	Przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu - wskaźnik L_{DWN}			
	1-5	5,1-10	10,1-15	>15
	[dB]	[dB]	[dB]	[dB]
poddębicki	0	0	0	0

Źródło: GDDKiA - Strategiczna mapa hałasu 2022 dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie w województwie łódzkim

TABELA 49 SZACUNKOWA LICZBA OSÓB ZAMIESZKUJĄCYCH NA TERENACH, NA KTÓRYCH WYSTĘPUJĄ PRZEKROCZENIA DOPUSZCZALNYCH POZIOMÓW HAŁASU – WSKAŹNIK L_N – POWIAT PODDĘBICKI

Nazwa powiatu	Przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu - wskaźnik L_N			
	1-5	5,1-10	10,1-15	>15
	[dB]	[dB]	[dB]	[dB]
poddębicki	0	0	0	0

Źródło: GDDKiA - Strategiczna mapa hałasu 2022 dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie w województwie łódzkim

Jak wynika z Tabeli 48 i Tabeli 49 szacunkowa liczba osób zamieszkujących na terenach, na których występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu – dane za 2022 r. – wynosi w powiecie poddębickim poniżej 100 osób. Zgodnie z Tabelą 47 przekroczenia w Poddębicach w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 33 budynków chronionych, natomiast w zakresie od 5 dB do 10 dB sięgają 19 budynków chronionych – dotyczy wskaźnika L_{DWN} , oraz 29 budynków chronionych w zakresie od 1 dB do 5 dB i 1 budynku chronionego w zakresie od 5 dB do 10 dB - dotyczy wskaźnika L_N .

Uchwałą Nr II/40/24 z 21 czerwca 2024 r. Sejmik Województwa Łódzkiego przyjął kolejny „Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa łódzkiego”. Wraz z przyjęciem nowego Programu straciła moc Uchwała Nr XLVI/549/22 z 23 czerwca 2022 r. Nowy Program obejmuje swym zakresem tereny położone wzdłuż dróg o natężeniu powyżej 3 000 000 pojazdów

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

rocznie, linie kolejowe o natężeniu większym niż 30 000 przejazdów rocznie oraz miasta o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy zlokalizowane w województwie łódzkim.

Powierzchnia obszaru analizowanego w Programie na terenie powiatu poddębickiego to 33,1 km² – autostrada A2 na długości odcinka 21,46 km.

Zgodnie z informacją w Programie na obszarze uzdrowiska Uniejów istnieje strefa ochronna „A” uzdrowiska, na terenie której nie nastąpiły przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu.

Zestawienie przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu w powiecie poddębickim dla dróg administrowanych przez GDDKiA, objętych opracowaniem:

- przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu - wskaźnik LDWN – 0,019 km²
- przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu [km²] - wskaźnik LN – 0,014 km²
- szacunkowa liczba osób zamieszkujących na terenach, na których występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu – wskaźnik LDWN - 0
- szacunkowa liczba osób zamieszkujących na terenach, na których występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu – wskaźnik LN - 0

W celu zidentyfikowania dominujących źródeł hałasu na terenie województwa wykorzystano statystyczne wskaźniki dotyczące wpływu hałasu na mieszkańców (wprowadzone w czwartej rundzie mapowania), tj.:

- całkowita liczba osób dotkniętych znaczną uciążliwością hałasu – NHA,
- całkowita liczba osób dotkniętych znacznymi zaburzeniami snu – NHSD,
- całkowita liczba osób dotkniętych chorobą niedokrwienną serca - NIHD.

Całkowita liczba osób dotkniętych szkodliwymi skutkami hałasu drogowego, obliczona na podstawie danych ze strategicznych map hałasu – wskaźniki NHA, NHSD, NIHD – na terenie powiatu poddębickiego:

- *NHA,drogowySMH* - 164
- *NHSD,drogowySMH* - 52
- *NIHDdrogowySMH* - 0

SMH – strategiczne mapy hałasu.

Działania z zakresu ograniczania hałasu drogowego proponowane do podjęcia w ciągu 6-10 lat, licząc od roku uchwalenia programu dla powiatu poddębickiego to fizyczne środki uspokojenia ruchu w postaci ograniczenia prędkości oraz odcinkowego pomiaru prędkości (GITD, Policja) przy drodze krajowej nr 72 w m. Poddębice od km 67+900 do km 68+500, czego efektem będzie ograniczenie hałasu poprzez zmniejszenie prędkości jazdy.

Nie objęto opracowaniem terenów znajdujących się w pobliżu linii kolejowej przebiegającej przez powiat. W roku 2023 na linii Chorzów Batory – Tczew, m.in. na terenie powiatu realizowane były prace utrzymaniowo-naprawcze: wymiana szyn długich z zastosowaniem nowych szyn 60 E1, łączenie szyn za pomocą spoin termitowych i podkładów strunobetonowych PS-93.

b. Podsumowanie i tendencje zmian

- z dostępnych badań monitoringowych wynika, że największym zagrożeniem ze strony hałasu na terenie Powiatu Poddębickiego jest hałas komunikacyjny, zwłaszcza w miastach Poddębice i Uniejów, przez które przebiega droga krajowa 72 i drogi wojewódzkie.
- w celu zmniejszenia ilości mieszkańców narażonych na nadmierny hałas prowadzone są inwestycje w zakresie budowy, przebudowy i modernizacji dróg, w celu poprawienia płynności ruchu,
- redukcja prędkości znacząco wpływa na zmniejszenie poziomu hałasu, zarówno dla pojazdów lekkich, jak i ciężkich,
- nawierzchnie drogowe typu cichego oraz typu porowatego mają właściwości tłumiące hałas związany z ruchem drogowym,
- analizując poziom zagrożenia hałasem oraz działania podejmowane na terenie powiatu w poprzednich latach, można wskazać następujące korzystne zmiany:
 - na każdym szczeblu samorządu terytorialnego realizowane są inwestycje w zakresie poprawy płynności ruchu i zmniejszenia uciążliwości związanych z nadmiernym hałasem, a co się z tym wiąże również zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Inwestycje dotyczące dróg zależne są w głównej mierze od możliwości pozyskania środków zarówno krajowych jak i unijnych,
 - szczególnie korzystne oddziaływanie na hałas komunikacyjny przyniosły duże inwestycje na drodze krajowej nr 72 – budowa rond oraz budowa obwodnicy Pragi w drodze wojewódzkiej nr 703,
 - w ostatnich latach nie wydawano decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- w kolejnych latach ważne jest, zwłaszcza w związku z tendencją wzrostową natężenia ruchu, kontynuowanie inwestycji drogowych oraz monitoring hałasu. Szczególnie wrażliwym i wymagającym działania punktem jest odcinek drogi krajowej nr 72 przebiegającej przez centrum Miasta Poddębice.

c. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: zagrożenia hałasem

TABELA 50 ANALIZA SWOT DLA OBSZARU INTERWENCJI: ZAGROŻENIA HAŁASEM

MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
– brak uciążliwych zakładów powodujących przekroczenia norm hałasu	– natężenie ruchu komunikacyjnego, szczególnie na autostradzie A2, drogach krajowych i wojewódzkich – związane z rozwojem turystycznym powiatu
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
– poprawa stanu nawierzchni dróg i tym samym płynności ruchu – sukcesywny rozwój sieci ścieżek rowerowych i promowanie tego rodzaju transportu – promowanie transportu zbiorowego – zwiększenie połączeń linii autobusowych – budowa obwodnicy Poddębic	– za mało środków finansowych na inwestycje drogowe – wzrost natężenia ruchu drogowego – wzrost ilości urządzeń klimatyzacyjnych i chłodniczych

d. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji: zagrożenia hałasem

TABELA 51 ZAGADNIENIA HORYZONTALNE DLA OBSZARU INTERWENCJI: ZAGROŻENIA HAŁASEM

Adaptacja do zmian klimatu	Wzrost średnich temperatur powietrza spowoduje zwiększenie używania systemów klimatyzacyjnych i chłodzących, które powodują emisję hałasu. Rozwiązaniem powinno być stosowanie ekranów oraz pasów zieleni przy drogach, ale i również w otoczeniu urządzeń klimatyzacyjnych.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	Nadzwyczajne zagrożenia środowiska w zakresie zagrożenia hałasem, to nagłe awarie powodujące nagłe zwiększenie emisji dźwięku.
Działania edukacyjne	Przekazywanie mieszkańcom wiedzy na temat zagrożeń związanych z hałasem oraz sposobów niwelowania jego skutków.
Monitoring środowiska	Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

6.3. Pola elektromagnetyczne

a. Źródła promieniowania elektromagnetycznego

Zgodnie z ustawą z 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r., poz. 54 t.j. ze zmianami), pola elektromagnetyczne definiuje się jako pola elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz.

Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska. Główny Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi okresowe badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Od 2021 roku, monitoring pól elektromagnetycznych prowadzony jest zgodnie z nowym rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2020 r. poz. 2311). Punkty pomiarowe, w których wykonuje się okresowe badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, wyznacza się dla każdego województwa w ramach PMŚ dla stałej sieci monitoringu oraz dla monitoringu badawczego.

Obecnie obowiązujące poziomy dopuszczalne określone są w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2019 r., poz. 2448) i obowiązują od początku 2020 roku. Rozporządzenie to określa zróżnicowane dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i miejsc dostępnych dla ludności poprzez wskazanie

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

zakresów częstotliwości pól elektromagnetycznych oraz wartości dopuszczalnych parametrów fizycznych dla poszczególnych tych zakresów (tabela 1). Zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem, minimalna wartość dopuszczalna dla zakresu częstotliwości objętej monitoringiem (80 MHz – 40 GHz) wynosi 28 V/m.

Zgodnie z nowym rozporządzeniem, punkty pomiarowe w ramach państwowego monitoringu środowiska dla stałej sieci monitoringu wyznacza się dla każdego województwa, dla dwuletniego cyklu pomiarowego, na obszarze miast:

1. poniżej 20 000 mieszkańców – 1 punkt pomiarowy,
2. w przedziale od 20 000 do 50 000 mieszkańców – 2 punkty pomiarowe,
3. w przedziale powyżej 50 000 do 100 000 mieszkańców – 3 punkty pomiarowe,
4. w przedziale powyżej 100 000 do 200 000 mieszkańców – 4 punkty pomiarowe,
5. powyżej 200 000 mieszkańców – 4 punkty pomiarowe i 3 punkty pomiarowe na każdego rozpoczęte kolejne 100 000 mieszkańców

- w każdym mieście. Do miast zalicza się miasta na prawach powiatu, gminy miejskie oraz gminy miejsko-wiejskie. Jako liczbę mieszkańców dla miast z gmin miejsko-wiejskich uwzględnia się łączną liczbę mieszkańców dla całej gminy (z miasta i obszaru wiejskiego), a punkty pomiarowe wyznacza się tylko w mieście.

Punkty pomiarowe w ramach PMS dla monitoringu badawczego wyznacza się dla każdego województwa, dla czteroletniego cyklu pomiarowego, na obszarze wszystkich gmin wiejskich. Dla każdej gminy wiejskiej wyznacza się 1 punkt pomiarowy.

Najbardziej rozpowszechnionym rodzajem obiektów radiokomunikacyjnych są stacje bazowe telefonii komórkowej, wykorzystujące częstotliwości:

- około 900 MHz – sieci GSM 900,
- około 1800 MHz – sieci GSM 1800,
- około 2100 MHz – sieci UMTS.

W powiecie poddębickim w ramach stałej sieci monitoringu pomiary są wykonywane w dwóch punktach: Poddębice i Uniejów. W 2021 r. w ramach monitoringu badawczego pomiary wykonano w punkcie w Wartkowicach, a w 2023 r. w punktach w Gminach Pęczniew, Zadzim i Dalików (tabela poniżej). W roku 2022 nie wyznaczono punktów pomiarowych na terenie powiatu poddębickiego.

TABELA NR 52 WYNIKI OKRESOWYCH POMIARÓW PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH WYKONANYCH W RAMACH STAŁEJ SIECI MONITORINGU - MIASTA <20000 MIESZKAŃCÓW

Nazwa punktu pomiarowego	Miejscowość	Data pomiaru	Wynik 0,5 godz. pomiaru* [V/m]	Wartość maksymalna (Emax) [V/m]	Niepewność pomiaru [V/m]	Wartość wskaźnika poziomu emisji pól elektromagnetycznych WME (z obliczeń)
E_2021_E_1	Poddębice ul. Zielona 2	2021-04-14	<0,8	0,8	0,4	0,03
		2023-05-08	<0,8	1,5	0,8	0,08
E_2021_E_2	Uniejów ul. Rzeczna 7	2021-04-14	<0,8	0,8	0,4	0,03
		2023-05-08	<0,8	1,6	0,9	0,09

Źródło: GIOŚ - „Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2021 w województwie łódzkim”

* wynik 0,8 V/m oznacza, że średni zmierzony poziom natężenia składowej elektrycznej był niższy od progu czułości sondy, którą wykonano pomiar..

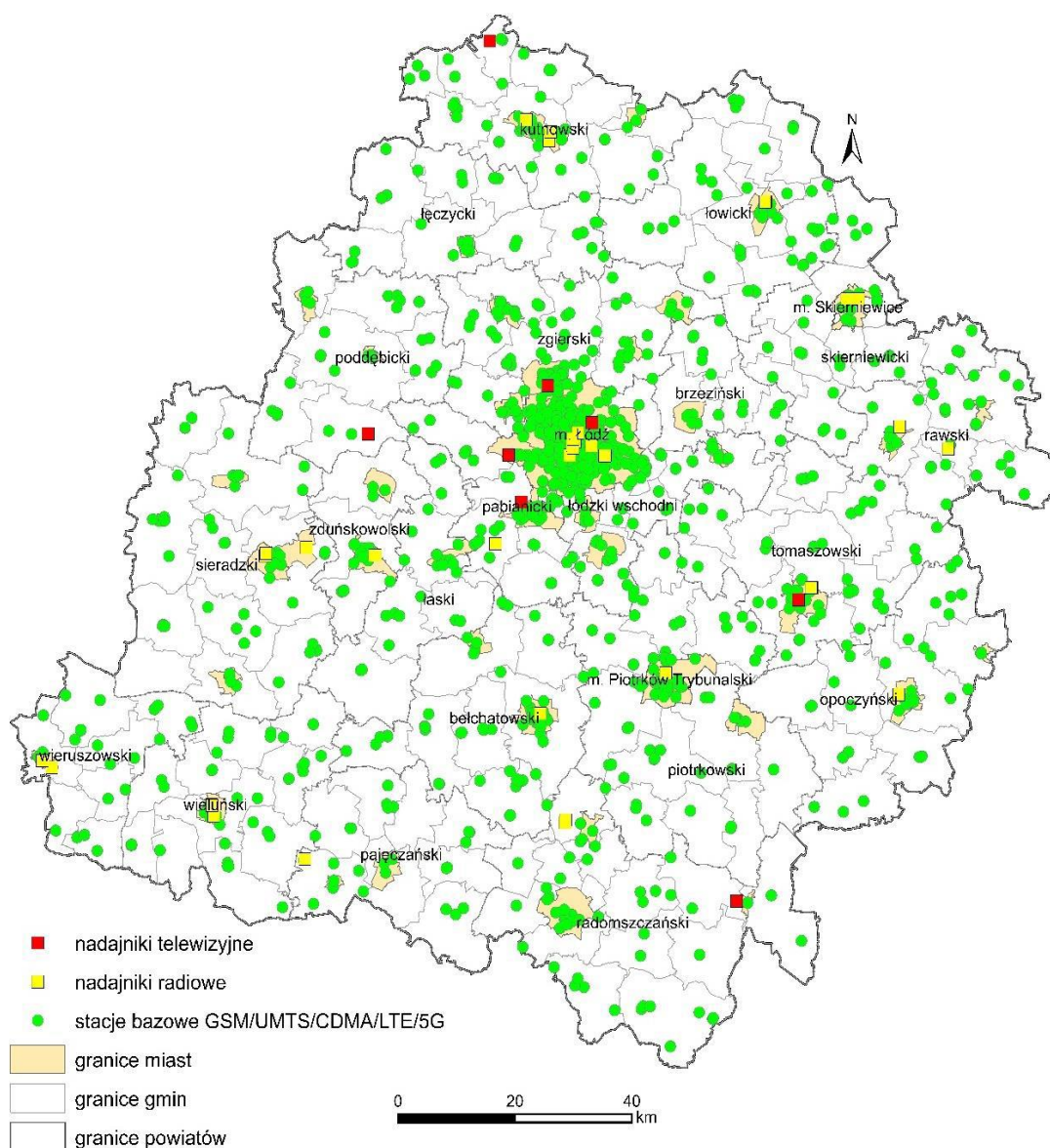
TABELA 53 WYNIKI OKRESOWYCH POMIARÓW PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH WYKONANYCH W 2021 R. W RAMACH MONITORINGU BADAWCZEGO

Nazwa punktu pomiarowego	Miejscowość	Kategoria obszaru	Data pomiaru	Wynik 0,5 godz. Pomiaru* [V/m]	Wartość maksymalna (Emax) [V/m]	Niepewność pomiaru [V/m]	Wartość wskaźnika poziomu emisji pól elektromagnetycznych WME (z obliczeń)
E_2021_GW_29	Wartkowice ul. Targowa 13	Tereny wiejskie	2021-04-14	<0,8	0,8	0,4	0,03

Źródło: GIOŚ - „Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2021 w województwie łódzkim”

* wynik 0,8 V/m oznacza, że średni zmierzony poziom natężenia składowej elektrycznej był niższy od progu czułości sondy, którą wykonano pomiar..

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Mapa nr 1 Źródła promieniowania elektromagnetycznego na terenie województwa łódzkiego

Źródło: GIOŚ - „Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2021 w województwie łódzkim”

TABELA NR 54 WYNIKI OKRESOWYCH POMIARÓW PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH WYKONANYCH W 2023 R. W RAMACH MONITORINGU BADAWCZEGO

Nazwa punktu pomiarowego	Gmina Miejscowość	Kategoria obszaru	Data pomiaru	Wynik 0,5 godz. Pomiaru* [V/m]	Wartość maksymalna (Emax) [V/m]	Niepewność pomiaru [V/m]	Wartość wskaźnika poziomu emisji pól elektromagnetycznych WME (z obliczeń)
E_2023_GW_22	Pęczniew, ul. Rynek 12	Gminy wiejskie	2023-07-19	<0,8	1,6	0,8	0,09
E_2023_GW_31	Zadzim Kazimierzew 25a			<0,8	1,2	1,6	0,06
E_2023_GW_6	Dalików Brudnów Stary 2		2023-06-02	<0,8	2,8	1,5	0,15

Źródło: GIOŚ - „Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2023 w województwie łódzkim”

* wynik 0,8 V/m oznacza, że średni zmierzony poziom natężenia składowej elektrycznej był niższy od progu czułości sondy, którą wykonano pomiar.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Wskaźnik WME, o którym mowa w Załączniku nr 3 rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2020, poz. 2311) jest wartością wskaźnikową poziomu emisji pól elektromagnetycznych dla miejsc dostępnych dla ludności wyznaczoną na podstawie maksymalnej wartości chwilowej (Emax) uzyskanej w trakcie pomiarów w danym punkcie pomiarowym. Służy do stwierdzenia zgodności i pozwala określić, czy zmierzone poziomy PEM w tym punkcie wykazały przekroczenia wartości dopuszczalnych określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r. poz. 2448). Dopuszczalne poziomy PEM uznaje się za dotrzymane, gdy żadna z wartości wskaźnikowych WME nie przekracza wartości 1.

Przeprowadzone pomiary monitoringowe PEM, nie wykazały przekroczeń wartości dopuszczalnych poziomów promieniowania elektromagnetycznego w środowisku.

W 2021 r. ruszył SI2PEM, czyli system informujący o natężeniu pola elektromagnetycznego generowanego przez sieci mobilne oraz nadajniki DVB-T. Każdy chętny może sprawdzić wybraną okolicę na mapie Polski z dokładnością do 1 metra. Twórcy systemu zapowiadają jego dalszą rozbudowę i powiększanie bazy danych pomiarów. Dostępny jest stronie: si2pem.gov.pl

Znajduje się tam mapa Polski, która przedstawia położenie stacji bazowych telefonii komórkowej i nadajników DVB-T na terenie Polski oraz wyniki pomiarów pola elektromagnetycznego (PEM) wykonywanych w ich otoczeniu. Pomiary PEM realizowane są przez akredytowane laboratoria.

Obecnie SI2PEM zawiera ponad 602 tysiące rekordów dotyczących stacji bazowych, a także ponad 10 tysięcy sprawozdań z pomiarów PEM, zebranych od 2016 roku. Baza zawiera także 223 tysiące geolokalizowanych punktów pomiarowych z udostępnionych sprawozdań. Sprawozdania pochodzą m.in. od operatorów telekomunikacyjnych, a wraz ze startem systemu SI2PEM każdy podmiot stawiający instalację radiokomunikacyjną, która emituje PEM, ma obowiązek udostępnienia w SI2PEM wyników pomiarów w terminie 30 dni od dnia ich wykonania.

System realizowany jest przez Instytut Łączności – Państwowy Instytut Badawczy we współpracy z KPRM w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020. W Tabeli 55 wykazano stacje bazowe zlokalizowane na terenie powiatu poddębickiego – według stanu na dzień 31.12.2022 r.

TABELA NR 55 STACJE BAZOWE NA TERENIE POWIATU PODDĘBICKIEGO

Stacja bazowa	Adres stacji	Operator
89046N!	KSIEŻA WÓŁKA, 428	Orange Polska S.A.
BT35024	Ksieża Wólka RG 428 99	Polkomtel Sp. z o.o.
29551 (89046N!)	KSIEŻA WÓŁKA, 428	T-Mobile Polska S.A.
POD4430	Pęczniew, ul. Spółdzielcza 12	P4 Sp. z o.o.
BT33984	Pęczniew, ul. Spacerowa, pole biwakowe	Polkomtel Sp. z o.o.
5716(89990N!)	Pęczniew, ul. Spółdzielcza 4/8	Orange Polska S.A.
89990N!	Pęczniew, ul. Spółdzielcza 4/8	T-Mobile Polska S.A.
POD4435	Drużbin, dz. nr 211	P4 Sp. z o.o.
3915 (89978N!)	PORCZYNY, Dz. nr 13/1	Orange Polska S.A.
89978N!	PORCZYNY, Dz. nr 13/1	T-Mobile Polska S.A.
89122N!	GROCHOLICE, 14	T-Mobile Polska S.A.
89122 (89122N!)	GROCHOLICE, 14	Orange Polska S.A.
POD4410	Uniejów, Łęczycka 9	P4 Sp. z o.o.
3913 (89977N!)	UNIEJÓW, OGRODOWA	Orange Polska S.A.
89977N!	UNIEJÓW, OGRODOWA	T-Mobile Polska S.A.
BT33919	Uniejów, ul. Reymonta	Polkomtel Sp. z o.o.
89008N!	UNIEJÓW, DĄBSKA	Orange Polska S.A.
43032 (89008N!)	UNIEJÓW, DĄBSKA	T-Mobile Polska S.A.
POD4412	Kuczki, dz. nr 596	P4 Sp. z o.o.
BT33970	Wartkowice, ul. Targowa - baza GS	Polkomtel Sp. z o.o.
7471 (89996N!)	WÓŁKA, Dz. nr 111	Orange Polska S.A.
89996N!	WÓŁKA, Dz. nr 111	T-Mobile Polska S.A.
POD4401	Stary Gostków, dz. nr 25/1	P4 Sp. z o.o.
89017N!	STARY GOSTKÓW, Rg 106/5	Orange Polska S.A.
29550 (89017N!)	STARY GOSTKÓW, Rg 106/5	T-Mobile Polska S.A.
89188N!	WIERZBÓWKA, 135	Orange Polska S.A.
BT30903	Wierzbowa, gm. Wartkowice	Polkomtel Sp. z o.o.
POD4415	Bronów dz. nr 82	P4 Sp. z o.o.
26397 (89188N!)	WIERZBÓWKA, 135	T-Mobile Polska S.A.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

89043N!	BRUDNÓW TRZECI, 19	Orange Polska S.A.
29558 (89043N!)	BRUDNÓW TRZECI, 19	T-Mobile Polska S.A.
BT35752	Dalików, Brudnów II 11, dz. nr 371 11	Polkomtel Sp. z o.o.
POD4425	Dalików, Krasnołany, dz. nr 162	P4 Sp. z o.o.
89163 (89163N!)	DALIKÓW, ŁÓDZKA 10	Orange Polska S.A.
89163N!	DALIKÓW, ŁÓDZKA 10	T-Mobile Polska S.A.
POD4420	Dalików, Wschodnia 84	P4 Sp. z o.o.
BT35755	99-205 Dalików, Złotniki Kolonia 16	Polkomtel Sp. z o.o.
POD0001	Poddebice, dz. nr 157	P4 Sp. z o.o.
POD3302	Poddebice, dz. nr 157	P4 Sp. z o.o.
89003N!	PODDEBICE, ŁÓDZKA 45	Orange Polska S.A.
BT31359	Poddebice, ul. Łódzka 45	Polkomtel Sp. z o.o.
29614 (89003N!)	PODDEBICE, ŁÓDZKA 45	T-Mobile Polska S.A.
3454 (89975N!)	PODDEBICE, SIENKIEWICZA 48	Orange Polska S.A.
89975N!	PODDEBICE, SIENKIEWICZA 48	T-Mobile Polska S.A.
POD3301	Poddebice, Pl. Kościuszki 1	P4 Sp. z o.o.
BT35760	Poddebice, ul. Kilińskiego 24 dz. nr 29	Polkomtel Sp. z o.o.
89018N!	Krępa dz. nr 97/2	Orange Polska S.A.
BT35751	Krępa dz. nr 97/2	Polkomtel Sp. z o.o.
29564(89018N!)	Krępa dz. nr 97/2	T-Mobile Polska S.A.
POD4413	Krępa 41	P4 Sp. z o.o.
POD4414	Pudłów Nowy dz. nr 65	P4 Sp. z o.o.
POD3303	Praga dz. nr 88/1	P4 Sp. z o.o.
POD4455	Ruda Jeżewska, dz. nr 232	P4 Sp. z o.o.
7457 (89995N!)	ZYGRY, Dz. nr 64	Orange Polska S.A.
BT31344	Radiowo-telewizyjne Centrum Nadawcze ZYGRY	Polkomtel Sp. z o.o.
89995N!	ZYGRY, Dz. nr 64	T-Mobile Polska S.A.
POD4450	Otok, dz. nr 83	P4 Sp. z o.o.
BT35756	Zadzim, Kazimierzew 14	Polkomtel Sp. z o.o.

Źródło: SI2PEM – stan na dzień 31.12.2022 r.

b. Podsumowanie i tendencje zmian

- pomiary monitoringowe PEM, nie wykazały przekroczeń wartości dopuszczalnych poziomów promieniowania elektromagnetycznego w środowisku,
- zgodnie z art. 152 ustawy Prawo Ochrony Środowiska w Starostwie przyjmowane są i analizowane zgłoszenia instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne,
- ważny jest właściwy monitoring poziomu pól elektromagnetycznych, w związku z rozwojem techniki i tendencją wzrostową ilości powstających na terenie powiatu instalacji emitujących promieniowanie elektromagnetyczne.

c. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: pola elektromagnetyczne

TABELA 56 ANALIZA SWOT DLA OBSZARU INTERWENCJI POLA ELEKTRO-MAGNETYCZNE

MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
– brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów natężenia pól elektromagnetycznych	– rosnąca ilość stacji bazowych telefonii komórkowej
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
– monitoring poziomu pól elektromagnetycznych – stała kontrola nad istniejącymi i powstającymi inwestycjami mogącymi powodować promieniowanie elektromagnetyczne	– lokalizacja coraz większej liczby obiektów na terenie powiatu – możliwość przekroczenia w przyszłości dopuszczalnych poziomów natężenia pól elektromagnetycznych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

d. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji: pola elektromagnetyczne

**TABELA NR 57 ZAGADNIENIA HORYZONTALNE DLA OBSZARU INTERWENCJI
POLA ELEKTROMAGNETYCZNE**

Adaptacja do zmian klimatu	Zmiany klimatyczne mogą powodować gwałtowne zjawiska atmosferyczne, bezpośrednio wpływające na infrastrukturę emitującą pola elektromagnetyczne,
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	Awarie urządzeń, powodujące nadmierną emisję promieniowania
Działania edukacyjne	Zwiększenia świadomości mieszkańców na temat zagrożeń związanych z promieniowaniem elektromagnetycznym
Monitoring środowiska	Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

6.4. Gospodarowanie wodami

a. Wody powierzchniowe

Powiat Poddębicki zlokalizowany jest w obszarze dorzecza Odry, regionie wodnym Warty. Przez teren powiatu przepływają dwie główne rzeki: Warta i Ner oraz ich dopływy:

- ❖ rzeka Warta jest prawobrzeżnym dopływem Odry, jej źródła znajdują się w Kromiowie k. Zawiercia na wysokości 400 m n.p.m. Do Powiatu Poddębickiego wpływa na wysokości ok. 118 m n.p.m. w gminie Pęczniew (zbiornik „Jeziorsko”), a wypływa w gminie Uniejów na wysokości ok. 97 m n.p.m. W granicach Powiatu Warta płynie, nie licząc zbiornika „Jeziorsko”, na odcinku ok. 30 km. Jej spadek jest niewielki i wynosi ok. 0,48 ‰. Bieg rzeki - ok. 0,6 m/s. Głębokość waha się w granicach 1,5 - 3,5 m.

W 1975 r. rozpoczęto na Warcie budowę Zbiornika retencyjnego „Jeziorsko”; wstępne napełnianie nastąpiło we wrześniu 1986 r., pełen zakres piętrzenia i gospodarki wodnej podjęto w 1992 r., całość inwestycji zakończono w grudniu 1996 r. Pod zalew przeznaczono tereny pomiędzy wsią Skęczniew w powiecie tureckim a miastem Warta w powiecie sieradzkim. Na terenie Powiatu Poddębickiego znajduje się część zbiornika pomiędzy 489 a 504 km biegu rzeki Warty, licząc od jej źródeł w Kromiowie. Zbiornik spełnia rolę retencjonowania wód z wiosennych roztopów, czyli przechowuje i reguluje pojawiającą się falę powodziową. Niejako przy okazji, zbiornik wykorzystuje się dla celów energetycznych. W 1995 r. wprowadzono do eksploatacji elektrownię „Jeziorsko”, zbudowaną przy zaporze czołowej. Elektrownia posiada turbinę, przez którą może przepływać 35 m³ wody na sekundę.

- ❖ rzeka Ner jest prawostronnym dopływem rz. Warty. Na terenie powiatu znajduje się ok. 30-to kilometrowy odcinek rzeki. Wypływa na wysokości 208 m n.p.m. w pobliżu Wiśniowej Góry - na pld.-wsch. od Łodzi. Na teren powiatu wpływa w okolicy Małynia na wys. ok. 127 m n.p.m., dalej płynie przez Bałdrzychów, Poddębice, Wartkowice i opuszcza Powiat w okolicy Kolonii Borek na 37+600 km swego biegu, na wys. ok. 113 m n.p.m. Wpada do Warty na 444,4 km jej biegu - w woj. wielkopolskim na wys. 94 m n.p.m. Nie posiada wałów przeciwpowodziowych - brzegi rzeki są zabezpieczone groblami.
- ❖ rzeka Pisia II jest lewobrzeżnym dopływem Neru. Uchodzi do Neru na 59 km jego biegu. Źródła rzeki znajdują się w okolicach Wrzeszczewic Nowych, na wys. 180 m n.p.m. Uchodzi do Neru na wysokości 122 m n.p.m. Dorzecze pokrywają piaski i gliny zwałowe. W dolinie liczne rowy melioracyjne. Zlewnię Pisi II stanowi zawiślana sieć rowów i cieków.
- ❖ rzeka Pichna wypływa w okolicach Zduńskiej Woli na wysokości ok. 180 m n.p.m. Całkowita powierzchnia zlewni rzeki Pichny wynosi 356 km² do przekroju - pompownia Pęczniew. Jej długość na terenie Powiatu Poddębickiego wynosi 9,1 km. Odcinek ten stanowi stare koryto rzeki. W górnej części rzeki występują głównie gliny zwałowe, a dolina rzeki Pichny na tym odcinku charakteryzuje się dużymi spadkami podłużnymi dochodzącymi do 2 ‰. W środkowej i dolnej części biegu rzeki występują piaski polodowcowe. W dolinie rzeki występuje bardzo gęsta sieć rowów melioracyjnych. Główne dopływy rzeki Pichny to: Pichna z Szadkowic i Jadwiczna. Występuje także stare koryto rzeki Urszulinki, która to rzeka skierowana została po jej przełożeniu bezpośrednio do zbiornika „Jeziorsko”(gravitacyjnie).

Od 1 stycznia 2018 roku za zagospodarowanie wód odpowiada Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie. Teren Powiatu Poddębickiego jest położony na obszarze działania PGW Wody Polskie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu, Zarządu Zlewni w Kole, Nadzoru Wodnego w Turku oraz Zarządu Zlewni w Sieradzu, Nadzoru Wodnego w Poddębicach, Zduńskiej Woli, Sieradzu i Łodzi.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną (2000/60/WE) podstawową jednostką gospodarki wodnej jest Jednolita Część Wód (JCW). Jednolite części wód dzielimy na Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP) i Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd).

Zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2023 r., poz. 1478 t.j. ze zm.):

1. przez jednolite części wód podziemnych rozumie się określoną objętość wód podziemnych występującą w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych;
2. przez jednolitą część wód powierzchniowych rozumie się oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych, taki jak:
 - a) jezioro lub inny naturalny zbiornik wodny,
 - b) sztuczny zbiornik wodny,
 - c) struga, strumień, potok, rzeka i kanał lub ich części,
 - d) morskie wody wewnętrzne, wody przejściowe lub wody przybrzeżne.

W dniu 23.02.2023 r. został ogłoszony rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16.11.2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2023r., poz. 335).

W w/w Planie na terenie powiatu poddębickiego zostało wyznaczone 16 JCWP. Status JCWP na terenie powiatu:

- SZCW – silnie zmieniona część wód – 9 JCWP
- NAT – naturalna część wód – 7 JCWP

W uzasadnieniu wyznaczenia silnie zmienionej części wód wskazano brak możliwości skutecznego odwrócenia zmian hydromorfologicznych i brak alternatyw dla pełnionych funkcji.

W Tabeli 58 i Tabeli 59 scharakteryzowano JCWP zlokalizowane na terenie powiatu, na podstawie danych z kart charakterystyki zamieszczonych na stronie PGW Wody Polskie.

Celem środowiskowym dla jednolitych części wód powierzchniowych niewyznaczonych jako sztuczne lub silnie zmienione jest ochrona oraz poprawa ich stanu ekologicznego i stanu chemicznego, tak aby osiągnąć co najmniej dobry stan ekologiczny i dobry stan chemiczny wód powierzchniowych, a także zapobieganie pogorszeniu ich stanu ekologicznego i stanu chemicznego.

Celem środowiskowym dla sztucznych i silnie zmienionych jednolitych części wód powierzchniowych jest ochrona tych wód oraz poprawa ich potencjału ekologicznego i stanu chemicznego, tak aby osiągnąć co najmniej dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny wód powierzchniowych, a także zapobieganie pogorszeniu ich potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego. Cele środowiskowe uwzględniają również dodatkowe wymagania wynikające z pokrywania się jednolitych części wód z obszarami chronionymi.

W Planie gospodarowania wodami określono zgodnie z RDW osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE).

Tabela 59 zawiera ocenę stanu JCWP na podstawie oceny stanu GIOŚ w latach 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.), ponadto cel środowiskowy oraz ocenę ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego. Na podstawie oceny dla 15 JCWP na terenie powiatu poddębickiego określono stan jako zły stan wód, tylko dla Dopływu spod Karnic nie określono wcale, ze względu na brak danych. Dla wszystkich JCWP na terenie powiatu stwierdzono, że osiągnięcie celu środowiskowego jest zagrożone.

Tabela 60 pokazuje natomiast postęp w osiąganiu celów środowiskowych JCWP w porównaniu do aPGW 2016 r. Niestety dla większości JCWP nie osiągnięto celu środowiskowego, zarówno w odniesieniu do stanu/potencjału ekologicznego jak i stanu chemicznego, a nawet w przypadku Dopływu spod Karnic, Gnidy do Kanału Łęka-Dobrogosty, Bełdówki i Warty od Zbiornika Jeziorsko nastąpiło pogorszenie. Jedynie stwierdzono osiągnięcie celu w przypadku Dopływu spod Karnic - nastąpiła poprawa stanu chemicznego.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

TABELA NR 58 CHARAKTERYSTYKA JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH – POWIAT PODDĘBICKI

Lp.	Nazwa JCWP	Kod JCWP	Typ JCWP	Gmina	Status JCWP	Uzasadnienia wyznaczenia SZCW	Zmiany hydromorfologiczne	Użytkowanie wód
1.	Ner od Dopływu spod Łęzek do Kanału Zbylczyckiego	RW600011183275	RzN - Rzeka nizinna	Dalików Poddębice Wartkowice	SZCW - silnie zmieniona część wód	brak możliwości skutecznego odwrócenia zmian hydromorfologicznych, brak alternatyw dla pełnionych funkcji	zapory, bariery, przegrody (zabudowa poprzeczna); zmiany fizyczne koryta /strefy nadbrzeżnej, zabudowa podłużna	ochrona przeciwpowodziowa; rolnictwo - nawadnianie; energetyka wodna
2.	Gnida do Kanału Łęka-Dobrogosty	RW600010183285	PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty	Dalików Poddębice Wartkowice	SZCW - silnie zmieniona część wód	brak możliwości skutecznego odwrócenia zmian hydromorfologicznych, brak alternatyw dla pełnionych funkcji	zapory, bariery, przegrody (zabudowa poprzeczna); zmiany fizyczne koryta /strefy nadbrzeżnej, zabudowa podłużna	ochrona przeciwpowodziowa; rolnictwo - nawadnianie
3.	Pisia	RW6000101832529	PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty	Poddębice Zadzim	NAT - naturalna część wód	-	-	-
4.	Struga Spicimierska	RW6000101831989	PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty	Poddębice Pęczniew Uniejów	SZCW - silnie zmieniona część wód	brak możliwości skutecznego odwrócenia zmian hydromorfologicznych, brak alternatyw dla pełnionych funkcji	zapory, bariery, przegrody (zabudowa poprzeczna); zmiany fizyczne koryta /strefy nadbrzeżnej, zabudowa podłużna	ochrona przeciwpowodziowa
5.	Pichna	RW60001018317899	PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty	Poddębice Pęczniew Zadzim	SZCW - silnie zmieniona część wód	brak możliwości skutecznego odwrócenia zmian hydromorfologicznych, brak alternatyw dla pełnionych funkcji	zapory, bariery, przegrody (zabudowa poprzeczna); zmiany fizyczne koryta /strefy nadbrzeżnej, zabudowa podłużna	energetyka wodna; ochrona przeciwpowodziowa; rolnictwo - nawadnianie
6.	Zb. Jeziorsko	RW6000221831799	P - Zbiornik przejściowy	Pęczniew	SZCW - silnie zmieniona część wód	brak możliwości skutecznego odwrócenia zmian hydromorfologicznych, brak alternatyw dla pełnionych funkcji	ochrona przeciwpowodziowa; energetyka wodna; inne: środowisko	brak możliwości skutecznego odwrócenia zmian hydromorfologicznych, brak alternatyw dla pełnionych funkcji
7.	Dopływ spod Karnic	RW6000091831949	PN - Potok lub strumień nizinny	Poddębice Uniejów Wartkowice	NAT - naturalna część wód	-	-	-

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

8.	Brodnia	RW600010183192	PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty	Poddebice Uniejów	NAT - naturalna część wód	-	-	-
9.	Dopływ z Tarnowa	RW600010183274	PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty	Dalików Poddebice	NAT - naturalna część wód	-	-	-
10.	Ner od Wrzącej do Dopływu spod Łęzek	RW600011183271	RzN - Rzeka nizinna	Poddebice Zadzim	SZCW - silnie zmieniona część wód	brak możliwości skutecznego odwrócenia zmian hydromorfologicznych, brak alternatyw dla pełnionych funkcji	zapory, bariery, przegrody (zabudowa poprzeczna); zmiany fizyczne koryta /strefy nadbrzeżnej, zabudowa podłużna	ochrona przeciwpowodziowa; rolnictwo - nawadnianie; energetyka wodna
11.	Bełdówka	RW600010183269	PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty	Dalików Poddebice Zadzim	SZCW - silnie zmieniona część wód	brak możliwości skutecznego odwrócenia zmian hydromorfologicznych, brak alternatyw dla pełnionych funkcji	zapory, bariery, przegrody (zabudowa poprzeczna); zmiany fizyczne koryta /strefy nadbrzeżnej, zabudowa podłużna	akwakultura; rolnictwo - nawadnianie; ochrona przeciwpowodziowa
12.	Pisia	RW600010183249	PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty	Zadzim	NAT - naturalna część wód	-	-	-
13.	Ner od Kanału Zbylczyckiego do ujścia	RW600016183299	Rz_org - Rzeka w dolinie o dużym udziale torfowisk	Uniejów Wartkowice	NAT - naturalna część wód	-	-	-
14.	Pisia	RW6000101832929	PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty	Poddebice Uniejów Wartkowice	NAT - naturalna część wód	-	-	-
15.	Warta od zb. Jeziorsko do Neru	RW600011183199	RzN - Rzeka nizinna	Poddebice Pęczniew Uniejów Wartkowice	SZCW - silnie zmieniona część wód	brak możliwości skutecznego odwrócenia zmian hydromorfologicznych, brak alternatyw dla pełnionych funkcji	zapory, bariery, przegrody (zabudowa poprzeczna); zmiany fizyczne koryta /strefy nadbrzeżnej, zabudowa podłużna; zmiany w hydrologii: zbiornik retencyjny Jeziorsko	energetyka wodna; ochrona przeciwpowodziowa
16.	Teleszyna	RW60001018331299	PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty	Uniejów	SZCW - silnie zmieniona część wód	brak możliwości skutecznego odwrócenia zmian hydromorfologicznych, brak alternatyw dla pełnionych funkcji	zapory, bariery, przegrody (zabudowa poprzeczna); zmiany fizyczne koryta /strefy nadbrzeżnej, zabudowa podłużna	ochrona przeciwpowodziowa; rolnictwo - nawadnianie; inne: górnictwo (odwodnienie)

Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2023 r., poz. 335).

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

TABELA NR 59 CHARAKTERYSTYKA JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH – POWIAT PODDĘBICKI – STAN I CEL ŚRODOWISKOWY

Nazwa JCWP	Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.)			Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	CEL ŚRODOWISKOWY	
	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan ogólny		Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny
	Wskaźniki determinujące	Wskaźniki determinujące				
Ner od Dopływu spod Łęzek do Kanału Zbylczyckiego	słaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona	umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C (maksymalna dopuszczalna wartość w wodzie: do 2740 µS/cm), IO, MIR, MMI, EFI+PL/ IBI_PL]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości)	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w),benzo(b)fluoranten(w),benzo(g,h,i)perylen(w),fluoranten(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników – stan dobry
	BZT5, przewodność, azot ogólny, azot azotanowy, fosfor fosforanowy (V); fitobentos, makrofity, makrobezkręgowce, ichtiofauna	benzo(a)piren, benzo(b)fluoranten, benzo(g,h,i)perylen, fluoranten; bromowane difenyloetery, heptachlor				
Gnida do Kanału Łęka-Dobrogosty	umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
	BZT5, OWO, azot ogólny, azot azotanowy, fosfor ogólny; makrobezkręgowce	benzo(a)piren, fluoranten; nie dotyczy				
Pisia	umiarkowany stan ekologiczny	Brak danych	zły stan wód	zagrożona	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny, azot azotanowy]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny
	azot ogólny, azot azotanowy; nie dotyczy	Nie dotyczy				
Struga Spicimierska	słaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona	umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [MMI, EFI+PL/ IBI_PL]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości)	dobry stan chemiczny
	nie dotyczy; makrobezkręgowce, ichtiofauna	benzo(a)piren; bromowane difenyloetery				
Pichna	umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona	umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny, azot azotanowy, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości)	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [kadm(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
	przewodność, azot og., azot azotanowy, fosfor fosforanowy(V); nie dot.	kadm; bromowane difenyloetery, rtęć				

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Zb. Jeziorsko	umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [Benzo(a)piren (w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
	tlen rozpuszczony; fitoplankton	Benzo(a)piren; Bromowane difenyloetery, Rtęć, Heptachlor				
Dopływ spod Karnic	nie można dokonać oceny stanu/potencjału (brak badań biologicznych w JCWP)	stan chemiczny dobry	brak danych	zagrożona	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny
	nie dotyczy	nie dotyczy				
Brodnia	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [MIR, MMI]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
	azot ogólny, azot azotanowy; makrofity, makrobezkręgowce	benzo(a)piren; bromowane difenyloetery				
Dopływ z Tarnowa	umiarkowany stan ekologiczny	brak danych	zły stan wód	zagrożona	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot azotanowy, MMI]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny
	OWO, azot ogólny, azot azotanowy; makrobezkręgowce	Nie dotyczy				
Ner od Wrzącej do Dopływu spod Łęzek	słaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona	umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C (maksymalna dopuszczalna wartości w wodzie: do 2740 µS/cm), IO, MMI]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości)	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników benzo(a)piren(w), benzo(b)fluoranten(w), benzo(g,h,i)perylen(w), fluoranten(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników – stan dobry
	BZT5, przewodność, azot ogólny, azot azotanowy, fosfor fosforanowy (V); fitobentos, makrobezkręgowce	benzo(a)piren, benzo(b)fluoranten, benzo(g,h,i)perylen, fluoranten; nie dotyczy				
Bełdówka	dobry potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
	nie dotyczy	benzo(a)piren; nie dotyczy				
Pisia	umiarkowany stan ekologiczny	brak danych	zły stan wód	zagrożona	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny
	BZT5, azot ogólny, azot azotanowy; makrobezkręgowce	Nie dotyczy				

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Ner od Kanału Zbylczyckiego do ujścia	słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
	przewodność, azot ogólny, azot azotanowy, fosfor fosforanowy (V); makrobezkręgowce	benzo(a)piren; nie dotyczy				
Pisia	umiarkowany stan ekologiczny	brak danych	zły stan wód	zagrożona	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny, azot azotanowy,, MMI]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny
	OWO, azot ogólny, azot azotanowy; makrobezkręgowce	Nie dotyczy				
Warta od zb. Jeziorsko do Neru	słaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Warta w obrębie JCWP do pierwszego progu podtrzymującego dolne stanowisko zapory zbiornika Jeziorsko (dla jesiotra); zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Warta od ujścia Neru do pierwszego progu podtrzymującego dolne stanowisko zapory zbiornika Jeziorsko (dla troci wędrownej)	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
	BZT5; fitoplankton, ichtiofauna	benzo(a)piren; bromowane difenyletery, heptachlor				
Teleszyna	dobry potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
	nie dotyczy	benzo(a)piren; nie dotyczy				

Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2023 r., poz. 335).

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

TABELA NR 60 ZMIANY W OZNACZENIACH JCWP I POSTĘP W OSIĄGANIU CELÓW ŚRODOWISKOWYCH W STOSUNKU DO APGW 2016 – POWIAT PODDĘBICKI

Lp.	Nazwa JCWP	Kod JCWP	Kod i nazwa JCWP w poprzednim cyklu planistycznym (2016-2021)	Postęp w osiągnięciu celów środowiskowych JCWP w porównaniu do aPGW 2016 r. (wg oceny stanu wód za lata 2014-2019) Ocena postępu według podziału jednostek planistycznych aPGW (2016)	
				Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny
1.	Ner od Dopływu spod Łęzek do Kanału Zbylczyckiego	RW600011183275	Bez zmian	cel nieosiągnięty - brak postępu	cel nieosiągnięty - brak postępu
2.	Gnida do Kanału Łęka-Dobrogosty	RW600010183285	Bez zmian	cel nieosiągnięty - brak postępu	cel nieosiągnięty - pogorszenie do stanu złego
3.	Pisia	RW6000101832529	Bez zmian	cel nieosiągnięty - brak postępu	brak możliwości oceny postępu
4.	Struga Spicimierska	RW6000101831989	RW600017183198 (Siekiernik)	cel nieosiągnięty - brak postępu	cel nieosiągnięty - brak postępu
5.	Pichna	RW60001018317899	RW60001718317889 (Pichna do Urszulinki);	cel nieosiągnięty - ale poprawa stanu/potencjału	cel nieosiągnięty - brak postępu;
			RW6000201831789 (Pichna od Urszulinki do ujścia)	cel nieosiągnięty - brak postępu	cel osiągnięty - poprawa stanu
6.	Zb. Jeziorsko	RW6000221831799	RW60000183179 (Warta ze Zb. Jeziorsko)	JCWP nowowyznaczona	
7.	Dopływ spod Karnic	RW6000091831949	Bez zmian	cel nieosiągnięty - pogorszenie do stanu złego	cel osiągnięty – poprawa stanu
8.	Brodnia	RW600010183192	Bez zmian	cel nieosiągnięty - brak postępu	cel nieosiągnięty - brak postępu
9.	Dopływ z Tarnowa	RW600010183274	Bez zmian	cel nieosiągnięty - brak postępu	brak możliwości oceny postępu
10.	Ner od Wrzącej do Dopływu spod Łęzek	RW600011183271	RW600020183271 (Ner od Zalewki do Dopływu spod Łęzek)	cel nieosiągnięty - brak postępu	cel nieosiągnięty - brak postępu
11.	Beldówka	RW600010183269	Bez zmian	cel nieosiągnięty - brak postępu	cel nieosiągnięty - pogorszenie do stanu złego
12.	Pisia	RW600010183249	Bez zmian	cel nieosiągnięty - brak postępu	brak możliwości oceny postępu
13.	Ner od Kanału Zbylczyckiego do ujścia	RW600016183299	RW600024183299 (Ner od Kanału Zbylczyckiego do ujścia)	cel nieosiągnięty - brak postępu	cel nieosiągnięty - brak postępu
14.	Pisia	RW6000101832929	Bez zmian	cel nieosiągnięty - brak postępu	brak możliwości oceny postępu
15.	Warta od zb. Jeziorsko do Neru	RW600011183199	RW600019183197 (Warta od Zbiornika Jeziorsko do Siekiernika);	cel nieosiągnięty - pogorszenie do stanu złego	cel nieosiągnięty - pogorszenie do stanu złego
			RW600019183199 (Warta od Siekiernika do Neru)	cel nieosiągnięty - brak postępu	cel nieosiągnięty - brak postępu
16.	Teleszyna	RW60001018331299	RW60001718331229 (Struga Mikulicka); RW60001718331269 (Dopływ z Witoldzina); RW6000171833129 (Teleszyna)	cel nieosiągnięty - brak postępu	cel nieosiągnięty - brak postępu

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

b. Zagrożenie powodziowe

Zaktualizowane i nowe mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego zostały podane do publicznej wiadomości w dniu 22 października 2020 r. i są dostępne na Hydroportalu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie na stronie internetowej <http://mapy.isok.gov.pl/>. Mapy zostały również przekazane przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej organom administracji wskazanych w ustawie Prawo wodne jako oficjalne dokumenty planistyczne stanowią podstawę do podejmowania działań związanych z planowaniem przestrzennym i zarządzaniem kryzysowym.

c. Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS)

W dniu 3 września 2021 roku, Minister Infrastruktury opublikował rozporządzenie w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz. U. z 2021 r., poz. 1615). Celem dokumentu jest wskazanie najistotniejszych kierunków działań, które pomogą zapobiec kryzysowi wodnemu w Polsce.

Dzięki realizacji jego założeń możliwe będzie zapewnienie odpowiedniej ilości i co najmniej dobrej jakości wody niezbędnej dla społeczeństwa, środowiska i wszystkich sektorów gospodarki narodowej.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS) określa, w jaki sposób w najbliższych latach podejmowane będą działania dotyczące zarządzania zasobami wodnymi, zarządzania kryzysowego i szacowania strat spowodowanych suszą. Celem jest ograniczenie jej skutków, przez optymalne działania, zarówno techniczne – w tym inwestycyjne, jak i nietechniczne – np. poprzez edukację społeczną. Istotne w procesie przeciwdziałania temu zjawisku są różnego typu działania związane z powiększaniem dyspozycyjnych zasobów wodnych – zarówno z zakresu dużej, jak i małej retencji. PPSS jest dokumentem nie tylko dla urzędników państwowych, ale również dla przedsiębiorców oraz osób indywidualnych. W przeciwdziałaniu skutkom suszy może zaangażować się każdy mieszkaniec kraju.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy został opracowany przez PGW Wody Polskie we współpracy z resortami odpowiedzialnymi za gospodarkę wodną oraz zaopiniowany przez wojewodów. Kluczowym elementem były półroczne konsultacje społeczne, którym został poddany dokument. Dzięki nim zostały uwzględnione bezpośrednie oczekiwania mieszkańców, samorządów, różnych podmiotów powiązanych z gospodarką wodną oraz organizacji społecznych. W ramach konsultacji społecznych zgłoszono ponad 800 różnych wniosków. Plan przeciwdziałania skutkom suszy zawiera wykaz przeszło 590 inwestycji, w tym 182 zadania, które są efektem oczekiwań lokalnych społeczności, a także 334 zadania z zakresu małej retencji oraz 78 inwestycji znajdujących się już w programie inwestycyjnym Wód Polskich. Najistotniejszym elementem PPSS jest zawierający 27 pozycji katalog działań odwołujących się do wszystkich użytkowników wód, obszarów oraz typów susz. Wskazane działania będą przełożone na szereg konkretnych zadań

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, we współpracy z Wojewódzkimi Ośrodkami Doradztwa Rolniczego, podjęły inicjatywę dotyczącą tworzenia Lokalnych Partnerstw do Spraw Wody (LPW) - czyli sieci efektywnej współpracy pomiędzy kluczowymi partnerami na rzecz zarządzania zasobami wody w rolnictwie i na obszarach wiejskich na poziomie lokalnym. W województwie łódzkim do powołania LPW oraz dokonania diagnozy stanu gospodarki wodnej wytypowano kilka powiatów, w tym powiat poddębicki. Pierwszym krokiem do podjęcia działań w tym kierunku jest wybór partnerów działających w ramach LPW i reprezentujących kluczowe sektory związane z gospodarką wodną.

Celem operacji jest zastosowanie innowacyjnego podejścia dla działań związanych z łagodzeniem skutków suszy na obszarach wiejskich województwa łódzkiego. Jego istota polega na stworzeniu grup osób współpracujących nad zrównoważoną gospodarką wodną. Celem projektu jest aktywizacja i integracja mieszkańców obszarów wiejskich i podmiotów odpowiedzialnych za gospodarkę wodną na danym obszarze, wraz ze zdefiniowaniem problemów oraz potrzeb związanych z szeroko pojętą gospodarką wodną.

W dniu 20 stycznia 2022 roku w sali konferencyjnej Starostwa Powiatowego w Poddębicach odbyło się spotkanie dotyczące utworzenia Lokalnego Partnerstwa do Spraw Wody (LPW) na terenie Powiatu Poddębickiego, które zostało powołane do podejmowania wspólnych działań w zakresie szeroko pojętej gospodarki wodnej. Organizatorem spotkania był Łódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Bratoszewicach. Głównym celem LPW na terenie Powiatu Poddębickiego jest uruchomienie systemu poświęconego przepływowi informacji, prowadzeniu konsultacji oraz uzgadnianiu działań wszystkich podmiotów prowadzących zabiegi inwestycyjne i remontowe w zakresie gospodarowania wodą. LPW będzie prowadziło działania pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w zarządzaniu zasobami wody na obszarach wiejskich na poziomie lokalnym

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

i regionalnym. List intencyjny podpisali: w imieniu Powiatu Poddębickiego Małgorzata Komajda – Starosta Poddębicki, Paweł Plewiński – Zastępca Burmistrza Poddębic, Józef Kaczmarek – Burmistrz Uniejowa, Radosław Arkusz – Wójt Gminy Dalików, Piotr Kuropatwa – Wójt Gminy Wartkowice, Marcin Janiak – Wójt Gminy Pęczniew, Krzysztof Woźniak – Wójt Gminy Zadzim, Prezes Gminnej Spółki Wodnej w Uniejowie, Gminnej Spółki Wodnej w Zadzimiu, Spółki Wodnej w Idzikowicach, Miejsko-Gminnej Spółki Wodnej w Poddębicach oraz Pan Jarosław Stańczyk Kierownik Nadzoru Wodnego w Poddębicach.

d. Mała retencja

Powiat poddębicki ma duży potencjał do rozwoju małej retencji i ten potencjał należy wykorzystać, szczególnie w obliczu zmieniającego się klimatu i konieczności dostosowania się do tych.

Ważnym czynnikiem prowadzącym do optymalnego wykorzystania przestrzeni rolniczej jest odbudowa małej retencji oraz tworzenie nowych zbiorników retencyjnych na terenach, gdzie wymagane jest zwiększenie zasobów wodnych i gospodarcze wykorzystanie zmagazynowanej w ten sposób wody (nawodnienia użytków rolnych, wodopoje dla zwierząt, itp.). Rozwój retencji jest istotnym elementem w ochronie jakości zasobów wodnych. Obok zaspokajania celów gospodarczych równie ważnym argumentem przemawiającym za rozwojem retencji jest jej wpływ na poprawę stanu środowiska przyrodniczego. Obiekty retencyjne spełniają wiele różnorodnych i istotnych funkcji, do których można zaliczyć:

- ❖ ochrona przed powodzią – łagodzenie przejścia fali powodziowej,
- ❖ zaspokajanie określonych potrzeb gospodarczych (np. ujęcie wody, nawadnianie użytków rolnych),
- ❖ ochrona przeciwpożarowa,
- ❖ zaspokajanie potrzeb rybactwa, wypoczynku, sportu i rekreacji,
- ❖ kształtowanie krajobrazu i środowiska przyrodniczego,

Głównymi działaniami prowadzącymi do odbudowy retencji, jeśli chodzi o retencjonowanie wód powierzchniowych są:

- ❖ budowa zbiorników wodnych i stawów,
- ❖ umiejscawianie budowli piętrzących w korytach rzek (jazy – wykorzystanie do małej energetyki),
- ❖ zagospodarowanie oczek wodnych,
- ❖ gromadzenie wody w urządzeniach (systemach melioracyjnych),
- ❖ podpiętrzanie zbiorników naturalnych,
- ❖ zalesienia.

Zbiorniki wodne i obiekty retencyjne są elementem wpływającym na krajobraz. Zazwyczaj podnoszą jego walory estetyczne i widokowe. Sprawia to tym samym wzrost atrakcyjności obszarów wiejskich pod względem turystycznym (agroturystyka).

Budowa zbiornika wodnego powoduje podniesienie i ustabilizowanie wód gruntowych na korzystnym poziomie, a tym samym poprawę stosunków wilgotnościowych na terenach w zasięgu spiętrzonej wody. Stwarza to jednocześnie nowe atrakcyjne warunki dla rozwoju roślinności i siedlisk zwierząt. Wokół akwenu wytwarza się specyficzny mikroklimat, powstają płytkie strefy służące jako tarliska oraz miejsce żerowania narybku, także odpowiednie warunki do bytowania ptactwa wodno-błotnego.

Jednym z elementów małej retencji są jazy, które oprócz zatrzymywania wody i pełnienia funkcji rekreacyjnych, znajdują coraz szersze zastosowanie do budowy Małych Elektrowni Wodnych

Duży wpływ na produkcję rolną i wysokość plonów zwłaszcza w okresach niedoboru wody oprócz retencjonowania wody ma gromadzenie wody w urządzeniach melioracyjnych. Melioracje wodne to zabiegi techniczne mające na celu dostosowanie właściwości gleb do wymagań określonych roślin przez regulację stosunków wodnych w celu zwiększenia produkcji roślinnej.

Na terenie Powiatu Poddębickiego zmeliorowanych jest łącznie 22699,09 ha gruntów (Tabela 61). Urządzenia melioracyjne wymagają odbudowy i naprawy oraz ciągłej konserwacji, co przy trudnej sytuacji finansowej rolników staje się dużym obciążeniem. Konieczna jest więc pomoc finansowa państwa i samorządów, zarówno na bieżącą konserwację, jak i budowę nowych systemów melioracyjnych. Ważne jest wspieranie działających Spółek Wodnych oraz podejmowanie działań (także szkoleniowych) mających na celu tworzenie nowych Spółek. Na terenie powiatu działa kilka Spółek Wodnych, które mimo wielu trudności starają się sprawnie funkcjonować oraz konserwować i utrzymywać istniejące urządzenia melioracyjne. Spółki wodne korzystają z dotacji z Urzędu Marszałkowskiego i budżetu Wojewody Łódzkiego. Działające spółki wodne na terenie powiatu:

- Miejsko-Gminna Spółka Wodna w Poddębicach
- Gminna Spółka Wodna w Uniejowie

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- Gminna Spółka Wodna w Wartkowicach
- Spółka Wodna w Zadzimiu
- Spółka Wodna Otok
- Spółka Wodna Małyń i Józefów
- Spółka Wodna w Jeżewie
- Spółka Wodna w Idzikowicach
- Spółka Wodna w Bałdrzychowie
- Spółka Wodna Dąbrówka-Pudłów Nowy

Rozbudowana na terenie powiatu sieć rzek, kanałów i rowów, duża ilość terenów zmeliorowanych, urządzeń wodnych (wskazane w poniższych Tabelach 61, 62 i 63) to ogromne możliwości do retencjonowania wody. Powiat poddębicki jako typowo rolniczy boryka się z deficytami wody. Zmiany klimatu powodujące coraz częstsze ekstremalne zjawiska pogodowe, jak fale upałów, długie okresy bezopadowe powodujące susze, zmuszają do podejmowania działań w kierunku zatrzymywania wody w środowisku, żeby mieć możliwość wykorzystania jej w czasie największych potrzeb. Szczególnie ważne na terenie powiatu jest wsparcie istniejących spółek wodnych i zachęcanie rolników do tworzenia nowych. Działalność spółek wodnych jest nieoceniona dla rolnictwa. Dbają i konserwują istniejące urządzenia wodne, szczególnie rowy, prowadzą nawadnianie gruntów. Starostwo Powiatowe w Poddębicach cały czas wspiera spółki z terenu powiatu, współdziała z nimi, pomaga korzystać z dostępnych środków finansowych z budżetu Wojewody czy Marszałka. Działania te dalej będą kontynuowane, ale obserwując trudności w funkcjonowaniu, z którymi spółki się borykają, niezbędne jest zwiększenie dofinansowania w tym zakresie.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

TABELA NR 61 WYKAZ OBSZARÓW ZMELIOROWANYCH NA TERENIE POWIATU PODDĘBICKIEGO

Lp.	Gmina	Grunty zmeliorowane ogółem	Grunty orne zmeliorowane w ha				Użytki zielone zmeliorowane w ha		
			ogółem	W tym			ogółem	w tym	
				zdrenowane	nawadniane	odwodnione rowami		nawadniane	zdrenowane
1.	Dalików	3169,45	2381,03	2340,83	-	40,20	788,42	-	319,32
2.	Poddębice	4476,54	2689,90	2473,57	-	216,33	1788,64	1474,90	79,85
3.	Pęczniew	1270,47	956,49	888,52	11,37	56,60	313,98	219,29	--
4.	Uniejów	3317,90	2762,00	2704,00	-	57,00	534,00	-	-
5.	Wartkowice	5350,60	4107,84	3914,23	-	193,61	1242,76	766,40	26,32
6.	Zadzim	5114,13	4287,39	4119,43	6,54	161,42	826,74	466,57	34,00
7.	Razem	22699,09	17184,65	16440,58	17,91	725,16	5494,54	2927,16	459,49

Źródło: Program gospodarki wodnej na użytkach rolnych powiatu poddębickiego – opracowanie własne

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

TABELA NR 62 WYKAZ DŁUGOŚCI RZEK I KANAŁÓW ORAZ DŁUGOŚĆ ROWÓW MELIORACYJNYCH ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU PODDĘBICKIEGO

	Długość rzek	Długość kanałów	Długość rowów melioracyjnych
Gmina Dalików	24033,0		113840,0
Gmina Pęczniew	26260,0		51734,0
Gmina Poddębice	65026,0	2200,0	239778,0
Gmina Uniejów	29290,0		63346,0
Gmina Wartkowice	37343,0	6190,0	243530,0
Gmina Zadzim	40099,0		173849,0
Razem Powiat	222051,0		886077,0

Źródło: Program gospodarki wodnej na użytkach rolnych powiatu poddębickiego – opracowanie własne

TABELA NR 63 WYKAZ URZĄDZEŃ WODNYCH: JAZY, ZASTAWKI, MAŁE ELEKTROWNIE WODNE

Lp.	Nazwa obiektu	Gmina	Budowle		
			Rodzaj	Lokalizacja – km rzeki	Miejscowość
1.	Bełdówka	Poddębice	jaz betonowy	0+700	Zagórzycze
2.	Bełdówka	Poddębice	jaz betonowy	3+300	PGR Góra Bałdrzychowska
3.	Bełdówka	Poddębice	jaz koźłowy	8+750	Kałów
4.	Bełdówka	Dalików	jaz koźłowy	12+624	Zdrzychów
5.	Zian-Gnida	Wartkowice	jaz koźłowy	2+300	Sucha
6.	Zian-Gnida	Wartkowice	jaz koźłowy	3+070	Sucha
7.	Zian-Gnida	Wartkowice	jaz koźłowy	3+450	Sucha
8.	Zian-Gnida	Wartkowice	jaz koźłowy	3+850	Sucha
9.	Zian-Gnida	Wartkowice	jaz koźłowy	4+150	Powodów I-II
10.	Zian-Gnida	Wartkowice	jaz koźłowy	4+600	Powodów I-II
11.	Zian-Gnida	Wartkowice	jaz koźłowy	4+850	Powodów I-II
12.	Zian-Gnida	Wartkowice	jaz koźłowy	5+150	Powodów I-II
13.	Zian-Gnida	Wartkowice	jaz koźłowy	5+450	Powodów III
14.	Zian-Gnida	Wartkowice	jaz koźłowy	6+270	Powodów III
15.	Pichna k/Zd. Woli	Zadzim	jaz koźłowy	15+700	Rzeczyca
16.	Szadkówka	Zadzim	jaz koźłowy	1+840	Ralewice
17.	Pichna (przełożone koryto)	Zadzim	jaz stalowy	7+552	Grabina
18.	Pichna k/Zd. Woli	Zadzim	jaz stalowy	9+125	Grabina
19.	Bełdówka	Dalików	jaz żelbetowy	14+110	PGR Sarnów
20.	Bełdówka	Dalików	jaz żelbetowy	15+450	PGR Sarnów
21.	Bełdówka	Dalików	jaz żelbetowy	16+000	PGR Sarnów
22.	Zian-Gnida	Wartkowice	jaz żelbetowy	1+250	Krzepocinek
23.	Jadwichna	Pęczniew	jaz żelbetowy	0+360	Rudniki

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

24.	Kanał Ulgowy	Poddebice	jaz żelbetowy	2+200	Góra Bałdrzychowska
25.	Ner	Wartkowice	jaz żelbetowy – MEW	35+830	Pauzew
26.	Ner	Wartkowice	jaz żelbetowy – MEW	39+750	Wólka
27.	Ner	Poddebice	jaz żelbetowy	50+585	Poddebice
28.	Ner	Poddebice	jaz żelbetowy	57+815	Kol. Góra Bałdrzychowska
29.	Ner	Poddebice	jaz żelbetowy	60+500	Pudłów Stary
30.	Pisia k/Małynia	Zadzim	jaz żelbetowy – MEW	0+060	Małyń
31.	Pisia k/Pudłówka	Poddebice	jaz żelbetowy	2+265	Pudłów Nowy
32.	Pisia k/Pudłówka	Poddebice	jaz żelbetowy	3+490	Pudłówek
33.	Pisia k/Pudłówka	Zadzim	jaz żelbetowy	4+700	Piotrów
34.	Pisia k/Pudłówka	Zadzim	jaz żelbetowy	6+425	Iwonie
35.	Pisia k/Pudłówka	Zadzim	jaz żelbetowy	8+020	Chodaki
36.	Pisia k/Pudłówka	Zadzim	jaz żelbetowy	10+175	Zygry
37.	Ner	Wartkowice	jaz + most - MEW jaz + most	45+050	Tur
38.	Ner	Poddebice	jaz + most	47+470	Sporawa
39.	Ner	Poddebice	jaz + most	55+700	Bałdrzychów
40.	Ner	Poddebice	jaz + most	62+820	Feliksów
41.	Ner	Zadzim	jaz + most	66+325	PGR Jeżew
42.	Ner	Zadzim	jaz + most – MEW	68+790	Małyń
43.	Pichna k/Zd. Woli	Zadzim	zastawka betonowa	11+125	Skęczno
44.	Zian-Gnida	Dalików	zastawka betonowa	8+770	Budzynek
45.	Kucinka	Dalików	zastawka betonowa	0+250	Zdrzychów
46.	Kucinka	Dalików	zastawka betonowa	0+620	Zdrzychów
47.	Kucinka	Dalików	zastawka betonowa	1+530	Zdrzychów
48.	Kucinka	Dalików	zastawka betonowa	5+820	Gajówka
49.	Kucinka	Dalików	zastawka betonowa	6+140	Gajówka
50.	Pisia k/Bronówka	Uniejów	zastawka betonowa	8+180	Pęgów
51.	Pisia k/Bronówka	Wartkowice	zastawka betonowa	11+175	Zelgoszcz
52.	Kanał Drozdów A	Wartkowice	zastawka żelbetowa	9+020	Dzierżawy
53.	Kanał Drozdów A	Wartkowice	zastawka żelbetowa	10+755	Dzierżawy
54.	Kanał Drozdów A	Wartkowice	zastawka żelbetowa	11+300	Dzierżawy
55.	Pisia k/Bronówka	Uniejów	zastawka żelbetowa	7+790	Pęgów
56.	Zian	Wartkowice	zastawka żelbetowa	15+975	Biała Góra

Źródło: Program gospodarki wodnej na użytkach rolnych powiatu poddebickiego – opracowanie własne

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

e. Wody podziemne

Obszar powiatu położony jest w obrębie jednostki geologiczno-strukturalnej zwanej Synklinorium Łódzkim lub Niecką Łódzką, w jej osiowej części.

Jednostka ta stanowi środkową część struktury przebiegającej przez teren kraju, w tym przez obszar województwa łódzkiego, z NW na SE i nazywana jest Synklinorium Szczecińsko-Łódzko-Miechowskim.

Struktura, w której zlokalizowany jest Powiat Poddębicki została założona w utworach okresu jurajskiego. Wypełniają ją osady mezozoiczne należące do kredy dolnej i kredy górnej. Powierzchnia morfologiczna kredy jest urozmaicona poprzez występujące w niej liczne zagłębienia. W zagłębieniach tych w okresie trzeciorzędowym osadziły się utwory miocenu i pliocenu. Całość w/w utworów przykryta jest kompleksem osadów czwartorzędowych, których geneza związana jest głównie ze zlodowaceniem środkowo-polskim, stadiału Warty.

Dolna kreda na omawianym terenie w spągowych partiach wykształcona jest w facji ilasto-mułkowej, zaliczanej do hoterywu. Górne partie tej formacji to głównie osady piaszczyste, należące do dolnego i środkowego albu. Są to piaskowce drobnoziarniste i różnoziarniste. Zasięg tych utworów wyznacza obszar kredowej Niecki Łódzkiej. Strop dolnej kredy występuje na różnych głębokościach: od kilku metrów na obrzeżach niecki, gdzie obserwuje się wychodnie utworów dolnej kredy, do kilkunastu w jej centralnych partiach. Kreda dolna na terenie Powiatu Poddębickiego została rozpoznana głębokimi otworami wiertniczymi wykonanymi w różnych rejonach Powiatu w celu rozpoznania struktur geologicznych lub ujęcia wód geotermalnych. Należy tu wymienić takie otwory jak:

- Tumusin – Wilczyca I – głębokość 3217,3 m
- Balin – głębokość 4775,0 m
- Sarnów – głębokość 2105,0 m
- Pełczyska – głębokość 2475,0 m
- Uniejów IGH-1 – głębokość 2254,0 m.

Strop dolnej kredy w w/w otworach nawiercono na głębokościach: 1250,0 – 1957,1 m. W otworach tych przewiercono całkowitą miąższość utworów dolnej kredy. Wynosi ona od 96,0 do 190,0 m.

Utwory górnej kredy występujące na terenie Powiatu Poddębickiego wiekowo przynależą do górnego albu, cenomanu, turonu, koniak, santonu, kampanu i masterychtu. Wykształcone są one głównie w facji węglanowej. Pod względem litologicznym są to: wapienie, wapienie margliste, margle i opoki. Jedynie dolny górny alb tworzą piaskowce kwarcowo-glaukonitowe, słabo zwięzłe, a górną część tej formacji budują margle silnie ilaste. Kreda górna występuje na różnych głębokościach. W południowej części Powiatu strop tych utworów znajduje się na głębokościach rzędu 30 do ponad 70 m p.p.t., zaś w środkowej części osady górnej kredy występują na kilkunastu m p.p.t., a miejscami wyłaniają się na powierzchnię spod utworów kenozoicznych. Zjawisko to obserwuje się na linii Poddębice-Rożniatów, gdzie utwory górnej kredy tworzą antyklinę powstałą w wyniku zachodzących procesów tektonicznych. Na NE i E od Poddębic strop utworów górnej kredy znów zanurza się pod osady kenozoiczne i występuje tu na głębokości rzędu 40-50 m p.p.t. Utwory górnej kredy zostały całkowicie przewiercone w/w głębokimi otworami. Ich miąższość wynosi 1198 m w otworze Pełczyska do 1918,1 m w otworze Uniejów IGH-1.

Utwory trzeciorzędowe na obszarze Powiatu Poddębickiego nie mają szerokiego rozprzestrzenienia. Występują one jedynie lokalnie w zagłębieniach stropu górnej kredy. Wiekowo przynależą do miocenu i pliocenu i wykształcone są jako piaski, iły oraz węgle brunatne.

Osady czwartorzędowe pokrywają cały obszar Powiatu. Ich miąższość wynosi od kilku do 70-80 m. Najmniejsze miąższości tych utworów, a nawet całkowity ich brak obserwuje się w rejonie Poddębic oraz w kierunku północno-zachodnim od Poddębic.

Największe kompleksy czwartorzędu występują w południowo-zachodniej części Powiatu, szczególnie w obniżeniach stropu mezozoiku, np. w rejonie Pagórków Niemysłowskich. Wiek utworów czwartorzędowych na omawianym terenie należy wiązać ze zlodowaceniem krakowskim oraz środkowopolskim. Osady zlodowacenia krakowskiego zachowały się jedynie fragmentarycznie w zagłębieniach stropu kredy (gliny, piaski, mułki, iły). Główny kompleks czwartorzędu stanowią utwory zlodowacenia środkowopolskiego. Reprezentowane one są przez dwa poziomy glin zwałowych: stadiału maksymalnego i stadiału Warty. Gliny zwałowe rozdzielają i podścielają piaski o genezie wodnolodowcowej, które powstały w okresie interstadialnym. Najmłodszą generację czwartorzędu stanowią utwory holoceni. Są to przede wszystkim osady rzeczne, budujące terasy zalewowe (piaski, mułki, żwiry) oraz torfowiska wypełniające zagłębienia powierzchni terenu.

Rozpoznawanie i bilansowanie zasobów wód podziemnych prowadzone jest w oparciu o następujące badania i prace hydrogeologiczne:

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- dokumentowanie zasobów eksploatacyjnych ujęć wód podziemnych;
- dokumentowanie zasobów dyspozycyjnych i eksploatacyjnych wód podziemnych w granicach wydzielonych obszarów bilansowych kraju;
- ocenę zasobów dyspozycyjnych i eksploatacyjnych wód podziemnych w skali kraju.

Badania naukowe oraz prace dokumentacyjne o charakterze regionalnym i ogólnokrajowym realizowane są przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy w Warszawie oraz przedsiębiorstwa geologiczne. Prace związane z dokumentowaniem zasobów eksploatacyjnych wód podziemnych dla ujęć prowadzone są przez przedsiębiorstwa i firmy geologiczne na zlecenie właścicieli ujęć. Zasoby eksploatacyjne, określone są jako ilość wód podziemnych możliwych do pobrania z ujęcia w danych warunkach hydrogeologicznych i techniczno – ekonomicznych, z uwzględnieniem zapotrzebowania na wodę i przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska.

Zasoby eksploatacyjne zwykłych wód podziemnych były ustalane w dokumentacjach hydrogeologicznych, zatwierdzonych przez organy administracji szczebla wojewódzkiego i powiatowego. Obszar Powiatu Poddębickiego leży w obrębie łódzkiego regionu hydrogeologicznego. Prowadzona jest w Powiecie inwentaryzacja ustalonych zasobów eksploatacyjnych dla poszczególnych ujęć wód podziemnych:

- zasoby eksploatacyjne z utworów czwartorzędowych według stanu na 31.12.2023 r. wynoszą 68,50 m³/h
- zasoby eksploatacyjne z utworów kredowych według stanu na 31.12.2023 r. wynoszą 615,95 m³/h

Głównie ujmowane są wody z utworów górnokredowych stanowiących zasobny zbiornik wodonośny.

Wody geotermalne stanowią swoisty rodzaj wód podziemnych zaliczonych do kopalin podstawowych. Występują one na terenie Powiatu Poddębickiego (tabela 64) w utworach dolnokredowych oraz niżej zalegających w podłożu kredowej niecki łódzkiej, utworach jurajskich.

Wody geotermalne zostały rozpoznane i udokumentowane w rejonie:

– Uniejowa

Wykonano 2 otwory do stropu górnej jury, którymi ujęto wody z piaskowców dolnej kredy:

Otwór PIG/AGH-1 - głębokość 2065,0 m

Otwór PIG/AGH-2 - głębokość 2 031,0 m

oraz jeden otwór chłonny Otwór IGH-1 - głębokość 2254,0 m.

Zasoby eksploatacyjne wód geotermalnych w rejonie Uniejowa udokumentowano w kat. C dla wycinka regionu o powierzchni 7 km² w ilości: Q = 235,0 m³/h przy S do 26 m, w tym w kat. B dla ujęcia składającego się z 3 w/w otworów: Q = 145,0 m³/h przy S = 26 m.

W/w wielkości zasobów zostały zatwierdzone decyzją Ministra Ochrony Środowiska, zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 17.12.1991 r., znak: KDH/013/56663/91.

– Poddębice

Odwiercono otwór Poddębice GT-2 do głębokości 2101 m, kreda dolna, piaskowiec, wydajność na samowypływie – 120-140 m³/h, temperatura 71 °C, mineralizacja 432, lokalizacja na działce nr 4/3 przy ul. Mickiewicza 17 w Poddębicach.

Decyzją z dnia 30.12.2011 r. Minister Środowiska udzielił Geotermii Poddębice koncesji na wydobywanie wód termalnych z utworów dolnej kredy ujęciem Poddębice GT-2 z wydajnością nie przekraczającą ustalonych zasobów przemysłowych wynoszących 190 m³/h. W koncesji ustanowiono obszar górniczy „Poddębice” o powierzchni 4,1658 km².

TABELA NR 64 WYKAZ SOLANEK, WÓD LECZNICZYCH I TERMALNYCH W UKŁADZIE REGIONALNYM – WYCIĄG DOTYCZĄCY POWIATU PODDĘBICKIEGO

Lp.	Nazwa złoża lub odwiertu w obrębie złoża niedostępnego	Typ wody	Zasoby geologiczne bilansowe eksploatacyjne (m ³ /h)	Pobór (m ³ /rok)		
				wg stanu na 31.12.2021	wg stanu na 31.12.2022	wg stanu na 31.12.2023
1.	Poddębice*	T	252,00	1 002 238	1 269 969	1 219 793
2.	Uniejów I*	T	120,00	796 228	895 011	955 490

Źródło: Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce – Państwowy Instytut Geologiczny

T - wody termalne

* - złoża objęte koncesją na wydobywanie kopaliny ze złoża

** - zasoby statyczne

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Jak już wcześniej opisano, zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną (2000/60/WE) podstawową jednostką gospodarki wodnej jest Jednolita Część Wód (JCW), a jednolite części wód dzielimy na Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP) i Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd). Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP) zostały opisane i scharakteryzowane w Tabeli 58 i Tabeli 59. Powiat poddębicki zlokalizowany jest w obrębie 3 Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCWPd) oznaczonych numerami 71, 72 i 82 (Tabela 65). W Tabeli 66 zawarto charakterystykę JCWPd zlokalizowanych na terenie powiatu.

TABELA NR 65 JEDNOLITE CZĘŚCI WÓD (JCW) - PODZIEMNYCH (JCWPd)

Lp.	Kod JCWPd	Powierzchnia JCWPd w powiecie [km ²]
1	PLGW600071	14.02
2	PLGW600072	544.14
3	PLGW600082	321.44

Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2023 r., poz. 335).

TABELA NR 66 CHARAKTERYSTYKA JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD PODZIEMNYCH - POWIAT PODDĘBICKI

Numer JCWPd	Położenie administracyjne w granicach powiatu poddębickiego	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Ogólna ocena stanu JCWPd	Ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych
71	Gmina Uniejów (obszar wiejski)	dobry	dobry	dobry	zagrożona
72	Gminy Dalików, Poddębice (miasto), Poddębice (obszar wiejski), Uniejów (miasto), Uniejów (obszar wiejski), Wartkowice, Zadzim	dobry	dobry	dobry	niezagrożona
82	Gminy Pęczniew, Poddębice (obszar wiejski), Uniejów (miasto), Uniejów (obszar wiejski), Wartkowice, Zadzim	dobry	dobry	dobry	niezagrożona

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy

Ocena stanu JCWPd (Tabela 66) oznaczonych numerami 72 i 82 wskazuje, że stan jest dobry, a osiągnięcie zamierzonych dla nich celów środowiskowych nie jest zagrożone. Natomiast ocena JCWPd oznaczonej numer 71 wskazuje, że stan jest dobry, ale osiągnięcie zamierzonych dla niej celów środowiskowych jest zagrożone. Przyczyną zagrożenia nieosiągnięciem celów środowiskowych są przyczyny antropogeniczne, a mianowicie odwodnienia górnicze, które powodują zagrożenie według kryterium bilansowego, które uwzględnia pobór wód na potrzeby odwodnienia odkrywek kopalń węgla brunatnego, natomiast nie uwzględnia zwrotu pobranych wód do systemu hydrograficznego. Presje związane z przemysłem wydobywczym.

Monitoring wód podziemnych

Badania monitoringu wód podziemnych pozwalają na obserwację zmian chemizmu wód podziemnych oraz sygnalizowanie pojawiających się zagrożeń.

Wyniki badań monitoringowych poddawane są ocenie zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. z 2019 r., poz. 2148).

Klasyfikacja elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych obejmuje pięć następujących klas jakości wód podziemnych:

- 1) klasa I - wody bardzo dobrej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych:
 - a) są kształtowane wyłącznie w efekcie naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych i mieszczą się w zakresie tła hydrogeochemicznego,
 - b) nie wskazują na wpływ działalności człowieka;
- 2) klasa II - wody dobrej jakości, w których:
 - a) wartości niektórych elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych,
 - b) wartości elementów fizykochemicznych nie wskazują na wpływ działalności człowieka albo wpływ ten jest bardzo słaby;
- 3) klasa III - wody zadowalającej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku:

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- a) naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych lub
- b) słabego wpływu działalności człowieka;
- 4) klasa IV - wody niezadowolającej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych:
 - a) są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych,
 - b) wskazują na wyraźny wpływ działalności człowieka;
- 5) klasa V - wody złej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych wskazują na znaczący wpływ działalności człowieka.

W ramach klasyfikacji stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych określa się:

- 1) dobry stan chemiczny;
- 2) słaby stan chemiczny.

Klasy jakości wód podziemnych I–III oznaczają dobry stan chemiczny, a klasy jakości wód podziemnych IV i V oznaczają słaby stan chemiczny

Dobrym stanem chemicznym jednolitej części wód podziemnych jest taki stan chemiczny, w którym są spełnione następujące warunki:

- 1. stężenia substancji zanieczyszczających nie wykazują efektów dopływu wód słonych ani innych wód o jakości zagrażającej zanieczyszczeniem wód podziemnych;
- 2. stężenia substancji zanieczyszczających nie przekraczają norm jakości ustalonych dla wód podziemnych w przepisach dotyczących ochrony środowiska oraz zdrowia ludzi;
- 3. poziom stężeń substancji zanieczyszczających nie może prowadzić do:
 - a) nieosiągnięcia celów środowiskowych określonych dla jednolitych części wód powierzchniowych pozostających w bezpośrednim związku hydraulicznym z wodami podziemnymi,
 - b) obniżenia jakości chemicznej lub ekologicznej jednolitych części wód powierzchniowych, o których mowa w lit. a,
 - c) powstawania znacznych szkód w ekosystemach lądowych bezpośrednio zależnych od wód podziemnych;
- 4. zmiany w przewodności elektrolitycznej nie wskazują na dopływ wód słonych ani innych wód o jakości zagrażającej zanieczyszczeniem wód podziemnych.

Słabym stanem chemicznym jednolitej części wód podziemnych jest taki stan chemiczny, w którym nie jest spełniony co najmniej jeden z warunków, o których mowa wyżej.

Badania wód podziemnych w ramach monitoringu krajowego, realizowane są na zlecenie GIOŚ w Warszawie przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB) w ramach pełnienia zadań państwowej służby hydrogeologicznej.

Na terenie Powiatu Poddębickiego znajdują się dwa punkty sieci obserwacyjno-badawczej wód podziemnych Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego: (Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny):

✓ **w miejscowości Brzeg, gm. Pęczniew:**

- identyfikator monitoringu wód podziemnych (MWP) - 6789,
- rodzaj wód – W-wgłębne,
- stratygrafia – Q-czwartorzęd,
- numer JCWPd – 82,
- rodzaj punktu – piezometr
- region hydrogeologiczny – SWW – region Warty – subregion wyżynny
- litologia – p(d) – piaski drobnoziarniste
- głębokość (do stropu warstwy wodonośnej) – 5,30 m
- głębokość zwierciadła ustalonego – 2,30 m
- klasa jakości wód podziemnych - monitoring jakości wód podziemnych - monitoring diagnostyczny – w 2022 r. IV, w 2019 r. – V

✓ **w miejscowości Saków, gm. Wartkowie:**

- identyfikator monitoringu wód podziemnych (MWP) - 7569,
- rodzaj wód – W-wgłębne,
- stratygrafia – K- kreda,
- numer JCWPd – 72,
- rodzaj punktu – piezometr
- region hydrogeologiczny – SWW – region Warty – subregion wyżynny
- litologia – p(d) – piaski drobnoziarniste
- głębokość (do stropu warstwy wodonośnej) – 4,0 m
- głębokość zwierciadła ustalonego – 2,30 m

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

– klasa jakości wód podziemnych końcowa - monitoring jakości wód podziemnych - monitoring diagnostyczny – w 2022 r.- II,
Ostatni raz w 2016 r. były również wykonane badania w punkcie zlokalizowanym w Spycimierzu, gm. Uniejów:

- rodzaj wód – W-wgłębne,
- stratygrafia – Q-czwartorzęd,
- numer JCWPd – 82,
- rodzaj punktu – piezometr
- region hydrogeologiczny – SWW – region Warty – subregion wyżyny
- litologia – p(d) – piaski drobnoziarniste
- głębokość (do stropu warstwy wodonośnej) – 6,0 m
- głębokość zwierciadła ustalonego – 2,30 m
- klasa jakości wód podziemnych końcowa - monitoring jakości wód podziemnych - monitoring diagnostyczny – w 2016 r.- V.

Monitoring diagnostyczny dotyczy wszystkich jednolitych części wód podziemnych wydzielonych na terenie kraju i jest prowadzony z częstotliwością przynajmniej raz w ciągu 6-letniego cyklu aktualizacji planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza.

W ramach monitoringu diagnostycznego w punkcie pomiarowym w Brzegu, gm. Pęczniew wyznaczono w 2019 r. V klasę czystości, a w 2022 r. – IV klasę czystości. Natomiast w punkcie pomiarowym w Sakowie, gm. Wartkowice wyznaczono w 2022 r. – II klasę czystości.

W roku 2023 na terenie powiatu nie wykonywano badań jakości wód podziemnych w ramach monitoringu krajowego.

Monitoring regionalny wód podziemnych realizowany przez GIOŚ ma charakter uzupełniający i jego prowadzenie nie jest obligatoryjne. Przeprowadzone w 2020 r. (ostatnie dostępne dane) na terenie powiatu (Tabela 67) analizy jakości wody nie wykazały występowania w badanych ujęciach wody niezadowolającej jakości (IV klasa) oraz wody złej jakości (V klasa). Woda w punktach pomiarowych na terenie powiatu została zaliczona do I, II i III klasy jakości.

TABELA NR 67 WYKAZ PUNKTÓW POMIAROWYCH W REGIONALNYM MONITORINGU WÓD PODZIEMNYCH W POWIECIE PODDĘBICKIM W 2020 R. WRAZ Z OZNACZONĄ KLASĄ JAKOŚCI WODY

Nr punktu	Położenie administracyjne	Nr JCWPd	Rodzaj punktu	Użytkowanie punktu	Głębokość punktu (m p.p.t.)	Ujmowana warstwa wodonośna			Klasa Jakości wody
						Głębokość do stropu (m p.p.t.)	Stratygrafia	rodzaj wód	
77	Księża Wólka, gm. Pęczniew	82	W	czynne ujęcie wody pitnej	57	0	Q	S	III
78	Pęczniew	82	W	czynne ujęcie wody pitnej	50	3,4	Cr2	S	III
79	Wartkowice	72	W	czynne ujęcie wody pitnej	40	9	Cr2	N	II
80	Bałdrzychów, gm. Poddębice	72	W	czynne ujęcie wody pitnej	60	16,8	Cr2	N	I
81	Dalików	72	W	czynne ujęcie wody pitnej	48	32,5	Q	N	I
83	Zadzim	82	W	czynne ujęcie wody pitnej	60	30	Cr2	N	I

Źródło: GIOŚ „Ocena jakości wód podziemnych na podstawie wyników monitoringu regionalnego wód podziemnych z terenu województwa łódzkiego w 2020 roku”

Za badania jakości wody przeznaczonej do spożycia odpowiada Państwowa Inspekcja Sanitarna – Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Poddębicach.

Na terenie powiatu poddębickiego w 2023 r. nadzorem objętych było 36 urządzeń wodociągowych, w tym 28 wodociągów publicznych pracujących na potrzeby zaopatrzenia ludności

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

oraz 8 innych podmiotów (wodociągów lokalnych) zaopatrujących takie obiekty jak: szpital (1), zakłady produkcyjne (5) i obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie (2), stacja schładzania i uzdatniania wody termalnej w Poddębicach.

W 2022 r. (dostępne dane) z wody produkowanej przez wodociągi publiczne szacunkowo korzystało 35975 ludności co stanowi 90,8 % ludności zamieszkującej teren powiatu. Pozostała część ludności korzysta z wody z własnych ujęć lokalnych lub studni przydomowych.

W powiecie poddębickim woda do spożycia rozprowadzana jest przez urządzenia centralnego zaopatrzenia o różnej wydajności:

- o 1 wodociąg publiczny o produkcji 1000-10000 m³/d (Uniejów), który zaopatrywał 2950 osób, co stanowi 7,44 % ludności zamieszkującej teren powiatu,
- o 26 wodociągów publicznych o produkcji wody 100 do 1000 m³/d, które zaopatrywały 36217 osób, tj. 91,42% ludności zamieszkującej teren powiatu ludności,
- o 1 wodociąg publiczny o produkcji wody <100 m³/d - zaopatrujący 454 osoby co stanowiło 1,14% ludności zamieszkującej teren powiatu.

W 2023 r. skontrolowano i oceniono pod względem sanitarnym 100% wodociągów publicznych i innych podmiotów zaopatrujących w wodę, a do badań laboratoryjnych w ramach kontroli urzędowej pobrano 166 próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, w tym 129 próbek wody w zakresie parametrów grupy A (monitoring kontrolny – podstawowy) i 37 próbek wody w zakresie parametrów grupy B (monitoring przeglądowy – rozszerzony).

Na podstawie badań laboratoryjnych stwierdzono, że wszystkie urządzenia centralnego zaopatrzenia, podobnie jak inne podmioty zaopatrujące w wodę (lokalne źródła wody) w 2023 r. produkowały wodę, której skład odpowiadał zapisom rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294), za wyjątkiem wodociągu centralnego zaopatrzenia o produkcji <100m³/d, gdzie stwierdzono zanieczyszczenia instalacji wodociągowej bakteriami grupy coli i E coli. Właściciel urządzenia wodociągowego w drodze decyzji administracyjnej został zobowiązany do czasowego unieruchomienia wodociągu poprzez wydanie zakazu korzystania z wody do celów spożywczych oraz zapewnienia odbiorcom wody o jakości odpowiadającej wymaganiom.

Biorąc pod uwagę wyniki kontroli obiektów centralnego zaopatrzenia w wodę oraz wyniki badań próbek wody PPIIS stwierdził, że:

- wszyscy mieszkańcy powiatu, do których docierała sieć wodociągowa centralnego zaopatrzenia miała dostęp do wody, która – w analizowanym zakresie – została oceniona jako przydatna do spożycia,
- inne podmioty zaopatrujące w wodę (lokalne źródła wody) produkowały wodę, która oceniona była jako przydatna do spożycia,
- stan sanitarno-techniczny obiektów produkujących wodę na potrzeby ludności powiatu poddębickiego nie budził poważniejszych zastrzeżeń.

W 2022 r. miała miejsce modernizacja systemu technologicznego i budynku stacji uzdatniania wody w Górze Bałdrzychowskiej, gm. Poddębice.

f. Podsumowanie i tendencje zmian

- w ostatnich latach wyniki monitoringu potwierdzają, że jakość wód podziemnych jest zmienna, od klasy II do klasy V w ramach monitoringu krajowego. Przeprowadzone w 2020 r. (ostatnie dostępne dane) na terenie powiatu (Tabela 67) analizy jakości wody nie wykazały występowania w badanych ujęciach wody niezadowalającej jakości (IV klasa) oraz wody złej jakości (V klasa). Woda w punktach pomiarowych na terenie powiatu została zaliczona do I, II i III klasy jakości.
- ważnym problemem jest nadzór nad zasobami wód podziemnych, zwłaszcza w związku z coraz większym zagrożeniem suszą. Wody podziemne wykorzystywane są nie tylko do celów pitnych, ale również do podlewania i celów rolniczych. Powiat poddębicki jest powiatem rolniczym, jest dużo sadów, uprawia się warzywa, a to są działalności wodorochłonne,
- konieczna jest realizacja założeń planu przeciwdziałania skutkom suszy, jednym z pozytywnych działań w tym kierunku na poziomie powiatu było powstanie Lokalnego Partnerstwa Wody,
- zwiększenie zasobów wodnych trzeba realizować w oparciu o wykorzystanie potencjału istniejących na terenie powiatu urządzeń melioracyjnych i wsparcie działających spółek wodnych oraz tworzenie nowych,
- zwiększanie retencji wodnej i budowa zbiorników wodnych to szansa na zminimalizowanie katastrofalnych skutków suszy zwłaszcza w rolnictwie,
- wyniki oceny jakości wód powierzchniowych wskazują na utrzymujący się zły stan wód. Wpływ na to mają: zrzut ścieków nieoczyszczonych, zwłaszcza z budynków indywidualnych, szczególnie

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

na terenach wiejskich, spływy z rolnictwa, zanieczyszczenia spływające do rzek poza terenem powiatu i inne,

- utrzymująca się niestety zła jakość wód powierzchniowych oraz wzrost poboru wód podziemnych muszą zmobilizować wszystkich do kontynuowania działań w kolejnych latach:
 - zwiększony nadzór i kontrola nad korzystającymi z wód podziemnych i monitoring jakości wód,
 - ograniczanie zużycia wody i działania edukacyjne w tym zakresie,
 - zwiększenie monitoringu i kontroli nad indywidualnymi systemami odprowadzania ścieków, kontrola nad opróżnianiem zbiorników bezodpływowych (szamb)
 - realizacja złożonych ujętych w „Planie Przeciwdziałania Skutkom Suszy” oraz w „Planie Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza wody”, uwzględnianie w dokumentach planistycznych i przy realizacji inwestycji, map ryzyka i zagrożenia powodziowego.

g. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: gospodarowanie wodami

TABELA 68 ANALIZA SWOT W OBSZARZE INTERWENCJI: GOSPODAROWANIE WODAMI

MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
– rozwinięta sieć rzeczna – rozwinięta sieć urządzeń melioracji wodnych – wody podziemne dobrej i zadowalającej jakości	– zły stan jcwp – niewłaściwe korzystanie z urządzeń melioracji wodnych
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
– wzrost świadomości mieszkańców w zakresie właściwego gospodarowania wodami – programy przeciwdziałania skutkom suszy – zwiększenie aktywności samorządów w zakresie racjonalnego gosp. wodami – zwiększenie środków finansowych z budżetu państwa na działania związane z racjonalnym gospodarowaniem wodami	– mało środków finansowych dla Spółek Wodnych – coraz częstsze zjawiska pogodowe o charakterze ekstremalnym

h. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji: gospodarowanie wodami

TABELA NR 69 ZAGADNIENIA HORYZONTALNE DLA OBSZARU INTERWENCJI: GOSPODAROWANIE WODAMI

Adaptacja do zmian klimatu	Prognozowane zmiany klimatu przewidują większe prawdopodobieństwo występowania nagłych ulewnych deszczy, a co za tym idzie nagłych powodzi. Działania powinny być nakierowane na zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego, realizacja inwestycji poza terenami zagrożonymi. Z drugiej strony działania zapobiegające zjawiskowi suszy, deficytowi wody, właściwe gospodarowanie wodą.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	Zagrożenie powodziowe związane jest z roztopami, ulewnymi opadami deszczu, niewłaściwym zagospodarowywaniem terenów dolin rzecznych, niszczeniem melioracji, itp.
Działania edukacyjne	Szkolenia z zakresu racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi: wykorzystanie wód opadowych, retencjonowanie wód, nawodnienia gruntów wodami z rzek, rozwój sieci spółek wodnych, edukacja w zakresie właściwego utrzymania i konserwacji istniejących urządzeń melioracyjnych..
Monitoring środowiska	Monitoring przez państwową służbę hydrologiczno-meteorologiczną i służby PGW Wód Polskich

6.5. Gospodarka wodno-ściekowa

a. Ujęcia wód podziemnych

Podstawowym sposobem użytkowania zasobów wodnych jest pobór wody na cele gospodarki komunalnej i przemysłowej. Powiat Poddębicki zaopatrywany jest w wodę wyłącznie z ujęć głębinowych, zarówno do celów gospodarki komunalnej, jak i przemysłu.

Na terenie Powiatu Poddębickiego wydziela się dwa podstawowe użytkowe zbiorniki wód podziemnych: czwartorzędowy i górnokredowy. Aczkolwiek wody podziemne występują także w

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

utworach trzeciorzędowych i dolnokredowych, to jednak nie mają one znaczenia dla potrzeb zaopatrzenia w wodę: w trzeciorzędzie z uwagi na jego ograniczony zasięg występowania – jedynie lokalnie, natomiast w dolnej kredzie ze względu na dużą głębokość zalegania warstw wodonośnych.

W powiecie na przestrzeni ostatnich lat nie odnotowano znaczącego wzrostu odsetku ludności korzystających z wodociągu (Tabela 70).

Podstawowe źródło zaopatrzenia w wodę gospodarstw domowych na terenie powiatu stanowią wodociągi zbiorowe, a najbardziej rozproszona zabudowa powiatu zaopatrywana jest z studni głębinowych i w niewielkim stopniu - kopanych. W związku z występującymi niedoborami wody w okresie letnim, powstaje wiele studni głębinowych o głębokości do 30 m, które nie wymagają uzyskiwania żadnych pozwoleń. Sprawa ta wielokrotnie była podnoszona przez geologów, żeby to uporządkować, bo w sytuacji dużego zagęszczenia takich ujęć oraz często przekraczania głębokości 30 m podczas wiercenia studni, mogą pojawić się problemy z zasobami wody w danym terenie.

TABELA NR 70 ODSETEK LUDNOŚCI POWIATU KORZYSTAJĄCEJ Z SIECI WODOCIAĞOWEJ W LATACH 2018-2022

Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej [%]	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Ogółem	90,3	90,5	90,6	90,7	90,8
W miastach	97,9	97,9	97,9	98,0	98,0
Na wsi	87,8	88,0	88,2	88,3	88,4

Źródło: dane GUS

W tabelach 75 i 76 porównano dane dotyczące zużycia wody i oczyszczania ścieków w poszczególnych gminach powiatu, na podstawie dostępnych danych, w latach 2020 i 2022.

Według danych GUS pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności wyniósł w powiecie ogółem w 2023 r. - 9814 dam³. Wielkość poboru w ostatnich jest ulega niewielkim wahaniom. Na terenie powiatu znajduje się 345 ha stawów rybnych (na terenie Gminy Dalików i Pęczniew) do napełniania których zużywane jest średnio 6800 dam³ wody

Według danych GUS (stan na koniec 2023 r.) wielkość zużycia wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności wyniosła w powiecie ogółem 9185,4 dam³ (Tabela 71). Wielkość zużycia wód w stosunku do roku 2020 uległa niewielkiemu wzrostowi zarówno na potrzeby eksploatacji sieci wodociągowej jak i przemysłu. Tabela 72 przedstawia zestawienie najważniejszych ujęć wód podziemnych na terenie powiatu.

TABELA NR 71 POBÓR I ZUŻYCIĘ WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI W CIĄGU ROKU

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka	Powiat poddębicki			
			2020	2021	2022	2023
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku						
1.	ogółem	dam ³	9850,2	9735,3	9758,6	9814
2.	przemysł	dam ³	260	272	277	264
3.	napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych	dam ³	6884	6857	6857	6857
4.	eksploatacja sieci wodociągowej	dam ³	2706,2	2606,3	2624,6	2693
5.	eksploatacja sieci wodociągowej - wody podziemne	dam ³	2706,2	2606,3	2624,6	2693
6.	powierzchnia napełnianych stawów rybnych	ha	345	345	345	345
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku						
7.	ogółem	dam ³	8999,3	9014,6	9136,3	9185,4
8.	przemysł	dam ³	259	271	276	263
9.	napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych	dam ³	6884	6857	6857	6857
10.	eksploatacja sieci wodociągowej	dam ³	1856,3	1886,6	2003,3	2065,4
11.	Zużycie wody na 1 mieszkańca	m ³	224	226,1	230,5	232,4
12.	Udział przemysłu w zużyciu wody ogółem	%	2,9	3,0	3,0	2,9

Źródło: dane GUS

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

TABELA NR 72 ZESTAWIENIE I CHARAKTERYSTYKA WIĘKSZYCH UJĘĆ WÓD PODZIEMNYCH NA TERENIE POWIATU PODDĘBICKIEGO

Lp.	Nazwa ujęcia	Zaopatrywane miejscowości	Zasoby eksploatacyjne		Pozwolenie na pobór wody w ilości		Charakterystyka pobieranej wody i procesu uzdatnianie
			m³/h	przy depresji m	Q _{śr d} [m³/d]	Q _{max h} [m³/h]	
GMINA PODDĘBICE							
1.	Ujęcie miejskie w Poddębicach	Miasto Poddębice, Sworawa, Sworawa Leśniczówka, Jablonka, Brzezinki, Małe Liczba zaopatrywanej w wodę ludności: 7536	146	6,4 - 8	1702,0	144	Woda uzdatniana w następującym układzie technologicznym: aeracja – napowietrzanie wody w aeratorze ciśnieniowym centralnym, filtracja jednostopniowa – odżelazianie i odmanganianie na złożu odżelaziająco-odmanganiającym kwarcowym i katalitycznym, dezynfekcja podchlorynem sodu (okresowo)wody popłuczne odprowadzane są do sieci kanalizacji sanitarnej
2.	Porczyny	Wodociąg wiejski Porczyny, obsługiwane miejscowości: Porczyny, Borki Lipkowskie, Lipki, Truskawiec, Busina, Wylazłów, Antonina, Borzewisko, Dzierżazna, Ewelinów, Gibaszew, Izabela, Krępa, Ksawercin, Leśnik, Malenie, Nowa Wieś, Niemysłów, Paulina, Lubiszewice, Dominikowice.. Liczba zaopatrywanej w wodę ludności: 1976	73	8	400,0	60,0	Woda uzdatniania na trzech filtrach ciśnieniowych, odżelazianie, odmanganianie, dezynfekcja podchlorynem sodu (okresowo), wody popłuczne odprowadzane do zbiorników odparowujących chłonnnych na terenie stacji
3.	Niewiesz	Wodociąg wiejski Niewiesz, obsługiwane miejscowości: Niewiesz, Niewiesz Kolonia, Piotrów, Balin, Lipnica, Grocholice, Józefów, Józefów Kolonia, Ułany, Kobylniki, Sempółki, Szarów, Chropy, Chropy Kolonia, Wilczków, Karnice. Liczba zaopatrywanej w wodę ludności: 1566	34,7	25	361,0	34,0	Woda uzdatniania na trzech filtrach ciśnieniowo-żwirowych, odżelazianie, odmanganianie, dezynfekcja podchlorynem sodu (okresowo), wody popłuczne odprowadzane do rowu melioracyjnego

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

4.	Bałdrzychów	Wodociąg wiejski Bałdrzychów, obsługiwane miejscowości: Bałdrzychów, Borysew, Busina, Feliksów, Klementów, Praga, Stary Pułtów, Nowy Pułtów, Pułówek, Rodrysin, Podgórcze. Liczba zaopatrywanej w wodę ludności: 1623	79	2,4	691,0	32,0	woda uzdatniania na trzech odźelaziaczach, wody popłuczne odprowadzane do kanału Sędów-Wilkowice w km 12+790
5.	Łężki	wodociąg wiejski Łężki, (obsługiwane miejscowości Łężki, Łężki-Kolonia, Łężki Parcel Adamów, Aleksandrówek, Antoninów, Ciążków, Golice, Józefka, Mrowiczna, Leokadiew, Panaszew, Marynki, Tarnowa, Tumusin, Szczyty. Liczba zaopatrywanej w wodę ludności: 1159	50	19,5	327,0	19,0	woda uzdatniania na dwóch odźelaziaczach, odźelazianie, odmanganianie, dezynfekcja podchlorynem sodu (okresowo), wody popłuczne odprowadzane do rowu melioracyjnego RC w km 3+700
6.	Góra Bałdrzychowska	wodociąg wiejski Góra Bałdrzychowska, obsługiwane miejscowości: Góra Bałdrzychowska, Kolonia Góra Bałdrzychowska, Byczyna, Kolonia Byczyna, Kałów, Rąkczyn, Wólka, Zagórzycze, Pustkowie. Liczba ludności zaopatrywanej w wodę: 1298	53,6	3,75	176,0	29,0	woda uzdatniania na dwóch odźelaziaczach, odźelazianie, odmanganianie, dezynfekcja podchlorynem sodu (okresowo), wody popłuczne odprowadzane do rzeki Bełdówki w km 3+936
GMINA UNIEJÓW							
7.	Wola Przedmiejska	Wodociąg wiejski Wola Przedmiejska, obsługiwane miejscowości: Wola Przedmiejska Czekaj, Felicjanów, Hipolitów, Wielenin, Wielenin Kolonia, Dabrowa, Kozanki Wielkie, Pęgów, Zaborów. Liczba mieszkańców zaopatrywanych w wodę: 1131	40	3,0	437,0	40	woda uzdatniania na czterech odźelaziaczach, odźelazianie, odmanganianie, dezynfekcja podchlorynem sodu (okresowo), wody popłuczne odprowadzane do rowu melioracyjnego R-3/1 w km 1+250

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

8.	Uniejów	Miasto Uniejów, obsługiwane miejscowości: Uniejów, Brzeziny. Liczba ludności zaopatrywanych w wodę: 2973	100	3,6-4,2	2000,0	100	woda uzdatniana, odżelazianie, odmanganianie, dezynfekcja podchlorynem sodu (okresowo), wody popłuczne odprowadzane na oczyszczalnię ścieków w Uniejowie
9.	Spycimierz	Wodociąg wiejski Spycimierz, obsługiwane miejscowości: Spycimierz, Spycimierz Kolonia, Człopy, Zieleń. Liczba ludności zaopatrywanej w wodę: 737.	76	5,0	513,6	48	woda uzdatniana, odżelazianie, odmanganianie, dezynfekcja podchlorynem sodu (okresowo), wody popłuczne odprowadzane na oczyszczalnię ścieków w Spicimierzu
10.	Ostrowsko	wodociąg wiejski: Ostrowsko, obsługiwane miejscowości: Ostrowsko, Orzeszków, Stanisławów, Kuczki, Rożniatów, Rożniatów Kolonia, Orzeszków Kolonia. Liczba ludności zaopatrywanej w wodę: 1096	40	37,4	203,83	40	woda uzdatniania na dwóch odżelaziaczach, odżelazianie, odmanganianie, dezynfekcja podchlorynem sodu (okresowo), wody popłuczne odprowadzane do dołu po wyrobisku żwirowym
11.	Wilamów	wodociąg wiejski Wilamów, obsługiwane miejscowości: Wilamów, Czepów, Skotniki, Brzozówka, Lekaszyń, Góry. Liczba ludności zaopatrywanej w wodę: 953	60	3,33	709,7	60,0	woda uzdatniania na czterech odżelaziaczach, odżelazianie, odmanganianie, dezynfekcja podchlorynem sodu (okresowo), wody popłuczne odprowadzane do rowu melioracyjnego
GMINA ZADZIM							
12.	Wierzchy	wodociąg wiejski Wierzchy, obsługiwane miejscowości: Wierzchy, Piotrów, Żerniki, Iwone, Chodaki, Babiniec, Anusin, Charchów Księży, Alfonsów, Urszulin, Wola Flaszczyna, Pałki, Wola Dąbska, Rzechta Drużbińska, Wola Sipińska, Hilarów. Liczba ludności zaopatrywanej w wodę: 1344.	65	4,3	221,0	62,0	Woda uzdatniana na dwóch filtrach ciśnieniowych, odżelazianie, odmanganianie, dezynfekcja podchlorynem sodu (okresowo), wody popłuczne odprowadzane do rowu melioracyjnego

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

13.	Kłoniszew	wodociąg wiejski Kłoniszew, obsługiwane miejscowości: Kłoniszew, Małyń, Jeżew, Sikory, Dzierżazna Szlachack, Ruda Jeżewska, Budy Jeżewskie, Józefów, Nowy Świat, Stefanów. Liczba ludności zaopatrywanej w wodę: 798.	74,3	3,9	435,2	48,96	Woda uzdatniana na dwóch filtrach ciśnieniowych, odżelazianie, odmanganianie, dezynfekcja podchlorynem sodu (okresowo), wody popłuczne odprowadzane do rowu melioracyjnego
14.	Wola Zaleska	wodociąg wiejski Wola Zaleska, obsługiwane miejscowości: Wola Zaleska, Pietrachy, Otok, Zalesie, Kraszyn, Górki Zadzimskie, Głogowiec, Marcinów, Chodaki, Zadzim Kazimierzew, Rudunki, Grabinka, Adamka, Ralewice. Liczba ludności zaopatrywanej w wodę: 1240.	45	0,8	298,0	33,9	Woda uzdatniana na dwóch filtrach ciśnieniowych, odżelazianie, odmanganianie, dezynfekcja podchlorynem sodu (okresowo), wody popłuczne odprowadzane do rowu melioracyjnego
15.	Bratków	wodociąg wiejski Bratków, obsługiwane miejscowości: Bratków Górny, Bratków Dolny, Dąbrówka, Wyrębów, Charchów Pański, Zawady, Walentynów. Liczba ludności zaopatrywanej w wodę: 457.	33,84	24,7	235,0	26,7	Woda uzdatniana na dwóch filtrach ciśnieniowych, odżelazianie, odmanganianie, dezynfekcja podchlorynem sodu (okresowo), wody popłuczne odprowadzane do rowu melioracyjnego
16.	Bogucice	wodociąg wiejski Bogucice, obsługiwane miejscowości: Zyгры, Maksymilianów, Bąki, Zaborów, Chodaki, Leszkomin. Liczba ludności zaopatrywanej w wodę: 540.	30	7,4	264,0	30,0	Woda uzdatniana na dwóch filtrach ciśnieniowych, odżelazianie, odmanganianie, dezynfekcja podchlorynem sodu (okresowo), wody popłuczne odprowadzane do stawu
17.	Skęczno	wodociąg wiejski Skęczno, obsługiwane miejscowości: Skęczno, Piła, Grabina, Ralewice, Rzeczyca, Osowiec. Liczba ludności zaopatrywanej w wodę: 536.	39,0	4,4	683,0	37,0	woda uzdatniania na trzech odżelaziaczach, odżelazianie, odmanganianie, dezynfekcja podchlorynem sodu (okresowo), wody popłuczne odprowadzane do rzeki Pichny k/Zduńskiej Woli w km 10+670

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

GMINA WARTKOWICE							
18.	Wierzbowa	wodociąg wiejski Wierzbowa, obsługiwane miejscowości: Wierzbowa, Wierzbówka, Nasale, Wola Niedźwiedzia, Wola-Dąbrowa, Krzepocinek, Powodów Pierwszy, Powodów Drugi, Powodów Trzeci, Parądzice, Sucha Dolna, Sucha Górna, Chodów, Pełczyska, część miejscowości Łążki. Liczba ludności zaopatrywanej w wodę: 1165.	72	2,0	291,95	31,63	woda uzdatniania w zbiorniku kontaktowym woda - powietrze – ozon oraz na filtrach multimedialnych, odżelazianie, odmanganianie, ozonowanie, dezynfekcja podchlorynem sodu (okresowo), wody popłuczne będą odprowadzane do rowu melioracyjnego
19.	Tur	wodociąg wiejski Tur, obsługiwane miejscowości: Tur, Truskawiec, Wilkowice, Nowa Wieś, Plewnik, Plewnik Pierwszy, Ujazd, część miejscowości Orzeszków. Liczba ludności zaopatrywana w wodę: 815.	156	8,85	155,2	16,3	woda uzdatniania na dwóch odżelaziaczach, odżelazianie, odmanganianie, dezynfekcja podchlorynem sodu (okresowo), wody popłuczne odprowadzane do rowu melioracyjnego
20.	Wartkowie	Wodociąg wiejski Wartkowie, obsługiwane miejscowości: Wartkowie, Spędoszyn, Zawada, Ner, Ner-Parcel, Ner-Kolonia, część miejscowości Dzierżawy. Liczba ludności zaopatrywana w wodę: 1082.	138	0,75 - 19,8	246,7	34,7	brak uzdatniania – woda dobrej jakości
21.	Stary Gostków	Wodociąg wiejski Stary Gostków, obsługiwane miejscowości: Stary Gostków, Wólka, Starzyny, Biała Góra, Drwalew, Pełczyska, część miejscowości Orzeszków. Liczba ludności zaopatrywana w wodę: 700	70,5	2,6	269,0	48,0	woda uzdatniania na dwóch odżelaziaczach, odżelazianie, odmanganianie, dezynfekcja podchlorynem sodu (okresowo), wody popłuczne odprowadzane do kanalizacji sanitarnej i na oczyszczalnię ścieków

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

22.	Klódno	Wodociąg wiejski Klódno, obsługiwane miejscowości: Klódno, Klódno Kolonia, Klódno Stacja, Jadwisin, Lewiny, Nowy Gostków, Biernacice, część miejscowości Dzierżawy, Saków, Grabiszew, Bronów, Zalesie, Polesie, Bronówek, Konopnica, Mrówna, Brudnówek, Spędoszyn Kolonia, Spędoszyn, Wólki, Kiki, Zelgoszcz, Światonia, Zacisze, Sędów oraz Piotrów, Szarów i Karnice (gm. Poddębice) Liczba ludności zaopatrywana w wodę: 1895.	78,4	2,6	557,0	78,4	woda uzdatniania na dwóch filtrach żelaza i manganu o złożu katalitycznym, odżelazianie, odmanganianie, dezynfekcja podchlorynem sodu (okresowo), wody popłuczne odprowadzane poprzez odstojnik do rowu własności PKP
GMINA PĘCZNIEW							
23.	Pęczniew	wodociąg wiejski Pęczniew, obsługiwane miejscowości : Pęczniew, Rudniki, Przywidz, Osowiec. Liczba zaopatrywanej ludności: 1254	91	0,15	330,8	64,0	woda uzdatniania na dwóch odżelaziaczach, odżelazianie, odmanganianie, dezynfekcja podchlorynem sodu (okresowo), wody popłuczne odprowadzane do rzeki Pichny w km 2+160
24.	Lubola	wodociąg wiejski Lubola, obsługiwane miejscowości: Lubola, Brodnia, Zagórki, Brodnia Kolonia, Jadwichna, Ferdynandów, Brzeg. Liczba zaopatrywanej ludności: 894	15	2,5	179,10	20,10	woda uzdatniania na dwóch odżelaziaczach i dwóch odmanganiaczach, odżelazianie, odmanganianie, dezynfekcja podchlorynem sodu (okresowo), wody popłuczne odprowadzane do bezodpływowego zbiornika retencyjno - odparowującego
25.	Księża Wólka	wodociąg wiejski Księża Wólka, obsługiwane miejscowości: Księża Wólka, Siedlątków, Popów, Drużbin, Wola Pomianowa, Łyszkowice, Borki Drużbińskie, Księża Młyny, Kracynki, Dybów. Liczba zaopatrywanej ludności: 1406.	50,0	1,9	370,0	48,0	brak uzdatniania, woda spełnia wymagania

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

GMINA DALIKÓW							
26.	Dalików	Stacja uzdatniania wody w Dalikowie; obsługiwane miejscowości: Dalików, Złotniki, Przekora, Julianów, Janów, Kazimierzów, Brudnów I, II, III, IV, V, Brudnów Stary, Władysławów, Lubocha, Dąbrówka Nadolna, Psary, Domaniewek, Domaniew, Krasnołany, Aleksandrówka, Stanisławów, Marysin, Antoniew, Antoniew-Lubocha, Tobolice, Emilianów, Karolinów, Marcinów, Gajówka Parcel, Symonia, Dąbrówka Woźnicka, Krzemieniew, Wyrobki, Ostrów, Witów, Piotrów, Stefanów, Rozynów, Eufemia, Huta Bardzyńska, Idzikowice, Budzynek, Woźniki, Bardzynin, Włodzimierzów. Liczba zaopatrywanej ludności: 3174	55,8	4,15	597,25	51,7	woda uzdatniania na trzech zestawach filtracyjnych, odżelazianie, odmanganianie, dezynfekcja podchlorynem sodu (okresowo), wody popłuczne odprowadzane są do rowu
27.	Zdrzychów	Stacja uzdatniania wody w Zdrzychowie; obsługiwane miejscowości: Zdrzychów, Kołoszyn, Kuciny, Dąbrówka Górna, Gajówka-Kolonia, Gajówka-Wieś, Dobrzań, Sarnów, Sarnówek, Oleśnica, Wilków, Fułki, Kontrewers, Dzierżanów, Stare Madaje, Wilczyca, Zagrodniki. Liczba zaopatrywanej ludności: 690	65,4	7,4	569,8	50,0	woda uzdatniania na trzech odżelaziaczach z aeratorem, odżelazianie, odmanganianie, dezynfekcja podchlorynem sodu (okresowo), wody popłuczne odprowadzane do bezodpływowego zbiornika retencyjno - odparowującego

Źródło: Dane Starostwa i PPIS w Poddębicach

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

b. Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych

Przepisy prawne Unii Europejskiej w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych określone zostały w szczególności w dyrektywie Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 roku dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych (Dz. Urz. WE L 135 Z 30.5.1991 r.) Dyrektywa ta skierowana jest do Państw Członkowskich, które mają obowiązek osiągnięcia - w określonych terminach - zawartego w niej celu. Dla Polski ustalenia negocjacyjne z Unią Europejską dotyczące sektora „Środowisko”, przeniesione zostały do Traktatu o Akcesji Polski do Unii Europejskiej.

W celu zidentyfikowania faktycznych potrzeb w zakresie uporządkowania gospodarki ściekowej oraz uszeregowania ich realizacji w taki sposób aby wywiązać się ze zobowiązań traktatowych, utworzono Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych (KPOŚK).

Program ten został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 16 grudnia 2003 r. KPOŚK stanowi wykaz aglomeracji, które muszą zostać wyposażone w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalnie ścieków w terminach określonych w Programie. Do chwili obecnej przeprowadzono sześć jego aktualizacji w latach: 2005, 2009, 2010, 2015, 2017 i 2022.

Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych określa wykazy:

- aglomeracji, które powinny być wyposażone - w terminach ustalonych w art. 208 w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalnie ścieków oraz wielkość ładunków zanieczyszczeń biodegradowalnych z tych aglomeracji koniecznych do usunięcia,
- przedsięwzięć w zakresie budowy i modernizacji zbiorczych sieci kanalizacyjnych oraz oczyszczalni ścieków komunalnych oraz terminy ich realizacji.

Aglomeracja - teren, na którym zaludnienie lub działalność gospodarcza są wystarczająco skoncentrowane, aby ścieki komunalne były zbierane i przekazywane do oczyszczalni ścieków albo do końcowego punktu zrzutu tych ścieków.

Równoważna liczba mieszkańców - ładunek substancji organicznych biologicznie rozkładalnych wyrażonych jako wskaźnik pięciodobowego biochemicznego zapotrzebowania tlenu (BZT₅) w ilości 60 g tlenu na dobę.

Końcowy punkt zrzutu ścieków komunalnych - miejsce przyłączenia systemu kanalizacji zbiorczej dla ścieków komunalnych w aglomeracji nieposiadającej oczyszczalni ścieków do systemu kanalizacji zbiorczej dla ścieków komunalnych w aglomeracji posiadającej oczyszczalnię ścieków.

Na terenie Powiatu Poddębickiego wyznaczone zostały następujące aglomeracje: Poddębice, Uniejów i Wartkowice.

28 czerwca 2023 r. Rada Ministrów przyjęła Sprawozdanie z wykonania Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych w latach 2020 i 2021.

TABELA NR 73 WYKAZ AGLOMERACJI ZGODNIE Z KRAJOWYM PROGRAMEM OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH

Wyszczególnienie	Nazwa aglomeracji		
	Poddębice	Wartkowice	Uniejów
I_d oczyszczalni ścieków	PLLO019	PLLO0370	PLLO0910N
nr obowiązującej uchwały ustanawiającego aglomerację	Uchwała nr XXIII/235/20 Rady Miejskiej w Poddębicach z dnia 24 kwietnia 2020 r.	UCHWAŁA NR XXXIV/199/2020 RADY GMINY WARTKOWICE z dnia 22 grudnia 2020 r.	Uchwała nr XL/294/2020 Rady Miejskiej w Uniejowie z dnia 30 grudnia 2020
adres oczyszczalni	Poddębice ul. Młynarska 5	Wartkowice ul. Łąkowa 4	Uniejów, ul. Dąbska
RLM aglomeracji zgodnie z obowiązującą uchwałą	12539	8095	3913
nazwa odbiornika ścieków	Ner	Rów R-2	Warta

Źródło – Aktualizacja KPOŚK

W Tabeli 74 zestawiono wszystkie większe oczyszczalnie ścieków funkcjonujące na terenie powiatu.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

TABELA NR 74 WYKAZ OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW NA TERENIE POWIATU PODDĘBICKIEGO

Nazwa	Właściciel (użytkownik)	gmina	Odbiornik ścieków, km	Zlewnia	przepływ Q m ³ /rok
Oczyszczalnia w Wartkowicach	Urząd Gminy Wartkowie	Wartkowie	rów melioracyjny R-C km 5,600 Ner km 39,533	Ner	186816
Oczyszczalnia w Zadzimiu	Urząd Gminy Zadzim	Zadzim	rów melioracyjny R-H km 1,250, zlewnia rowu U-3, dopływu rzeki Urszulinki	Warta (Zb.Jeziorsko)	21796
Oczyszczalnia w Dalikowie	Urząd Gminy Dalików	Dalików	rów melioracyjny R-7A ₂₂ w hm 1+00	Beldówka	6000
Oczyszczalnia w Pęczniewie	Samorządowy Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, ul. Główna 10/12 99-235 Pęczniew	Pęczniew	Pichna km 1,760	Warta (Zb. Jeziorsko)	14068
Oczyszczalnia w Poddębicach	Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Poddębicach Sp. z o.o. ul. Parzęczewska 29/35 99-200 Poddębice Oczyszczalnia w Poddębicach	Poddębice	Ner km 50,275	Ner	377332
Oczyszczalnia w Uniejowie	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej "TERMY UNIEJÓW" Sp. z o.o. ul. Polna 37, 99-210 Uniejów	Uniejów	Warta km 469,550	Warta	216000
Oczyszczalnia w Spycimierzu	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej "TERMY UNIEJÓW" Sp. z o.o. ul. Polna 37 99-210 Uniejów Oczyszczalnia w Spycimierzu	Uniejów	Siekiernik km 3,814	Warta	6306

Źródło: opracowanie własne

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

TABELA NR 75 ZESTAWIENIE DANYCH DOTYCZĄCYCH ZUŻYCIA WODY I OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW WG GMIN – STAN NA 31.12.2020R.

Lp.	Wyszczególnienie / dane za 2020 rok	Jednostka	Gmina Dalików	Gmina Pęczniew	Gmina Wartkowice	Gmina Zadzim	Gmina Uniejów	Gmina Poddębice
1	Gromadzenie i wywóz nieczystości ciekłych							
2	zbiorniki bezodpływowe - stan w dniu 31 XII	szt.	329	720	525	854	521	972
3	oczyszczalnie przydomowe - stan w dniu 31 XII	szt.	192	40	246	247	446	155
4	stacje zlewne - stan w dniu 31 XII	szt.	1	1	1	-	1	1
5	Ludność korzystająca z oczyszczalni ogółem:	osoba	195	567	1271	683	2820	7419
6	biologicznej	osoba	195	567	-	683	2820	-
7	z podwyższonym usuwaniem biogenów	osoba	-	-	1271	-	-	7419
8	Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu							
9	BZT5	kg/rok	11	195	1132	60	3679	2045
10	ChZT	kg/rok	103	2316	6302	454	18895	18218
11	zawiesina ogólna	kg/rok	33	555	1854	87	4361	3867
12	azot ogólny	kg/rok	-	-	446	-	-	2305
13	fosfor ogólny	kg/rok	-	-	114	-	-	190
14	Wielkość (przepustowość) oczyszczalni wg projektu							
15	biologiczne	m³/dobę	96	-	-	120	770	-
16	z podwyższonym usuwaniem biogenów	m³/dobę	-	56	693	-	-	3315
17	Wielkość oczyszczalni komunalnych w RLM	osoba	900	1058	4900	1583	7997	14875
18	Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku							
19	ogółem	dam³	841,2	5466,0	557,7	374,5	678,7	856,7
20	przemysł	dam³	-	-	155	-	-	100
21	napętnianie i uzupełnianie stawów rybnych	dam³	520	5174	-	-	-	-
22	eksploatacja sieci wodociągowej	dam³	321,2	292,0	402,7	374,5	678,7	756,7
23	eksploatacja sieci wodociągowej - wody podziemne	dam³	321,2	292,0	402,7	374,5	678,7	756,7
24	powierzchnia napętnianych stawów rybnych	ha	171	174	-	-	-	-

Źródło: GUS

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

TABELA NR 76 ZESTAWIENIE DANYCH DOTYCZĄCYCH ZUŻYCIA WODY I OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW WG GMIN – STAN NA 31.12.2022R.

Lp.	Wyszczególnienie / dane za 2022 rok	Jednostka	Gmina Dalików	Gmina Pęczniew	Gmina Wartkowice	Gmina Zadzim	Gmina Uniejów	Gmina Poddębice
1	Gromadzenie i wywóz nieczystości ciekłych							
2	zbiorniki bezodpływowe - stan w dniu 31 XII	szt.	385	1012	522	826	541	954
3	oczyszczalnie przydomowe - stan w dniu 31 XII	szt.	197	42	252	115	446	170
4	stacje zlewne - stan w dniu 31 XII	szt.	1	1	1	1	1	1
5	Ludność korzystająca z oczyszczalni ogółem:	osoba	191	230	1583	670	2842	8019
6	biologicznej	osoba	191	230	-	670	2842	-
7	z podwyższonym usuwaniem biogenów	osoba	-	-	1583	-	-	8019
8	Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu							
9	BZT5	kg/rok	12	64	984	125	3211	2819
10	ChZT	kg/rok	280	814	4238	1250	27524	27521
11	zawiesina ogólna	kg/rok	82	182	1353	375	3313	4949
12	azot ogólny	kg/rok	-	-	527	-	-	7223
13	fosfor ogólny	kg/rok	-	-	175	-	-	338
14	Wielkość (przepustowość) oczyszczalni wg projektu							
15	biologiczne	m ³ /dobę	96	120	-	120	770	-
16	z podwyższonym usuwaniem biogenów	m ³ /dobę	-	-	693	-	-	3315
17	Wielkość oczyszczalni komunalnych w RLM	osoba	900	1300	4900	1583	7997	14875
18	Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku							
19	ogółem	dam ³	1946,2	5417	560,3	294,5	709,6	831
20	przemysł	dam ³	-	-	164	-	-	113
21	napętnianie i uzupełnianie stawów rybnych	dam ³	1710	5147	-	-	-	-
22	eksploatacja sieci wodociągowej	dam ³	236,2	270	396,3	294,5	709,6	718
23	eksploatacja sieci wodociągowej - wody podziemne	dam ³	236,2	270	396,3	294,5	709,6	718
24	powierzchnia napętnianych stawów rybnych	ha	171	174	-	-	-	-

Źródło: GUS - brak wszystkich danych za 2023 r. na miesiąc czerwiec 2024

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Według danych GUS za 2023 rok ludność korzystająca z oczyszczalni w powiecie wynosi ogółem 13815 osób, co stanowi ok.35% ludności powiatu, w tym ok. 63% w miastach, a tylko 37% na wsi. W powiecie funkcjonuje 6 komunalnych oczyszczalni ścieków, w tym dwie z podwyższonym usuwaniem biogenów.

TABELA NR 77 ZESTAWIENIE DANYCH DOTYCZĄCYCH OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW W POWIECIE PODDĘBICKIM – STAN NA 31.12.2023 R

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka	Powiat poddębicki			
			2020	2021	2022	2023
Gromadzenie i wywóz nieczystości ciekłych						
1.	zbiorniki bezodpływowe - stan w dniu 31 XII	szt.	3074	3975	4240	b.d.
2.	oczyszczalnie przydomowe - stan w dniu 31 XII	szt.	1079	1199	1222	b.d.
3.	stacje zlewne - stan w dniu 31 XII	szt.	5	5	6	6
Ludność korzystająca z oczyszczalni						
4.	ogółem:	osoba	13437	13443	13535	13815
5.	biologicznej	osoba	4208	3923	3933	3909
6.	z podwyższonym usuwaniem biogenów	osoba	9229	9520	9602	9906
Ludność korzystająca z oczyszczalni wg lokalizacji						
7.	ogółem	osoba	13437	13443	13535	13815
8.	w miastach	osoba	9037	9134	9193	8644
9.	na wsi	osoba	4400	4309	4342	5171
Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu						
10.	BZT5	kg/rok	8344	7082	7215	3716
11.	ChZT	kg/rok	46067	48378	61627	39939
12.	zawiesina ogólna	kg/rok	13260	11781	10254	7375
13.	azot ogólny	kg/rok	3773	3443	7750	7517
14.	fosfor ogólny	kg/rok	446	257	513	455
Wielkość (przepustowość) oczyszczalni wg projektu						
15.	biologiczne	m³/dobę	1106	1106	1106	1106
16.	z podwyższonym usuwaniem biogenów	m³/dobę	4008	4008	4008	4008
17.	Wielkość oczyszczalni komunalnych w RLM	osoba	31555	31555	31555	31555

Źródło: dane GUS

W powiecie funkcjonują 1222 przydomowe oczyszczalnie ścieków oraz 4240 zbiorników bezodpływowych. Oczyszczalnie przydomowe, są jedynym rozwiązaniem oczyszczania ścieków na terenach rozproszonych, poza aglomeracjami, gdzie nie będą budowane zbiorcze oczyszczalnie ścieków:

- oczyszczają ścieki w miejscu ich powstawania,
- eliminują wysokie nakłady inwestycyjne na sieci kanalizacyjne,
- nie wymagają ciągłej i fachowej obsługi,
- koszty eksploatacji są niskie,
- są proste w budowie i mogą być zamontowane lub wykonane we własnym zakresie.

Większość rozwiązań oczyszczalni przydomowych składa się z osadnika gnilnego zapewniającego trzydobowe przetrzymanie ścieków oraz drenażu rozsączającego. Prawidłowe zastosowanie i eksploatacja gwarantuje odprowadzenie do gruntu ścieków oczyszczonych w takim stopniu, że nie powodują one zanieczyszczenia gruntu, a tym samym wód podziemnych. W przydomowej oczyszczalni ścieków stosuje się kombinację metod oczyszczania mechaniczną oraz biologiczną tlenową i beztlenową. Ścieki po podczyszczeniu w osadniku gnilnym, infiltrując przez złożę rozsączające są oczyszczane w wyniku procesów fizycznych, biologicznych i chemicznych. Oczyszczalnie takie są przeważnie bezobsługowe, jedynym kosztem eksploatacyjnym jest okresowe wybieranie osadu z osadnika gnilnego.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Na przestrzeni ostatnich lat odnotowano pozytywny trend związany ze wzrostem ilości przydomowych oczyszczalni ścieków. Od 2010 roku ilość oczyszczalni przydomowych w powiecie wzrosła o 749 szt.

W powiecie poddębickim gospodarką wodno-ściekową zajmują się: Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Poddębicach – zasięg działania Gmina Poddębice, Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej „Termy Uniejów” w Uniejowie – zasięg działania Gmina Uniejów, Samorządowy Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Pęczniewie – zasięg działania Gmina Pęczniew, a w Gminie Wartkowice, Zadzim i Dalików zadania te realizują Urzędy Gmin.

Nieczystości ciekłe odbierane są przez firmy posiadające zezwolenia burmistrzów i wójtów na odbiór nieczystości ciekłych z terenu powiatu.

Długość sieci wodociągowej na terenie powiatu to 1060,6 km, natomiast długość sieci kanalizacyjnej tylko 127,3 km. Do sieci wodociągowej podłączonych jest ogółem 12073 budynki mieszkalne, natomiast do sieci kanalizacyjnej 2906 budynków. W obrębie powiatu widoczna jest wyraźna dysproporcja między długością sieci wodociągowej, a długością sieci kanalizacyjnej. Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej wynosi tylko 12 %. Najlepsza sytuacja jest w miastach: Poddębice 108,54 %, Uniejów 44,9 %, a najgorsza na terenach wiejskich.

Odsetek ludności w powiecie korzystających z sieci kanalizacyjnej to tylko 32,5% i praktycznie od kilku lat niewiele się zmienia (Tabela 78).

TABELA NR 78 ODSETEK LUDNOŚCI POWIATU KORZYSTAJĄCEJ Z SIECI KANALIZACYJNEJ W LATACH 2018-2022

Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej [%]	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Ogółem	30,7	31,3	31,7	32,1	32,5
W miastach	88,0	88,1	88,2	88,2	88,2
Na wsi	11,3	12,2	13,1	13,7	14,1

Źródło: dane GUS

Na skutek różnic między długością sieci wodociągowej i długością sieci kanalizacyjnej na obszarach wiejskich nadal częstym procederem jest odprowadzanie ścieków nieoczyszczonych do rowów bądź wywożenie zawartości szamb przydomowych w niedozwolone miejsca.

Porównując dane zawarte w Tabelach 79 - 81 można stwierdzić, że działania w zakresie rozbudowy i budowy sieci kanalizacyjnej są powolne i nie wystarczające. Przyczyna tkwi w dużym rozproszeniu zabudowy na terenach wiejskich i wysokich kosztach inwestycji.

TABELA NR 79 WODOCIĄGI I KANALIZACJA W POWIECIE PODDĘBICKIM, STAN NA 31.12.2022 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sieć rozdzielcza		Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych		Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w m ³	Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej w %
	wodociągowa	kanalizacyjna	wodociągowe	kanalizacyjne		
	km	km	szt.	szt.		
POWIAT PODDĘBICKI	1060,6	127,3	12073	2906	39,8	12,0
Poddębice	273,4	62,5	3549	1412	32,4	22,86
w tym miasto	32,8	35,6	1128	1036	27,9	108,54
Uniejów	160,8	23,8	2502	913	34,8	14,80
w tym miasto	31,4	14,1	921	590	29,3	44,9
Dalików	161,2	3,2	1519	49	49,1	1,99
Pęczniew	103	1,0	958	27	57,8	0,97
Wartkowice	195,3	31,5	1705	385	47,9	16,13
Zadzim	166,9	5,3	1840	120	38,4	3,18

Źródło: GUS

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

TABELA NR 80 WODOCIĄGI I KANALIZACJA W POWIECIE PODDĘBICKIM, STAN NA 31.12.2020 R.

2012-2020 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sieć rozdzielcza w km		Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych		Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w m³	Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej w %
	wodociąg-gowa	kanali-zacyjna	wodociągowe	kanalizacyj-ne		
	stan w dniu 31 XII					
POWIAT PODDĘBICKI	1048,8	111,5	12409	2750	39,0	10,63
Poddębice w tym miasto	267,1 32,6	50,6 34,8	3452 1094	1275 1002	29,0 27,2	18,94 106,75
Uniejów w tym miasto	160,8 31,4	21,8 14,1	2444 903	901 588	42,9 48,0	13,56 44,9
Dalików	161,2	3,2	1440	49	47,1	1,99
Pęczniew	103,0	1,0	1586	22	54,0	0,97
Wartkowice	191,4	29,6	1648	383	48,6	15,46
Zadzim	165,3	5,3	1839	120	35,6	3,21

Źródło: GUS

TABELA NR 81 WODOCIĄGI I KANALIZACJA W POWIECIE PODDĘBICKIM, STAN NA 31.12.2015 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sieć rozdzielcza w km		Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych w szt.		Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w m³	Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej w %
	wodociąg gowa	kanali- zacyjna	wodociągowe	kanalizacyj- ne		
	stan w dniu 31 XII					
POWIAT PODDEBICKI	1018,3	89,5	12068	2271	41,2	8,79
Poddębice	254,6	45,8	3227	1075	38,8	17,99
w tym miasto	30,2	34,2	1055	929	40,6	113,25
Uniejów	148,9	13,3	2628	778	41,7	8,93
w tym miasto	16,2	7,1	1140	536	43,8	43,83
Dalików	160,8	0,7	1375	11	45,5	0,44
Pęczniew	103,0	0,9	1520	10	46,1	0,87
Wartkowice	188,5	23,5	1520	294	48,2	12,47
Zadzim	162,5	5,3	1798	103	32,7	3,26

Źródło: GUS

Źródłem zanieczyszczeń wód powierzchniowych są ścieki nieoczyszczone lub niedostatecznie oczyszczone w komunalnych i zakładowych oczyszczalniach ścieków, wody opadowe pochodzące z utwardzonych terenów przemysłowych, składowych, transportowych, parkingów, obiektów magazynowych i dystrybucji paliw.

Częstym sposobem magazynowania ścieków są zbiorniki bezodpływowe, które często są nieszczelne, nieraz nie posiadają nawet dna.

Problemem pozostają zanieczyszczenia obszarowe pochodzenia rolniczego. Zanieczyszczenia pochodzące z rolnictwa zawierają przede wszystkim znaczne ilości biogenów, odpowiedzialnych za powstawanie deficytu tlenowego w wodzie przez nadmierny rozwój glonów, co prowadzi do eutrofizacji zbiorników wodnych. Szacuje się, że obecnie 50% ładunku związków biogennych, odpływających z obszaru Polski do Bałtyku, pochodzi z obszarowych źródeł zanieczyszczeń, dlatego redukcja zanieczyszczeń punktowych, choć istotna, jest niewystarczająca. Konieczne jest podejmowanie działań, które koncentrują się na zanieczyszczeniach obszarowych, pochodzących głównie z działalności rolniczej człowieka.

c. Podsumowanie i tendencje zmian

- rozbudowa i budowa sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu poddębickiego jest nadal niewystarczająca. Niekorzystny wpływ ma na to rozproszona zabudowa na terenach wiejskich,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

gdzie często technicznie i ekonomicznie nieuzasadnione jest budowanie zbiorczych sieci kanalizacyjnych,

- to przekłada się na zanieczyszczenie wód powierzchniowych, będące wynikiem zrzutów ścieków nieoczyszczonych, słabym nadzorem nad realizacją przez mieszkańców właściwego postępowania ze ściekami,
- modernizacja ujęć wód podziemnych i sieci wodociągowych zapewnia mieszkańcom właściwą ilość i jakość wody pitnej, na co wskazują badania PPIS
- w obliczu tendencji wzrostu zużycia wody w gospodarstwach domowych, a co się z tym wiąże również wzrostu ilości wytwarzanych ścieków, konieczne jest przyspieszenie działań w zakresie oczyszczania i zagospodarowania ścieków,
- zmiany klimatu, wzrastająca temperatura oraz zwiększenie intensywności deszczów nawaalnych będzie w przyszłości skutkować koniecznością dostosowania infrastruktury wodno-kanalizacyjnej do panujących warunków.
- oprócz dalszych działań w zakresie nadzoru nad ujęciami wód podziemnych, zarówno komunalnych, jak i indywidualnych, ogromne znaczenie mają inwestycje w budowę i modernizację oczyszczalni ścieków, budowę oczyszczalni przydomowych (nadzór na wyboiem właściwej technologii oczyszczania i właściwą eksploatacją w kolejnych latach funkcjonowania),
- ważne są działania edukacyjne dla mieszkańców w zakresie racjonalnego zużycia wody i szkodliwości zrzutu ścieków do środowiska.

d. Analiza SWOT w obszarze interwencji: gospodarka wodno-ściekowa

TABELA 82 ANALIZA SWOT W OBSZARZE INTERWENCJI: GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
– stopniowy wzrost liczby ludności podłączanych do sieci kanalizacji sanitarnej – duża ilość oczyszczalni przydomowych – rozbudowa i modernizacja istniejących oczyszczalni ścieków	– niewłaściwa kontrola nad szczelnością zbiorników bezodpływowych i postępowaniem z nieczystościami płynnymi – niekontrolowane odprowadzanie ścieków do środowiska zwłaszcza na terenach wiejskich – niekorzystna proporcja długości sieci wodociągowej do sieci kanalizacyjnej,
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
– szerokie możliwości pozyskania środków krajowych i unijnych na inwestycje w zakresie gospodarki wodno-ściekowej – wzrost świadomości ekologicznej ludności dotyczącej zagrożeń związanych z odprowadzaniem ścieków nieoczyszczonych do środowiska	– rozwój budownictwa jednorodzinnego na terenach nieskanalizowanych, – awarie oczyszczalni i urządzeń sieciowych spowodowane gwałtownymi zjawiskami pogodowymi,

e. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji: gospodarka wodno-ściekowa

TABELA NR 83 ZAGADNIENIA HORYZONTALNE DLA OBSZARU INTERWENCJI GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

Adaptacja do zmian klimatu	Gwałtowne zjawiska pogodowe wpływają na częste awarie sieci energetycznych. Braki prądu powodują zakłócenia działania oczyszczalni, dlatego konieczne jest zabezpieczenie przed nagłymi brakami energii elektrycznej.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	Nadzwyczajne zagrożenia to awarie związane z niewłaściwą działalnością człowieka, lub wynikające z nagłych zjawisk atmosferycznych (np. powodzie, podtopienia, uderzenia pioruna, itp.).
Działania edukacyjne	Propagowanie racjonalnego gospodarowania wodami, szkolenia w zakresie wpływu działalności człowieka i sposobu postępowania ze ściekami na wody, gleby, faunę i florę.
Monitoring środowiska	Ocenę jakości wód pitnych i kontrolę ujęć wód prowadzi Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Poddębicach. Nadzór nad działalnością oczyszczalni i sieci kanalizacyjnych sprawują gminy i przedsiębiorstwa komunalne. Kontrolę przestrzegania przepisów z zakresu oczyszczania ścieków sprawuje WIOŚ Łódź Delegatura w Sieradzu.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

6.6. Zasoby geologiczne

a. Rozpoznanie zasobów i eksploatacja

Surowiec mineralny – wydobyta ze złoża kopalina użyteczna, mająca zastosowanie w gospodarce, produkt przemysłu wydobywczego. Jest składnikiem środowisk przyrodniczych: skorupy ziemskiej, hydrosfery, biosfery i atmosfery.

Należą do nich:

- mineralne surowce energetyczne (węgiel kamienny, węgiel brunatny, ropa naftowa, gaz ziemny),
- metale (żelazo, miedź, cynk, ołów, kobalt, chrom, nikiel, boksyty),
- niemetale – chemiczne (siarka, fosforyty, sól kamienna, sól potasowa),
- surowce ceramiczne (np. kaolin, dolomit, iły)
- budowlane (piaski, żwiry, gliny, kruszywo skalne).

Na terenie Powiatu Poddębickiego występują następujące grupy surowców mineralnych:

- ❖ surowce węglanowe
- ❖ surowce ilaste
- ❖ surowce okruchowe
- ❖ węgle brunatne i torfy
- ❖ wody geotermalne

Do surowców węglanowych zalicza się: wapienie, margle i opoki. Służą one głównie jako kamień budowlany. Surowce te występują w rejonie Czepów-Rożniatów i Poddębic. Szczegółowo rozpoznane i udokumentowane jest złożo wapieni w Rożniatowie.

Do surowców ilastych zalicza się: iły trzeciorzędowe – plioceńskie oraz gliny zwałowe.

Iły plioceńskie tzw. poznańskie cechują się wielobarwnością oraz dobrą plastycznością. Występują w okolicy Wielenina i Uniejowa. Zostały one tu rozpoznane i udokumentowane na potrzeby produkcji wyrobów ceramiki budowlanej:

- złożo „Wielenin”
- złożo „Uniejów I”
- złożo „Uniejów”

oraz do produkcji kruszywa lekkiego – keramzytu - złożo „Uniejów”.

Glina zwałowa na terenie Powiatu Poddębickiego występuje głównie na Równinie Szadkowskiej oraz w północnej części Powiatu. Złoża tego surowca zostały rozpoznane koło Zadzimia, w miejscowości Wola Zaleska, w rejonie miejscowości Ralewice – Rzeczyca oraz Popowa badania wykazały, że są to gliny miernej jakości z uwagi na znaczną zawartość margla. W celu wykorzystania ich do produkcji cegły należałoby stosować specjalne technologie. W związku z tym nie sporządzono dla tych złóż dokumentacji geologicznych i nie uwzględniono ich w Bilansie Zasobów Kopalni i Wód Podziemnych.

Do surowców okruchowych należy zaliczyć kruszywa naturalne: piaski, żwiry i piaski ze żwirem (pospółki). Surowce te wykorzystywane są do różnych celów w budownictwie.

Na terenie Powiatu Poddębickiego występują piaski wydymowe, rzeczne oraz akumulacji lodowcowej i wodno-lodowcowej. Piaski wydymowe występują w formach nieregularnych o różnej miąższości, przeważnie porośniętych lasami. Spotyka się je w południowej i północnej części Powiatu. Piaski te nadają się do zapraw murarskich i produkcji betonu (w rejonie Rzeczycy).

Piaski rzeczne występują w dolinach rzecznych. Na uwagę zasługują piaski w dolinie Warty. Są to na ogół czyste piaski kwarcowe.

Piaski lodowcowe i wodnolodowcowe występują na wysoczyznach w formie różnej wielkości płatów. Są to przeważnie piaski drobnopiękiste z zawartością pyłów mineralnych. Lokalnie posiadają domieszkę żwirów. Obszary perspektywiczne dla występowania złóż kruszywa naturalnego znajdują się w środkowej części Powiatu.

Teren powiatu jest stosunkowo zasobny w złoża kopalni. Na terenie Powiatu Poddębickiego zostały rozpoznane i udokumentowane złoża kruszywa naturalnego opisane w Tabeli nr 82

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

TABELA NR 84 STOPIEŃ ROZPOZNANIA ZASOBÓW I STAN ICH ZAGOSPODAROWANIA, A TAKŻE WIELKOŚĆ WYDOBYCIA Z POSZCZEGÓLNYCH ZŁOŻ – POWIAT PODDĘBICKI – DANE Z „BILANSU ZASOBÓW KOPALIN I WÓD PODZIEMNYCH W POLSCE” WG STANU NA 31.12.2023 R.

Lp.	Nazwa złoża	Rodzaj	Stan zag. złoża	Zasoby w tys ton		Wydobycie w tys. ton
				geologiczne bilansowe	przemysłowe	
1.	Brudnów I	piaski	T	367	249	-
2.	Budzynek	piaski	E	531	330	30
3.	Czepów	skały osadowe: wapień	T	118,33	-	-
4.	Dąbrówka I	piaski	Z	10	-	-
5.	Dzierżazna Szlachecka	piaski	E	659	659	-
6.	Góra Bałdrzychowska I	piaski	T	5327	3457	
7.	Iwonie	piaski	Z	73	-	-
8.	Kazimierzów	piaski	M	-	-	-
9.	Kol. Iwonie	piaski	T	274	-	-
10.	Kol. Rożniatów I	piaski	R	254	-	-
11.	Kontrewers II	piaski	E	1207	1051	88
12.	Ner	piaski	E	32	-	3
13.	Psary II	piaski	Z	88	-	-
14.	Rożniatów	surowce węglanowe: opoki	R	7 700	-	-
15.	Rożniatów I	piaski	Z	2144	-	-
16.	Spędoszyn Kol. I	piaski	R	139	-	-
17.	Spędoszyn Kol. II	piaski	R	135	-	-
18.	Uniejów	Węgiel brunatny	P	42000 poza bilansowe 71 300	-	-
19.	Uniejów	surowce ilaste ceramiki budowlanej	R	510		
20.	Uniejów (p.)	surowce ilaste ceramiki budowlanej	Z	158	-	-
21.	Uniejów	ilaste d/p kruszywa lekkiego	P	3338		
22.	Wielenin	surowce ilaste ceramiki budowlanej	Z	1245		
23.	Zagrodniki*	piaski i żwiry	T	36	-	-
24.	Złotniki	piaski	Z	41	-	-
25.	Zygry	piaski	R	1058	-	-
26.	Zygry II*	piaski i żwiry	T	281	-	-
27.	Zygry IV	piaski	Z	2200	-	-
28.	Zygry V	piaski	E	1645	1376	197
29.	Zygry VI	piaski	R	185	-	-
Razem wydobyć w 2023 r.						318

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny

*-złoża zawierające piasek ze żwirem

E- złoża eksploatowane

T- złoża zagospodarowane, eksploatowane okresowo

R- złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo (w kat. A+B+C₁)

P - złoża o zasobach rozpoznanych wstępnie (w kat. C₂ + D)

Z- złoża, z którego wydobyć zostało zaniechane

M - złoża skreślone z bilansu zasobów w roku sprawozdawczym

Węgiel brunatny w Powiecie Poddębickim występuje w okolicy Uniejowa. W wyniku prac geologiczno-poszukiwawczych stwierdzono tu występowanie pokładu tego surowca o miąższości do 4,6 m pod nakładem osadów trzeciorzędowych i czwartorzędowych o miąższości 0,5-21,5 m. Złoża

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

to zostało udokumentowane i wprowadzone do Bilansu Zasobów Kopalin i Wód Podziemnych pod nazwą „Uniejów” – zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 42000 tyś. ton, zasoby pozabilansowe 71300 tyś. ton.

Występowanie torfów stwierdzono w rejonie Drozdowa, Grabiszewa, Niewiesza, Pałek, Siedlątkowa, Ujazdu. Jednakże ze względu na małą miąższość podkładów torfowych oraz popielność powyżej 20%, zasoby tych torfów zaliczono do pozabilansowych i nie zostały one wprowadzone do Bilansu.

Na terenie Powiatu Poddębickiego wydobywanie kopalin odbywa się na podstawie koncesji udzielonych przez Marszałka, jak również przez Starostę Poddębickiego. W tabeli 85 zestawiono wielkość wydobycia i wniesione opłaty za wydobycie kopalin ze złóż nadzorowanych przez starostę, a w Tabeli 86 znajduje się wykaz wszystkich złóż które są lub były eksploatowane na terenie powiatu..

TABELA NR 85 ZESTAWIENIE OPŁAT EKSPLOATACYJNYCH ORAZ WIELKOŚCI WYDOBYCIA PRZEZ ZAKŁADY GÓRNICZE POSIADAJĄCE KONCESJĘ STAROSTY PODDĘBICKIEGO

Lp.	Zakład Górniczy	Opłata eksploatacyjna w zł				Wydobycie w tonach			
		2017-2020	2021	2022	2023	2017-2020	2021	2022	2023
1.	CZEPÓW	0	0	0	0	176	0	0	0
2.	ZAGRODNIKI	9688,0	0	0	0	16200	0	0	0
3.	ZYGRY II A	0	0	0	0	0	0	0	0
4.	KOLONIA IWONIE	10162,0	1242,0	0	0	16491	1941	0	0
5.	PRZEKORA I	9152,0	1320,0	0	0	14650	2000	0	0
6.	NER	19240,8	31148,2	7734,58	2327	31623	4770	5470	2900
7.	ZYGRY VI	0	0	0	0	0	0	0	0
	RAZEM	48242,8	4468,2	7734,58	2327	79140	8711	5470	2900

Źródło: dane Starostwa

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

TABELA NR 86 ZŁOŻA, KTÓRE SĄ LUB BYŁY EKSPLOATOWANE W POWIECIE PODDĘBICKIM NA PODSTAWIE KONCESJI

Lp.	Nazwa złoża	Miejscowość Gmina	Przedsiębiorca	Koncesja		Rodzaj kopaliny	Uwagi
				Data-znak-udzielił	Ważność		
1.	Bardzynin	Bardzynin, gm. Dalików	Miejsko-Gminna Spółka Wodna ul. Franciszkańska 24/26 Aleksandrów Łódzki	10.12.1998 OS.IV.7512/10/98 Wojewoda Sieradzki	23.12.2008	piaski	Wygaszona decyzją Marszałka z dnia 16.02.2012 r., znak: RO.V.7422.13.2012.AW
2.	Przekora	Przekora, gm. Dalików	Przedsiębiorstwo Robót Drogowych ul. Łódzka 108 Poddębice	17.03.1992 r. OS.IV.7512/17/91/92 zmiana 18.07.1995 OS.IV.7512/6/95 zmiana: 27.01.1997 OS.IV.7512/24/96/97 Wojewoda Sieradzki	31.12.2006	piaski	Wygaszona decyzją Marszałka z dnia 26.08.2008 r., znak: RO.V-AK-7513-26/08
3.	Przekora I	Przekora, gm. Dalików	Przedsiębiorstwo Robót Drogowych ul. Łódzka 108 Poddębice	8.02.2009 r. RS.7511-4/2009 Starosta Poddębicki	28.02.2021	piaski	Decyzja Starosty Poddębickiego z dnia 1.03.2017 r., znak: OB.6522.II.2.2017 oraz z dnia 09.04.2019 r., znak: OB.6522.II.1.2019 o zmianie terminu obowiązywania koncesji Wygaszona decyzją Starosty z dnia 22.04.2021 r., znak: OB.6522.II.2.2021
4.	Psary II	Psary, gm. Dalików	Tadeusz Dębski	19.06.1997 OS.IV.7512/1/97 Wojewoda Sieradzki	30.06.2003	piaski	Wygaszona decyzją Wojewody z dnia 3.06.2005 r., znak: DG/Si.IV-7412-2/10/05
5.	Oleśnica	Oleśnica, gm. Dalików	Henryk Kuźniak Oleśnica 30 gm. Dalików	25.07.2003 RS.7511-2/2003 Starosta Poddębicki	31.12.2012	piaski	Decyzja Starosty Poddębickiego z dnia 26.05.2009 r., znak: RS.7511-1/2009 w sprawie przeniesienia koncesji – zmiana właściciela Wygaszona decyzją Starosty Poddębickiego z dnia 19.11.2013 r., znak: OB.6522.II.4.2013
6.	Malenie	Malenie, gm. Poddębice	Jan Kisiela ul. Świerczewskiego 1 Poddębice	26.08.2003 r. RS.7511-1/2003 Starosta Poddębicki	31.12.2013	piaski	Wygaszona decyzją Starosty z dnia 29.12.2014 r., znak: OB.6522.II.1.2014
7.	Zaborów	Zaborów, gm. Uniejów	Markbud Sp. z o.o. Poddębice, ul. Łódzka 14/18	18.04.2005 RS.7511-6/2005 Starosta Poddębicki	31.12.2006	piaski	Wygaszona decyzją Starosty z dnia 11.07.2005 r., znak: RS.7511-10/2005
8.	Spędoszyn	Spędoszyn, gm. Wartkowice	Markbud Sp. z o.o. Poddębice, ul. Łódzka 14/18	28.04.2005 r. RS.7511-2/2005 Starosta Poddębicki	31.12.2006	piaski	Wygaszona decyzją Starosty z dnia 11.07.2005 r., znak: RS.7511-11/2005

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

9.	Kolonia Rożniatów	Kolonia Rożniatów, gm. Uniejów	Markbud Sp. z o.o. Poddębice, ul. Łódzka 14/18	6.09.2004 r. RS.7511-1/2004	31.12.2013	piaski	Wygaszona decyzją Starosty z dnia 21.03.2005 r., znak: RS.7511-7/2005
10.	Brzozówka	Brzozówka, gm. Uniejów	Markbud Sp. z o.o. Poddębice, ul. Łódzka 14/18	15.10.2004 r. DG/Si.IV-7412-2/15/04 Wojewoda Łódzki	30.09.2009	piaski	Wygaszona decyzją Wojewody z dnia 29.12.2005 r., znak: DG/Si.IV-7412-2/15/05
11.	Brudnów	Brudnów i Psary, gm. Dalików	Spółka jawna Inter Auto Wieluń, ul. Wodna	22.11.2004 r. DG/Si.IV-7412-2/18/04 Wojewoda Łódzki	30.11.2014	piaski	Wygaszona decyzją Marszałka z dnia 29.07.2015 r., znak: RŚV.7422.59.2015.MK
12.	Kolonia Rożniatów II	Kolonia Rożniatów, gm. Uniejów	Markbud Sp. z o.o. Poddębice, ul. Łódzka 14/18	3.02.2005 DG/Si.IV-7412-2/2/05 Wojewoda Łódzki	31.12.2005	piaski	Wygaszona decyzją Wojewody z dnia 16.11.2005 r., znak: DG/Si.IV-7412-2/16/05
13.	Pełczyska	Pełczyska, gm. Wartkowice	Markbud Sp. z o.o. Poddębice, ul. Łódzka 14/18	17.02.2005 DG/Si.IV-7412-2/20/04 Wojewoda Łódzki	31.12.2014	piaski	Wygaszona decyzją Wojewody Łódzkiego z dnia 27.07.2005 r., znak: DG/Si.IV-7412-2/17/05
14.	Drozdów	Drozdów, gm. Świnice i Pauzew, gm. Wartkowice	Markbud Sp. z o.o. Poddębice, ul. Łódzka 14/18	6.04.2005 SR.VII-7412-2/111/04/05 Wojewoda Łódzki	31.12.2005	piaski	Wygaszona decyzją Wojewody z dnia 6.09.2005 r., znak: SR.VII-7412-2/101/05
15.	Rożniatów I	Rożniatów i Rożniatów Kolonia, gm. Uniejów	Anna Kunda Ełk	12.05.2005 r. DG/Si.IV-7412-2/1/05 Wojewoda Łódzki	12.05.2015	piaski	Wygaszona decyzją Marszałka z dnia 27.04.2016 r., znak: RŚV.7422.20.2016.MK
16.	Tur	Tur, gm. Wartkowice	Stefan Jankowski Poddębice	2.08.2005 r. RS.7511-15/2005 Starosta Poddębicki	31.12.2006	piaski	Wygaszona decyzją Starosty Poddębickiego z dnia 15.02.2012 r., znak: OB.6522.II.1.2012
17.	Biała Góra	Wierzbowa, gm. Wartkowice	Marian Gawrysiak, Łódź, ul. Mimozy	12.09.2005 DG/Si.IV-7412-2/3/05 Wojewoda Łódzki	31.12.2006	piaski	Wygaszona decyzją Marszałka z dnia 26.10.2007 r., znak: RO.VI-AK-7513-65/06/07
18.	Kiki	Kiki, gm. Wartkowice	Marian Gawrysiak Łódź, ul. Mimozy	18.11.2005 RS.7511-4/2005 Starosta Poddębicki	31.12.2006	piaski	Wygaszona decyzją Starosty z dnia 9.03.2007 r., znak: RS.7511-5/2006
19.	Zagrodniki	Zagrodniki, gm. Dalików	Roman Bednarek Oleśnica 53	30.12.2005 RS.7511-17/2005 Starosta Poddębicki	31.12.2030	piaski	Decyzja Starosty Poddębickiego z dnia 1.02.2016 r., znak: OB.6522.II.2.2015 o zmianie terminu obowiązywania koncesji

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

20.	Dąbrówka	Dąbrówka Woźnicka, gm. Dalików	Markbud Sp. z o.o. Poddębice, ul. Łódzka 14/18	27.11.2006 RS.7511-3/2006 Starosta Poddębicki	27.11.2013	piaski	Wygaszona decyzją Starosty Poddębickiego z dnia 11.05.2011 r., znak:OB.6522.II.1.2011
21.	Czepów	Czepów, gm. Uniejów	Karol Banasiak Kopalnia Kamienia Wapiennego Stanisławów 32	22.10.2007 RS.7511-4/2007 Starosta Poddębicki	23.10.2022	wapienie	Decyzja Starosty Poddębickiego z dnia 3.03.2015 r., znak: OB.6522.II.1.2015 w sprawie przeniesienia koncesji Wygaszona decyzją Starosty Poddębickiego z dnia 2.08.2023 r., znak:OB.6522.II.1.2023
22.	Kontrewers	Kontrewers, gm. Dalików	Łukasz Siczek Słowak 22 Gm. Aleksandrów	20.11.2007 RS.7511-3/2007 Starosta Poddębicki	19.04.2012	piaski	Wygaszona decyzją Starosty Poddębickiego z dnia 4.03.2013 r., znak:OB.6522.II.1.2013
23.	Zygry II	Zygry, gm. Zadzim	Sławomir Koład Łódź, ul. Stalowa	28.08.2007 r. RS.7511-2/2007 Starosta Poddębicki	16.08.2027	piasek ze żwirzem	Decyzja Starosty Poddębickiego z dnia 19.10.2010 r., znak: RS.7511-3/2010 w sprawie przeniesienia koncesji – zmiana właściciela na Sp. jawna WŁODAN Andrzej Włodarczyk Porszewice 31, gm. Pabianice Decyzja Starosty Poddębickiego z dnia 7.02.2012 r., znak: OB.6522.II.3.2011 o zmianie koncesji na ZYGRY II/1 Decyzja Starosty Poddębickiego z dnia 26.07.2017 r., znak: OB.6522.II.4.2017 o zmianie terminu obowiązywania koncesji
24.	Zygry IIIA	Dzierżazna Szlachecka, gm. Zadzim	Spółka Jawna WŁODAN Porszewice 31, gm. Pabianice	14.01.2008 r. RO.V-AK-7513-50/07 Marszałek Województwa Łódzkiego	31.12.2022	piaski	Zmieniona decyzją Marszałka z dnia 4.02.2016, znak: RŚV.7422.143.2015.MK - zmieniona na ZYGRY III A Zmieniona przez Marszałka Województwa Łódzkiego decyzją z dnia 29.09.2020 r., znak: GKIII.7422.41.2020.MK
25.	Dąbrówka Woźnicka	Dąbrówka Woźnicka, gm. Dalików	Inter Auto Damian Sykuła i Roman Sykuła Sp. Jawna w Wieluniu, ul. Wodna 5	13.11.2009 r. RO.V-KK-7513-66/09 Marszałek Województwa Łódzkiego	31.12.2016	piaski	Wygaszona przez Marszałka Województwa Łódzkiego decyzją z dnia 20.05.2015 r., znak: RŚV.7422.126.2014.2015.MK

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

26.	Kontrewers I	Kontrewers, gm. Dalików	Łukasz Siczek Słowak 22 Gm. Aleksandrów	2.11.2009 RS.7511-4/2009 Starosta Poddębicki	31.12.2019	piaski	Wygaszona decyzją Starosty z dnia 26.06.2017 r., znak: OB.6522.II.3.2017
27.	Kolonia Iwonie	Kolonia Iwonie, gm. Zadzim	ŻWIR-TRANS Marian Gierczyński Zduńska Wola, ul. Okrzei 2a	11.05.2009 r. RS.7511-2/2009 Starosta Poddębicki	31.12.2022	piaski	Decyzja Starosty Poddębickiego z dnia 28.02.2013 r., znak: OB.6522.II.2.2013 w sprawie przeniesienia koncesji Decyzja Starosty Poddębickiego z dnia 8.10.2012 r., znak: OB.6522.II.4.2012 w sprawie zmiany terminu obowiązywania koncesji
28.	Zygry IIA	Zygry, gm. Zadzim	Sp. jawna WŁODAN Andrzej Włodarczyk Porszewice 31, gm. Pabianice	11.03.2010 r. RS.7511-6/2009 Starosta Poddębicki	31.03.2020	piasek ze żwirem	Decyzja Starosty Poddębickiego z dnia 19.10.2010 r., znak: RS.7511-4/2010 w sprawie przeniesienia koncesji – zmiana właściciela Wygaszona decyzją Starosty Poddębickiego z dnia 14.10.2011 r., znak: OB.6522.II.4.2011
29.	Dąbrówka I	Dąbrówka Woźnicka, gm. Dalików	Markbud Sp. z o.o. Poddębice	21.10.2010 RS.7511-2/2010 Starosta Poddębicki	31.12.2020	piaski	Wygaszona decyzją Starosty Poddębickiego z dnia 5.12.2023 r., znak: OB.6522.II.3.2023
30.	Złotniki	Złotniki, Gm. Dalików	SERVIAM Bogdan Jędrzejczak	18.01.2012 r. OB.6522.II.2.2011	20.07.2020	piaski	Wygaszona decyzją Starosty Poddębickiego z dnia 5.12.2023 r., znak: OB.6522.II.2.2023
31.	Zygry IV	Zygry, gm. Zadzim	Sp. jawna WŁODAN Andrzej Włodarczyk Porszewice 31, gm. Pabianice	2.12.2009 RO.V-MK-7513-67/09 Marszałek Województwa Łódzkiego	31.12.2018	piaski	Wygaszona decyzją Marszałka Województwa Łódzkiego z dnia 14.05.2020 r., znak: RŚV.7422.12.2020.MK
32.	Dzierżazna Szlachecka	Dzierżazna Szlachecka, gm. Zadzim	PHU MC-TRANS Marek Cygan, Ksawerów, ul. Jęczmienienna 16/24	16.08.2012 r. ROV.7422.105.2012.AW Marszałek Województwa Łódzkiego	31.12.2032	piaski	
33.	Ner A	Ner, gm. Wartkowice	PHU ARPOL Arkadiusz Janaszkiewicz, Wartkowice, ul. Targowa 6	17.06.2013 r. OB.6522.II.3.2013 Starosta Poddębicki	19.09.2027	piaski	Decyzja Starosty z dnia 8.02.2017 r., znak: OB.6522.II.1.2017 w sprawie przeniesienia koncesji – na Arkadiusza Janaszkiewicza Decyzja Starosty Poddębickiego z dnia 19.09.2017 r., znak: OB.6522.II.5.2017 w sprawie zmiany koncesji na NER A i zmiana terminu koncesji

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

34.	Budzynek	Budzynek, gm. Dalików	Valanga Development Sp. z o.o., ul. Wiśniowa 17, 95-083 Kazimierz	20.10.2014 r. RŚV.7422.76.2014.MK Marszałek Województwa Łódzkiego	30.11.2025	piaski	Zmieniona przez Marszałka Województwa Łódzkiego decyzją z dnia 16.09.2019 r., znak: RŚV.7422.61.2019.MK Decyzja Marszałka z dnia 20.06.2020 r., znak: GKIII.7422.18.2020.MK w sprawie przeniesienia koncesji
35.	Zygry V	Zygry, gm. Zadzim	Sp. jawna WŁODAN Andrzej Włodarczyk Porszewice 31, gm. Pabianice	5.09.2016 RŚV.7422.80.2016.MK Marszałek Województwa Łódzkiego	31.12.2030	piaski	Zmieniona przez Marszałka Województwa Łódzkiego decyzją z dnia 1.10.2020 r., znak: GKIII.7422.40.2020.MK
36.	Kazimierzów	Kazimierzów, gm. Dalików	ALWIKOR Sp. z o.o., ul. Złota 7 lok. 18, 00-019 Warszawa	29.11.2017 r. RŚV.7422.83.2017.MK Marszałek Województwa Łódzkiego	31.12.2025	piaski	
37.	Góra Bałdrzychowska I	Góra Bałdrzychowska, gm. Poddębice	ALWIKOR Sp. z o.o., ul. Złota 7 lok. 18, 00-019 Warszawa	6.12.2018 r. RŚV.7422.113.2018.MK Marszałek Województwa Łódzkiego	31.12.2058	piaski	
38.	Budnów I	Budnów, gm. Dalików	ALWIKOR Sp. z o.o., ul. Złota 7 lok. 18, 00-019 Warszawa	26.10.2018 r. RŚV.7422.84.2018.MK Marszałek Województwa Łódzkiego	31.12.2029	piaski	
39.	Kontrewers II	Kontrewers, gm. Dalików	MC TRANS, ul. Jęczmienna 16/24, 95-054 Ksawerów	18.12.2019 r. RŚV.7422.108.2019.MK Marszałek Województwa Łódzkiego	31.12.2027	piaski skalniowo- kwarcowe	
40.	Zygry VI	Zygry, gm. Zadzim	WIM-TRANS, Al. Anstadta Karola 4 m 31, 91-401 Łódź	29.06.2021 OB.6522.II.3.2021 Starosta Poddębicki	31.12.2035	piaski skale- niowo- kwarcowe	

Pogrubione – aktualnie nadzorowane przez Starostę

Źródło: dane Starostwa

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

b. Wody podziemne zaliczone do kopalin

Uwzględniając szczególne walory niektórych wód podziemnych, wynikające z ich mineralizacji i właściwości fizyko-chemicznych, ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. 2023 poz. 633, t.j., ze zm.) w art. 5 zalicza solanki, wody lecznicze i wody termalne, w odróżnieniu od zwykłych wód podziemnych, do kopalin. Do solanek, wód leczniczych i termalnych zalicza się wszystkie wody podziemne spełniające wymagania określone ustawą Prawo geologiczne i górnicze, przy czym w rozumieniu ustawy (art. 203 ust. 1), złoża solanek, wód leczniczych i termalnych, które na podstawie dotychczasowych przepisów zostały uznane za kopaliny, nadal nimi pozostają.

Solanka: do solanek zalicza się wody podziemne o zawartości rozpuszczonych składników mineralnych stałych wynoszącej co najmniej 35 g/dm³. Aktualnie na terenie Polski udokumentowano tylko jedno złożo solanek – złożo Łapczyca w województwie małopolskim. Solanki te, występujące w piaskowcach miocenu zapadliska przedkarpackiego, są wykorzystywane do produkcji soli leczniczej i solanki kąpielowej. Wody o podobnym składzie chemicznym (silnie zmineralizowane wody typu Cl–Na lub Cl–Na–Ca, z podwyższoną zawartością jodu) występują powszechnie, zwłaszcza na Niżu Polskim, na dużych głębokościach, przeważnie rzędu kilku tysięcy metrów i często są zaliczone do wód leczniczych.

Woda lecznicza: wodami leczniczymi są wody podziemne niezanieczyszczone pod względem chemicznym i mikrobiologicznym, o naturalnej zmienności cech fizycznych i chemicznych, spełniające co najmniej jeden z następujących warunków:

- zawartość rozpuszczonych składników mineralnych stałych – nie mniej niż 1000 mg/dm³,
- zawartość jonu żelazawego – nie mniej niż 10 mg/dm³ (wody żelaziste),
- zawartość jonu fluorkowego – nie mniej niż 2 mg/dm³ (wody fluorkowe),
- zawartość jonu jodkowego – nie mniej niż 1 mg/dm³ (wody jodkowe),
- zawartość siarki dwuwartościowej – nie mniej niż 1 mg/dm³ (wody siarczkowe),
- zawartość kwasu metakrzemowego – nie mniej niż 70 mg/dm³ (wody krzemowe),
- zawartość radonu – nie mniej niż 74 Bq (wody radonowe),
- zawartość dwutlenku węgla niezwiązanego – nie mniej niż 250 mg/dm³ (250–1000 mg/dm³ wody kwasowęglowe, >1000 mg/dm³ szczawa).

Wody potencjalnie lecznicze, tj. zmineralizowane wody podziemne (o mineralizacji powyżej 1000 mg/dm³) i/lub wody swoiste występują na obszarze Polski stosunkowo powszechnie, na różnych głębokościach, przeważnie głębiej niż poziomy wód zwykłych. Zmienność budowy geologicznej i warunków hydrogeologicznych powoduje znaczne zróżnicowanie składu chemicznego tych wód, wśród których wyróżnia się:

- silnie zmineralizowane wody chlorkowe, głównie typu Cl–Na, często jodkowe, termalne,
- średnio zmineralizowane wody wodorowęglanowe, głównie typu HCO₃–Ca–(Mg) lub HCO₃–Na–(Ca), nasycone dwutlenkiem węgla, niekiedy żelaziste,
- średnio lub nisko zmineralizowane wody siarczanowe, siarczkowe,
- wody swoiste o różnym stopniu zmineralizowania: żelaziste, fluorkowe, jodkowe, siarczkowe, krzemowe, radonowe, termalne.

Woda termalna: do wód termalnych zalicza się wody podziemne posiadające na wypływie z ujęcia temperaturę co najmniej 20°C. Zważając na sposób wykorzystania do wód termalnych zalicza się wody eksploatowane do celów ciepłowniczych i rekreacyjnych. Wody termalne w Polsce występują na znacznej części Niżu Polskiego w rozległych zbiornikach o regionalnym znaczeniu, a także w Karpatach i na ich przedgórzu, gdzie złoża mają charakter niewielkich basenów, oraz w Sudetach, gdzie występowanie wód termalnych jest ograniczone do stref tektonicznych. W obrębie Niżu Polskiego najkorzystniejsze warunki do wykorzystania wód termalnych panują w utworach kredy dolnej i jury dolnej, występujących w obrębie rozległych zbiorników hydrogeologicznych.

Powiat Poddębicki położony jest na terenach zasobnych w energię geotermalną związaną z wodami podziemnymi o temperaturze 65 - 70 °C (Uniejów i Poddębice). Stanowią one drugi co do znaczenia kompleks hydrotermalny na Niżu Polskim.

Wody te mogą być wykorzystywane po ich wydobyciu na powierzchnię ziemi oraz przetworzeniu w odpowiednich procesach technologicznych w wielu dziedzinach:

- energetyce
- energetyce cieplnej
- balneologii
- rekreacji
- ogrzewaniu upraw pod osłonami
- hodowli ryb

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

O atrakcyjności wód geotermalnych w głównej mierze decydują:

- odnawialność energii
- możliwość użytkowania bez degradacji środowiska naturalnego
- ekonomiczna opłacalność ich uzyskania.

GEOTERMIA UNIEJÓW (źródło „geotermia-uniejow.pl”):

Wody termalne zostały rozpoznane i szczegółowo udokumentowane w rejonie Uniejowa. Eksploatacja wód geotermalnych w Uniejowie odbywa się za pomocą dwóch odwiertów oddalonych od siebie o niewiele ponad kilometr:

- PIG/AGH-1 – znajduje się na północ od Uniejowa, w dzielnicy Kościelnica. Jest odwiertem chłonnym, którym woda jest zatłaczana z powrotem pod ziemię. Został wykonany w 1991 r., a jego głębokość sięga 2065 m.
- PIG/AGH-2 – znajduje się na północ od miasta, na terenie zakładu Geotermia Uniejów. Jest odwiertem produkcyjnym, z którego wydobywa się wodę. Został wykonany w 1990 r., a jego głębokość wynosi 2031 m.

Ponadto na północny-zachód od miasta, we wsi Ostrowsko zlokalizowany jest odwiert chłonny rezerwowowy IGH-1 (o głębokości 2254 m). Został on wykonany jeszcze w 1979 r., a obecnie jest używany w razie awarii, remontu lub konserwacji odwiertów podstawowych.

Złoża wód geotermalnych znajdują się w porach i szczelinach piaskowców powstałych w okresie dolnej kredy i obecnie zalegają na głębokości około 1700-2250 metrów pod powierzchnią ziemi. Wypływająca woda ma temperaturę około 68-70°C i mineralizację około 8g/l. Woda wypływa pod ciśnieniem 2,6 atmosfery.

W oparciu o złoża wód geotermalnych w trzecim kwartale 1999 r. powstała Spółka "Geotermia Uniejów". Decyzją z dnia 5.02.2007 r. Minister Środowiska udzielił Geotermii Uniejów koncesji na wydobywanie wód termalnych z utworów kredy dolnej ze złoża „Uniejów” otworem „Uniejów PIG/AGH-2”. W koncesji ustanowiono obszar górniczy o powierzchni 11,07 km². W ramach prowadzonej działalności część wydobytych wód termalnych po odebraniu z nich ciepła w instalacjach ciepłowni geotermalnej Geotermii Uniejów jest zatłaczana do złoża otworami chłonnymi: Uniejów PIG/AGH-1 i IGH-1.

Uniejowska woda z odwiertu PIG/AGH-2 jest chlorkowo-sodową wodą mineralną posiadającą wyjątkowe właściwości lecznicze potwierdzone wymaganymi świadectwami. Ze względu na jej wysoką temperaturę oddziałuje na nasz organizm nie tylko chemicznie, ale również termicznie. Związki chemiczne, które są wyjątkowo cenne to m.in.:

- chlorek sodu – wspomaga leczenie schorzeń układu ruchu, a także chorób dermatologicznych oraz korzystnie wpływa na przebieg rehabilitacji, ma także zbawienny wpływ na przemianę materii
- jodki i fluorki – nieocenione przy kuracjach pitnych związanych z niedoborami jodu i fluoru,
- kwas metakrzemowy – wykazuje korzystne działanie dla uwodnienia skóry i poprawy elastyczności, a także powoduje jej brązowienie i pomaga w redukcji zmarszczek i cellulitu.

Szczegółowy skład chemiczny wody geotermalnej w Uniejowie wydobywanej z odwiertu

PIG/AGH-2 (Źródło: Latour T., Smętkiewicz K., 2012, na podstawie świadectwa wydanego 29.09.2008 nr HU-96/WL/AN/08 przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego, Państwowy Zakład Higieny w Warszawie, Zakład Tworzyw Uzdrawiskowych w Poznaniu:

Kationy:

Sód Na⁺ - 2300 mg/dm³

Wapń Ca²⁺ - 70 mg/dm³

Magnez Mg⁺ - 25 mg/dm³

Potas K⁺ - 21 mg/dm³

Aniony:

Chlor Cl⁻ - 3687 mg/dm³

Wodorowęglany HCO₃⁻ - 140,5 mg/dm³

Siarczany SO₄²⁻ - 5,2 mg/dm³

Brom Br⁻ - 1,8 mg/dm³

Inne:

kwas metakrzemowy H₂SiO₃ - (6,1 mg/dm³)

Kierunki wykorzystania wody geotermalnej w Uniejowie (źródło „geotermia-uniejow.pl”):

- Ciepłownictwo – obecnie dostarczane jest ciepło oraz ciepła woda użytkowa do 70% mieszkańców miasta, a w przyszłości ekologiczna energia będzie doprowadzona do wszystkich budynków mieszkalnych.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- Balneoterapia – inaczej wodolecznictwo, to leczenie oraz profilaktyka zdrowotna dzięki wodzie. Od 2002 r. w Geotermii Uniejów prowadzone są zabiegi z wykorzystaniem wody geotermalnej, m.in. rehabilitacyjne kąpiele z hydromasażem. W Uzdrowisku Uniejów Park, jedynym zakładzie przyrodoleczniczym w mieście, można skorzystać z zabiegów hydroterapeutycznych, m.in. perełkowych kąpeli. Woda jest także doskonałym uzupełnieniem kuracji prowadzonych przy schorzeniach układu pokarmowego. W 2008 roku, w wyniku badań prowadzonych przez naukowców z Zakładu Tworzyw Uzdrowskowych z siedzibą w Poznaniu, należącego do Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny w Warszawie, otrzymano świadectwo potwierdzające właściwości lecznicze wody geotermalnej.
- Rekreacja – kąpiele w wodzie geotermalnej gwarantują wypoczynek i odprężenie. Wystarczy skorzystać z bogatej oferty atrakcji wodnych w kompleksie termalno-basenowym Termy Uniejów. Relaks możliwy jest również w strefach Spa & wellness obejmujących baseny, jacuzzi, czy też balie solankowe w uniejowskich czterogwiazdkowych hotelach: Medical SPA Lawendowe Termy oraz Hotel Uniejów eco Active & Spa, a także w obiekcie sanatoryjnym Uzdrowisko Uniejów Park. Wyjątkiem w skali kraju jest możliwość zażywania kąpeli w wodzie geotermalnej we własnej łazience w blokach mieszkalnych wybudowanych przez spółkę PGK Termy Uniejów.
- Podgrzewanie gruntu – Uniejów to jedyne miejsce w Polsce, gdzie murawa boiska piłkarskiego podgrzewana jest wodą geotermalną, dzięki czemu murawa jest zielona przez cały rok. Ponadto w ten sam sposób podgrzewane są ścieżki spacerowe w parku zamkowym, co zapewnia bezpieczeństwo osób przechadzających się po parku.
- Cele spożywcze – woda nadaje się zarówno do kuracji pitnych, butelkowania, produkcji soków, jak i potraw np. zup na bazie wody termalnej oraz produktów spożywczych – w ofercie znajduje się lokalny, opatentowany w 2015 r. produkt – „Ogórek Termalny z Uniejowa” kwaszony na wodzie termalnej, a w przyszłości do oferty trafią również inne warzywa. Recepturę tych przetworów opracowują współpracujący z Uniejowem naukowcy z Instytutu Ogrodnictwa w Skierniewicach.
- Cele kosmetyczne – ze względu na swój wyjątkowy skład, woda geotermalna z Uniejowa korzystnie działa m.in. na skórę. Aktualnie w sprzedaży znajdują się dwie linie kosmetyków na bazie uniejowskiej wody termalnej. Linia kosmetyków „Termy Uniejów Cosmetics” skierowana jest do osób preferujących naturalne produkty i poszukujących unikatowych składników. Druga linia „Termy Uniejów ZOO” pozwoli właścicielom psów i kotów odpowiednio zadbać o ich pielęgnację. Kosmetyki zawierają naturalną wodę geotermalną wydobywaną z głębokości ok. 2000 m, o potwierdzonych właściwościach leczniczych i pielęgnacyjnych.
- Cele promocyjno-edukacyjne – jedną z wielu atrakcji uzdrowiska są fontanny i tężnie termalne, w pobliżu których można doświadczyć inhalacji powietrzem bogatym w związki mineralne. Z kolei w tzw. czerpniach możliwe jest nabranie wody do kuracji pitnych.

GEOTERMIA PODDĘBICE:

Wody termalne zostały również rozpoznane w okolicach Poddębic. Rozpoznanie wiertnicze rejonu Poddębic związane było początkowo z wykonywaniem odwiertów badawczych i poszukiwawczych w celu znalezienia złóż ropy naftowej i gazu. W latach 1970-1971 Państwowy Instytut Geologiczny wykonał w okolicach Poddębic odwiert. W rezultacie tego stwierdzono istnienie na północ od miasta obszaru o samowypływie wód termalnych o temperaturze 60°C, wydajności 80 m³/h i mineralizacji około 8 g/dm³.

Wody termalne występujące w zachodniej części rejonu miasta posiadają temperaturę od 60 do 63°C, a we wschodniej części – od 55 do 58°C.

Geotermia Poddębice Sp. z o.o. została utworzona w 2000 roku jako jednoosobowa spółka Gminy Poddębice. We wrześniu 2009 r. rozpoczęto prace związane z odwierceniem otworu wydobywczego. Odwiercono otwór Poddębice GT-2 do głębokości 2101 m, kreda dolna, piaskowiec, wydajność na samowypływie – 120-140 m³/h, temperatura 71 °C, lokalizacja na działce nr 4/2 przy ul. Mickiewicza 17 w Poddębicach. Poddębicka woda termalna ma charakter wody wodorowęglanowo-sodowo-wapniowej, hipertermalnej.

Decyzją z dnia 30.12.2011 r. Minister Środowiska udzielił Geotermii Poddębice koncesji na wydobywanie wód termalnych z utworów dolnej kredy ujęciem Poddębice GT-2. W koncesji ustanowiono obszar górniczy „Poddębice” o powierzchni 4,1658 km².

Niewielka zawartość składników rozpuszczonych - mineralizacja na poziomie 0,4 g/l (najmniejsza spośród wszystkich ciepłowni geotermalnych w Polsce) w znacznym stopniu ułatwia eksploatację. Maksymalna wydajność wody na wypływie wynosi ponad 250 m³/h, zaś całkowita moc zainstalowana to 10 MWt (dane na 2017 rok). Geotermia w Poddębicach jest drugą obok Stargardu instalacją tego typu, w której całkowita zainstalowana moc cieplna pochodzi z geotermii. Produkcja ciepła geotermalnego w 2017 roku wyniosła 68 TJ (o 12 TJ więcej niż w roku poprzednim).

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Zróznicowany skład daje wodzie termalnej z Poddębic potencjał terapeutyczny dla skóry, dzięki poszczególnym minerałom:

- wapń - wspomagający proces regeneracji, działający kojąco i antyalergizująco w przypadku skóry atopowej i nadwrażliwej, ma delikatne działanie ściągające i przeciwzapalne
- magnez o działaniu tonizującym i opóźniającym procesy starzenia
- żelazo poprawiające koloryt skóry, jony żelaza dotleniają komórki
- krzem - wzmacnia naczynia krwionośne, zwiększa elastyczność i odporność naskórka, tworzy warstwę ochronną dzięki zawartości krzemu
- sód i potas regulujące poziom nawilżenia i natłuszczenia skóry
- pochodne siarki - siarczany likwidują zmiany trądzikowe

Ponadto woda termalna z Poddębic wykazuje działanie łagodzące i kojące. Wspomaga proces regeneracji skóry i przeciwdziała powstawaniu podrażnień.

Woda geotermalna w Poddębicach wykorzystywana jest do celów:

- grzewczych: od 2014 r. spora część budynków w mieście jest ogrzewana ciepłem geotermalnym,
- balneoterapeutycznych: w miejscowym szpitalu w Poddębicach działa oddział prowadzący rehabilitację i zabiegi z zastosowaniem wody geotermalnej,
- rekreacyjnych - do niedawna wykorzystywane były one do napełniania trzech niecek basenowych sezonowego kąpieliska, jednak przeprowadzono rewitalizację kompleksu basenów. W 2021 r. w kompleksie geotermalnym powstała część kryta z basenem rekreacyjnym, brodzikiem dla dzieci, basenem schładzającym oraz wanny z hydromasażem. W części zewnętrznej powstał basen wypływowy połączony z basenem wewnętrznym, basen pływacko-rekreacyjny, dziecięcy i basen ścian wodnych. Łączna powierzchnia lustra wody wynosi blisko 2300 m. kw. do dyspozycji są sauny: sucha, parowa, infrared, a także pomieszczenia haloterapii z komnatą solną, ponadto zespół rehabilitacji, składający się z sal zajęć ruchowych, pomieszczeń masażu i gabinetu lekarskiego. Obiekt kompleksowo realizuje ideę przestrzeni przyjaznej osobom niepełnosprawnym,
- pitnych - pijalnia wód termalnych znajduje się w kościele ewangelickim pochodzącym z lat 40-tych XIX wieku.
- woda termalna z Poddębic stanowi także składnik kosmetyków firmy Biogened S.A., produkującej kosmetyki Dermedic. Kosmetyki te przeznaczone są do pielęgnacji skóry wyjątkowo wysuszonej, wymagającej intensywnej pielęgnacji nawilżającej. Woda termalna pełni także funkcję składnika aktywnego.

c. Podsumowanie i tendencje zmian

- w powiecie poddębickim znajdują duże złoża surowców mineralnych, zwłaszcza piasku i piasku ze żwirem, co wiąże się z powstającymi kopalniami i ingerencją w środowisko,
- największa ingerencja dotyczy zwłaszcza kopalni powyżej 2 ha, które nadzorowane są przez Marszałka,
- każdy zakład górniczy po zakończeniu eksploatacji musi dokonać w ciągu pięciu lat rekultywacji terenu. Decyzje w tym zakresie wydaje Wydział Geodezji, Kartografii i Gospodarki Nieruchomościami Starostwa,
- właściwie przeprowadzona rekultywacja przyczynia się do zminimalizowania negatywnego wpływu eksploatacji na środowisko,
- konieczny jest dalszy nadzór odpowiednich organów zarówno nad ujawnianiem nielegalnego wydobywania, jak i nad wydawaniem koncesji i funkcjonującymi zakładami górniczymi, a szczególnie nad właściwymi działaniami rekultywacyjnymi.

d. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: zasoby geologiczne

TABELA 87 ANALIZA SWOT W OBSZARZE INTERWENCJI ZASOBY GEOLOGICZNE

MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
– tereny bogate w surowce, zwłaszcza żwiry piaski, wapienie,	– degradacja terenu – zmiana stosunków wodnych
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
– dopracowanie przepisów prawa związanych z rekultywacją terenów poeksploatacyjnych	– nielegalne wydobywanie – przekształcanie terenów rolnych i leśnych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

e. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji: zasoby geologiczne

TABELA NR 88 ZAGADNIENIA HORYZONTALNE DLA OBSZARU INTERWENCJI ZASOBY GEOLOGICZNE

Adaptacja do zmian klimatu	Ograniczenie wydobycia surowców, zmiana technologii wydobycia na bardziej przyjazne środowisku, zwiększenie korzystania z surowców odnawialnych.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	Działalność związana z nielegalnym wydobyciem kopalin, szkody górnicze i inne, niezrekultywowane tereny górnicze i ich wpływ na środowisko, nieodwracalne zmiany związane z obniżeniem poziomu wód gruntowych i zasobów wód podziemnych.
Działania edukacyjne	Informowanie mieszkańców o przepisach z zakresu Prawa geologicznego i górniczego i wpływu wydobycia surowców naturalnych na środowisko i życie obecnych i przyszłych pokoleń.
Monitoring środowiska	Zadania określone w ustawie Prawo geologiczne i górnicze realizują organy nadzoru górniczego zgodnie z właściwościami.

6.7. Gleby

a. Monitoring i struktura gleb

Ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym realizowana jest w ramach programu "Monitoring chemizmu gleb ornych Polski", który stanowi element Państwowego Monitoringu Środowiska. Monitoring jest realizowany od roku 1995. W 5-letnich odstępach czasowych pobierane są próbki glebowe z 216 stałych punktów pomiarowo-kontrolnych, zlokalizowanych na gruntach ornych charakterystycznych dla pokrywy glebowej kraju.

Na terenie Powiatu Poddębickiego jest zlokalizowany jeden z 216 punktów w miejscowości Charchów Pański, gm. Zadzim. Poniżej przedstawiono dane dotyczące jakości gleby pobranej w tym punkcie – dane ze strony Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w Warszawie (https://www.gios.gov.pl/chemizm_gleb).

Punkt 233 Charchów Pański

Kompleks: 4 (żytni bardzo dobry (pszenno-żytni)); **Typ:** AP (gleby płowe); **Klasa bonitacyjna:** IIIb

Gatunek gleby wg:

BN-78/9180-11: gp (głina piaszczysta) PTG 2008: gp (głina piaszczysta)

Uziarnienie	Jednostka	Rok					
		1995	2000	2005	2010	2015	2020
BN-78/9180-11: 1,0-0,1 mm	udział w %	62	59	66	73	74	56
BN-78/9180-11: 0,1-0,02 mm	udział w %	22	26	21	11	14	23
BN-78/9180-11: < 0.02 mm	udział w %	16	15	13	16	12	21
PTG 2008: 2,0-0,05 mm	udział w %	n.o.	n.o.	n.o.	79	80	69
PTG 2008: 0,05-0,002 mm	udział w %	n.o.	n.o.	n.o.	19	16	27
PTG 2008: < 0.002 mm	udział w %	6	4	4	2	4	4

Odczyn i węglany	Jednostka	Rok					
		1995	2000	2005	2010	2015	2020
Odczyn "pH " w zawiesinie H ₂ O	pH	5,3	7,1	6,8	5,3	5,2	5,5
Odczyn "pH " w zawiesinie KCl	pH	4,3	6,1	5,6	4,0	4,4	4,6
Węglany (CaCO ₃)	%	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	0,02

Substancja organiczna gleby	Jednostka	Rok					
		1995	2000	2005	2010	2015	2020
Próchnica	%	1,88	1,91	1,74	1,33	1,7	0,91
Węgiel organiczny	%	1,09	1,11	1,01	0,77	0,99	0,53
Azot ogólny	%	0,106	0,111	0,102	0,074	0,1	0,12
Stosunek C/N		10,3	10,0	9,9	10,4	9,9	4,42

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Właściwości sorpcyjne gleby	Jednostka	Rok					
		1995	2000	2005	2010	2015	2020
Kwasowość hydrolityczna (Hh)	cmol(+)*kg ⁻¹	3,75	2,08	2,7	3,98	3,98	3,8
Kwasowość wymienna (Hw)	cmol(+)*kg ⁻¹	0,65	0,0	n.o.	1,03	0,81	0,26
Glin wymienny "Al"	cmol(+)*kg ⁻¹	0,51	0,0	n.o.	0,73	0,39	0,03
Wapń wymienny (Ca ²⁺)	cmol(+)*kg ⁻¹	1,37	3,59	2,79	0,95	1,34	2,4
Magnez wymienny (Mg ²⁺)	cmol(+)*kg ⁻¹	0,37	0,65	0,7	0,23	0,41	0,45
Sód wymienny (Na ⁺)	cmol(+)*kg ⁻¹	0,03	0,06	0,03	0,04	0,03	<0,10
Potas wymienny (K ⁺)	cmol(+)*kg ⁻¹	0,43	0,67	0,7	0,36	0,37	0,28
Suma kationów wymiennych (S)	cmol(+)*kg ⁻¹	2,2	4,97	4,22	1,59	2,16	3,13
Pojemność sorpcyjna gleby (T)	cmol(+)*kg ⁻¹	5,95	7,05	6,92	5,57	6,14	7,2
Wysycenie kompleksu sorpcyjnego kationami zasadowymi (V)	%	36,97	70,5	60,98	28,52	35,23	43,47

Zawartość pierwiastków przyswajalnych dla roślin	Jednostka	Rok					
		1995	2000	2005	2010	2015	2020
Fosfor przyswajalny	mg P ₂ O ₅ * 100g ⁻¹	12,8	20,0	13,3	13,2	21,1	19,1
Potas przyswajalny	mg K ₂ O*100g ⁻¹	16,6	25,3	25,5	12,0	21,1	16,6
Magnez przyswajalny	mg Mg*100g ⁻¹	4,1	8,6	8,8	3,2	4,2	4,8
Siarka przyswajalna	mg S-SO ₄ *100g ⁻¹	1,25	1,25	1,5	0,91	1,41	3,8
Azot amonowy	N _{NH4} mg*kg ⁻¹	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	32,48	1
Azot azotanowy	N _{NO3} mg*kg ⁻¹	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	45,12	33,5

Całkowita zawartość makroelementów	Jednostka	Rok					
		1995	2000	2005	2010	2015	2020
Fosfor	%	0,046	0,043	0,055	0,056	0,06	0,026
Wapń	%	0,06	0,09	0,1	0,06	0,05	0,18
Magnez	%	0,07	0,09	0,1	0,06	0,06	0,1
Potas	%	0,07	0,09	0,08	0,07	0,06	0,09
Sód	%	0,005	0,006	0,008	0,004	0,006	0,003
Siarka	%	0,021	0,018	0,021	0,014	0,016	0,011
Glin	%	0,44	0,41	0,39	0,31	0,27	0,64
Żelazo	%	0,43	0,44	0,4	0,52	0,53	0,69

Całkowita zawartość pierwiastków śladowych	Jednostka	Rok					
		1995	2000	2005	2010	2015	2020
Mangan	Mn mg*kg ⁻¹	238	251	219	343	297	318
Kadm	Cd mg*kg ⁻¹	0,17	0,18	0,18	0,08	0,07	<0,50
Miedź	Cu mg*kg ⁻¹	3,7	4,0	3,6	5,0	5,2	4,22
Chrom	Cr mg*kg ⁻¹	5,0	6,8	5,4	5,1	5,2	6,23
Nikiel	Ni mg*kg ⁻¹	5,3	4,2	4,7	4,3	4,2	4,43

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Ołów	Pb mg*kg ⁻¹	15,9	17,5	19,6	16,3	14,1	13,5
Cynk	Zn mg*kg ⁻¹	22,7	24,1	22,0	24,5	24,3	23,5
Kobalt	Co mg*kg ⁻¹	1,92	2,12	2,46	2,17	1,82	2,11
Wanad	V mg*kg ⁻¹	7,0	6,7	8,2	6,9	6,8	7,76
Lit	Li mg*kg ⁻¹	3,4	3,7	3,6	2,2	2,6	<10,00
Beryl	Be mg*kg ⁻¹	0,17	0,17	0,16	0,17	0,17	<2,00
Bar	Ba mg*kg ⁻¹	27,3	27,7	29,9	31,1	28,7	29,6
Stront	Sr mg*kg ⁻¹	5,9	5,7	5,5	3,1	3,5	<10,00
Lantan	La mg*kg ⁻¹	7,8	6,8	10,3	6,9	6,0	7,2
Rtec	Hg mg*kg ⁻¹	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	0,01	<0,100
Arsen	As mg*kg ⁻¹	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.	2,22	2,58

Pozostałe właściwości	Jednostka	Rok					
		1995	2000	2005	2010	2015	2020
Radioaktywność	Bq*kg ⁻¹	440	404	428	503	385	355
Przewodnictwo elektryczne właściwe	mS*m ⁻¹	4,99	6,5	6,9	5,84	16,96	13,2575757
Zasolenie	mg KCl*100g ⁻¹	13,0	17,2	18,3	15,42	44,77	35

Właściwości sorpcyjne gleb, ich odczyn czy zawartość próchnicy definiuje ich przydatność pod kątem zagospodarowania rolniczego. Sorpcja gleb mówi o tym ile poszczególnych składników mineralnych może zostać przyjętych co ma wpływ na odczyn oraz zatrzymanie składników odżywczych, a to z kolei wpływa na ilość plonów oraz konieczność przeprowadzania zabiegów pielęgnacyjnych. Zawartość WWA oraz pierwiastków śladowych opisuje ile miligramów danego pierwiastka czy związku chemicznego znajduje się w kilogramie gleby.

Charakterystyka gleb poszczególnych gmin Powiatu Poddębickiego (źródło: Strategia Rozwoju Powiatu Poddębickiego 2020):

- Gmina Dalików – dominują gleby słabe, gleby kl. III - IV stanowią 39%, użytki rolne zajmują 8962 ha, co stanowi 79,52% (dane na dzień 31.12.2007 r.), w tym: grunty orne i sady – 6900 ha, użytki zielone – 2058 ha, lasy i grunty leśne – 1372 ha, pozostałe grunty – 936 ha,
- Gmina Pęczniew – duży udział gleb dobrych i bardzo dobrych, gleby kl. II - III stanowią 14% powierzchni, kl. IV – 41%, kl. V – 30%, najsłabsze kl. VI – 15%,
- Gmina Poddębice – warunki glebowe średnio korzystne, najlepsze gleby występują w północnej części gminy, gleb kl. II jest 0,1%, kl. III – 9,8%, kl. IV – 40%,
- Gmina Zadzim – gleby kl. II i III stanowią 17%, klasy IV - 34,98%, V – 28,89%, VI – 19,27 użytków rolnych,
- Gmina Wartkowice – warunki glebowe średnie, kl. III – 11,2%, kl. IV – 41,8%, kl. V – 36,9%, kl. VI i VI z – 10%,
- Gmina Uniejów – ponad 60% gleb gminy stanowią gleby słabe należące do V - VI klasy, klasa III i IV występuje jedynie na ok. 40% użytków rolnych, brak jest natomiast na terenie gminy obszarów należących do I i II klasy bonitacyjnej.

b. Podsumowanie i tendencje zmian

- dzięki możliwości uzyskania dofinansowania do wapnowania gleb, rolnicy często korzystają z tej możliwości, wapnowanie gleb kwaśnych zwiększa przyswajalność składników pokarmowych dla roślin,
- działania powinny być kontynuowane w zakresie monitoringu gleb, wapnowaniu gleb zakwaszonych, rekultywacji terenów zdegradowanych
- słabo rokująca sytuacja w rolnictwie powoduje, że będzie się utrzymywać negatywny trend przekształcania użytków rolnych na zabudowę mieszkaniową, usługową i przemysłową.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

c. Analiza SWOT w obszarze interwencji: gleby

TABELA 89 ANALIZA SWOT W OBSZARZE INTERWENCJI: GLEBY

MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
– brak terenów osuwiskowych i narażonych na osuwiska – brak terenów wpisanych w rejestrach dotyczących zanieczyszczeń powierzchni ziemi	– istniejące tereny zdegradowane, poeksploatacyjne, wymagające rekultywacji
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
– prowadzenie okresowych badań gleb – możliwość dofinansowania badań i wapnowania gleb – sprzyjające warunki do rozwoju rolnictwa ekologicznego	– nielegalne wydobywanie – przekształcanie terenów rolnych i leśnych – zwiększenie zagrożenia wystąpienia zjawiska suszy oraz gwałtownych zjawisk atmosferycznych jak nawałnice, grad, podtopienia

d. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji: gleby

TABELA NR 90 ZAGADNIENIA HORYZONTALNE DLA OBSZARU INTERWENCJI: GLEBY

Adaptacja do zmian klimatu	Przystosowanie do coraz częściej pojawiających się susz – wprowadzenie racjonalnego systemu nawadniania, w szczególności wodą powierzchniową. Zmiany klimatu będą negatywnie wpływać na rolnictwo, a tym samym na bezpieczeństwo żywnościowe.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	Odprowadzanie ścieków do gleby, dzięki wysypiska odpadów, składowiska odpadów niewłaściwie zabezpieczone i eksploatowane (odcieki), nie przestrzeganie kodeksu dobrych praktyk rolniczych.
Działania edukacyjne	Działania edukacyjne w zakresie ochrony gleb, właściwego stosowania nawozów, realizacji zapisów kodeksu dobrych praktyk rolniczych, rolnictwa ekologicznego.
Monitoring środowiska	Monitoring chemizmu gleb realizowany w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska

6.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

a. Plan gospodarki odpadami

Realizując obowiązki określone w ustawie o odpadach, uchwałą z dnia 12.02.2004 r., Nr XVII/81/04 Rada Powiatu w Poddębicach uchwaliła Program Ochrony Środowiska, którego częścią był „Powiatowy Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Poddębickiego. Program i Plan należało aktualizować co 4 lata, dlatego Uchwałą z dnia 20.08.2010 r. Nr LXI/332/10 Rada Powiatu w Poddębicach uchwaliła kolejny „Plan Gospodarki Odpadami Powiatu Poddębickiego 2012 (z uwzględnieniem lat 2013-2016)” wraz z „prognozą oddziaływania na środowisko” oraz „Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Powiatu Poddębickiego”. Co dwa lata był obowiązek składania sprawozdań z realizacji Planu. Takie sprawozdania były przedkładane radzie powiatu przez organ wykonawczy powiatu – zarząd.

Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U z 2023 r., poz. 1587, t.j. ze zm.) zniósła obowiązek opracowywania planów gospodarki odpadami dla powiatów i gmin. Zgodnie z art. 228 tej ustawy straciły moc uchwały dotyczące przyjęcia powiatowych i gminnych planów gospodarki odpadami.

Obecnie zgodnie z art. 34 ust. 3 w/w ustawy o odpadach plany gospodarki odpadami są opracowywane na poziomie krajowym i wojewódzkim.

Zgodnie z Polityką Ekologiczną Państwa 2030 najważniejszym dokumentem w obszarze gospodarki odpadami jest Krajowy plan gospodarki odpadami 2028. Został on opracowany dla osiągnięcia celów w gospodarce odpadami, wdrażania hierarchii sposobów postępowania z odpadami oraz zasady samowystarczalności i bliskości, a także utworzenia i utrzymania zintegrowanej i wystarczającej sieci instalacji gospodarowania odpadami. Krajowy plan gospodarki odpadami określa kierunki działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz kształtowania systemu gospodarki odpadami.

Uwzględniając zawarte w powyższym dokumencie cele i kierunki działania, Sejmik Województwa Łódzkiego Uchwałą nr XXXVI/466/21 z dnia 28 września 2021 r. przyjął Plan

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2019-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2031.

Do 5 września 2019 roku podmiot odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości był obowiązany do przekazywania odebranych zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania do regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych.

Dotychczasowe regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych (tzw. instalacje RIPOK), funkcjonujące na terenie województwa łódzkiego, zapewniające mechaniczno-biologiczne przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych i wydzielanie ze zmieszanych odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku lub składowanie odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych – stały się instalacjami komunalnymi. W związku z przyjęciem ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw, nie ma już konieczności podziału województwa łódzkiego na regiony gospodarki odpadami. Wspomniana wyżej nowelizacja likwiduje pojęcia „regionu” oraz „regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych”, przy czym drugie z nich zostało zastąpione określeniem „instalacja komunalna”. Instalacją komunalną jest instalacja do przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych lub pozostałości z przetwarzania tych odpadów.

Dokumentem regulującym sposób odbierania odpadów komunalnych jest uchwalany przez radę gminy regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy, o którym mowa w art. 4 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Odbiór zmieszanych odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, odbywa się przy udziale podmiotów wyłonionych w drodze przetargu zorganizowanego przez wójtów, burmistrzów lub prezydentów miast.

System zagospodarowania zmieszanych odpadów komunalnych w województwie łódzkim od dnia 6 września 2019 roku polega na przetwarzaniu zmieszanych (niesegregowanych) odpadów komunalnych w instalacjach do mechaniczno-biologicznego przetwarzania. Na terenie województwa łódzkiego aktualnie nie funkcjonuje żadna instalacja do termicznego przekształcania zmieszanych odpadów komunalnych.

Nowelizacja ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw, wprowadziła liczne zmiany istotne z punktu widzenia gospodarki odpadami na terenie poszczególnych gmin, m.in.:

- gminy zapewniają selektywne zbieranie odpadów komunalnych obejmujące co najmniej: papier, metale, tworzywa sztuczne, szkło, odpady opakowaniowe wielomateriałowe oraz bioodpady, dodatkowo tworzą PSZOK zapewniające przyjmowanie co najmniej wymienionych wyżej odpadów oraz dodatkowo:
 - odpadów niebezpiecznych,
 - przeterminowanych leków i chemikaliów,
 - odpadów niekwalifikujących się do odpadów medycznych powstałych w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek,
 - zużytych baterii i akumulatorów,
 - zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego,
 - mebli i innych odpadów wielkogabarytowych,
 - zużytych opon, odpadów budowlanych i rozbiórkowych,
 - odpadów tekstyliów i odzieży;
- gminy mogą nie zapewniać przyjmowania bioodpadów przez PSZOK, jeżeli w zamian za opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi w całości zapewnia odbieranie tych odpadów z miejsc ich wytwarzania;
- gminy mogą tworzyć i utrzymywać punkty napraw oraz ponownego użycia produktów lub części produktów niebędących odpadami;
- gminy udostępniają na stronie internetowej swojego urzędu oraz w sposób zwyczajowo przyjęty informacje o:
 - miejscach zagospodarowania przez podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości z terenu danej gminy niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania;

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- adresach punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych na terenie danej gminy wraz ze wskazaniem rodzajów przyjmowanych odpadów oraz dni i godzin ich przyjmowania;
 - adresach punktów zbierania odpadów folii, sznurka oraz opon, powstających w gospodarstwach rolnych lub zakładów. przetwarzania takich odpadów, jeżeli na obszarze gminy są położone gospodarstwa rolne;
- oraz pozostałe informacje wymienione w dotychczasowo obowiązującej ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach
- gminy są obowiązane osiągnąć poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych, z wyłączeniem innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych stanowiących odpady komunalne, w wysokości co najmniej:
 - 50% wagowo – za każdy rok w latach 2020-2024;
 - 55% wagowo – za każdy rok w latach 2025-2029;
 - 60% wagowo – za każdy rok w latach 2030-2034;
 - 65% wagowo – za 2035 r. i za każdy kolejny rok;
 - w stosunku do podmiotów odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości wójt, burmistrz lub prezydent miasta jest obowiązany prowadzić kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów ustawy, co najmniej raz na dwa lata.

W Planie gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2019-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2031 przyjęto następujące cele i działania w zakresie gospodarki odpadami - wybrane rodzaje odpadów:

Odpady komunalne i ulegające biodegradacji

Cele w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji:

- 1) zmniejszenie ilości powstających odpadów - ograniczenie marnotrawienia żywności;
- 2) zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat właściwego gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji;
- 3) doprowadzenie do funkcjonowania systemów zagospodarowania odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami. W celu obliczenia poszczególnych wartości procentowych wskazanych poniżej, należy ująć wszystkie odpady komunalne odebrane i zebrane (również odpady budowlane i remontowe pochodzące z gospodarstw domowych):
 - a. osiągnięcie poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła z odpadów komunalnych w wysokości minimum 50% ich masy do 2020 r.;
 - b. osiągnięcie poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w wysokości co najmniej:
 - 20% wagowo – za rok 2021;
 - 25% wagowo – za rok 2022;
 - 35% wagowo – za rok 2023;
 - 45% wagowo – za rok 2024;
 - 55% wagowo – za rok 2025;
 - 56% wagowo – za rok 2026;
 - 57% wagowo – za rok 2027;
 - 58% wagowo – za rok 2028;
 - 59% wagowo – za rok 2029;
 - 60% wagowo – za rok 2030;
 - 61% wagowo – za rok 2031;
 - 62% wagowo – za rok 2032;
 - 63% wagowo – za rok 2033;
 - 64% wagowo – za rok 2034;
 - 65% wagowo – za rok 2035 i za każdy kolejny rok;
- 4) zmniejszenie udziału zmieszanych odpadów komunalnych w całym strumieniu zbieranych odpadów (zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie):
 - a. objęcie wszystkich właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy systemem selektywnego zbierania odpadów komunalnych;
 - b. wprowadzenie jednolitych standardów selektywnego zbierania odpadów komunalnych na terenie całego kraju do końca 2021 r. – zestandaryzowanie ma na celu zapewnienie

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

minimalnego poziomu selektywnego zbierania odpadów szczególnie w odniesieniu do gmin w których stosuje się niedopuszczalny podział na odpady „suche” - „mokre”;

- c. zapewnienie jak najwyższej jakości zbieranych odpadów przez odpowiednie systemy selektywnego zbierania odpadów, w taki sposób, aby mogły one zostać w możliwie najbardziej efektywny sposób poddane recyklingowi;
 - d. wprowadzenie we wszystkich gminach w kraju systemów selektywnego odbierania odpadów zielonych i innych bioodpadów u źródła – do końca 2021 r.;
 - e. zintensyfikowanie działań związanych przydomowym kompostowaniem bioodpadów (na terenach, na których jest to możliwe);
 - f. monitorowanie sposobu postępowania z frakcją odpadów komunalnych wysortowywaną ze strumienia odpadów komunalnych i nieprzeznaczoną do składowania.
- 5) zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych w 2020 r. więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy odpadów wytworzonych w 1995 r.;
 - 6) zaprzestanie składowania odpadów ulegających biodegradacji selektywnie zebranych;
 - 7) zaprzestanie składowania zmieszanych odpadów komunalnych bez przetworzenia;
 - 8) zmniejszenie liczby miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych;
 - 9) utworzenie systemu monitorowania gospodarki odpadami komunalnymi;
 - 10) monitorowanie i kontrola postępowania z frakcją odpadów komunalnych wysortowywaną ze strumienia zmieszanych odpadów kom. i nieprzeznaczoną do składowania (frakcja 191212);
 - 11) zbilansowanie funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi w świetle obowiązującego zakazu składowania określonych frakcji odpadów komunalnych i pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych, w tym odpadów o zawartości ogólnego węgla organicznego powyżej 5% suchej masy i o cieple spalania powyżej 6 MJ/kg suchej masy, od 1 stycznia 2016 r.;
 - 12) kontynuacja prowadzenia przez gminy gospodarki odpadami w oparciu o instalacje komunalne;
 - 13) doprowadzenie do funkcjonowania systemów zagospodarowania odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami;
 - 14) do 2030 r. recyklingowi powinno być poddawane 65% odpadów komunalnych;
 - 15) redukcja składowania odpadów komunalnych do maksymalnie 10% do 2035 r.

Zużyte opony

Cele w zakresie gospodarki zużytymi oponami:

- utrzymanie dotychczasowego poziomu odzysku w wysokości co najmniej 75%, a recyklingu w wysokości co najmniej 15%;
- zwiększenie świadomości społeczeństwa, w tym przedsiębiorców na temat właściwego, to jest zrównoważonego, użytkowania pojazdów, w szczególności opon oraz dozwolonych przepisami prawa sposobów postępowania ze zużytymi oponami.

Komunalne osady ściekowe

Cele w zakresie gospodarki komunalnymi osadami ściekowymi:

- całkowite zaniechanie składowania komunalnych osadów ściekowych;
- zwiększenie ilości osadów ściekowych przetwarzanych przed wprowadzeniem do środowiska oraz ilości osadów poddanych termicznemu przekształcaniu;
- dążenie do maksymalizacji stopnia wykorzystania substancji biogennej zawartych w osadach przy jednoczesnym spełnieniu wszystkich wymogów dotyczących bezpieczeństwa sanitarnego, chemicznego oraz środowiskowego.

Odpady ulegające biodegradacji inne niż komunalne

Cele w zakresie gospodarki odpadami ulegającymi biodegradacji innymi niż komunalne:

- w okresie do 2022 r. i w latach następnych utrzymanie masy składowanych odpadów na poziomie nie większym niż 40% masy wytworzonych odpadów.
- wyeliminowanie stosowania nieuczciwych praktyk w zakresie wystawiania dokumentów potwierdzających przetworzenie odpadów opakowaniowych;
- zwiększenie świadomości użytkowników i sprzedawców środków zawierających substancje niebezpieczne, w tym ŚOR, odnośnie do prawidłowego postępowania z opakowaniami po tych produktach

Odpady z wybranych gałęzi gospodarki

Cele w zakresie gospodarki odpadami z wybranych gałęzi gospodarki:

- zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku;
- ograniczenie masy wytworzonych odpadów w stosunku do wielkości produkcji;
- zwiększenie stopnia zagospodarowania odpadów w podziemnych wyrobiskach kopalni, w tym przez odzysk.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

TABELA NR 91 WSKAŹNIKI WYTWARZANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH W HORYZONCIE CZASOWYM DO 2023 ROKU

Powiat	Rok bazowy 2010/2011	2012	2017	2023
	Ilość odpadów [kg/M/rok]			
poddębicki	272,4	276,2	295,5	320,4

Źródło: Urząd Marszałkowski w Łodzi

TABELA NR 92 PROGNOZA WYTWARZANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH

powiat	Rok								
	2012			2017			2023		
	Ilość odpadów [Mg]								
	ogółem	miasto	wieś	ogółem	miasto	wieś	ogółem	miasto	wieś
poddębicki	11 264	3 824	7 440	11 688	3 982	7 706	12 145	4 161	7 984

Źródło: Urząd Marszałkowski w Łodzi

Głównymi źródłami wytwarzania odpadów komunalnych są: gospodarstwa domowe, obiekty handlowo-usługowe, szkoły, przedszkola, biura, instytucje, obiekty turystyczne i targowiska. Odpady powstają ponadto z usług komunalnych jak: czyszczenie ulic, utrzymanie terenów zielonych, parków i cmentarzy.

TABELA NR 93 INFORMACJE DOTYCZĄCE GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI W POWIECIE PODDĘBICKIM

Wyszczególnienie	Jednostka	Dane za rok				
		2019	2020	2021	2022	2023
Dzikię wysypiska na dzień 31.12	szt.	7	5	9	2	b.d.
Dzikię wysypiska zlikwidowane w ciągu roku	szt.	9	6	7	11	b.d.
Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca	kg	255	291	319	305	297
Odpady komunalne wytworzone w ciągu roku ogółem	t	10 483,55	11 679,87	12 731,37	12 072,99	11 716,81
w tym z gospodarstw domowych	t	8 827,33	10 290,66	11 076,40	10 198,21	9 865,03
w tym z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)	t	1 656,22	1 389,21	1 654,97	1 874,08	1 851,78
Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku ogółem	t	8 313,25	7 845,94	9 077,88	8 823,71	8 356,79
Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku	t	2 170,30	3 833,93	3 653,49	3 248,58	3 360,02
w tym z gospodarstw domowych	t	2 137,53	3 699,89	3 517,72	3 021,49	3 159,79
w tym z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)	t	32,77	134,04	135,77	227,08	200,23
Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów	%	20,7	32,8	28,7	26,9	28,7

Źródło: dane GUS

Na terenie powiatu poddębickiego na koniec 2023 r. wytworzono 11 716,81 t odpadów komunalnych (Tabela nr 93), z czego 8 356,79 t stanowiły odpady komunalne zmieszane. Masa odpadów zebranych w sposób selektywny w 2023 r. to 3 360,02 t (28,7%) w tym: papier i tektura –

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

346,69 t, szkło – 635,94 t, tworzywa sztuczne – 107,66 t, wielkogabarytowe – 456,78 t, biodegradowalne 952,33 t, zmieszane odpady opakowaniowe – 784,06 t, zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne – 45,04 t, pozostałe – 31,52 t. W latach 2019 – 2021 na terenie powiatu obserwowano wzrost masy wytworzonych odpadów komunalnych z 10 483,55 t (2019) do 12 731,37 t (2021). W 2022 r. według danych GUS ta ilość nieznacznie spadła w stosunku do roku 2021 r. o 356,18 t. W całej masie odpadów komunalnych najczęściej stanowiły te z gospodarstw domowych. Pozostałe odpady pochodziły z usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji.

Według Regulaminów utrzymania czystości i porządku na terenie gmin segregacja odpadów obejmuje w szczególności: papier, metale, tworzywa sztuczne, szkło, odpady opakowaniowe wielomateriałowe, bioodpady, odpady niebezpieczne, przeterminowane leki, chemikalia, odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałych w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek, zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyte opony, odpady budowlane i rozbiórkowe stanowiące odpady komunalne, odpady tekstyliów i odzieży.

Odpady niebezpieczne wytwarzane na terenie powiatu, to w większości oleje smarowe, hydrauliczne, baterie, akumulatory, odpady zawierające azbest oraz odpady medyczne.

Ponadto na terenie powiatu zinventaryzowano łącznie 36 601 465 kg odpadów azbestowych (Tabela 95), z czego 99,15% należy do osób fizycznych, a 0,85% do osób prawnych. Odpady azbestowe w powiecie stanowią 4,58% odpadów azbestowych na terenie województwa łódzkiego.

Najwyżej w hierarchii sposobów postępowania z odpadami znajduje się zapobieganie powstawaniu odpadów. Na terenie powiatu jest realizowane przez gminy, m.in. poprzez działania informacyjno-edukacyjne, których celem jest wzrost świadomości ekologicznej (organizowane są cykliczne akcje związane ze Sprzątaniem Świata czy Dniem Ziemi), przyjmowanie odpadów w wyznaczonych punktach selektywnego zbierania odpadów komunalnych w celu przygotowania ich do ponownego użycia, zbieranie odzieży używanej w specjalnie do tego celu ustawionych pojemnikach, itp.

Odpady komunalne od właścicieli nieruchomości odbierają firmy wybrane w drodze przetargów przez poszczególnych burmistrzów i wójtów. W każdej gminie funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów (Tabela 93).

TABELA 94 WYKAZ FIRM ODBIERAJĄCYCH ODPADY I LOKALIZACJA PSZOK NA TERENIE GMIN POWIATU PODDĘBICKIEGO

Gmina	Firma odbierająca odpady komunalne z terenu gminy	Lokalizacja PSZOK
Poddębice	Wywóz Nieczystości oraz Przewóz Ładunków Wiesław Strach Strach i Synowie Sp. z o.o. ul. Bór 169, 42-202 Częstochowa Oddział : 97-425 Żelów, ul. Żeromskiego 21C	Poddębice, ul. Młynarska 5 (teren oczyszczalni ścieków)
Uniejów	Na terenie gminy firma Wywóz Nieczystości oraz Przewóz Ładunków Wiesław Strach Strach i Synowie Sp. z o.o. ul. Bór 169, 42-202 Częstochowa Oddział : 97-425 Żelów, ul. Żeromskiego 21C na terenie miasta PGK „Termy Uniejów” Sp. z o.o. w Uniejowie, ul. Polna 37	w Uniejowie przy ul. Dąbskiej (teren oczyszczalni ścieków)
Wartkowice	PreZero Service Centrum Sp. z o.o. ul. Łąkoszyńska 127, 99-300 Kutno	Wartkowice ul. Łąkowa 4 (teren oczyszczalni ścieków) na dz. nr 314/1
Pęczniew	Zakład Usług Komunalnych " Eko-Gab" s.c. Kowale Pańskie Kolonia 11a, 62-704 Kawęczyn	Pęczniew, ul. Krótka 9 (teren oczyszczalni ścieków)
Dalików	Wywóz Nieczystości oraz Przewóz Ładunków Wiesław Strach Strach i Synowie Sp. z o.o. ul. Bór 169, 42-202 Częstochowa Oddział : 97-425 Żelów, ul. Żeromskiego 21C	Dalików, przy Urzędzie Gminy, na działce 368/9
Zadzim	Wywóz Nieczystości oraz Przewóz Ładunków Wiesław Strach Strach i Synowie Sp. z o.o. ul. Bór 169, 42-202 Częstochowa Oddział : 97-425 Żelów, ul. Żeromskiego 21C	Kazimierzew 38 99-232 Zadzim

Źródło: dane Gmin

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

b. Składowiska odpadów – rekultywacja i monitoring

Na terenie Powiatu funkcjonowało 5 gminnych składowisk odpadów, które ze względu na nie spełnianie wymagań zostały zamknięte i zrehabilitowane:

- Składowisko odpadów komunalnych w Poddębicach
- Składowisko odpadów komunalnych, ul. Dąbska, 99-210 Uniejów
- Składowisko odpadów komunalnych w Starym Gostkowie, 99-220 Wartkowice
- Składowisko odpadów komunalnych w Kraczyńkach, 99-235 Pęczniew
- Składowisko odpadów komunalnych w Zygrach, 99-232 Zadzim

Przepisy dotyczące rekultywacji i monitoringu składowisk odpadów reguluje rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów (Dz. U. z 2022 r., poz. 1902.).

Zgodnie z § 18 na koronie składowisk odpadów niebezpiecznych oraz składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne nie mogą być budowane budynki przez okres pięćdziesięciu lat od dnia zamknięcia składowiska, wykonywane wykopy, instalacje naziemne i podziemne, z wyłączeniem instalacji związanych z funkcjonowaniem składowiska. Monitoring w fazie poeksploatacyjnej (§ 23 rozporządzenie) polega m.in. na:

- 1) badaniu wielkości opadu atmosferycznego z pomiarów prowadzonych na terenie składowiska odpadów lub poza nim, o ile w trakcie oceny stanu wyjściowego lub procedury zamknięcia składowiska odpadów wskazano stację meteorologiczną reprezentatywną dla lokalizacji składowiska odpadów;
- 2) pomiarze poziomu wód podziemnych;
- 3) pomiarze wielkości przepływu wód powierzchniowych;
- 4) kontroli osiadania powierzchni składowiska odpadów w oparciu o ustalone repery;
- 5) badaniu parametrów wskaźnikowych, ustalonych zgodnie z § 21 ust. 1 pkt 4 i 5, w wodach powierzchniowych, odciekowych, podziemnych i w gazie składowiskowym;
- 6) pomiarze emisji gazu składowiskowego;
- 7) sprawdzaniu sprawności systemu odprowadzania gazu składowiskowego.

c. Stacje demontażu pojazdów

Na terenie powiatu poddębickiego funkcjonują trzy stacje demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji. Są to następujące zakłady:

- „AUTOGUZIEC” Iwona Biernacka Księża Młyny nr 16B 99-235 Pęczniew, Stacja Borysew 22 B, 99-200 Poddębice, oznaczenie stacji
- PPHU „ZŁOMEX”, Bałdrzychów 99, 99-200 Poddębice, oznaczenie stacji
- Mechanika Pojazdowa, Blacharstwo, Lakiernictwo, Pomoc Drogowa, Zagórzycze 36, 99-200 Poddębice, oznaczenie stacji.

d. Realizacja „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu”

Od 2009 r. realizowany jest w Polsce "Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032". Główne cele Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 to:

1. usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest;
2. minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju;
3. likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Przy Ministrze Rozwoju i Technologii funkcjonuje Rada Programowa. Do zadań Rady Programowej należy:

1. ocena realizacji zadań Programu oraz wyznaczanie nowych kierunków prac;
2. zgłaszanie Ministrowi propozycji inicjatyw legislacyjnych związanych z problematyką azbestową;
3. wyrażanie opinii dotyczących środków finansowych planowanych na koordynację i monitoring Programu oraz wsparcie realizacji zadań wynikających z Programu;
4. opiniowanie projektów aktów prawnych w zakresie problematyki azbestowej.

W skład Rady Programowej powołani zostali przedstawiciele resortów, urzędów centralnych, instytutów, samorządu województw i organizacji pozarządowych.

Ministerstwo Gospodarki zleciło firmie EKO FOL II S.A. administrowanie bazą wyrobów i odpadów zawierających azbest (WBDA) oraz modernizowanie bazy, zapewniające rozbudowę systemu elektronicznego monitorowania realizacji Programu poprzez integrowanie WBDA z tworzonym Elektronicznym Systemem Informacji Przestrzennej. Szczegółowe dane do bazy przekazywane są przez urzędy gmin i urzędy marszałkowskie.

Poniżej (Tabela 95) przedstawiono informacje zgromadzone w bazie danych dotyczące powiatu poddębickiego.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

TABELA 95 MASA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST W POWIECIE PODDĘBICKIM (KG)

nazwa	zinwentaryzowane			unieszkodliwione			pozostałe do unieszkodliwienia		
	razem	osoby fizyczne	osoby prawne	razem	osoby fizyczne	osoby prawne	razem	osoby fizyczne	osoby prawne
poddębicki	36 601 465	36 291 421	310 044	2 667 668	2 578 826	88 842	33 933 797	33 712 595	221 202

Lp.	kod	nazwa	zinwentaryzowane			unieszkodliwione			pozostałe do unieszkodliwienia		
			razem	osoby fizyczne	osoby prawne	razem	osoby fizyczne	osoby prawne	razem	osoby fizyczne	osoby prawne
693	1011033	Poddębice	7 940 491	7 910 359	30 132	482 575	482 359	216	7 457 916	7 428 000	29 916
694	1011043	Uniejów	7 845 716	7 735 570	110 146	189 370	165 090	24 280	7 656 346	7 570 480	85 866
695	1011052	Wartkowice	6 092 296	5 999 883	92 413	783 337	758 513	24 824	5 308 959	5 241 370	67 589
696	1011062	Zadzim	3 883 911	3 881 601	2 310	0	0	0	3 883 911	3 881 601	2 310
692	1011022	Pęczniew	7 658 941	7 627 249	31 692	852 691	824 349	28 342	6 806 250	6 802 900	3 350
691	1011012	Dalików	3 180 110	3 136 759	43 351	359 695	348 515	11 180	2 820 415	2 788 244	32 171

Źródło: WBDA - stan na 31.06.2024 r.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

e. Podsumowanie i tendencje zmian

- każda gmina realizuje właściwie zapisy ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie, w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, w każdej gminie funkcjonuje PSZOK,
- powoli wzrasta ilość odpadów zebranych selektywnie,
- sukcesywnie z terenu powiatu usuwane są odpady zawierające azbest, na co znaczny wpływ ma możliwość uzyskania dofinansowania,
- mimo zorganizowanego systemu odbioru odpadów od mieszkańców, nadal znajdują się osoby porzucające śmieci w lasach, przy drogach, itp., tworząc dzikie wysypiska
- Starostwo w ramach swojej właściwości wydaje pozwolenia na wytwarzanie odpadów oraz zezwolenia na gospodarowanie odpadami (zbieranie, przetwarzanie):
 - pozwolenie na wytwarzanie odpadów posiadają: K-FLEX Polska z siedzibą w Wieleninie Kolonii, JTI POLSKA z siedzibą w Starym Gostkowie, Przedsiębiorstwo Robót Drogowych w Poddębicach, FHUP EKOL w Krępie,
 - zezwolenie na zbieranie odpadów posiada jedenaście podmiotów gospodarczych, a zezwolenia na przetwarzanie sześć podmiotów – z tego jedno zezwolenie dotyczy przetwarzania w instalacji, a pozostałe to przetwarzanie poza instalacjami,
- na terenie powiatu monitoringiem objętych jest 5 zamkniętych składowisk odpadów,
- korzystne tendencje to:
 - właściwie zorganizowana zbiórka odpadów komunalnych przez wszystkie gminy,
 - wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców, co przedkłada się na wzrost ilości odpadów selektywnych, mniej dzikich wysypisk
 - sukcesywne usuwanie wyrobów zawierających azbest
- w następnych latach konieczne jest kontynuowanie powyższych działań w zakresie gospodarki odpadami, a w szczególności: kontrola przestrzegania zapisów w decyzjach dotyczących gospodarowania odpadami, właściwy system gospodarki odpadami komunalnymi, realizacja programu usuwania wyrobów zawierających azbest, monitoring składowisk odpadów, likwidacja dzikich wysypisk, szerokie działania edukacyjne,
- na skutek realizacji zapisów w programach nadrzędnych powinno nastąpić zwiększenie ilości odpadów zbieranych selektywnie, zmniejszenie ilości powstających odpadów oraz systematyczne usuwanie odpadów zawierających azbest.

f. Analiza SWOT w obszarze interwencji: gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

TABELA 96 ANALIZA SWOT W OBSZARZE INTERWENCJI: GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW

MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
– prawidłowo wdrożony i prowadzony przez gminy system gospodarki odpadami komunalnymi zgodnie z regulaminami utrzymania porządku i czystości – wzrost świadomości społecznej w zakresie gospodarki odpadami – organizowanie zbiórek odpadów wielkogabarytowych – zamknięte i zrekultywowane składowiska odpadów – zlikwidowane mogilniki	– niewystarczająca motywacja społeczeństwa do usuwania wyrobów zawierających azbest – zaśmiecanie obszarów chronionych i cennych przyrodniczo, dzikie wysypiska – duży udział zmieszanych odpadów komunalnych w całej masie odpadów zebranych od mieszkańców – spalanie odpadów przez mieszkańców
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
– programy dofinansowania do usuwania wyrobów zawierających azbest – realizacja założeń Planu gospodarki odpadami	– nieosiągnięcie wskaźników związanych z odzyskiem i recyklingiem odpadów

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

g. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji: gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

TABELA NR 97 ZAGADNIENIA HORYZONTALNE DLA OBSZARU INTERWENCJI: GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW

Adaptacja do zmian klimatu	Właściwe lokalizowanie PSZOK i instalacji związanych z gospodarowaniem odpadami.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	Nadzwyczajne zagrożenia związane są z nielegalnym składowaniem odpadów, a co się z tym wiąże możliwościami pożarów, ociekami substancji niebezpiecznych do środowiska, itp.
Działania edukacyjne	Edukacja od najmłodszych na temat właściwej segregacji odpadów, zapobiegania ich powstawaniu, itp. Różnego rodzaju akcje edukacyjne np. „Sprzątanie świata”.
Monitoring środowiska	Za prawidłowe funkcjonowanie gospodarki odpadami komunalnymi odpowiadają Gminy, działalność kontrolną sprawuje Inspekcja Ochrony Środowiska. Starosta i Marszałek prowadzi monitoring i kontrolę w ramach wydawanych decyzji na gospodarowanie odpadami dla przedsiębiorców.

6.9. Zasoby przyrodnicze

Powiat poddębicki jest terenem bogatym w formy przyrodniczo cenne.

- rezerwat przyrody - rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi. Na obszarach graniczących z rezerwatem przyrody może być wyznaczona otulina,
- obszary chronionego krajobrazu – obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych,
- obszary Natura 2000 - Sieć obszarów Natura 2000 obejmuje: obszary specjalnej ochrony ptaków, specjalne obszary ochrony siedlisk, obszary mające znaczenie dla Wspólnoty,
- pomniki przyrody - pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie. Na terenach niezabudowanych, jeżeli nie stanowi to zagrożenia dla ludzi lub mienia, drzewa stanowiące pomniki przyrody podlegają ochronie aż do ich samoistnego, całkowitego rozpadu,
- stanowiska dokumentacyjne – stanowiskami dokumentacyjnymi są niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych. Stanowiskami dokumentacyjnymi mogą być także miejsca występowania kopalnych szczątków roślin lub zwierząt,
- użytki ekologiczne – użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej - naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania,
- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe - zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

TABELA NR 98 OBSZARY PRAWNIE CHRONIONE NA TERENIE POWIATU PODDĘBICKIEGO - STAN NA 31.12.2023 R.

Wyszczególnienie	Jednostka	Gmina Dalików	Gmina Pęczniew	Gmina Wartkowice	Gmina Zadzim	Gmina Uniejów	Gmina Poddębice	Powiat razem
Obszary prawnie chronione ogółem	ha	2 896,00	8384,99	366	6,53	6396,61	1796,38	19 846,41
obszary chronionego krajobrazu razem	ha	2 896,00	8385	366	-	6314	1747	19 708,00
rezerваты i pozostałe formy ochrony przyrody na obszarach chronionego krajobrazu	ha	-	687,98	-	-	18,4	-	706,38
stanowiska dokumentacyjne	ha	-	9,87	-	-	-	-	9,87
rezerваты przyrody	ha	-	678,10	-	-	-	38,99	717,09
zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	ha	-	-	-	6,53	84,06	10,39	100,98
użytki ekologiczne	ha	-	-	-	-	16,95	-	16,95
Pomniki przyrody ogółem	szt.	18	1	15	10	8	7	59
Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem w %								22,5

Źródło: GUS

a. Rezerваты przyrody

❖ **Rezerwat przyrody „Jeziorsko”** – Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi wydał zarządzenie z dnia 23.10.2017 r., (Dziennik Urzędowy Województwa Łódzkiego poz. 4439) w sprawie rezerwatu przyrody „Jeziorsko”. Zgodnie z tym zarządzeniem rezerwat przyrody pod nazwą „Jeziorsko”, stanowi obszar o powierzchni 1967,65 ha, położony na terenie gminy Warta (1289,55 ha) w powiecie sieradzkim i gminy Pęczniew (678,10 ha) w powiecie poddębickim, w województwie łódzkim. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych ostoi ptaków wodno-błotnych, w tym licznie występujących gatunków ptaków rzadkich i zagrożonych. Dla rezerwatu przyrody określono rodzaj – Faunistyczny (Fn). Dla rezerwatu określono typ i podtyp:

- 1) ze względu na dominujący przedmiot ochrony: typ - Faunistyczny (PFn), podtyp – ptaków (pt);
- 2) ze względu na główny typ ekosystemu: typ – Różnych ekosystemów (EE), podtyp – ekosystemów wodnych i nieleśnych (nw).

Nadzór nad rezerwatem sprawuje Regionalny Konserwator Przyrody w Łodzi. Zarządzenie to było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 23 grudnia 1998 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (Dz. U. Nr 166, poz. 1219), które utraciło moc obowiązującą z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Obszar obejmuje zbiornik Jeziorsko oraz przylegające do niego fragmenty dolin rzek Warty i Brodny. W 1992 r. na obszarze najwartościowszym Zbiornika utworzono tzw. „Strefę Ciszy” rozpościerającą się od mostu na rzece Warcie (na południu) do linii Jeziorsko-Brodnia (na północy). W 1998 r. w granicach „Strefy Ciszy” utworzono rezerwat przyrody „Jeziorsko” będący obszarem wód i nieużytków w południowej części zbiornika o powierzchni 2350,6 ha, położony na terenie Gminy Pęczniew oraz Miasta i Gminy Warta, chroniący ostoję ptactwa wodno-błotnego, w tym licznie występujących gatunków ptactwa rzadkiego i chronionego. Do chwili obecnej stwierdzono występowanie około 250 gatunków ptaków, w tym 150 lęgowych. W okresie przelotu liczebność w rezerwacie ptaków przekracza 10 tys. osobników, wśród których zdarzają się gatunki egzotyczne, sporadycznie przylatujące na teren Polski. Na terenie Gminy Pęczniew Rezerwat obejmuje teren o powierzchni 990,67 ha, w skład którego wchodzi część wsi Brodnia, Kolonia Brodnia, Brzeg, Zagórki. W obrębie Rezerwatu zabronione jest: niszczenie roślinności, polowanie, rybołówstwo, płoszenie i zabijanie zwierząt, niszczenie nor i lęgówisk, wędkowanie, gromadzenie odpadów, zakłócanie ciszy, palenie ognisk, używanie motolotni i lotni oraz ruch pojazdów. Bezleśne brzozy zbiornika stanowią naturalne krawędzie doliny Warty, w miejscach zaś sąsiadujących z nią obniżenia znajdują się obwałowania i zapory boczne. Poziom wody w zbiorniku w ciągu roku ulega silnym

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

wahaniom. Generalnie jest on maksymalnie napełniany wczesną wiosną, najniższe zaś stany wód występują jesienią. Południowa część zbiornika jest zalewana tylko przy najwyższych spiętrzeniach. Przy niższych stanach wody odsłaniają się tam rozległe, częściowo zakrzaczone obszary pokryte szlamem, z płytkimi rozlewiskami, stanowiące znakomite żerowiska dla ptaków. Zachowaniu i utrzymaniu siedlisk cennych gatunków ptaków na zbiorniku Jeziorsko sprzyja ekstensywna gospodarka łąkarska prowadzona na użytkach zielonych położonych nad jego brzegami i w najbliższym sąsiedztwie. Do najważniejszych zagrożeń dla awifauny i jej siedlisk na omawianym obszarze należą: gwałtowne zmiany poziomu wody w zbiorniku, prowadzone tu prace hydrotechniczne, znaczna intensywność gospodarki rybackiej w akwenie i zapłatywanie się ptaków w sieci rybackie oraz zaniechanie użytkowania łąk i pastwisk, bądź ich zamiana w pola orne. Zbiornik Jeziorsko jest jedną z najważniejszych w kraju śródlądowych ostoi ptaków wodno-błotnych, ważnych jako ich lęgownisko oraz miejsce odpoczynku i żerowania populacji migrujących i zimujących. Omawiany obszar stanowi jedną z najważniejszych krajowych ostoi lęgowych czapli białej *Egretta alba* (6 par lęgowych, ok. 50% ogólnokrajowej populacji lęgowej), ohara *Tadorna tadorna* (5–10 par lęgowych, ok. 5% ogólnokrajowej populacji lęgowej) i rybitwy białowąsej *Chlidonias hybrida* (146 par lęgowych, ponad 10% ogólnokrajowej populacji lęgowej). Uwagę zwraca także stosunkowo znaczna liczebność tutejszych populacji lęgowych kormorana czarnego *Phalacrocorax carbo* (437 par lęgowych, ok. 2% ogólnokrajowej populacji lęgowej), gęgawy *Anser anser* (co najmniej 39 par lęgowych, ok. 1% ogólnokrajowej populacji lęgowej) i rybitwy czarnej *Chlidonias niger* (42 pary lęgowe, ok. 1% ogólnokrajowej populacji lęgowej). Podczas przelotów na zbiorniku Jeziorsko gromadzą się duże stada ptaków wodno-błotnych, których liczebność sięga 77 500 osobników. Do najwyższych w skali kraju należy liczebność spotykanych tu migrujących populacji gęsi zbożowej *Anser fabalis* (7 000–13 000 osobników), cyraneczki *Anas crecca* (6 500–11 700 osobników), krzyżówki *Anas platyrhynchos* (13 000–28 300 osobników) i mewy małej *Larus minutus* (do 2 650 osobników).

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi Zarządzeniem z dnia 6.07.2020 r. ustanowił zadania ochronne dla rezerwatu „Jeziorsko” na lata 2020-2024. Jak wynika z uzasadnienia w/w Zarządzenia na terenie rezerwatu obserwowano zjawisko ograniczania miejsc lęgowych i żerowisk ptaków poprzez zarastanie przez trzcinowiska i zarośla wierzbowe. Przeciwdziałanie zarastaniu siedlisk ptaków wymaga wykaszania roślinności zielnej i wycinki krzewów. Zaplanowane działania są kontynuacją prac, wykonanych w rezerwacie w latach poprzednich i polegać będą na wykoszeniu i wycince roślinności zielnej, krzewiastej i szuwarów trzcinowych w miejscu gdzie w latach poprzednich usunięto zadrzewienia. Na terenie rezerwatu istnieje stabilna populacja rybitwy rzecznej *Sterna hirundo*. Obserwuje się sukcesywne zanikanie jej pierwotnych miejsc gniazdowania a także degradację istniejących na terenie rezerwatu sztucznych, pływających platform lęgowych posadowionych w latach poprzednich. Zachodzi więc konieczność zwiększania jej potencjalnych siedlisk lęgowych poprzez tworzenie sztucznych miejsc lęgowych w postaci nowych pływających platform lub konserwację już istniejących. Ponadto ornitolodzy prowadzący coroczne badania awifauny w rezerwacie zgłosili problem związany z nadmierną aktywnością norki amerykańskiej *Neovision vision* na jego terenie, w szczególności obejmujący obszar cofki zbiornika. Obecne drapieżnictwo tego ssaka na terenie rezerwatu spowodowało w latach poprzednich brak sukcesu rozrodczego wielu gatunków ptaków wodno-błotnych w szczególności rybitwy rzecznej *Sterna hirundo*, która stanowi przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 Zbiornik Jeziorsko PLB100002. Ze względu na nadmierną presję norki amerykańskiej stwierdza się, iż funkcjonowanie ww. gatunku jako przedmiotu ochrony jest zagrożone. W związku z powyższym należy podjąć działania polegające na eliminacji lokalnej populacji norki amerykańskiej poprzez coroczny odłów przy pomocy pułapek żywołownych oraz uśmiercanie zwierząt.

Na obszarze rezerwatu zaplanowano również działania z zakresu ochrony czynnej gatunków zwierząt polegające na prowadzeniu zarybień gatunkami dotychczas występującymi w zbiorniku Jeziorsko. Materiał zarybieniowy wprowadzał będzie Okręg Polskiego Związku Wędkarskiego w Sieradzu przy ścisłej współpracy z Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska w Łodzi, zgodnie z operatem rybackim dla obwodu rybackiego zbiornika wodnego Jeziorsko na rzece Warta – nr 4. Na podstawie art. 15 ust. 1 pkt 14 ustawy o ochronie przyrody wyznaczono miejsca do celów amatorskiego połowu ryb. Nadmierne połowy wędkarskie a także kłusownictwo mogą przyczynić się do spadku liczebności ryb. Zarządzenie wskazuje miejsca w rezerwacie, na których dopuszcza się prowadzenie amatorskiego połowu ryb, który odbywać się winien zgodnie z obowiązującym operatem rybackim, regulaminem amatorskiego połowu ryb oraz zasadami określonymi w niniejszym zarządzeniu.

❖ **Rezerwat Przyrody „Napoleonów”** – na podstawie Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 31 grudnia 2014 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Napoleonów”

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

– rezerwat stanowi obszar o łącznej powierzchni 37,99 ha, położony na terenie gminy Poddębice, w powiecie poddębickim, województwie łódzkim, na terenie Nadleśnictwa Poddębice, leśnictwa Napoleonów, obrębu leśnego Poddębice, jako wydzielenia: 116 l, m, 117 f, g, h, i, ~d, 125 b, ~d, 126 a, b, c, d, ~b, ~f, ~g. Utworzony został w celu zachowania dla potrzeb nauki i piękna krajobrazu naturalnej fitocenozy dąbrowy świetlistej oraz stanowisk chronionych i rzadkich gatunków roślin. Chroni między innymi fragment drzewostanów dębowo-sosnowych z zachowaną roślinnością występującą obecnie bardzo rzadko w Polsce. Określono następujący rodzaj, typ i podtyp rezerwatu:

- 1) rodzaj - leśny (L);
- 2) ze względu na dominujący przedmiot ochrony: typ – fitocenotyczny (PFI), podtyp – zbiorowisk leśnych (ZI);
- 3) ze względu na główny typ ekosystemów: typ – leśny i borowy (EL), podtyp – lasów nizinnych (Ini).

Sprawowanie nadzoru nad rezerwatem powierzono Regionalnemu Konserwatorowi Przyrody w Łodzi.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi Zarządzeniem z dnia 23.03.2020 r. ustanowił zadania ochronne dla rezerwatu przyrody „Napoleonów” na lata 2020-2024. W roku 2019 przeprowadzono lustrację rezerwatu przyrody, w której udział wzięli przedstawiciele RDOŚ w Łodzi, Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Łodzi, Lasów Państwowych Nadleśnictwa Poddębice oraz Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Łódzkiego. W jej wyniku stwierdzono zagrożenie dla zachowania przedmiotu ochrony rezerwatu przyrody we właściwym stanie, wobec którego należy podjąć działania ochronne ograniczające jego skutki. Występowanie zagęszczonego podszytu powoduje niedostateczny dostęp światła dla najniższych partii lasu, pogarszając tym samym warunki wzrostu roślinności charakterystycznej dla dąbrowy świetlistej, w tym gatunków rzadkich i chronionych. W rezerwacie zaobserwowano również występowanie zagrożeń wynikających ze wzmożonej antropopresji na przedmiotowy obszar, której następstwem jest niekontrolowana penetracja rezerwatu oraz jego zaśmiecanie. Mając powyższe na uwadze na kolejne lata zaplanowano działania ochronne, polegające na usunięciu podszytu leszczynowego, grabowego i robinii akacjowej z wybranych powierzchni rezerwatu oraz działania związane z okresowym sprzątaniem rezerwatu, prowadzeniem lustracji oraz monitorowaniem stanu tablic informacyjnych. Wskazane w załączniku do zarządzenia powierzchnie wydzielen leśnych objęto ochroną czynną. Ze względu na rodzaj stwierdzonych w rezerwacie przyrody zagrożeń oraz sposobów ich eliminacji na chwilę obecną nie ustanawia się na przedmiotowym obszarze ochrony ścisłej oraz krajobrazowej.

❖ **Rezerwat Przyrody "Jodły Oleśnickie"** o powierzchni 11,70 ha, utworzony w celu zachowania fragmentu lasu jodłowego na granicy zasięgu jodły. Usytuowany jest w leśnictwie Oleśnica, w kompleksie leśnym położonym w gminie Dalików. Jodły pospolite w tym rezerwacie mają od 30 do 124 lat, a największa ma wysokość 35 m o obwodzie ponad 2 m. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi wydał zarządzenie z dnia 4 stycznia 2018 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Jodły Oleśnickie”. Cały obszar rezerwatu podlega ochronie czynnej. Zgodnie z tym zarządzeniem celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych naturalnego lasu jodłowego o cechach grądu subkontynentalnego z jodłą na północnej granicy zasięgu. Przyrodniczymi i społecznymi uwarunkowaniami realizacji w/w celu ochrony są:

- 1) potrzeba ochrony cennego fragmentu ekosystemu grądu z udziałem jodły;
- 2) położenie rezerwatu w całości na gruntach należących do Skarbu Państwa, zarządzanych przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, Nadleśnictwo Poddębice;
- 3) niewielkie natężenie antropopresji i duża dynamika naturalnych procesów przyrodniczych zachodzących w jego ekosystemach;
- 4) występowanie rzadkich, chronionych i zagrożonych siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin, zwierząt i grzybów.

b. Obszary chronionego krajobrazu

❖ **Nadwarciański Obszar Chronionego Krajobrazu** utworzony został Rozporządzeniem Wojewody Sieradzkiego z dnia 31 lipca 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Sieradzkiego Nr 20 z dnia 9 września 1998 r., poz. 115). Rozporządzenie to straciło moc z dniem wejścia w życie rozporządzenia nr 5/2009 Wojewody Łódzkiego z dnia 24 marca 2009 r. w sprawie wyznaczenia Nadwarciańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (zmienione rozporządzeniem nr 17/2009 z dnia 30 lipca 2009 r.). Natomiast to rozporządzenie straciło moc z dniem wejścia w życie Uchwały NR XXXI/614/12 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 18 grudnia 2012 r. w sprawie Nadwarciańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2013 r. poz. 266). Następnie podjęto uchwałę nr L/909/14 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 26 sierpnia 2014 r. w sprawie zmiany Uchwały

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

nr XXXI/614/12 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 18 grudnia 2012 r. w sprawie Nadwarciańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Nadwarciański Obszar Chronionego Krajobrazu zwany dalej "Obszarem", obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełniącą funkcję korytarzy ekologicznych. Obszar, o całkowitej powierzchni 29390 ha położony jest na terenie gmin: Goszczanów, Pęczniew, Poddębice, Sieradz, Zduńska Wola, gminy i miasta Uniejów i Warta oraz miasta Sieradz. Na Obszarze wprowadzono ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów, w celu zachowania ich trwałości oraz zachowania różnorodności biologicznej:

Ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów leśnych obejmują:

- utrzymanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych oraz sprzyjanie tworzeniu zwartych kompleksów leśnych,
- zachowanie i odtwarzanie stref ekotonowych, celem zwiększenia różnorodności biologicznej,
- zalesianie i zadrzewianie gruntów mało przydatnych do produkcji rolnej i nie przeznaczonych na inne cele, z wyłączeniem terenów, na których występują nieleśne siedliska przyrodnicze podlegające ochronie, siedliska gatunków roślin, grzybów i zwierząt związanych z ekosystemami nieleśnymi, a także miejsca pełniące funkcje punktów i ciągów widokowych o dużych wartościach krajobrazowych,
- zachowanie śródleśnych cieków, mokradeł, polan, torfowisk, wrzosowisk, muraw kserotermicznych i napiaskowych,
- pozostawianie drzew o charakterze pomnikowym, drzew dziuplastych, części drzew obumarłych, aż do ich całkowitego rozkładu,
- wykorzystanie lasów dla celów rekreacyjno-krajoznawczych i edukacyjnych w oparciu o wyznaczone szlaki turystyczne oraz istniejące i nowe ścieżki edukacyjno-przyrodnicze, wyposażone w elementy infrastruktury edukacyjnej zharmonizowanej z otoczeniem,
- utrzymanie leśnych korytarzy ekologicznych ze szczególnym uwzględnieniem możliwości migracji dużych ssaków,
- zachowanie siedlisk chronionych i zagrożonych gatunków roślin, zwierząt i grzybów,
- utrzymanie odpowiedniego poziomu wód gruntowych dla zachowania siedlisk wilgotnych i bagiennych,

Ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów nieleśnych obejmują:

- ochronę zieleni wiejskiej: zadrzewień, zakrzewień, parków wiejskich oraz utrzymanie zróżnicowanego krajobrazu rolniczego poprzez ochronę istniejących zadrzewień i zakrzewień śródpolnych i przydrożnych,
- utrzymanie trwałych użytków zielonych,
- zachowanie śródpolnych torfowisk, bagien, oczek wodnych, obszarów wodno-błotnych, wraz z pasem roślinności stanowiącej ich obudowę biologiczną oraz obszarów źródłiskowych cieków,
- zachowanie siedlisk chronionych i zagrożonych gatunków roślin, zwierząt i grzybów
- prowadzenie zabiegów agrotechnicznych z uwzględnieniem wymogów zbiorowisk roślinnych i zasiedlających je organizmów zwierzęcych, zwłaszcza ptaków (odpowiednie terminy, częstość i techniki koszenia),
- utrzymywanie poziomu wód gruntowych odpowiedniego dla zachowania bioróżnorodności,
- zachowanie i odtwarzanie korytarzy ekologicznych;

Ustalenia w zakresie czynnej ochrony ekosystemów wodnych obejmują:

- ochronę zieleni wiejskiej: zadrzewień, zakrzewień, parków wiejskich oraz utrzymanie zróżnicowanego krajobrazu rolniczego poprzez ochronę istniejących zadrzewień i zakrzewień śródpolnych i przydrożnych,
- utrzymanie trwałych użytków zielonych,
- zachowanie śródpolnych torfowisk, bagien, oczek wodnych, obszarów wodno-błotnych, wraz z pasem roślinności stanowiącej ich obudowę biologiczną oraz obszarów źródłiskowych cieków,
- zachowanie siedlisk chronionych i zagrożonych gatunków roślin, zwierząt i grzybów,
- prowadzenie zabiegów agrotechnicznych z uwzględnieniem wymogów zbiorowisk roślinnych i zasiedlających je organizmów zwierzęcych, zwłaszcza ptaków (odpowiednie terminy, częstość i techniki koszenia),
- utrzymywanie poziomu wód gruntowych odpowiedniego dla zachowania bioróżnorodności,
- zachowanie i odtwarzanie korytarzy ekologicznych.

Na terenie Obszaru zakazuje się:

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką,
- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko – nie dotyczy realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu może być wymagane, na terenach już zainwestowanych w części Obszaru położonego w sąsiedztwie elektrowni wiatrowej w Siedlankowie na terenie gminy Pęczniew, - nie dotyczy części Obszaru położonego na zurbanizowanych i zainwestowanych terenach miasta Sieradz - dzielnic Monice, terenów Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji oraz w rejonie Wzgórza Zamkowego,
- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych - nie dotyczy prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody,
- wydobywania dla celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu - nie dotyczy terenów, dla których udzielono koncesji na wydobywanie kopalin przed dniem wejścia w życie uchwały,
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym, przeciwpowodziowym lub przeciwoślusiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych,
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka, - nie dotyczy części Obszaru, na których realizuje się przedsięwzięcia związane z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym miasta Sieradz,
- likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych,
- lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej - nie dotyczy obowiązujących w dniu wejścia w życie uchwały miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, - nie dotyczy lokalizacji obiektów związanych z obsługą ruchu turystycznego, takich jak budynki pensjonatowe, hotelowe, rekreacji sezonowej, usługowej, urządzeń sportu i rekreacji oraz obiektów służb bezpieczeństwa, w części Obszaru położonego na terenie gminy Pęczniew, - nie dotyczy części Obszaru położonego na zurbanizowanych i zainwestowanych terenach miasta Sieradz - dzielnic Monice, terenów Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji oraz w rejonie Wzgórza Zamkowego.

Nadwarciański Obszar Chronionego Krajobrazu wyznaczono na bazie już istniejących Obszarów Chronionego Krajobrazu:

- Uniejowskiego z doliną środkowej Warty (dot. gminy i miasta Uniejów), który wyznaczyła Wojewódzka Rada Narodowa w Koninie Uchwałą Nr 53 z dnia 29 stycznia 1986 r. w sprawie obszarów krajobrazu chronionego na terenie województwa konińskiego i zasad korzystania z tych terenów (Dz. Urz. Woj. Konińskiego Nr 1, poz. 2), a który Wojewoda Koniński utrzymał w mocy rozporządzeniem Nr 14/98 z dnia 23 lipca 1998r. zmieniającym uchwałę w sprawie obszarów krajobrazu chronionego na terenie województwa konińskiego i zasad korzystania z tych obszarów (Dz. Urz. Woj. Konińskiego Nr 28, poz. 144 i Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 1999 r. Nr 28, poz. 137),
- Nadwarciański z doliną środkowej Warty (dot. gminy: Goszczanów, Pęczniew, Poddębice, Sieradz, Zduńska Wola; gminy i miasta Warta; miasta Sieradz), który wyznaczył Wojewoda Sieradzki rozporządzeniem z dnia 31 lipca 1998 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu oraz uznania za zespoły przyrodniczo-krajobrazowe (Dz. Urz. Woj. Sieradzkiego Nr 20, poz. 115)

❖ **Puczniewski Obszar Chronionego Krajobrazu** – utworzony Rozporządzeniem Wojewody Sieradzkiego z dnia 31 lipca 1998 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu oraz uznania za zespoły przyrodniczo – krajobrazowe (Dz. U. W. Sieradzkiego Nr 20, poz. 115). Tereny położone w północno-zachodniej części województwa na Wysoczyźnie Łaskiej, w środkowo - wschodniej części Nadleśnictwa Poddębice wraz z kompleksem lasów z sąsiedniego Nadleśnictwa Grotniki, obejmujące obszar 6276 ha (w tym: Dalików – 2738 ha, Poddębice – 540 ha, Lutomiersk – 2998 ha). Obejmuje zalesione często podmokłe tereny w widłach Neru i Beldówki. W obszarze chronionym znajduje się 1498,31 ha lasów naszego nadleśnictwa. W obrębie granic tego obszaru

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

znajduje się rezerwat torfowiskowy "Mianów" i leśny "Jodły Oleśnickie". Ochrona cennych kompleksów leśnych stanowiących enklawę w terenie o niewielkim zalesieniu.

❖ **Obszar Chronionego Krajobrazu Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej** wyznaczony rozporządzeniem Nr 6/2009 Wojewody Łódzkiego z dnia 24 marca 2009 r. (zmienione rozporządzeniem nr 18/2009 z dnia 30 lipca 2009 r.) - wyznacza się Obszar Chronionego Krajobrazu Pradoliny Warszawsko -Berlińskiej zwany dalej „Obszarem”, położony na terenie gmin: Bolimów, Nieborów, Miasto Łowicz, Łowicz, Domaniewice, Bielawy, Bedlno, Krzyżanów, Piątek, Góra Świętej Małgorzaty, Kutno, Witonina, Miasto Łęczyca, Łęczyca, Wartkowice, Świnice Warckie, Grabów i Uniejów, zajmujący powierzchnię 36 650 ha.

Przedmiotem ochrony Obszaru jest zachowanie walorów przyrodniczych największej na terenie województwa pradolina powstałej w okresie plejstoceniowym o specyficznych, choć w znacznym stopniu przekształconych, warunkach środowiska przyrodniczego, wykorzystanej obecnie przez doliny Bzury i Neru; stanowi część korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym łączącego dolinę Wisły z doliną Warty. Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Pradolina Bzury-Neru PLH100006, obszar specjalnej ochrony ptaków Pradolina Warszawsko-Berlińska PLB100001.

Na podstawie Uchwały NR LXI/1686/10 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 26 października 2010 r. w sprawie: zmiany rozporządzenia Nr 6/2009 Wojewody Łódzkiego z dnia 24 marca 2009 r. w sprawie wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej, zmienionego rozporządzeniem Nr 18/2009 Wojewody Łódzkiego z dnia 30 lipca 2009 r. a Obszarze wprowadzono ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów, w celu zachowania ich trwałości oraz zwiększenia różnorodności biologicznej:

- 1) ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów leśnych obejmują:
 - a) utrzymanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych,
 - b) sprzyjanie tworzeniu zwartych kompleksów leśnych,
 - c) tworzenie i odtwarzanie stref ekotonowych, celem zwiększenia różnorodności biologicznej,
 - d) utrzymywanie i tworzenie leśnych korytarzy ekologicznych ze szczególnym uwzględnieniem możliwości migracji dużych ssaków,
 - e) zachowanie śródleśnych cieków, mokradel, polan, torfowisk, wrzosowisk, muraw kserotermicznych i piaszkowych oraz polan o wysokiej różnorodności biologicznej,
 - f) utrzymywanie odpowiedniego poziomu wód gruntowych na obszarach leśnych dla zachowania siedlisk wilgotnych i bagiennych,
 - g) zachowanie siedlisk chronionych i zagrożonych gatunków roślin, zwierząt i grzybów,
 - h) działania na rzecz czynnej ochrony oraz reintrodukcji rzadkich i zagrożonych gatunków roślin, zwierząt i grzybów.
- 2) ustalenia dotyczące czynnej ochrony innych ekosystemów lądowych obejmują:
 - a) przeciwdziałanie procesom zarastania łąk i pastwisk cennych ze względów przyrodniczych i krajobrazowych,
 - b) kształtowanie zróżnicowanego krajobrazu rolniczego poprzez zachowanie mozaiki pól uprawnych, łąk, pól wieloletnich ziółorośli, a także ochronę istniejących oraz formowanie nowych zadrzewień i zakrzewień śródpolnych i przydrożnych,
 - c) utrzymywanie i zwiększanie powierzchni trwałych użytków zielonych,
 - d) prowadzenie zabiegów agrotechnicznych z uwzględnieniem wymogów zbiorowisk roślinnych i zasiedlających je gatunków fauny, zwłaszcza ptaków (odpowiednie terminy, częstość i techniki koszenia),
 - e) utrzymywanie poziomu wód gruntowych odpowiedniego dla zachowania różnorodności biologicznej,
 - f) zachowanie i odtwarzanie korytarzy ekologicznych,
 - g) zachowanie siedlisk chronionych i zagrożonych gatunków roślin, zwierząt i grzybów,
 - h) działania na rzecz czynnej ochrony oraz reintrodukcji rzadkich i zagrożonych gatunków roślin, zwierząt i grzybów.
- 3) ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów wodnych obejmują:
 - a) zachowanie zbiorników wód powierzchniowych, oczek wodnych, starorzeczy oraz obszarów źródliskowych cieków wraz z ich naturalną obudową biologiczną,
 - b) utrzymywanie i tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków wodnych oraz zbiorników wodnych, w tym starorzeczy i oczek wodnych, w postaci pasów, szuwarów, zakrzewień i zadrzewień, jako naturalnej obudowy biologicznej, celem zwiększenia różnorodności biologicznej oraz ograniczenie wpływu substancji biogennych,
 - c) prowadzenie prac regulacyjnych cieków wodnych w zakresie niezbędnym dla ochrony przeciwpowodziowej i w oparciu o zasady dobrej praktyki utrzymania rzek,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- d) zwiększanie retencji wodnej, odtwarzania funkcji obszarów źródłowych o dużych zdolnościach retencyjnych,
- e) zachowanie i odtwarzanie korytarzy ekologicznych opartych o ekosystemy wodne, celem zachowania dróg migracji gatunków,
- f) działania na rzecz czynnej ochrony oraz reintrodukcji rzadkich i zagrożonych gatunków roślin, zwierząt i grzybów”.

Na terenie Obszaru zakazuje się:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką,
- 2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych,
- 4) wydobywania dla celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu,
- 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych,
- 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka,
- 7) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.

Zakaz, dotyczący likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych nie dotyczy, jeżeli wykonywania racjonalnej gospodarki rolnej uniemożliwia przestrzeganie tego zakazu.

Obszar Chronionego Krajobrazu Pradoliny Warszawsko - Berlińskiej wyznaczono na bazie już istniejących Obszarów Chronionego Krajobrazu:

- Bolimowsko Radziejowickiego z doliną środkowej Rawki (dot. gm. Bolimów, Nieborów) oraz Doliny Bzury (gm. Bielawy, Domaniewice, Zduny, Łowicz), które wyznaczył Wojewoda Skierniewicki rozporządzeniem Nr 36 z dnia 28 lipca 1996 r. (Dz. Urz. Woj. Skierniewickiego Nr 18, poz. 113),
- Pradolina Warszawsko Berlińska – rozporządzenie Nr 16/98 Wojewody Płockiego z dnia 27 kwietnia 1998 r. w sprawie dostosowania uchwały Nr 163/ XXV/88 wojewódzkiej Rady Narodowej w Płocku w sprawie ochrony krajobrazu w województwie płockim do wymagań ustawy z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody (gm.: Łęczyca, Witonia, Góra Św. Małgorzaty, Krzyżanów, Piątek, Bedlno, m. Łęczyca).

W celu uzyskania ciągłości obszarów chronionych, postanowiono dodatkowo objąć ochroną część Pradoliny na wschód od Łowicza do granicy z województwem mazowieckim oraz w zachodniej części - obszary położone na terenie gmin: Wartkowice, Świnice Warckie, Grabów i Uniejów.

c. Obszary Natura 2000

❖ Obszary Natura 2000

Obszary obejmujące swym zasięgiem tereny Powiatu Poddębickiego to spośród Obszarów Specjalnej Ochrony Ptaków: **Pradolina Warszawsko-Berlińska i Dolina Środkowej Warty**, natomiast Powiatu nie obejmują swym zasięgiem Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

TABELA NR 99 WYKAZ OBSZARÓW NATURA 2000 W GMINACH POWIATU PODDĘBICKIEGO

Gmina	Nazwa obszaru Natura 2000
Pęczniew	Zbiornik Jeziorsko PLB100002
Poddębice	Dolina Środkowej Warty PLB300002
Uniejów	Pradolina Warszawsko-Berlińska PLB100001, Dolina Środkowej Warty PLB300002, Pradolina Bzury-Neru PLH100006
Zadzim	Zbiornik Jeziorsko PLB100002

Źródło: WIOŚ

Pradolina Warszawsko-Berlińska

Kod obszaru: PLB100001 **Powierzchnia całkowita:** 23.412,4 ha, w tym:

- a) 21.968,9 ha położone w województwie łódzkim na terenie gmin: Bedlno (1.229,7 ha), Krzyżanów (2.171,6 ha), Kutno - gmina wiejska (176,7 ha), Łęczyca - gmina wiejska (3.284,1 ha), Łęczyca - gmina miejska (227,5 ha), Góra Świętej Małgorzaty (1.286,7 ha), Grabów (899,5 ha), Piątek (1.669,8 ha), Świnice Warckie (1.876,5 ha), Witonia (624,7 ha), Łowicz - gmina wiejska (1.847,8 ha), Bielawy (4.023,5 ha), Domaniewice (1.218,3 ha), Zduny (1.297,4 ha) i **Uniejów (135,1 ha)**,
- b) 1.443,5 ha położone w województwie wielkopolskim na terenie gminy Dąbie (1.443,5 ha).

Zarządzeniem z dnia 22 marca 2016 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi i w Poznaniu ustanowili plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Pradolina Warszawsko-Berlińska PLB100001. Plan zadań ochronnych obejmuje obszar Natura 2000. Ponadto zarządzeniem z dnia 4 kwietnia 2018 r. zmieniono w/w zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Pradolina Warszawsko-Berlińska PLB100001.

Dolina Środkowej Warty

Kod obszaru: PLB300002 **Powierzchnia całkowita:** 57.104,4 ha, w tym:

- a) 52.832,8 ha położone w województwie wielkopolskim na terenie gmin: Żerków (1.518,9 ha), Koło - gmina wiejska (2.723,2 ha), Koło - gmina miejska (471,7 ha), Dąbie (2.794,3 ha), Kościelec (3.276,9 ha), Osiek Mały (956,9 ha), Golina (3.571,3 ha), Kramsk (9.903,3 ha), Krzymów (2.521,8 ha), Rzgów (3.077,0 ha), Sompolno (76,2 ha), Stare Miasto (790,2 ha), Łądek (3.557,4 ha), Zagórów (2.977,3 ha), Krzykosy (1.088,5 ha), Nowe Miasto nad Wartą (1.071,8 ha), Środa Wielkopolska (37,0 ha), Brudzew (1.532,3 ha), Dobra (57,5 ha), Przykona (58,1 ha), Kołaczkowo (314,0 ha), Miłosław (4.940,3 ha), Pызdry (4.244,9 ha) i Miasto Konin (1.272,0 ha),
- b) 4.271,6 ha położone w województwie łódzkim na terenie gmin: Poddębice (512,8 ha) i Uniejów (3.758,8 ha)

Zbiornik Jeziorsko

Kod obszaru: PLB100002

Powierzchnia 10 186,30 ha położony jest w województwie łódzkim w powiecie poddębickim na terenie gmin: Pęczniew i Zadzim, powiecie sieradzkim na terenie gmin: Sieradz i Warta oraz w województwie wielkopolskim, powiecie tureckim na terenie gminy Dobra. Teren ostoi stanowi: zbiornik zaporowy Jeziorsko wraz z przyległym od południa fragmentem doliny Warty oraz doliną Pichny i jej dopływami na odcinku od ujścia do wsi Rudniki, kompleksem stawów rybnych koło Pęczniewa oraz obszarem podmokłych łąk i pastwisk w okolicach wsi Chorążka. Zbiornik Jeziorsko na Warcie leży na granicy województwa łódzkiego i wielkopolskiego, pomiędzy miejscowościami Skępczniew (tama) i Warta. Brzegi zbiornika tworzą naturalne krawędzie doliny Warty oraz betonowe zapory boczne (w rejonie Pęczniewa i Jeziorska), a także zapory cofkowe. W południowej części zbiornika, zalewanej na krótko, wykształciły się duże powierzchnie łożowisk, a miejscami płyty roślinności szuwarowej. W cyklu rocznym charakterystyczne dla zbiornika są silne zmiany poziomu wody. Jego napełnianie odbywa się wiosną i trwa do końca kwietnia. Z końcem czerwca poziom wody w zbiorniku może ponownie obniżać się, by osiągnąć stan minimalny w listopadzie. Taki cykl zmian powoduje, że począwszy od lipca lub sierpnia, znaczną część zbiornika tworzą rozległe płytkie rozlewiska i błotniste plaże. Południową część zajmuje rezerwat przyrody "Jeziorsko" o powierzchni 1967,65 ha. W okolicach Pęczniewa do zbiornika przylega ośrodek zarybieniowy o powierzchni 220 ha. Około 2/3 powierzchni kompleksu stanowią 2 duże stawy, resztę zajmuje 7 mniejszych. Są one w większości pozbawione roślinności szuwarowej. W dniu 14 marca 2019 r. Minister Środowiska, po uzyskaniu zgody Rady Ministrów (uchwała z dnia 8 lutego 2019 r. w sprawie wyrażenia zgody na przekazanie Komisji Europejskiej dokumentu "Lista zmian granic obszarów Natura 2000", M.P. z 2019 r., poz. 208), przekazał Komisji Europejskiej listę proponowanych zmian obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty. Przebieg zmienianej granicy dostępny jest w geoserwisie (<http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>).

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Pradolina Bzury-Neru

Kod obszaru : PLH100006 Powierzchnia : 21886 ha

Obszar powstał w okresie zlodowaceń, kiedy z topniejącego lodowca wypływało wiele rzek. Pradolina Bzury-Neru pokrywa się częściowo z Pradolina Warszawsko-Berlińską (wyznaczony jest tam inny obszar Natura 2000) pomiędzy Łowiczem i Dąbiem. Przenikanie się przyrody i efektów działalności gospodarczej człowieka w granicach Pradoliny zaowocowało wytworzeniem się specyficznej mozaiki siedlisk przyrodniczych złożonych z łąk, pastwisk, pól uprawnych, turzycowisk, zarośli wierzbowych, łęgów, starorzeczy, stawów i cieków. Charakteryzowany odcinek Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej, objęty ochroną w granicach obszaru Natura 2000 Pradolina Bzury-Neru PLH100006, jest najcenniejszym obszarem bagiennym w środkowej części Polski. W dużej części ostoji zachodzi sukcesja regeneracyjna na skutek wycofywania się rolnictwa. Efektem tego procesu jest odtwarzanie się lasów łęgowych, olsowych, zarośli wierzbowych oraz szuwarów. Szczególnie istotny jest fakt, potwierdzony przez liczne ostatnio badania przyrodnicze w granicach Obszaru, iż mimo kompleksowego zmeliorowania tego terenu, wciąż posiada on unikatową wartość przyrodniczą. Potwierdzają to liczne stanowiska roślin chronionych i ginących (np. goryczka wąskolistna *Gentiana pneumonanthe* i groszek błotny *Lathyrus palustris*) oraz liczne występowanie zwierząt, w szczególności ptaków związanych z obszarami wodno-błotnymi. „Pradolina Warszawsko-Berlińska”, objęta ochroną w postaci dwóch obszarów Natura 2000 (Pradolina Bzury-Neru PLH100006 oraz Pradolina Warszawsko-Berlińska PLB100001), mimo niemal tysiącletniego użytkowania gospodarczego, stanowi ważną w skali regionu, kraju i całej sieci obszarów Natura 2000, ostoję różnorodności biologicznej. Na terenie ostoji położone są Obszary Chronionego Krajobrazu: Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej, Doliny Bzury oraz Nadwarciański.

Zarządzeniem z dnia 18 marca 2014 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi i w Poznaniu ustanowili plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Pradolina Bzury-Neru PLH100006. Plan zadań ochronnych obejmuje obszar Natura 2000. Ponadto zarządzeniem z dnia 21 marca 2016 r. zmieniono w/w zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Pradolina Bzury-Neru PLH100006.

d. Stanowisko dokumentacyjne

- ❖ **Stanowisko dokumentacyjne** – skarpa o powierzchni 9,87 ha, położona na terenie gminy Pęczniew na wschodnim brzegu zbiornika Jezioro pomiędzy wsią Siedlątków (zapora boczna okalająca kościół) a wsią Popów (północna granica pola namiotowego) jest poddawana naturalnym procesom erozji, chroniona prawnie Rozporządzeniem Wojewody Sieradzkiego z dnia 4 maja 1994 roku (Dz. Urz. Woj. Sieradzkiego poz. 36 z dnia 23 maja 1994 roku).

e. Użytki ekologiczne

- ❖ Hipolitów, Leśnictwo Uniejów oddz. 262 h, utworzony Rozporządzeniem Wojewody Konińskiego Nr 21/98 z dnia 16 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Konińskiego Nr 53, poz. 313), powierzchnia 2,42 ha, łąka, dz. Nr 147, siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków,
- ❖ Hipolitów, Leśnictwo Uniejów oddz. 262 m, utworzony Rozporządzeniem Wojewody Konińskiego Nr 21/98 z dnia 16 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Konińskiego Nr 53, poz. 313), powierzchnia 0,41 ha, siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków,
- ❖ Zieleń, Leśnictwo Uniejów oddz. 274 a, h, utworzony Rozporządzeniem Wojewody Konińskiego Nr 21/98 z dnia 16 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Konińskiego Nr 53, poz. 313), łąka, dz. Nr 48, powierzchnia 12,15 ha,
- ❖ Zieleń, Leśnictwo Uniejów oddz. 275 a, utworzony Rozporządzeniem Wojewody Konińskiego Nr 21/98 z dnia 16 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Konińskiego Nr 53, poz. 313), starorzecze, dz. Nr 149, powierzchnia 1,66 ha,
- ❖ Zieleń, Leśnictwo Uniejów oddz. 276 j, utworzony Rozporządzeniem Wojewody Konińskiego Nr 21/98 z dnia 16 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Konińskiego Nr 53, poz. 313), starorzecze, dz. Nr 150, powierzchnia 0,31 ha,

f. Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe

- ❖ **Zespół przyrodniczo - krajobrazowy „Niemysłów”** położony na terenie Gminy Poddębice w oddziale Nadleśnictwa Poddębice, Leśnictwa Niemysłów chroniący stary drzewostan sosnowo-dębowy o powierzchni zespołu 4,52 ha utworzony Rozporządzeniem Wojewody Sieradzkiego z dnia 22 kwietnia 1996 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne oraz zespoły przyrodniczo – krajobrazowe (Dz. Urz. Woj. Sieradzkiego Nr 7, poz. 39), Rozporządzenie Nr 9/99 Wojewody Łódzkiego z dnia 29 marca 1999 r. w sprawie wykazu aktów prawa miejscowego wydanych przez dotychczasowych wojewodów i nadal obowiązujących na

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

obszarze województwa łódzkiego lub jego części. (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 28, poz. 137). Drzewostan sosnowo – dębowy w wieku 141 lat oraz czynne gniazdo Bociana czarnego Umowna nazwa ZPK „Niemysłów”,

- ❖ **Zabytkowy Park Podworski w Czepowie Dolnym** – utworzony Uchwałą Nr XXVIII/153/04 Rady Miejskiej w Uniejowie z dnia 30 września 2004 r. w sprawie uznania za zespół przyrodniczo-krajobrazowy Parku we wsi Czepów, powierzchnia 4,63 ha, lokalizacja: teren Parku we wsi Czepów, który jest dawnym parkiem dworskim otaczającym siedzibę właściciela majątku, zespół graniczy od północy z drogą powiatową, od wschodu granica przebiega wzdłuż drogi powiatowej, od południa graniczy z gruntami rolnymi. Od zachodu granicę stanowią grunty rolne. Drzewostan stanowiący szkielet parku liczy ok. 150-200 lat,
- ❖ **Park Podworski w Zadzimiu** – utworzony Uchwałą Nr XXXV/189/05 Rady Gminy Zadzim z dnia 10 listopada 2005 r. w sprawie uznania za zespół przyrodniczo-krajobrazowy, powierzchnia 6,61 ha, lokalizacja działki nr 235 i 466. Zespół obejmuje teren Parku Podworskiego, który jest zabytkiem kultury z XVIII wieku, umieszczonym w rejestrze zabytków sztuki, stanowi otoczenie pałacu wybudowanego w latach 50-tych XIX wieku,
- ❖ **„Poddębicki Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy”**. Zespół obejmuje: Zabytkowy Park Miejski w Poddębicach, działki o nr ewid. 2,5/3 i 10, Bulwar nad Nerem działka nr ewid. 188, Obiekty sportowe działki nr ewid. 8 i 4/1 o łącznej powierzchni 5,7707 ha. Utworzony Uchwałą Nr X/51/07 Rady Miejskiej w Poddębicach z dnia 26 czerwca 2007 r. w sprawie ustanowienia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego p[od nazwą „Poddębicki Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy” (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 245, poz. 2265).

g. Uroczyska

- ❖ **Uroczysko Wielenin**, położone przy drodze z Uniejowa do Dąbia, florę uroczyska tworzy 240 gatunków roślin naczyniowych, w tym 12 gatunków podlegających ochronie prawnej (goździk pyszny, gnieźnik leśny, kosaciec syberyjski, listera jajowata, mieczyk dachówkowaty i inne),
- ❖ **Uroczysko Zieleń** – utworzony Rozporządzeniem Nr 9/2004 wojewody Łódzkiego z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie ustanowienia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego, które zostało uchylone Uchwałą Nr LVII/378/2014 Rady Miejskiej w Uniejowie z dnia 10.02.2014 r. w sprawie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „UROCZYSKO ZIELEŃ”. Następnie podjęto Uchwałę Nr LXII/409/2014 Rady Miejskiej w Uniejowie z dnia 27 maja 2014 r. w sprawie zmiany granic zespołu przyrodniczo-krajobrazowego "UROCZYSKO ZIELEŃ" (Dz. Urz. Województwa Łódzkiego z 2014 r. poz. 2621) oraz Uchwałę Nr LIV/448/2017 Rady Miejskiej w Uniejowie z dnia 20 października 2017 r. w sprawie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego "UROCZYSKO ZIELEŃ".

Zespół obejmuje działki ewidencyjne nr 5275/1, 5274/1, 5274/2, 5276/1, 5276/2, 5277/1, 74/1, 106/2, 106/3, 110, 111/1 położone w miejscowości Zieleń (obręb geodezyjny 0031 Zieleń) i działki ewidencyjne nr 1, 2, 3, 14/1, 31 położone w miejscowości Uniejów (obręb geodezyjny 0001 Uniejów) o łącznej powierzchni 79,432 ha. Opis granic zespołu w formie współrzędnych geodezyjnych punktów załamania granic zawiera załącznik do uchwały. Przedmiotem ochrony jest szczególnie cenny kompleks lasów łęgowych oraz łąk i pastwisk śródleśnych wraz ze starorzeczem Niwy i oczkami wodnymi z dobrze wykształconą granicą polno - leśną. Szczególnym celem ochrony jest utrzymanie procesów ekologicznych oraz zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Nadzór nad zespołem w części leśnej powierzono Nadleśnictwu Turek, natomiast w pozostałej części Burmistrzowi Miasta Uniejów.

h. Pomniki przyrody

Na terenie powiatu poddębickiego znajduje się 59 pomników przyrody. Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, w tym pomników przyrody prowadzi Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska. Dostęp do danych można uzyskać poprzez witrynę internetową crfop.gdos.gov.pl. Rada Miejska w Uniejowie przyjęła Uchwałę NR LXXXVI/715/2024 z dnia 27 marca 2024 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody. Jest to Wiaz szypułkowy - *Ulmus laevis* (*Ulmus pedunculata*; *Ulmus effusa*), nazwany Klemens, pierśnica: 116cm, obwód: 365cm, rośnie po prawej stronie ścieżki na Placu Dębów Katyńskich na działce o numerze ewidencyjnym 1416, obręb 0001 Uniejów, gm. Uniejów.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

TABELA NR 100 REJESTR POMNIKÓW PRZYRODY- POWIAT PODDĘBICKI – WEDŁUG STANU NA DZIEŃ 30.06.2024 R.

Lp.	Nazwa, jeżeli istnieje, i forma ochrony przyrody	Data utworzenia formy ochrony przyrody	Położenie geograficzne i administracyjne formy ochrony przyrody	Właściciel	Krótki opis przedmiotu lub obiektu poddanego pod ochronę
1.	Jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i>	1998.02.03	Biernacice, gm. Wartkowice park zabytkowy, działka nr 212	własność Skarb Państwa, użytkowanie właściciel prywatny	pierśnica: 113cm; obwód: 355cm; wysokość: 29m
2.	Modrzew europejski <i>Larix decidua</i>	1998.02.03	Biernacice, gm. Wartkowice park zabytkowy, działka nr 212	własność Skarb Państwa, użytkowanie właściciel prywatny	pierśnica: 102cm; obwód: 320cm; wysokość: 24m
3.	Jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i>	1998.02.03	Biernacice, gm. Wartkowice park zabytkowy, działka nr 212,	własność Skarb Państwa, użytkowanie właściciel prywatny	pierśnica: 133cm; obwód: 418cm; wysokość: 25m
4.	Topola biała <i>Populus alba</i>	1998.02.03	Bronów, gm. Wartkowice park zabytkowy, działka nr 21,	właściciel Zarząd Nieruchomości Województwa Łódzkiego	pierśnica: 228cm; obwód: 716cm; wysokość: 26m
5.	Jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i>	1998.02.03	Bronów, gm. Wartkowice park zabytkowy, działka nr 21,	właściciel Zarząd Nieruchomości Województwa Łódzkiego	pierśnica: 93cm; obwód: 292cm; wysokość: 26m
6.	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	1998.02.03	Bronów, gm. Wartkowice park zabytkowy, działka nr 21,	właściciel Zarząd Nieruchomości Województwa Łódzkiego	pierśnica: 134cm; obwód: 421cm; wysokość: 25m
7.	Jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i>	1998.02.03	Bronów, gm. Wartkowice park zabytkowy, działka nr 21,	właściciel Zarząd Nieruchomości Województwa Łódzkiego	pierśnica: 99cm; obwód: 311cm; wysokość: 26m
8.	Modrzew europejski <i>Larix decidua</i>	1998.02.03	Gostków, gm. Wartkowice park zabytkowy, działka nr 349/1	właściciel Urząd Gminy Wartkowice	pierśnica: 70cm; obwód: 220cm; wysokość: 18m
9.	Wiąz szypułkowy <i>Ulmus laevis (Ulmus pedunculata; Ulmus effusa)</i>	1998.02.03	Gostków, gm. Wartkowice park zabytkowy, działka nr 349/1	właściciel Urząd Gminy Wartkowice	pierśnica: 162cm; obwód: 509cm; wysokość: 26m

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

10.	Stanowisko Bluszczu Pomnik Przyrody	1998.02.03	Gostków, gm. Wartkowice park zabytkowy, działka nr 349/1	właściciel Urząd Gminy Wartkowice	-
11.	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	1998.02.03	Gostków, gm. Wartkowice park zabytkowy, działka nr 349/1	właściciel Urząd Gminy Wartkowice	Wysokość [m]: 8 Pierśnica [cm]: 166, obwód: 521
12.	Klon pospolity (Klon zwyczajny) <i>Acer platanoides</i>	1998.02.03	Gostków, gm. Wartkowice park zabytkowy, działka nr 349/1	właściciel Urząd Gminy Wartkowice	pierśnica: 100cm; obwód: 314cm; wysokość: 24m
13.	Grab zwyczajny (Grab pospolity) - <i>Carpinus betulus</i>	1998.02.03	Gostków, gm. Wartkowice park zabytkowy, działka nr 349/1	właściciel Urząd Gminy Wartkowice	pierśnica: 75cm; obwód: 236cm; wysokość: 14m
14.	Klon jawor (Jawor) <i>Acer pseudoplatanus</i>	1998.02.03	Gostków, gm. Wartkowice park zabytkowy, działka nr 349/1	właściciel Urząd Gminy Wartkowice	pierśnica: 99cm; obwód: 311cm; wysokość: 25m
15.	Wielogatunkowa aleja drzew w Starym Gostkowie Data utworzenia formy ochrony przyrody 1998-03-06 Uchwała nr VII/34/2019 Rady Gminy Wartkowice z dnia 27 lutego 2019r. w sprawie wielogatunkowej alei drzew stanowiącej pomnik przyrody Położenie geograficzne i administracyjne formy ochrony przyrody (obręb ewidencyjny, gmina): Gostków, gm. Wartkowice przy drodze nr 703 do Poddębic . Składa się z dwóch szpalerów: wschodniego i zachodniego. Na szpaler wschodni alei składa się 30 drzew rosnących na działkach oznaczonych numerami ewidencyjnymi 88/1 oraz 90/15 położonych w obrębie geodezyjnym Gostków, w miejscowości Stary Gostków, gmina Wartkowice stanowiących własność Województwa Łódzkiego. 3. Szpaler zachodni alei tworzy 6 sztuk drzew, które rosną na działkach oznaczonych numerami 343/1 oraz 343/2 położonych w obrębie geodezyjnym Gostków, w miejscowości Stary Gostków, gmina Wartkowice stanowiących własność Mazowieckiego Centrum Hodowli i Rozrodu Zwierząt Spółka z o.o. w Łowiczu. 1. Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i> ; pierśnica: 63cm;obwód: 198cm 2. Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i> ; pierśnica: 107cm;obwód: 336cm 3. Klon pospolity (Klon zwyczajny) - <i>Acer platanoides</i>; pierśnica: 123cm; obwód: 386cm 4. Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i> ; pierśnica: 115cm;obwód: 361cm 5. Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>; pierśnica: 85cm; obwód: 267cm 6. Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i> ; pierśnica: 86cm;obwód: 270cm 7. Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i> ; pierśnica: 103cm;obwód: 324cm 8. Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>; pierśnica: 38cm; obwód: 119cm 9. Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i> ; pierśnica: 88cm;obwód: 276cm 10. Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i> ; pierśnica: 139cm;obwód: 437cm 11. Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>; pierśnica: 31cm;obwód: 97cm 12. Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i> ; pierśnica: 147cm;obwód: 462cm 13. Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i> ; pierśnica: 66cm;obwód: 207cm 14. Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i> ; pierśnica: 123cm;obwód: 386cm 15. Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i> ; pierśnica: 104cm;obwód: 327cm 16. Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i> ; pierśnica: 91cm;obwód: 286cm 17. Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>; pierśnica: 44cm;obwód: 138cm				

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

	18. Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i> ; pierśnica: 83cm;obwód: 261cm 19. Klon pospolity (Klon zwyczajny) - <i>Acer platanoides</i> ; pierśnica: 44cm; obwód: 138cm 20. Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i> ; pierśnica:32cm; obwód: 101cm 21. Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i> ; pierśnica:47cm; obwód: 148cm 22. Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i> ; pierśnica:23cm; obwód: 72cm 23. Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i> ; pierśnica:35cm; obwód: 110cm 24. Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i> ; pierśnica:22cm; obwód: 69cm 25. Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i> ; pierśnica:50cm; obwód: 157cm 26. Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i> ; pierśnica:55cm; obwód: 173cm 27. Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i> ; pierśnica:32cm; obwód: 101cm 28. Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i> ; pierśnica:68cm; obwód: 214cm 29. Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i> ; pierśnica:48cm; obwód: 151cm 30. Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i> ; pierśnica:55cm; obwód: 173cm 31. Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i> ; pierśnica:101cm; obwód: 317cm 32. Wiąz szypułkowy - <i>Ulmus laevis</i> (<i>Ulmus pedunculata</i> ; <i>Ulmus effusa</i>); pierśnica: 159cm; obwód: 499cm 33. Wiąz szypułkowy - <i>Ulmus laevis</i> (<i>Ulmus pedunculata</i> ; <i>Ulmus effusa</i>); pierśnica: 70cm; obwód: 220cm 34. Klon pospolity (Klon zwyczajny) - <i>Acer platanoides</i> ; pierśnica: 44cm; obwód: 138cm 35. Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i> ; pierśnica:76cm; obwód: 239cm 36. Klon pospolity (Klon zwyczajny) - <i>Acer platanoides</i> ; pierśnica:35cm; obwód: 110cm				
16.	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	1998.12.12	Zadzim, gm. Zadzim park zabytkowy, działka ew. nr 235/2	własność Gminy Zadzim	Wysokość [m]: 25, Obwód: 437 Pierśnica [cm]: 139
17.	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	1998.12.12	Zadzim, gm. Zadzim park zabytkowy, działka ew. nr 235/2	własność Gminy Zadzim	Wysokość [m]: 26, Obwód: 390 Pierśnica [cm]: 124
18.	Jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i>	1998.03.06	Zadzim, gm. Zadzim park zabytkowy, działka ew. nr 235/2	własność Gminy Zadzim	Wysokość [m]: 28, Obwód: 452 Pierśnica [cm]: 144
19.	Aleja Derenia Jadalnego, Dereń jadalny (Dereń właściwy) - <i>Cornus mas</i>	1998.03.06	Zadzim, gm. Zadzim park zabytkowy, działka ew. nr 235/2	własność Gminy Zadzim	Wysokość [m]: 3, Obwód: 57 Pierśnica [cm]: 18
20.	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	1998.02.03	Zadzim, gm. Zadzim posesja naprzeciw parku	własność prywatna	Wysokość [m]: 26, Obwód: 509 Pierśnica [cm]: 162
21.	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	1998.03.06	Zadzim, gm. Zadzim park zabytkowy, działka ew. nr 235/2	własność Gminy Zadzim	Wysokość [m]: 26, Obwód: 374 Pierśnica [cm]: 119
22.	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	1998.03.06	Zadzim, gm. Zadzim park zabytkowy, działka ew. nr 235/2	własność Gminy Zadzim	Wysokość [m]: 26, Obwód: 349 Pierśnica [cm]: 111
23.	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	1998.03.06	Zadzim, gm. Zadzim park zabytkowy, działka ew. nr 235/2	własność Gminy Zadzim	Wysokość [m]: 27, Obwód: 330 Pierśnica [cm]: 105

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

24.	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	1998.02.03	Wola Flaszczyna, Przysiółek Sadzisko 1, gm. Zadzim dz nr 203	własność prywatna	Wysokość [m]: 25, Obwód: 701 Pierśnica [cm]: 223
25.	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	1998.03.06	Zadzim, gm. Zadzim park zabytkowy, działka ew. nr 235/2	własność Gminy Zadzim	Wysokość [m]: 27, Obwód: 682 Pierśnica [cm]: 217
26.	Aleja Grabowa Grabry zwyczajne	1998.02.03	Dalików, gm. Dalików Park Zabytkowy, działka nr 63/31	własność prywatna	brak danych
27.	Jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i>	1998.02.03	Dalików, gm. Dalików Park Zabytkowy, działka nr 63/31	własność prywatna	pierśnica: 104cm; obwód: 327cm; wysokość: 27m
28.	Szpaler - 6 Lip Drobnolistnych <i>Tilia cordata</i>	1998.02.03	Dalików, gm. Dalików Park Zabytkowy, działka nr 63/31	własność prywatna	1. pierśnica: 75cm, obwód: 236 cm, 2. pierśnica: 72 cm, obwód: 226 cm, wysokość: 25 m 3. pierśnica: 102 cm, obwód: 320 cm, wysokość: 25 m 4. pierśnica: 93 cm, obwód: 292 cm, wysokość: 24 m 5. pierśnica: 100 cm, obwód: 314 cm, wysokość: 25 m 6. pierśnica: 88 cm, obwód: 276 cm, wysokość: 24 m
29.	Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	1998.02.03	Dalików, gm. Dalików Park Zabytkowy, działka nr 63/31	własność prywatna	pierśnica: 93cm; obwód: 292cm; wysokość: 25m
30.	Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	1998.02.03	Dalików, gm. Dalików Park Zabytkowy, działka nr 63/31	własność prywatna	pierśnica: 111cm; obwód: 349cm; wysokość: 27m
31.	Jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i>	1998.02.03	Sarnów, gm. Dalików park zabytkowy, działka nr 69/3	właściciel Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa	pierśnica: 92cm; obwód: 289cm; wysokość: 27m
32.	Klon pospolity (Klon zwyczajny) <i>Acer platanoides</i>	1998.02.03	Sarnów, gm. Dalików park zabytkowy, działka nr 69/3	właściciel Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa	pierśnica: 91cm; obwód: 286cm; wysokość: 25m
33.	Topola biała <i>Populus alba</i>	1998.02.03	Sarnów, gm. Dalików park zabytkowy, działka nr 69/3	właściciel Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa	pierśnica: 116cm; obwód: 364cm; wysokość: 26m

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

34.	5 Dębów Szypułkowych <i>Quercus robur</i>	1998.02.03	Sarnów, gm. Dalików park zabytkowy, działka nr 69/3	właściciel Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa	pierśnica: 112 cm, obw.: 352 cm, wysokość: 26 m pierśnica: 101 cm, ob.: 317 cm, wysokość: 26 m pierśnica: 88 cm, obwód: 276 cm, wysokość: 26 m pierśnica: 124 cm, obw.: 390 cm, wysokość: 26 m pierśnica: 104 cm, obw.: 327 cm, wysokość: 26 m
35.	Jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i>	1998.02.03	Sarnów, gm. Dalików park zabytkowy, działka nr 69/3	właściciel KOWR	pierśnica: 134cm; obwód: 421cm; wysokość: 26m
36.	Topola biała <i>Populus alba</i>	1998.02.03	Sarnów, gm. Dalików park zabytkowy, działka nr 69/3	właściciel KOWR	pierśnica: 128cm; obwód: 402cm; wysokość: 28m
37.	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	1998.02.03	Sarnów, gm. Dalików park zabytkowy, działka nr 69/3	właściciel KOWR	pierśnica: 148cm; obwód: 465cm; wysokość: 27m
38.	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	1998.02.03	Sarnów, gm. Dalików park zabytkowy, działka nr 69/3	właściciel KOWR	pierśnica: 178cm; obwód: 559cm; wysokość: 26m
39.	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	1998.02.03	Sarnów, gm. Dalików park zabytkowy, działka nr 69/3	właściciel KOWR	pierśnica: 210cm; obwód: 660cm; wysokość: 27m
40.	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	1998.02.03	Nadleśnictwo Poddębice, gm. Poddębice Leśnictwo Mianów oddz. 6a	właściciel Lasy Państwowe	pierśnica: 160cm; obwód: 503cm; wysokość: 25m
41.	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	1998.02.03	Dalików, gm. Dalików przy drodze do m. Gajówka, dz. nr 375	własność Gminy Dalików	pierśnica: 155cm; obwód: 487cm; wysokość: 13m
42.	Jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i>	1998.02.03	Dalików, gm. Dalików Park Zabytkowy, działka nr 63/31	własność prywatna	pierśnica: 121cm; obwód: 380cm; wysokość: 27m
43.	Jesion wyniosły <i>Fraxinus Excelsior</i>	1998.02.03	Sarnów, gm. Dalików park zabytkowy, działka nr 69	własność prywatna	pierśnica: 139cm; obwód: 437cm; wys.: 27m
44.	Wiąz szypułkowy - <i>Ulmus laevis (Ulmus pedunculata; Ulmus effusa)</i>	1998.02.03	Niemysłów, gm. Poddębice przy drodze do Krępy, dz. Nr 623, Leśnictwo Niemysłów oddz. 199 d	właściciel Nadleśnictwo Poddębice	pierśnica: 166cm; obwód: 521cm; wysokość: 27m
45.	Jesion wyniosły <i>Fraxinus Excelsior</i>	1998.02.03	Golice, gm. Poddębice park wiejski, działka nr 292/2	własność prywatna	pierśnica: 88cm; obwód: 276cm; wysokość: 27m
46.	Wiąz szypułkowy - <i>Ulmus laevis (Ulmus pedunculata; Ulmus effusa)</i>	1998.02.03	Golice, gm. Poddębice park wiejski, działka nr 292/2	własność prywatna	pierśnica: 121cm; obwód: 380cm; wysokość: 27m

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

47.	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	1998.02.03	Dominikowice, gm. Poddębice park zabytkowy dz. nr 195/6	własność prywatna	pierśnica: 107cm; obwód: 336cm; wysokość: 25m
48.	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	1998.02.03	Krępa Parcele, gm. Poddębice przy drodze Uniejów – Szadek, dz. Nr 102/4	własność prywatna	pierśnica: 224cm; obwód: 704cm; wysokość: 25m
49.	Głaz Narzutowy Pomnik Przyrody	1998.02.03	Nadleśnictwo Poddębice, Leśnictwo Niemysłów, oddz. 186, Krępa-Parcele, dz. nr 191/2	właściciel Lasy Państwowe	obwód 792.00
50.	Lipa drobnolistna <i>Tilia mordata</i>	1998.11.24	Tarnowa 19a, gm. Poddębice dz. ew. 99/1 obręb 101103545	własność prywatna	pierśnica: 115cm; obwód: 361cm; wysokość: 26m
51.	Jesion wyniosły <i>Fraxinus Excelsior</i>	1998.02.03	Pęczniew, gm. Pęczniew przy kościółce paraf. działka nr 222	właściciel Parafia Rzymsko - Katolicka w Pęczniewie	pierśnica: 162cm; obwód: 509cm; wysokość: 22m
52.	Dąb szypułkowy – <i>Quercus robur</i>	1978.07.12	Rożniatów Kolonia na działce nr 173/1, obręb Rożniatów Kolonia	własność prywatna	pierśnica: 194cm; obwód: 609cm; wysokość: 23m
53.	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	1978.07.12	Wielenin, gm. Uniejów	własność prywatna	pierśnica: 158cm; obwód: 496cm; wysokość: 24m
54.	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	1978.07.12	Uniejów, dz. nr 5/15, park zabytkowy	własność Gmina Uniejów	pierśnica: 118cm; obwód: 371cm; wysokość: 26m
55.	Kasztanowiec zwyczajny (Kasztanowiec biały) - <i>Aesculus hippocastanum</i>	1978.07.12	Uniejów, dz. nr 5/15, park zabytkowy	własność Gmina Uniejów	pierśnica: 102cm; obwód: 320cm; wysokość: 25m
56.	Głaz narzutowy	2004.04.25	Wielenin, gm. Uniejów, Leśnictwo Uniejów, oddz. 265b	własność Nadleśnictwo Turek	obwód 515, szerokość 157 cm, długość 190 cm, wysokość 90 cm
57.	Dąb szypułkowy – <i>Quercus robur</i>	1988.11.21	Lekaszyn-rośnię na łące w odl. 30m od szosy	własność prywatna	pierśnica: 167cm; obwód: 525cm; wysokość: 24m
58.	Dąb szypułkowy – <i>Quercus robur</i>	1988.11.21	Czepów, gm. Uniejów, rośnię przy zabudowie gorzelni, dz. nr 606/1	własność prywatna	pierśnica: 169cm; obwód: 531cm; wysokość: 24m
59.	Wiąz szypułkowy (<i>Ulmus laevis</i>) „BOGUMIŁ”	2020-12-08	działka o nr 5276/2, obręb 0031 Zieleń, gm. Uniejów Drzewo znajduje się w strefie uzdrowiskowej „A” przyjętej uchwałą nr XXXII/182/2012 Rady Miejskiej w Uniejowie z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie uchwalenia Statutu Uzdrowiska Uniejów	Własność Nadleśnictwo Turek	pierśnica: 108cm; obwód: 339cm; wysokość: 20m (orientacyjny wiek drzewa to 125 lat) Rozpiętość korony w kierunku północ- południe wynosi 20 m, a w kierunku wschód- zachód 17 m

Źródło: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Fauna i flora powiatu poddębickiego jest w znacznej mierze związana z lasami, które pokrywają powiat na powierzchni 14 008,14 ha, co stanowi 15,6 % powierzchni powiatu, w tym lasy prywatne to 5243 ha. Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna pospolita, ponadto znaczenie gospodarcze ma dąb szypułkowy i bezszypułkowy, brzoza brodawkowata oraz olsza czarna. Pozostałe gatunki panujące to: modrzew europejski, świerk pospolity, jodła pospolita, dagleżja zwyczajna, sosna banksa, sosna czarna, sosna smołowa, sosna wejmutka, buk zwyczajny, dąb czerwony, klon zwyczajny, klon jawor, jesion wyniosły, grab zwyczajny, topola czarna, topola osika, lipa drobnolistna, robinia akacjowa, wiąz szypułkowy, czerecha amerykańska, czereśnia ptasia. Przez teren Nadleśnictwa Poddębice przebiega północna granica naturalnego występowania jodły. W poszyciu leśnym występuje jałowiec, leszczyna, jarząbek, niżej jeżyny, borówki, wrzosi i mchy.

Poddębickie lasy skrywają ok. 100 rzadkich i chronionych gatunków roślin, takie jak: kosaciec syberyjski, lilia złotogłów, naparstnica zwyczajna, 8 gatunków storczyków, 3 gatunki widłaków czy paproć – podrzeń żebrowiec. Rosną tu także: bagno zwyczajne, rosiczka okrągłolistna, wawrzynek wilczełyko, grzybień białe, marzanka wonna. W lasach Nadleśnictwa Turek na terenie Gminy Uniejów stwierdzono obecność 12 gatunków podlegających ochronie ścisłej, m. in.: włosienicznik skąpopręcikowy, paprotka zwyczajna, rosiczka okrągłolistna, a także: gnieźnik leśny, kruszczyk szerokolistny, listera jajowata, podkolan biały. Częściowo chronionych jest 11 gatunków, m. in.: pierwiosnka lekarska, grązel żółty, grzybień białe, bobrek trójlistkowy.

W lasach żyje fauna podobna do występującej w innych niżowych rejonach Polski. Pospolitymi gatunkami jest sarna, ponadto bytuje tu dzik, jeleń, daniel, lis. Na polach i w pobliżu terenów wodnych obserwuje się dość bogate populacje kuropatw, bażantów, zająców, dzikich królików i dzikich kaczek. Poddębickie lasy sprzyjają dużym ptakom. Lęgną się tutaj co najmniej trzy pary bociana czarnego, a także cztery pary rzadkiego w naszym województwie bielika. W zbiorowiskach leśnych iglastych, znaczny udział mają gatunki owadów związanych pokarmowo z sosną. Wiele z nich to znane szkodniki lasów. Z borami sosnowymi związane są duże okazałe gatunki owadów, np. pasikonik opaślik sosnowiec, a z chrząszczy: borodziej cieśla, wałkarz lipczyk oraz tęcznik liszkarz. Z gadów notowane są tutaj: jaszczurka zwinka, z węży najpospolitszym jest zaskroniec. W największych kompleksach leśnych lub w ich pobliżu zachowała się żmija zygzakowata. Z rzędu owadożernych występują: jeż, kret, dwa gatunki ryjówek aksamitna i malutka oraz rzęsorek rzeczek. Z nietoperzy stwierdzono obecność wielu gatunków, z których najokazalszym jest borowiec. Z gryzoni występują pospolite gatunki: nornicy rudej, myszy leśnej i myszy zaroślowej oraz znanej wszystkim wiewiórki rudej.

Na obszarach rolniczych spotykamy takie ptaki jak: bogatka, modraszka, zaganiacz, piecuszek, kos, zięba, dzwonec, a nawet kruk, puszczyk, myszołów, krogulec, kobuz. Najliczniejszymi ssakami upraw rolnych są gryzonie, głównie norniki.

i. Podsumowanie i tendencje zmian

- powiat poddębicki jest bardzo atrakcyjny pod względem przyrodniczym i krajobrazowym,
- ponad 22 % w ogólnej powierzchni powiatu stanowią obszary prawnie chronione,
- jak opisano w pkt. 6.10 Programu, lasy na terenie Powiatu zajmują 14 055,31 ha co stanowi 15,6% ogólnej powierzchni Powiatu,
- brak uciążliwego przemysłu, przy takich powierzchniach terenów przyrodniczo cennych sprzyjają rozwojowi turystyki, agroturystyki i ogólnie rozwojowi powiatu w kierunku miejsca atrakcyjnego do zwiedzania i wypoczynku,
- tereny przyrodniczo cenne wymagają dbałości i ochrony, właściwego monitoringu, a także działań w kierunku podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców w kierunku dbania o otaczające zasoby przyrodnicze,
- zgodnie z ustawą o lasach Starosta prowadzi nadzór nad gospodarką leśną w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa. Na terenie powiatu w imieniu Starosty nadzór prowadzony jest na podstawie porozumień podpisanych z Nadleśnictwami Poddębice i Turek,
- poważnym problemem jest duża powierzchnia gruntów porośnięta lasami, ale nie ujęta w ewidencji gruntów jako las, właściciele nie dokonują przeklasyfikowania gruntów,
- konieczna jest realizacja działań w kierunku zwiększania lesistości powiatu i prowadzenia właściwej gospodarki leśnej w lasach.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

j. Analiza SWOT w obszarze interwencji: zasoby przyrodnicze

TABELA 101 ANALIZA SWOT W OBSZARZE INTERWENCJI: ZASOBY PRZYRODNICZE

MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
– ochrona krajobrazu w ramach istniejących na terenie powiatu obszarów Natura 2000 oraz innych form ochrony przyrody – zróżnicowane środowisko naturalne – bogactwo zasobów środowiska naturalnego – duża atrakcyjność terenów przyrodniczo – krajobrazowych – zagospodarowanie Zbiornika Jeziorsko – rozwój gmin w oparciu o wykorzystanie wód geotermalnych	– postępująca degradacja środowiska przyrodniczego w związku z rozwojem infrastruktury i budownictwa – brak planów zagospodarowania przestrzennego – zanieczyszczanie terenów przyrodniczo cennych
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
– bogate zasoby przyrodnicze (Natura 2000), w tym duża powierzchnia terenów leśnych – dostęp do zewnętrznych źródeł finansowania w zakresie ochrony środowiska – rosnąca wrażliwość społeczna w zakresie ochrony środowiska	– wzrost presji człowieka na środowisko, zarówno przez wzmożony ruch turystyczny jak i presję urbanistyczną

k. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji: zasoby przyrodnicze

TABELA NR 102 ZAGADNIENIA HORYZONTALNE DLA OBSZARU INTERWENCJI: ZASOBY PRZYRODNICZE

Adaptacja do zmian klimatu	Zmiany klimatu wpływają na zmiany w środowisku przyrodniczym (np. zmiany poziomu wód, zmiany temperatury), dlatego należy szczególnie chronić cenne siedliska, prowadzić działania związane ze zwiększaniem retencji, zalesianiem terenów, wprowadzaniem zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego chroniących te tereny przed degradacją wynikającą z ciągłego zwiększania terenów zurbanizowanych
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	Ocieplenie klimatu, a z tym związana susza powoduje wzrost zagrożenia pożarowego w miesiącach letnich. Zmiany w środowisku sprzyjają rozwojowi gatunków inwazyjnych, które wypierają gatunki rodzime.
Działania edukacyjne	Uświadamianie mieszkańców o roli i wartości zasobów przyrodniczych, edukacja od najmłodszych lat w szkołach, tworzenie ścieżek edukacyjnych na terenach przyrodniczo cennych i w lasach.
Monitoring środowiska	Monitoring stanu zasobów przyrodniczych i stanu środowiska prowadzony jest przez GIOŚ i WIOŚ, ale również przez wszystkie szczeble administracji samorządowej. Starostwo prowadzi nadzór nad lasami niepaństwowymi na terenie powiatu, który powierzony jest właściwym Nadleśnictwom w drodze porozumienia.

6.10. Zagrożenia poważnymi awariami

a. Stan aktualny

Zgodnie art. 3 pkt. 23 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska, przez poważną awarię - rozumie się zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Źródłem poważnych awarii na terenie powiatu poddębickiego mogą być głównie zdarzenia powstałe na drogach, przebiegających przez powiat, na których przeważa transport samochodowy, w tym transport materiałów i substancji niebezpiecznych. Ponadto zagrożenie stanowi przewóz materiałów, również niebezpiecznych, linią kolejową nr 131, zwaną Magistralą Węglową, przebiegającą przez powiat na terenie gmin Zadzim, Poddębice i Wartkowice.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Zgodnie art. 3 pkt. 24 w/w ustawy przez poważną awarię przemysłową - rozumie się poważną awarię w zakładzie.

Zakład stwarzający zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej to zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, albo za zakład o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Zasady zaliczania zakładów do w/w kategorii określona jest w rozporządzeniu Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz. U. z 2016r., poz. 138).

Według rejestru prowadzonego przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska na terenie Powiatu Poddębickiego nie ma takich zakładów.

Zagrożeniem dla środowiska mogą być awarie w zakładach nie zaliczonych do w/w kategorii, czy też na stacjach paliw. Największe Zakłady funkcjonujące na terenie powiatu to: K-FLEX Sp. z o.o. z siedzibą w Wieleninie Kolonii, JTI Sp. z o.o. w Gostkowie Starym, Fermy Drobiu Woźniak Zakład w Bałdrzychowie.

Realizując obowiązek wynikający z art. 101d ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r., poz. 54 t.j.), Starosta dokonuje identyfikacji potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi.

Przez historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi rozumie się zanieczyszczenie powierzchni ziemi, które zaistniało przed dniem 30 kwietnia 2007 r. lub wynika z działalności, która została zakończona przed dniem 30 kwietnia 2007 r., a także szkodę w środowisku w powierzchni ziemi w rozumieniu art. 6 pkt 11 lit. c ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2020 r., poz. 2187 t.j.), która została spowodowana przez emisję lub zdarzenie, od którego upłynęło więcej niż 30 lat.

Rejestr historycznych zanieczyszczeń oraz rejestr bezpośrednich zagrożeń i szkód w środowisku, które wystąpiły na terenie kraju, jest prowadzony przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Prowadzenie i nadzorowanie spraw dotyczących działań remediacyjnych (naprawczych) powierzono Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska.

Starosta dokonuje identyfikacji potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi oraz sporządza wykaz takich potencjalnych zanieczyszczeń.

Każdy, kto stwierdził potencjalne historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi, może ten fakt zgłosić właściwemu staroście.

Rodzaje działalności mogących z dużym prawdopodobieństwem powodować historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi, wraz ze wskazaniem przykładowych dla tych działalności zanieczyszczeń, określone zostały w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz. U. z 2016 r., poz. 1395).

Na podstawie uzyskanych danych, sporządzony zostanie przez Starostę wykaz potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, który następnie zostanie przekazany Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Łodzi.

Zgodnie z art. 101e ust. 1 i 2 ustawy – Prawo ochrony środowiska, władający powierzchnią ziemi, który stwierdził historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi na terenie będącym w jego władaniu, jest obowiązany niezwłocznie zgłosić ten fakt Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska.

Zgłoszenie, winno zawierać:

1. imię i nazwisko albo nazwę podmiotu zgłaszającego oraz adres jego zamieszkania lub siedziby;
2. adres i numer działki ewidencyjnej;
3. informacje na temat czasu wystąpienia zanieczyszczenia powierzchni ziemi, w tym, w miarę możliwości, dokumenty uprawdopodobniające, że zgłoszenie dotyczy historycznego zanieczyszczenia powierzchni ziemi;
4. dokumentację potwierdzającą wystąpienie zanieczyszczenia powierzchni ziemi, w tym nazwy substancji powodujących ryzyko oraz wyniki badań zanieczyszczenia gleby i ziemi tymi substancjami, wykonanych przez laboratorium, o którym mowa w art. 147a ust. 1 pkt 1 lub ust. 1a ww. ustawy.

Zgodnie z art. 101e ust. 3 i 4 ww. ustawy, każdy, kto stwierdził potencjalne historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi, może zgłosić ten fakt staroście.

Zgłoszenie winno zawierać:

1. imię i nazwisko albo nazwę podmiotu zgłaszającego oraz adres jego zamieszkania lub siedziby;
2. wskazanie miejsca, w miarę możliwości poprzez podanie adresu lub numeru działki ewidencyjnej;

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

3. informacje na temat czasu wystąpienia zanieczyszczenia powierzchni ziemi, w tym, w miarę możliwości, dokumenty uprawniające, że zgłoszenie dotyczy historycznego zanieczyszczenia powierzchni ziemi;
4. opis stwierdzonej sytuacji wskazującej na występowanie potencjalnego historycznego zanieczyszczenia powierzchni ziemi, dokumentację, która uprawnia jej wystąpienie, w tym, w miarę możliwości, nazwy substancji powodujących ryzyko oraz wyniki badań zanieczyszczenia gleby i ziemi tymi substancjami, wykonanych przez laboratorium, o którym mowa w art. 147a ust. 1 pkt 1 lub ust. 1a ww. ustawy.

W dniu 4.02.2019 r. pismo o powyższej treści zamieszczono na stronie BIP Urzędu.

Na dzień 30.06.2024 r. nie było takich zgłoszeń. W Rejestrze historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi brak wpisów dotyczących Powiatu Poddębickiego.

b. Podsumowanie i tendencje zmian

- według rejestru prowadzonego przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska na terenie Powiatu Poddębickiego nie ma zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej
- zagrożenie spowodowania poważnej awarii może wynikać z transportu substancji niebezpiecznych po drogach na terenie powiatu oraz linią kolejową,
- konieczne jest kontynuowanie w ramach właściwości szkoleń i ćwiczeń Zespołu Zarządzania Kryzysowego, dofinansowanie wyposażenia jednostek ratowniczych w odpowiedni sprzęt do usuwania skutków ewentualnych zagrożeń.

c. Analiza SWOT w obszarze interwencji: zagrożenia poważnymi awariami

TABELA 103 ANALIZA SWOT W OBSZARZE INTERWENCJI ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI

MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
– brak na terenie powiatu zakładów zaliczanych do grupy zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej	– siatka szlaków komunikacyjnych (drogowych i kolejowych) na terenie powiatu, którą przewożone są materiały niebezpieczne
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
– coraz większa świadomość społeczna dotycząca postępowania w sprawie wystąpienia zagrożeń i poważnych awarii	– wypadki losowe na drogach (rozszerzenia cyster, kolizje, itp.)

d. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji: zagrożenia poważnymi awariami

TABELA NR 104 ZAGADNIENIA HORYZONTALNE DLA OBSZARU INTERWENCJI ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI

Adaptacja do zmian klimatu	Dostosowanie procedur przewozu substancji niebezpiecznych i funkcjonowania instalacji w zakładach do zdarzeń powodowanych przez ekstremalne zjawiska atmosferyczne.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, należą awarie pojazdów przewożących substancje niebezpieczne, awarie w zakładach przemysłowych, które mogą powodować skażenia terenu, pożary, itp.
Działania edukacyjne	Uświadamianie mieszkańców o istniejących zagrożeniach i ich wpływu na życie i środowisko oraz szkolenie w zakresie procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia.
Monitoring środowiska	Nadzór nad działalnością zakładów sprawuje WIOŚ i Państwowa Straż Pożarna, nadzór nad transportem sprawuje Policja, Inspekcja Transportu Drogowego.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

7. Określenie najważniejszych problemów w zakresie ochrony środowiska na terenie powiatu poddębickiego z podziałem na poszczególne obszary interwencji:

Ochrona klimatu i jakości powietrza:

- uciążliwy problem niskiej emisji, szczególnie w zagęszczonej zabudowie jednorodzinnej – spalanie paliwa niskiej jakości, odpadów
- przekroczenia poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM10 oraz przekroczenie poziomu docelowego ozonu przyziemnego
- emisja zanieczyszczeń z rolnictwa: gazy cieplarniane, pyły, odory i związki chemiczne
- niska świadomość ekologiczna społeczeństwa
- niska efektywność energetyczna budynków
- dopływ zanieczyszczeń spoza powiatu – wpływ aglomeracji łódzkiej

Zagrożenia hałasem:

- emisja hałasu związana z natężeniem ruchu komunikacyjnego, szczególnie na autostradzie A2, drogach krajowych i wojewódzkich – związane z rozwojem turystycznym powiatu

Pola elektromagnetyczne

- rosnąca ilość stacji bazowych telefonii komórkowej, co zwiększa ryzyko przekroczenia w przyszłości dopuszczalnych poziomów natężenia pól elektromagnetycznych

Gospodarowanie wodami:

- utrzymujący się zły stan jednolitych części wód powierzchniowych
- niewłaściwe korzystanie z urządzeń melioracji wodnych (brak konserwacji, modernizacji i rozbudowy)

Gospodarka wodno-ściekowa:

- niewłaściwa kontrola nad szczelnością zbiorników bezodpływowych i postępowaniem z nieczystościami płynnymi
- niekontrolowane odprowadzanie ścieków do środowiska zwłaszcza na terenach wiejskich
- niekorzystna proporcja długości sieci wodociągowej do sieci kanalizacyjnej

Zasoby geologiczne:

- degradacja terenu
- zmiana stosunków wodnych
- nielegalne wydobywanie
- przekształcanie terenów rolnych i leśnych

Gleby:

- istniejące tereny zdegradowane, poeksploatacyjne, wymagające rekultywacji
- przekształcanie terenów rolnych i leśnych

Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów:

- duży udział zmieszanych odpadów komunalnych w całej masie odpadów zebranych od mieszkańców
- niewystarczająca motywacja społeczeństwa do usuwania wyrobów zawierających azbest
- zaśmiecanie obszarów chronionych i cennych przyrodniczo, dzikie wysypiska
- spalanie odpadów przez mieszkańców
- niewystarczająca świadomość ekologiczna społeczeństwa w zakresie gospodarki odpadami,

Zasoby przyrodnicze:

- postępująca degradacja środowiska przyrodniczego w związku z rozwojem infrastruktury i budownictwa, przy braku planów zagospodarowania przestrzennego
- zanieczyszczanie terenów cennych przyrodniczo

Zagrożenia poważnymi awariami:

- siatka szlaków komunikacyjnych (drogowych i kolejowych) na terenie powiatu, którą przewożone są materiały niebezpieczne.

8. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie

8.1 Cele Programu Ochrony Środowiska Powiatu Poddębickiego

W podziale na poszczególne obszary interwencji, w oparciu o analizę stanu środowiska na terenie powiatu oraz zapisy dokumentów rządowych i regionalnych określono poniższe cele i w ramach celów wyznaczono następujące kierunki interwencji:

Obszar interwencji - Ochrona klimatu i jakości powietrza

Cel: Poprawa jakości powietrza i życia mieszkańców dzięki rozwojowi gospodarki niskoemisyjnej

Kierunki interwencji:

- Poprawa efektywności energetycznej

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii
- Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych

Obszar interwencji: Zagrożenia hałasem

Cel: Poprawa klimatu akustycznego

Kierunki interwencji:

- Zmniejszenie liczby ludności narażonej na ponadnormatywny hałas

Obszar interwencji: Ochrona przed polami elektromagnetycznymi

Cel: Ochrona przed polami elektromagnetycznymi

Kierunki interwencji:

- Ochrona przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym

Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami

Cel: Poprawa jakości wód powierzchniowych i minimalizacja zagrożeń dla odtwarzalności i jakości zasobów wód podziemnych

Kierunki interwencji:

- Ochrona i racjonalne gospodarowanie zasobami wód podziemnych
- Poprawa jakości wód powierzchniowych
- Ochrona przed powodzią
- Ochrona przed suszą i deficytem wody

Obszar interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa

Cel: Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej

Kierunki interwencji:

- Zapewnienie dostępu do wody dobrej jakości
- Rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej i oczyszczania ścieków oraz zagospodarowania osadów ściekowych

Obszar interwencji: Zasoby geologiczne

Cel: Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi

Kierunki interwencji:

- Ochrona złóż kopalin poprzez ich racjonalne wykorzystanie umożliwiające perspektywiczną eksploatację
- Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopalin

Obszar interwencji: Gleby

Cel: Ochrona gleb

Kierunki interwencji: Ochrona powierzchni ziemi i poprawa jakości gleby

Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Cel: Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami

Kierunki interwencji:

- Racjonalna gospodarka odpadami
- Ograniczenie negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko

Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze

Cel: Ochrona zasobów przyrody i różnorodności biologicznej

Kierunki interwencji:

- Ochrona istniejących miejsc przyrodniczo cennych i tworzenie warunków dla powstawania nowych

Cel: Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej

Kierunki interwencji:

- Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych i terenów zielonych

Obszar interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami

Cel: Zapobieganie powstawaniu poważnych awarii

Kierunki interwencji:

- Zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych i związanych z transportem drogowym
- Zmniejszenie stopnia narażenia mieszkańców na skutki poważnych awarii.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

TABELA NR 105 WYZNACZONE CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik				Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa	Źródło danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza i życia mieszkańców dzięki rozwojowi gospodarki niskoemisyjnej	Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań przez gospodarstwa domowe (MWh)	GUS	20.151,4	20.151,4	Poprawa efektywności energetycznej	Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej poprzez ich termomodernizację i wymianę oświetlenia na energooszczędne	własne: powiat monitorowane: gminy, właściciele i zarządcy nieruchomości, przedsiębiorstwa, spółdzielnie i wspólnoty	brak środków finansowych
		Czynne przyłącza gazowe do budynków ogółem (szt.)		1.039	>1.039		Likwidacja konwencjonalnych źródeł ciepła i wymiana na niskoemisyjne	monitorowane: gminy właściciele i zarządcy nieruchomości, przedsiębiorstwa, spółdzielnie i wspólnoty	brak środków finansowych
		Ludność korzystająca z sieci gazowej		2309	>2.309		Termomodernizacja i montaż odnawialnych źródeł energii w 10 budynkach OSP pełniących funkcję świetlic wiejskich	monitorowane: Gmina Pęczniew	brak środków finansowych
		Odbiorcy gazu (gosp. domowe) ogrzewający mieszkania gazem (szt.)		823	>823		Termomodernizacja budynków użyteczności	monitorowane: Gmina Dalików	brak środków finansowych
		Sprzedaż energii cieplnej w roku:					Rewitalizacja miejscowości Dalików	monitorowane: Gmina Dalików	brak środków finansowych
		>ogółem (GJ)		85.556	85.556		Budowa Gminnego Ośrodka Kultury	monitorowane: Gmina Dalików	brak środków finansowych
		>budynki mieszk. (GJ)		55.019	55.019		Budowa Przedszkola w Dalikowie	monitorowane: Gmina Dalików	brak środków finansowych
							Przebudowa publicznego Przedszkola im. Króla Maciusia Pierwszego w Poddębicach, przy ul. Miłej 14/16	monitorowane: Gmina Poddębice	brak środków finansowych
							Termomodernizacja Publicznego Przedszkola im. Króla Maciusia Pierwszego w Poddębicach, przy ul. Miłej 14/16	monitorowane: Gmina Poddębice	brak środków finansowych
							Termomodernizacja budynków na terenie Gminy Poddębice	monitorowane: Gmina Poddębice	brak środków finansowych
							Rozbudowa sieci ciepłowniczej na terenie Gminy Poddębice	monitorowane: Geotermia Poddębice	brak środków finansowych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik				Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa	Źródło danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza i życia mieszkańców dzięki rozwojowi gospodarki niskoemisyjnej	Moc zainstalowana OZE [MW]	URE	37,80	>37,80	Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Propagowanie i wspieranie działań w kierunku wykorzystania alternatywnych źródeł energii	monitorowane: gminy, właściciele i zarządcy nieruchomości, przedsiębiorstwa, spółdzielnie i wspólnoty	brak środków finansowych
							Montaż instalacji fotowoltaicznej na obiektach Gminy Poddębice	monitorowane: Gmina Poddębice	brak środków finansowych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik				Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa	Źródło danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza i życia mieszkańców dzięki rozwojowi gospodarki niskoemisyjnej	Długość ścieżek rowerowych (km)	GUS	21,7	>21,7	Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza	Budowa ścieżek rowerowych	własne: powiat monitorowane: gminy, ZDW, GDDKiA	brak środków finansowych
							Modernizacja, remonty i przebudowa dróg	własne: powiat monitorowane: gminy, ZDW, GDDKiA	brak środków finansowych
							Opracowanie planów gospodarki niskoemisyjnej	monitorowane: gminy	brak środków finansowych
		Emisja zanieczyszczeń z zakładów szczególnie uciążliwych	GUS	0	0		Nadzór i kontrola przedsiębiorców wprowadzających zanieczyszczenia do atmosfery	własne: powiat monitorowane: gminy, GIOŚ, WIOŚ	brak środków finansowych, brak kapitału ludzkiego
		Zanieczyszczenia, dla których stwierdzono przekroczenie poziomów dopuszczalnych w strefie łódzkiej	GIOŚ	PM10, PM2,5, B(a)P	0		Kontrola emisji z indywidualnych systemów ogrzewania (tzw. niska emisja, spalanie odpadów)	monitorowane: gminy, Policja	brak środków finansowych, opór społeczny
							Monitoring jakości powietrza	monitorowane: GIOŚ	brak środków finansowych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik				Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa	Źródło danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
Zagrożenia hałasem	Poprawa klimatu akustycznego	Przypadki przekroczeń dopuszczalnych wartości poziomu hałasu	GUS	0	0	Zmniejszenie liczby ludności narażonej na ponad-normatywny hałas	Likwidacja istniejących uciążliwości hałasów instalacyjnych, przez wydawanie decyzji o dopuszczalnych poziomach hałasu	własne: powiat	brak środków finansowych na prowadzenie badań poziomu hałasu
		Liczba wydanych decyzji dotyczących hałasu	Powiat	0	0		Ograniczanie emisji komunikacyjnej (poprawa płynności ruchu: obwodnice, rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej)	własne: powiat	brak środków finansowych
		Liczba punktów pomiarowych, w których zanotowano przekroczenia	GIOŚ	0	0		Monitoring poziomu hałasu	monitorowane: GIOŚ	brak środków finansowych
							Przebudowa drogi powiatowej Nr 3734E (Uniejów, ul. Kilińskiego), na odcinku ul. Bł. Bogumiła do ul. Ogrodowej i remont drogi powiatowej Nr3733E (Uniejów, ul. Rzeczna) na odcinku ul. Kilińskiego do ul. Polnej w Uniejowie, dł. 0,6 km	własne: powiat	brak środków finansowych
							Przebudowa drogi powiatowej Nr 3711E, na odcinku Niemysłów – Lubiszewice, dł. 1,8 km	własne: powiat	brak środków finansowych
							Przebudowa drogi powiatowej Nr 1700E w m. Brzeg, gm. Pęczniew oraz remont drogi powiatowej Nr 1700E w m. Pęczniew, dł. 0,998 + 0,600 km	własne: powiat	brak środków finansowych
							Przebudowa drogi powiatowej Nr 3712E na odcinku Zadzim – Przywidz, dł. 2,0 km	własne: powiat	brak środków finansowych
							Remont drogi powiatowej Nr 3729E ona odcinku Wilamów – Czepów, dł. 2,3 km	własne: powiat	brak środków finansowych
							Remont dróg powiatowych Nr 3705E w miejscowości Budzynek (dł. 0,61 km) i Nr 3731E w miejscowości Czepów (długość 2,04 km)	własne: powiat	brak środków finansowych
							Przebudowa dróg Nr 1700E odcinek Brzeg – Lubola, gm. Pęczniew (dł. 1,95 km), Nr 3717E odcinek Borki Lipkowskie – Busina, gm. Poddębice (dł. 2,182 km)	własne: powiat	brak dofinansowania i wkładu własnego

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik				Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa	Źródło danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
Zagrożenia hałasem	Poprawa klimatu akustycznego	Remonty i modernizacje dróg powiatowych	GUS	drogi powiatowe gruntowe 11,2 km	<11,2	Zmniejszenie liczby ludności narażonej na ponad-normatywny hałas	Przebudowa, rozbudowa i modernizacja dróg gminnych	monitorowane: gminy	brak środków finansowych
							Rozbudowa dróg obsługujących tereny inwestycyjne w miejscowości Pełczyska	monitorowane: gmina	brak środków finansowych
							Rozbudowa drogi Mrówna-Kiki-Grabiszew-Wólki (od drogi gm. nr 111202E do przejazdu kolejowego) - długość około 2430 m	monitorowane: gmina	brak środków finansowych
							Rozbudowa dróg gminnych nr 111206E i 111205E na odcinku Pełczyska-Borek (do granicy gminy) – dł. około 2370 m	monitorowane: gmina	brak środków finansowych
							Rozbudowa drogi w miejscowości Bronów (dr. woj. nr 469-dr. pow. nr 3701) - długość około 1630 m	monitorowane: gmina	brak środków finansowych
							Rozbudowa dróg gminnych około 12 km na terenie Gminy Wartkowice	monitorowane: gmina	brak środków finansowych
		Remonty i modernizacje dróg gminnych	GUS	drogi gminne gruntowe 175,2 km	<175,2		Budowa drogi gminnej w miejscowości Oleśnica-Wilków-Fułki	monitorowane: Gmina Dalików	brak środków finansowych
							Budowa drogi gminnej w miejscowości Dąbrówka Woźnicka	monitorowane: Gmina Dalików	brak środków finansowych
							Budowa drogi gminnej w miejscowości Krzemieniew-Julianów	monitorowane: Gmina Dalików	brak środków finansowych
							Budowa drogi gminnej w miejscowości Stefanów-Wyrobki –Piotrów – Huta Bardzyńska	monitorowane: Gmina Dalików	brak środków finansowych
							Budowa drogi gminnej w m. Ostrów	monitorowane: Gmina Dalików	brak środków finansowych
							Budowa drogi gminnej w miejscowości Gajówka-Kolonia – Gajówka-Parcel	monitorowane: Gmina Dalików	brak środków finansowych
							Budowa drogi gminnej w miejscowości Woźniki	monitorowane: Gmina Dalików	brak środków finansowych
							Budowa drogi gminnej w miejscowości Madaje Stare - Bełdów	monitorowane: Gmina Dalików	brak środków finansowych
							Budowa dróg w miejscowości Dalików	monitorowane: Gmina Dalików	brak środków finansowych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik				Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa	Źródło danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
Zagrożenia hałasem	Poprawa klimatu akustycznego	Remonty i modernizacje dróg powiatowych	GUS	drogi powiatowe gruntowe 11,2 km	<11,2	Zmniejszenie liczby ludności narażonej na ponad-normatywny hałas	Przebudowa, rozbudowa i modernizacja dróg wojewódzkich i krajowych na terenie powiatu	monitorowane: Zarząd Dróg Wojewódzkich, GDDKiA	brak środków finansowych
							Budowa drogi gminnej nr 111015E na odcinku od drogi powiatowej 'nr 3707 E do drogi powiatowej nr 3708E	monitorowane: Gmina Poddębice	brak środków finansowych
							Przebudowa drogi wewnętrznej w miejsc. Ułany	monitorowane: Gmina Poddębice	brak środków finansowych
							Przebudowa oświetlenia drogowego w ul. Łódzkiej w ciągu drogi krajowej nr 72	monitorowane: Gmina Poddębice	brak środków finansowych
							Zagospodarowanie terenu osiedla Targowa	monitorowane: Gmina Poddębice	brak środków finansowych
							Przebudowa ul. Lipowej w Poddębicach	monitorowane: Gmina Poddębice	brak środków finansowych
		Remonty i modernizacje dróg gminnych		drogi gminne gruntowe 175,2 km	<175,2		Budowa ulic: Tulipanowej, Różanej, Kwiatowej i Wrzosowej w Poddębicach	monitorowane: Gmina Poddębice	brak środków finansowych
							Przebudowa drogi wewnętrznej w miejsc. Gibaszew	monitorowane: Gmina Poddębice	brak środków finansowych
							Przebudowa drogi wewnętrznej w miejsc. Tumusin	monitorowane: Gmina Poddębice	brak środków finansowych
							Przebudowa drogi wewnętrznej w miejsc. Lipnica	monitorowane: Gmina Poddębice	brak środków finansowych
							Przebudowa oświetlenia drogowego w ul. Łódzkiej w ciągu drogi krajowej nr 72	monitorowane: Gmina Poddębice	brak środków finansowych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik				Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa	Źródło danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
Pola elektromagnetyczne	Ochrona przed polami elektromagnetycznymi	Przypadki przekroczeń wartości dopuszczalnych poziomów pól elektro-magnetycznych	GIOŚ	0	0	Ochrona przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym	Przyjmowanie zgłoszeń instalacji wytwarzających promieniowanie elektromagnetyczne	własne: powiat	brak środków finansowych, brak kapitału ludzkiego
							Monitoring poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku	monitorowane: GIOŚ	brak środków finansowych
Gospodarowanie wodami	Poprawa jakości wód powierzchniowych i minimalizacja zagrożeń dla odwarzalności i jakości zasobów wód	Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku ogółem (dam ³)	GUS	9814	9814	Ochrona i racjonalne gospodarowanie zasobami wód podziemnych	Ograniczenie zużycia wody na potrzeby komunalne i działalności gospodarczej	monitorowane: gminy, przedsiębiorstwa komunalne, mieszkańcy, przedsiębiorstwa	brak środków finansowych, brak kapitału ludzkiego
		Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku (dam ³)		9185,4	9185,4		Ograniczenie zużycia wody na potrzeby rolnictwa, poprzez przestrzeganie zasad Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych	monitorowane: rolnicy, gminy, ARiMR, ODR	brak środków finansowych, brak kapitału ludzkiego, niska świadomość rolników
		Zużycie wody na 1 mieszkańca (m ³)		232,4	232,4		Nadzór i kontrola nad przestrzeganiem przez podmioty warunków poboru wód podziemnych	monitorowane: PGW Wody Polskie, WIOŚ, PPIS	brak środków finansowych, brak kapitału ludzkiego
		Zużycie wody na napętnianie i uzupełnianie stawów rybnych (dam ³)		6857	<6857		Modernizacja stacji uzdatniania wody w Pęczniewie, Luboli i Księżej Wólce	monitorowane: gmina	brak środków finansowych
		Udział przemysłu w zużyciu wody ogółem (%)		2,9	2,9		Budowa wodociągu w miejscowości Siedlątków	monitorowane: gmina	brak środków finansowych
							Budowa stacji uzdatniania wody w Budzynku	monitorowane: gmina	brak środków finansowych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik				Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa	Źródło danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
Gospodarowanie wodami	Poprawa jakości wód powierzchniowych i minimalizacja zagrożeń dla odtwarzalności i jakości zasobów wód podziemnych	Liczba jcwpd o stanie ilościowym dobrym badanych w danym roku	GIOŚ	3	3	Poprawa jakości wód powierzchniowych	Prowadzenie monitoringu wód w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	monitorowane: PIG, GIOŚ, WIOŚ	brak środków finansowych
		Liczba jcwp o stanie/potencjale ekologicznym co najmniej umiarkowanym		6	>6		Ewidencja i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	monitorowane: gminy, przedsiębiorstwa komunalne	brak środków finansowych, brak kapitału ludzkiego, opór społeczny
		Nakłady finansowe w danym roku na zadania związane z utrzymaniem rzek i budowli przeciwpowodziowych (tys. zł)	PGW Wody Polskie	851,81	>851,81	Ochrona przed powodzią	Realizacja założeń aktualizacji Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry	monitorowane: PGW Wody Polskie	brak środków finansowych, brak kapitału ludzkiego
							Budowa, przebudowa, remont, modernizacja budowli przeciwpowodziowych, utrzymanie i konserwacja urządzeń melioracyjnych	monitorowane: PGW Wody Polskie, gminy, spółki wodne	brak środków finansowych
							Uwzględnianie w dokumentach planistycznych map ryzyka powodziowego, map zagrożenia powodziowego oraz obszarów szczególnego zagrożenia powodzią	monitorowane: gminy	brak środków finansowych
		Liczba budowli piętrzących o wysokości piętrzenia > 1 m	PGW	16	16	Ochrona przed suszą i deficytem wody	Działanie Lokalnego Partnerstwa Wody	własne : powiat monitorowane: ODR, gminy, spółki wodne, mieszkańcy	brak środków finansowych
							Zwiększanie retencji, budowa zbiorników wodnych	monitorowane: gminy, PGW Wody Polskie, spółki wodne, właściciele działek	brak środków finansowych, brak kapitału ludzkiego
							Realizacja złożeń planu przeciwdziałania skutkom suszy	własne : powiat monitorowane: gminy, PGW, spółki wodne, właściciele działek	brak środków finansowych
							Budowa zbiornika retencyjnego „Dzierżawy-Drozdów”	monitorowane: PGW Wody Polskie, samorząd województwa	brak środków finansowych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik				Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa	Źródło danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
Gospodarka wodno-ściekowa	Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej	Długość eksploatowanej sieci wodociągowej [km]	GUS	1060,6	1060,6	Zapewnienie dostępu do wody dobrej jakości	Budowa, rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę	monitorowane: gminy, przedsiębiorstwa komunalne	brak środków finansowych
		Korzystający z wodociągu w % ogółu ludności		90,6	90,6				
		Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku (dam ³)		9814	9814		Nadzór i kontrola nad indywidualnymi ujęciami wody	monitorowane: PGW Wody Polskie	brak środków finansowych, brak kapitału ludzkiego
		Dł. czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	GUS	127,3	>127,3	Rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej i oczyszczania ścieków oraz zagospodarowania osadów ściekowych	Budowa i modernizacja zbiorczych systemów kanalizacji i oczyszczalni ścieków	monitorowane: gminy, przedsiębiorstwa komunalne	brak środków finansowych
		Liczba komunalnych oczyszczalni ścieków [szt.]		8	8		Budowa przydomowych. oczyszczalni ścieków na terenach, dla których budowa sieci kanalizacyjnej jest nieuzasadniona ekonomicznie lub technicznie	monitorowane: gminy, właściciele nieruchomości	brak środków finansowych
		Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków (szt.)		1222	>1222		Zwiększenie przepustowości Oczyszczalni ścieków w Wartkowicach	monitorowane: gmina	brak środków finansowych
							Budowa rezerwowego kolektora pod rzeką Ner	monitorowane: gmina	brak środków finansowych
							Oczyszczalnia ścieków w Poddębicach – modernizacja	monitorowane: MPWiK	brak środków finansowych
							Budowa kanalizacji sanitarnej - kierunek Kłodno	monitorowane: gmina	brak środków finansowych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik				Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa	Źródło danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
Gospodarka wodno-ściekowa	Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej	Liczba zbiorników bezodpływowych	GUS	4240	4240	Rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej i oczyszczania ścieków oraz zagospodarowania osadów ściekowych	Budowa sieci wodociągowej tranzytowej Wierzbowa - Powodów Trzeci oraz Wierzbowa - Biała Góra	monitorowane: gmina	brak środków finansowych
		Korzystający z kanalizacji w % ogółu ludności		34,2	>34,2		Rozbudowa Stacji Uzdatniania Wody w miejscowości Kłódno	monitorowane: gmina	brak środków finansowych
		Przyłącza kanalizacyjne do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]		2906	2906		Budowa kanalizacji w miejscowości Pęczniew	monitorowane: gmina	brak środków finansowych
		Stacje zlewne (szt.)		6	6		Budowa mini oczyszczalni w miejscowości Popów	monitorowane: gmina	brak środków finansowych
		Osady wytworzone w ciągu roku ogółem (t)		218	218		Rozbudowa kanalizacji na terenie gminy	monitorowane: Gmina Dalików	brak środków finansowych
							Modernizacja oczyszczalni ścieków w Sarnowie	monitorowane: Gmina Dalików	brak środków finansowych
							Prowadzenie kontroli przestrzegania warunków wprowadzania ścieków do środowiska	monitorowane: WIOŚ, PGW Wody Polskie	brak środków finansowych, brak kapitału ludzkiego
Zasoby geologiczne	Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi	Liczba wydanych koncesji na wydobywanie kopalin przez powiat	powiat	9	9	Ochrona złóż kopalin poprzez ich racjonalne wykorzystanie umożliwiające perspektywiczną eksploatację	Ujawnianie złóż kopalin w dokumentach planistycznych	monitorowane: gminy	brak środków finansowych
		Liczba postępowań w sprawie nielegalnego wydobywania kopalin	OUG	0	0		Ograniczanie nielegalnej eksploatacji kopalin poprzez prowadzenie kontroli	monitorowane: OUG w Kielcach	brak kapitału ludzkiego, opór społeczny
		Ilość wydobytych surowców (bez wód termalnych) w tys. ton	PIG PIB	582	582	Ograniczenie presji na środowisko podczas prowadzenia prac geol. i ekspl. kopalin	Sprawowanie kontroli nad wydobywaniem kopalin	własne: powiat monitorowane: Urząd Marszałkowski, OUG w Kielcach	brak kapitału ludzkiego
							Prowadzenie prac rekultywacyjnych na terenach poeksploatacyjnych	monitorowane: zakłady górnicze	brak środków finansowych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik				Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa	Źródło danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
Gleby	Ochrona gleb	Powierzchnia gruntów zdegradowanych i zdewastowanych poddana rekultywacji [ha/rok]	powiat	0	>0	Ochrona powierzchni ziemi i poprawa jakości gleby	Rekultywacja terenów zdegradowanych i poeksploatacyjnych	monitorowane: zakłady górnicze, właściciele działek	brak środków finansowych
		Ilość szkód w środowisku	GDOŚ	0	0		Monitoring jakości gleb	monitorowane: GIOŚ, OSChR, IUNG	brak środków finansowych
		Udział gruntów bardzo kwaśnych (grunty użytkowane rolniczo) [%]	OSCHR	42	<42		Wapnowanie gleb zakwaszonych	monitorowane: OSChR, właściciele działek	brak środków finansowych
							Kreowanie działań w zakresie rolnictwa przyjaznego środowisku oraz upowszechnianie wśród rolników zasad dobrej praktyki rolniczej	monitorowane: gminy, ODR, ARiMR	brak kapitału ludzkiego, opór społeczny
							Identyfikacja potencjalnych źródeł zanieczyszczeń powierzchni ziemi, aktualizacja wykazu historycznych zanieczyszczeń ziemi	własne: powiat	brak środków finansowych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik				Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa	Źródło danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami	Liczba przedsiębiorców posiadających decyzje na gospodarowanie odpadami (szt.)	powiat	17	17	Racjonalna gospodarka odpadami	Kontrola przestrzegania warunków określonych w decyzjach zezwalających zbieranie i przetwarzanie odpadów	własne: powiat monitorowane: urząd marszałkowski, WIOŚ	brak kapitału ludzkiego
		Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca (kg)	GUS	305	<305				
		Liczba PSZOK (szt.)	GUS	6	6		Realizacja programu usuwania wyrobów zawierających azbest	monitorowane: gminy, właściciele nieruchomości	brak środków finansowych
		Masa unieszk. odpadów zaw. azbest [Mg]	baza azbestowa	2667668	36601465				
		Masa zmieszanych odpadów komunalnych zebranych w roku (Mg)	GUS	9077,88	<9077,88		Zadania związane z odbiorem i zagospodarowaniem odpadów	monitorowane: gminy, przedsiębiorstwa komunalne, przedsiębiorcy	brak środków finansowych, brak kapitału ludzkiego
		Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów (%)	GUS	28,7	>28,7				

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik				Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa	Źródło danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami	Powierzchnia istniejących dzikich wysypisk (m ²)	GUS	125	0	Ograniczenie negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko	Monitoring zamkniętych i zrekultywowanych składowisk odpadów	monitorowane: gminy	brak środków finansowych
		Liczba dzikich wysypisk odpadów w danym roku		2	0		Identyfikacja i likwidacja dzikich wysypisk odpadów.	monitorowane: gminy, Nadleśnictwa, mieszkańcy	brak środków finansowych, brak kapitału ludzkiego
		Liczba zlikwidowanych dzikich wysypisk odpadów w danym roku		11	11		Budowa nowego punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK)	monitorowane: gmina Dalików	brak środków finansowych
		Liczba koszy na śmieci na 100 mieszkańców		0,77	>0,77		Działania edukacyjne w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz właściwego postępowania z odpadami	monitorowane: gminy, szkoły	brak środków finansowych, brak kapitału ludzkiego

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik				Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa	Źródło danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
Zasoby przyrodnicze	Ochrona zasobów przyrody i różnorodności biologicznej	Powierzchnia obszarów prawnie chronionych ogółem (ha)	GUS	19846,41	19846,41	Ochrona istniejących miejsc przyrodniczo cennych i tworzenie warunków dla powstawania nowych	Uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego aspektów dotyczących ochrony środowiska (ochrona elementów charakterystycznych i ochrona różnorodności krajobrazu)	monitorowane: gminy	brak środków finansowych, opór społeczny
		Rezerваты przyrody (ha)		717,09	717,09				
		Obszary chronionego krajobrazu razem (ha)		19708,0	19708,0		Monitoring obszarów chronionych objętych działaniami ochrony czynnej (w szczególności obszarów Natura 2000)	monitorowane: RDOŚ	brak środków finansowych
		użytki ekologiczne (ha)		16,95	16,95				
		stanowiska dokumentacyjne (ha)		9,87	9,87				
		zespoły przyrodniczo-krajobrazowe (ha)		100,88	100,88				
		Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem (%)		22,5	22,5		Promocja ochrony środowiska oraz kształtowanie świadomości ekologicznej społeczeństwa	własne: powiat	brak środków finansowych
		Liczba pomników [przyrody (szt.)		59	59				

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik				Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa	Źródło danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
Zasoby przyrodnicze	Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej	Powierzchnia gruntów leśnych ogółem [ha]	GUS	14055	>14055	Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych i terenów zielonych	Nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa	własne: powiat	brak środków finansowych
		Lesistość [%]		15,6	>15,6		Opracowanie uproszczonych planów urządzania lasów i inwentaryzacji stanu lasów dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa na terenie Gminy Wartkowice i Poddębice	własne: powiat	brak środków finansowych
		Odnowienia i zalesienia (ha)		369,7	>36,97		Uporządkowanie zapisów w ewidencji gruntów zalesionych oraz zmiana klasyfikacji gruntów objętych naturalną sukcesją leśną	monitorowane: gminy, właściciele działek	brak środków finansowych, opór społeczny
							Zagospodarowanie bulwarów w Poddębicach	monitorowane: gmina Poddębice	brak środków finansowych
							Wykonanie nasadzeń zieleni w pasach drogowych w m. Poddębice	monitorowane: gmina Poddębice	brak środków finansowych
Zagrożenia poważnymi awariami	Zapobieganie powstawaniu poważnych awarii	Liczba poważnych awarii	WIOŚ	0	0	Zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych i związanych z transportem drogowym	Szkolenia i ćwiczenia Zespołu Zarządzania Kryzysowego	własne: powiat monitorowane: gminy, PSP, Policja, PPIS	brak środków finansowych, brak kapitału ludzkiego
		Liczba zakładów o zwiększonym ryzyku (ZZR) oraz zakładów o dużym ryzyku (ZDR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej	WIOŚ	0	0	Zmniejszenie stopnia narażenia mieszkańców na skutki poważnych awarii	Usuwanie skutków poważnych awarii	monitorowane: sprawcy awarii, PSP	brak środków finansowych, brak kapitału ludzkiego

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

TABELA 106 HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH WRAZ Z ICH FINANSOWANIEM

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2025	2026	2027	2028	Razem		
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej poprzez ich termomodernizację i wymianę oświetlenia na energooszczędne	Powiat Poddębicki	brak możliwości określenia wysokości kosztów, zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki własne, krajowe i unijne	w ramach bieżącej działalności
	Budowa ścieżek rowerowych	Powiat Poddębicki	brak możliwości określenia wysokości kosztów, zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki własne, krajowe i unijne	w ramach bieżącej działalności
	Modernizacja, remonty i przebudowa dróg	Powiat Poddębicki	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki własne, krajowe i unijne	zadanie inwestycyjne zależne od potrzeb i dostępnych środków
	Nadzór i kontrola przedsiębiorców wprowadzających zanieczyszczenia do atmosfery	Powiat Poddębicki	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki własne	w ramach bieżącej działalności
Zagrożenia hałasem	Likwidacja istniejących uciążliwości hałasów instalacyjnych, przez wydawanie decyzji o dopuszczalnych poziomach hałasu	Starosta Poddębicki	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki własne	w ramach bieżącej działalności
	Ograniczanie emisji komunikacyjnej (poprawa płynności ruchu: obwodnice, rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej)	Powiat Poddębicki	brak możliwości określenia wysokości kosztów, zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki własne, krajowe i unijne	zadanie inwestycyjne zależne od potrzeb i dostępnych środków
	Przebudowa drogi powiatowej Nr 3734E (Uniejów, ul. Kilińskiego), na odcinku ul. Bł. Bogumiła do ul. Ogrodowej i remont drogi powiatowej Nr3733E (Uniejów, ul. Rzeczna) na odcinku ul. Kilińskiego do ul. Polnej w Uniejowie, dł. 0,6 km	Powiat Poddębicki	brak możliwości określenia wysokości kosztów, zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki własne, krajowe i unijne	zadanie inwestycyjne zależne od potrzeb i dostępnych środków

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODEMBICKIEGO

Zagrożenia hałasem	Przebudowa drogi powiatowej Nr 3711E, na odcinku Niemysłów – Lubiszewice, dł. 1,8 km	Powiat Poddębicki	brak możliwości określenia wysokości kosztów, zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi		środki własne, krajowe i unijne	zadanie inwestycyjne zależne od potrzeb i dostępnych środków
	Przebudowa drogi powiatowej Nr 1700E w miejscowości Brzeg, gm. Pęczniew oraz remont drogi powiatowej Nr 1700E w miejscowości Pęczniew, dł. 0,998 + 0,600 km	Powiat Poddębicki	brak możliwości określenia wysokości kosztów, zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi		środki własne, krajowe i unijne	zadanie inwestycyjne zależne od potrzeb i dostępnych środków
	Przebudowa drogi powiatowej Nr 3712E na odcinku Zadzim – Przywidz, dł. 2,0 km	Powiat Poddębicki	brak możliwości określenia wysokości kosztów, zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi		środki własne, krajowe i unijne	zadanie inwestycyjne zależne od potrzeb i dostępnych środków
	Remont drogi powiatowej Nr 3729E na odcinku Wilamów – Czepów, dł. 2,3 km	Powiat Poddębicki	brak możliwości określenia wysokości kosztów, zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi		środki własne, krajowe i unijne	zadanie inwestycyjne zależne od potrzeb i dostępnych środków
	Remont dróg powiatowych Nr 3705E w miejscowości Budzynek (dł. 0,61 km) i Nr 3731E w miejscowości Czepów (długość 2,04 km)	Powiat Poddębicki	brak możliwości określenia wysokości kosztów, zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi		środki własne, krajowe i unijne	zadanie inwestycyjne zależne od potrzeb i dostępnych środków
	Przebudowa dróg Nr 1700E odcinek Brzeg – Luboła, gm. Pęczniew (dł. 1,95 km), Nr 3717E odcinek Borki Lipkowskie – Busina, gm. Poddębice (dł. 2,182 km)	Powiat Poddębicki	brak możliwości określenia wysokości kosztów, zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi		środki własne, krajowe i unijne	zadanie inwestycyjne zależne od potrzeb i dostępnych środków

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Pola elektromagnetyczne	Przyjmowanie zgłoszeń instalacji wytwarzających promieniowanie elektromagnetyczne	Starosta Poddębicki	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki własne	w ramach bieżącej działalności
Gospodarowanie wodami	Działanie Lokalnego Partnerstwa Wody	Starosta Poddębicki	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki krajowe i unijne	w ramach bieżącej działalności
	Realizacja złożenia planu przeciwdziałania skutkom suszy	Starosta Poddębicki	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki krajowe i unijne	w ramach bieżącej działalności
Zasoby geologiczne	Prowadzenie kontroli nad wydobywaniem kopalin	Starosta Poddębicki	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki własne	w ramach bieżącej działalności
Gleby	Identyfikacja potencjalnych źródeł zanieczyszczeń powierzchni ziemi, aktualizacja wykazu historycznych zanieczyszczeń ziemi	Starosta Poddębicki	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki własne	w ramach bieżącej działalności
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Kontrola przestrzegania warunków określonych w decyzjach zezwalających zbieranie i przetwarzanie odpadów	Starosta Poddębicki	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki własne	w ramach bieżącej działalności
Zasoby przyrodnicze	Promocja ochrony środowiska oraz kształtowanie świadomości ekologicznej społeczeństwa	Starosta Poddębicki	brak możliwości określenia wysokości kosztów, zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki własne, WFOŚiGW, NFOŚiGW	kosztów w ramach bieżącej działalności
	Nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa	Starosta Poddębicki	100	100	110	110	420	środki własne	Kwota zwiększana o wskaźnik inflacji
	Opracowanie uproszczonych planów urządzania lasów i inwentaryzacji stanu lasów dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa na terenie Gminy Wartkowice i Poddębice	Starosta Poddębicki	-	-	-	50	50	środki własne, dofinansowanie z GDLP	w ramach bieżącej działalności
Zagrożenia poważnymi awariami	Szkolenia i ćwiczenia Zespołu Zarządzania Kryzysowego	Starosta Poddębicki	2	3	3	3	11	środki własne, dotacje Wojewody	w ramach bieżącej działalności

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

TABELA 107 HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ MONITOROWANYCH WRAZ Z ICH FINANSOWANIEM

Obszar interwencji	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2025	2026	2027	2028	Razem		
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej poprzez ich termomodernizację i wymianę oświetlenia na energooszczędne	gminy, właściciele i zarządcy nieruchomości, przedsiębiorstwa, spółdzielnie i wspólnoty	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki krajowe i unijne	realizacja zależna od dostępnych środków
	Likwidacja konwencjonalnych źródeł ciepła i wymiana na niskoemisyjne	gminy, właściciele i zarządcy nieruchomości, przedsiębiorstwa, spółdzielnie i wspólnoty	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki krajowe i unijne	realizacja zależna od dostępnych środków
	Termomodernizacja i montaż odnawialnych źródeł energii w 10 budynkach OSP pełniących funkcję świetlic wiejskich	Gmina Pęczniew	5000				5000	środki unijne i własne	realizacja zależna od dostępnych środków
	Termomodernizacja budynków użyteczności	Gmina Dalików	2000				2000	środki krajowe, unijne i własne	realizacja zależna od potrzeb i dostępnych środków
	Rewitalizacja miejscowości Dalików	Gmina Dalików	10000				10000	środki krajowe, unijne i własne	realizacja zależna od potrzeb i dostępnych środków
	Budowa Gminnego Ośrodka Kultury	Gmina Dalików	15000				15000	środki krajowe, unijne i własne	realizacja zależna od potrzeb i dostępnych środków
	Budowa Przedszkola w Dalikowie	Gmina Dalików	10000				10000	środki krajowe, unijne i własne	realizacja zależna od potrzeb i dostępnych środków
	Przebudowa publicznego Przedszkola im. Króla Macjusia Pierwszego w Poddębicach, przy ul. Miłej 14/16	Gmina Poddębice	10800				10800	środki krajowe, unijne i własne	realizacja zależna od uzyskania środków
	Termomodernizacja Publicznego Przedszkola im. Króla Macjusia Pierwszego w Poddębicach, przy ul. Miłej 14/16	Gmina Poddębice	2659				2659	środki krajowe, unijne i własne	realizacja zależna od uzyskania środków
	Termomodernizacja budynków na terenie Gminy Poddębice	Gmina Poddębice	8600				8600	środki krajowe, unijne i własne	realizacja zależna od uzyskania środków
	Rozbudowa sieci ciepłowniczej na terenie Gminy Poddębice	Geotermia Poddębice	50000				50000	środki krajowe, unijne i własne	realizacja zależna od uzyskania środków

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Obszar interwencji	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2025	2026	2027	2028	Razem		
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Propagowanie i wspieranie działań w kierunku wykorzystania alternatywnych źródeł energii	gminy, właściciele i zarządcy nieruchomości, przedsiębiorstwa, spółdzielnie i wspólnoty	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki krajowe i unijne	realizacja zależna od potrzeb i dostępnych środków
	Montaż instalacji fotowoltaicznej na obiektach Gminy Poddębice	Gmina Poddębice	570				570	środki własne i krajowe	realizacja zależna od uzyskania środków
	Budowa ścieżek rowerowych	gminy, ZDW w Łodzi, GDDKiA	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki krajowe i unijne	realizacja zależna od dostępnych środków
	Modernizacja, remonty i przebudowa dróg	gminy, ZDW w Łodzi, GDDKiA	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki krajowe i unijne	realizacja zależna od dostępnych środków
	Opracowanie planów gospodarki niskoemisyjnej	gminy	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki własne	zadanie ciągłe, wykonywane w ramach bieżącej działalności
	Nadzór i kontrola przedsiębiorców wprowadzających zanieczyszczenia do atmosfery	gminy, GIOŚ, WIOŚ	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki własne	zadanie ciągłe, wykonywane w ramach działalności
	Kontrola emisji z indywidualnych systemów ogrzewania (tzw. niska emisja, spalanie odpadów)	gminy, Policja	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki własne	zadanie ciągłe, wykonywane w ramach bieżącej działalności
	Monitoring jakości powietrza	GIOŚ	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki krajowe i unijne	zadanie ciągłe, wykonywane w ramach działalności
Zagrożenia hałasem	Monitoring poziomu hałasu	GIOŚ	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					budżet państwa	zadanie ciągłe, wykonywane w ramach bieżącej działalności
	Przebudowa, rozbudowa i modernizacja dróg gminnych	Gminy	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki krajowe i unijne	realizacja zależna od dostępnych środków
	Rozbudowa dróg obsługujących tereny inwestycyjne w miejscowości Pełczyska	Gmina Wartkowice	6000				6000	budżet państwa środki własne	realizacja zależna od dostępnych środków

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Obszar interwencji	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2025	2026	2027	2028	Razem		
Zagrożenia hałasem	Rozbudowa drogi Mrówna-Kiki-Grabiszew-Wólki (od drogi gm. nr 111202E do przejazdu kolejowego) - długość około 2430 m	Gmina Wartkowice	4800				4800	środki krajowe i unijne, środki własne	realizacja zależna od dostępnych środków
	Rozbudowa dróg gminnych nr 111206E i 111205E na odcinku Pełczyska-Borek (do granicy gminy) - długość około 2370 m	Gmina Wartkowice	4800				4800	środki krajowe i unijne, środki własne	realizacja zależna od dostępnych środków
	Rozbudowa drogi w miejscowości Bronów (dr. woj. nr 469-dr. pow. nr 3701) - długość około 1630 m	Gmina Wartkowice		4000			4000	środki krajowe i unijne, środki własne	realizacja zależna od dostępnych środków
	Rozbudowa dróg gminnych około 12 km na terenie Gminy Wartkowice	Gmina Wartkowice			30000		30000	środki krajowe i unijne, środki własne	realizacja zależna od dostępnych środków
	Budowa drogi gminnej w miejscowości Oleśnica-Wilków-Futki	Gmina Dalików		9000			9000	środki krajowe unijne i własne	realizacja zależna od potrzeb i dostępnych środków
	Budowa drogi gminnej w miejscowości Dąbrówka Woźnicka	Gmina Dalików	2000				2000	środki krajowe unijne i własne	realizacja zależna od potrzeb i dostępnych środków
	Budowa drogi gminnej w miejscowości Krzemieniew-Julianów	Gmina Dalików				5000	5000	środki krajowe unijne i własne	realizacja zależna od potrzeb i dostępnych środków
	Budowa drogi gminnej w miejscowości Stefanów-Wyrobki –Piotrów – Huta Bardzyńska	Gmina Dalików		15000			15000	środki krajowe unijne i własne	realizacja zależna od potrzeb i dostępnych środków
	Budowa drogi gminnej w miejscowości Ostrów	Gmina Dalików		4000			4000	środki krajowe unijne i własne	realizacja zależna od potrzeb i dostępnych środków
	Budowa drogi gminnej w miejscowości Gajówka-Kolonia – Gajówka-Parcel	Gmina Dalików		2000			2000	środki krajowe unijne i własne	realizacja zależna od potrzeb i dostępnych środków
	Budowa drogi gminnej w miejscowości Woźniki	Gmina Dalików		2000			2000	środki krajowe unijne i własne	realizacja zależna od potrzeb i dostępnych środków

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Obszar interwencji	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2025	2026	2027	2028	Razem		
Zagrożenia hałasem	Budowa drogi gminnej w miejscowości Madaje Stare - Bełdów	Gmina Dalików		6000			6000	środki krajowe unijne i własne	realizacja zależna od potrzeb i dostępnych środków
	Budowa dróg w miejscowości Dalików	Gmina Dalików		8000			8000	środki krajowe unijne i własne	realizacja zależna od potrzeb i dostępnych środków
	Przebudowa, rozbudowa i modernizacja dróg wojewódzkich i krajowych na terenie powiatu	Zarząd Dróg Wojewódzkich, GDDKiA	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki krajowe i unijne	realizacja zależna od dostępnych środków
	Budowa drogi gminnej nr 111015E na odcinku od drogi powiatowej 'nr 3707 E do drogi powiatowej nr 3708E	Gmina Poddębice	12000				12000	środki krajowe unijne i własne	realizacja zależna od uzyskanych środków
	Przebudowa drogi wewnętrznej w miejsc. Ułany	Gmina Poddębice	1000				1000	środki krajowe unijne i własne	realizacja zależna od uzyskanych środków
	Przebudowa oświetlenia drogowego w ul. Łódzkiej w ciągu drogi krajowej nr 72	Gmina Poddębice	1500				1500	środki krajowe unijne i własne	realizacja zależna od uzyskanych środków
	Zagospodarowanie terenu osiedla Targowa	Gmina Poddębice	2000				2000	środki krajowe unijne i własne	realizacja zależna od uzyskanych środków
	Przebudowa ul. Lipowej w Poddębicach	Gmina Poddębice	6000				6000	środki krajowe unijne i własne	realizacja zależna od uzyskanych środków
	Budowa ulic: Tulipanowej, Różanej, Kwiatowej i Wrzosowej w Poddębicach	Gmina Poddębice		12000			12000	środki krajowe unijne i własne	realizacja zależna od uzyskanych środków
	Przebudowa drogi wewnętrznej w miejsc. Gibaszew	Gmina Poddębice	800				800	środki krajowe unijne i własne	realizacja zależna od uzyskanych środków
	Przebudowa drogi wewnętrznej w miejsc. Tumusin	Gmina Poddębice	1500				1500	środki krajowe unijne i własne	realizacja zależna od uzyskanych środków
	Przebudowa drogi wewnętrznej w miejsc. Lipnica	Gmina Poddębice	1500				1500	środki krajowe unijne i własne	realizacja zależna od uzyskanych środków
	Przebudowa oświetlenia drogowego w ul. Łódzkiej w ciągu drogi krajowej nr 72	Gmina Poddębice	1500				1500	środki krajowe unijne i własne	realizacja zależna od uzyskanych środków

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Obszar interwencji	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2025	2026	2027	2028	Razem		
Pola elektromagnetyczne	Monitoring poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku	GIOŚ	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki własne	zadanie ciągłe, wykonywane w ramach bieżącej działalności
Gospodarowanie wodami	Ograniczenie zużycia wody na potrzeby komunalne i działalności gospodarczej	gminy, przedsiębiorstwa komunalne, mieszkańcy,	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki własne	w ramach bieżącej działalności
	Ograniczenie zużycia wody na potrzeby rolnictwa, poprzez przestrzeganie zasad Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych	rolnicy, gminy, ARiMR, ODR	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki własne, środki unijne	w ramach bieżącej działalności
	Nadzór i kontrola nad przestrzeganiem przez podmioty warunków poboru wód podziemnych	PGW Wody Polskie, WIOŚ, PPIS	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					budżet państwa	zadanie ciągłe, wykonywane w ramach bieżącej działalności
	Modernizacja stacji uzdatniania wody w Pęczniewie, Luboli i Księżej Wólce	Gmina Pęczniew	1000				1000	środki unijne i własne	realizacja zależna od dostępnych środków
	Budowa wodociągu w miejscowości Siedlątków	Gmina Pęczniew	1000				1000	środki unijne i własne	realizacja zależna od dostępnych środków
	Budowa stacji uzdatniania wody w Budzynku	Gmina Dalików		5000			5000	środki krajowe unijne i własne	realizacja zależna od potrzeb i dostępnych środków
	Prowadzenie monitoringu wód w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	PIG, GIOŚ, WIOŚ	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					budżet państwa	zadanie ciągłe, wykonywane w ramach bieżącej działalności
	Ewidencja i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	gminy, przedsiębiorstwa komunalne	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki własne	zadanie ciągłe, wykonywane w ramach bieżącej działalności
	Realizacja założeń aktualizacji Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry i Wisły na lata 2022-2027	PGW Wody Polskie	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					budżet państwa	zadanie ciągłe, wykonywane w ramach bieżącej działalności

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Obszar interwencji	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2025	2026	2027	2028	Razem		
Gospodarowanie wodami	Budowa, przebudowa, remont, modernizacja budowli przeciwpowodziowych, utrzymanie i konserwacja urządzeń melioracyjnych	PGW Wody Polskie, gminy, spółki wodne	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki krajowe i unijne	realizacja zależna od dostępnych środków
	Uwzględnianie w dokumentach planistycznych map ryzyka powodziowego, map zagrożenia powodziowego oraz obszarów szczególnego zagrożenia powodzią	gminy	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki własne	w ramach bieżącej działalności
	Działanie Lokalnego Partnerstwa Wody	ODR, gminy, spółki wodne, mieszkańcy	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki krajowe i unijne	w ramach bieżącej działalności
	Zwiększanie retencji wodnej, budowa zbiorników wodnych	gminy, PGW Wody Polskie, spółki wodne, właściciele gruntów	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki krajowe i unijne	realizacja zależna od dostępnych środków
	Realizacja złożów planu przeciwdziałania skutkom suszy	gminy, PGW Wody Polskie, spółki wodne, właściciele gruntów	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki krajowe i unijne	w ramach bieżącej działalności
	Budowa zbiornika retencyjnego „Dzierżawy – Drozdów”	PGW Wody Polskie, samorząd województwa	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					UE, budżet państwa	realizacja zależna od dostępnych środków
Gospodarka wodno-ściekowa	Budowa, rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę	gminy, przedsiębiorstwa komunalne	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki krajowe i unijne	realizacja zależna od dostępnych środków
	Nadzór i kontrola nad indywidualnymi ujęciami wody	PGW Wody Polskie	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					budżet państwa	w ramach bieżącej działalności
	Budowa i modernizacja zbiorczych systemów kanalizacji i oczyszczalni ścieków	gminy, przedsiębiorstwa komunalne	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki krajowe i unijne	realizacja zależna od dostępnych środków
	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach, dla których budowa sieci kanalizacyjnej jest nieuzasadniona ekonomicznie lub technicznie	gminy, właściciele nieruchomości	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki krajowe i unijne	realizacja zależna od dostępnych środków

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Obszar interwencji	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2025	2026	2027	2028	Razem		
Gospodarka wodno-ściekowa	Zwiększenie przepustowości Oczyszczalni ścieków w Wartkowicach	Gmina Wartkowice	18000				18000	Rządowy Fundusz Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych, budżet gminy	realizacja zależna od dostępnych środków
	Budowa rezerwowego kolektora pod rzeką Ner	Gmina Wartkowice	800				800	Rządowy Fundusz Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych, budżet gminy	realizacja zależna od dostępnych środków
	Oczyszczalnia ścieków w Poddębicach - modernizacja	MPWiK w Poddębicach	30000				30000	środki krajowe unijne i własne	realizacja zależna od uzyskanych środków
	Budowa kanalizacji sanitarnej - kierunek Kłodno	Gmina Wartkowice	12000				12000	środki krajowe i unijne, środki własne	realizacja zależna od dostępnych środków
	Budowa sieci wodociągowej tranzytowej Wierzbowa - Powodów Trzeci oraz Wierzbowa - Biała Góra	Gmina Wartkowice	500				500	środki krajowe i unijne, środki własne	realizacja zależna od dostępnych środków
	Rozbudowa Stacji Uzdatniania Wody w miejscowości Kłodno	Gmina Wartkowice	3100				3100	środki krajowe i unijne, środki własne	realizacja zależna od dostępnych środków
	Budowa kanalizacji w miejscowości Pęczniew	Gmina Pęczniew	4000				4000	środki unijne, środki własne	realizacja zależna od dostępnych środków
	Budowa mini oczyszczalni w miejscowości Popów	Gmina Pęczniew	500				4000	środki unijne, środki własne	realizacja zależna od dostępnych środków
	Rozbudowa kanalizacji na terenie gminy	Gmina Dalików	15000				15000	środki krajowe unijne i własne	realizacja zależna od potrzeb i dostępnych środków
	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Sarnowie	Gmina Dalików		2000			2000	środki krajowe unijne i własne	realizacja zależna od potrzeb i dostępnych środków
	Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	WIOŚ, PGW Wody Polskie	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki własne	w ramach bieżącej działalności

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Obszar interwencji	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2025	2026	2027	2028	Razem		
Zasoby geologiczne	Ujawnianie złóż kopalin w dokumentach planistycznych	gminy	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki własne	w ramach bieżącej działalności
	Ograniczanie nielegalnej eksploatacji kopalin poprzez prowadzenie systematycznych kontroli	OUG w Kielcach	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki własne, budżet państwa	w ramach bieżącej działalności
	Sprawowanie kontroli nad wydobywaniem kopalin	Urząd Marszałkowski, OUG w Kielcach	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki własne, budżet państwa	w ramach bieżącej działalności
	Prowadzenie prac rekultywacyjnych na terenach poeksploatacyjnych	zakłady górnicze	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki własne	w ramach bieżącej działalności
Gleby	Rekultywacja terenów zdegradowanych i poeksploatacyjnych	zakłady górnicze, właściciele działek	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki własne	w ramach bieżącej działalności
	Monitoring jakości gleb	GIOŚ, OSChR, IUNG	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki własne, budżet państwa	w ramach bieżącej działalności
	Wapnowanie gleb zakwaszonych	OSChR, właściciele działek	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki własne, budżet państwa	realizacja zależna od dostępnych środków
Gleby	Kreowanie działań w zakresie rolnictwa przyjaznego środowisku oraz upowszechnianie wśród rolników zasad dobrej praktyki rolniczej	gminy, ODR, ARiMR	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki własne, budżet państwa	realizacja zależna od dostępnych środków
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Kontrola przestrzegania warunków określonych w decyzjach zezwalających zbieranie i przetwarzanie odpadów	urząd marszałkowski, WIOŚ	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki własne	w ramach bieżącej działalności
	Realizacja programu usuwania wyrobów zawierających azbest	monitorowane: gminy, właściciele nieruchomości	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki własne, WFOŚiGW	realizacja zależna od dostępnych środków
	Zadania związane z odbiorem i zagospodarowaniem odpadów	gminy, przedsiębiorstwa komunalne, przedsiębiorcy	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki własne	w ramach bieżącej działalności
	Monitoring zamkniętych i zrekultywowanych składowisk odpadów	gminy	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki własne	w ramach bieżącej działalności
	Identyfikacja i likwidacja dzikich wysypisk odpadów.	gminy, Nadleśnictwa, mieszkańcy	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki własne	w ramach bieżącej działalności
	Budowa nowego punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK)	Gmina Dalików	5000				5000	środki krajowe unijne i własne	realizacja zależna od potrzeb i dostępnych środków
	Działania edukacyjne w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz właściwego postępowania z odpadami	gminy, szkoły	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki własne, WFOŚiGW	w ramach bieżącej działalności

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Obszar interwencji	Nazwa zadania	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			2025	2026	2027	2028	Razem		
Zasoby przyrodnicze	Uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego aspektów dotyczących ochrony środowiska (ochrona elementów charakterystycznych i ochrona różnorodności krajobrazu)	gminy	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki własne	w ramach bieżącej działalności
	Monitoring obszarów chronionych objętych działaniami ochrony czynnej (w szczególności obszarów Natura 2000)	RDOŚ	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki własne, WFOŚiGW	w ramach bieżącej działalności
	Uporządkowanie zapisów w ewidencji gruntów zalesionych oraz zmiana klasyfikacji gruntów objętych naturalną sukcesją leśną	właściciele działek	zgodnie z możliwościami finansowymi					środki własne, WFOŚiGW, NFOŚiGW	w ramach bieżącej działalności
	Zagospodarowanie bulwarów w Poddębicach	Gmina Poddębice	10800				10800	środki krajowe unijne i własne	realizacja zależna od uzyskanych środków
	Wykonanie nasadzeń zieleni pasach drogowych w m. Poddębice	Gmina Poddębice	1700				1700	środki krajowe unijne i własne	realizacja zależna od uzyskanych środków
Zagrożenia poważnymi awariami	Szkolenia i ćwiczenia Zespołu Zarządzania Kryzysowego	gminy, PSP, Policja, PPIS	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki własne, dotacje Wojewody	w ramach bieżącej działalności
	Usuwanie skutków poważnych awarii	sprawcy awarii, PSP	zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi					środki własne, budżet państwa	w ramach bieżącej działalności

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

8.2 Źródła i możliwości finansowania zadań

Realizacja zadań Programu wymaga znacznych nakładów finansowych, przekraczających możliwości samorządów i innych podmiotów ze środków własnych. Stąd konieczność dofinansowania tych zadań z Budżetu Państwa – Polski Ład, Krajowy Plan Odbudowy, funduszy celowych (NFOŚiGW, WFOŚiGW i inne), a także wspierania z pożyczek i kredytów bankowych.

Główny ciężar kosztów realizacji zadań Programu stanowią wydatki inwestycyjne na zadania o charakterze komunalnym, a więc obciążają JST szczebla podstawowego. Wydatki koncentrować się będą na działaniach związanych z porządkowaniem gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki odpadami oraz ochroną powietrza.

Warunkiem wdrożenia Programu ochrony Środowiska jest odpowiednie zabezpieczenie i pozyskanie środków finansowych na realizację zadań ekologicznych. Źródła finansowania inwestycji ekologicznych można podzielić na następujące grupy, tj.:

- fundusze ochrony środowiska,
- fundusze unijne, instytucje i programy pomocowe dysponujące środkami zagranicznymi,
- budżet centralny, budżety wojewódzkie, powiatowe i gminne,
- środki własne podmiotów realizujących inwestycje z zakresu ochrony środowiska,
- banki.

Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych ma na celu zwiększenie skali inwestycji publicznych przez bezzwrotne dofinansowanie inwestycji realizowanych przez JST. Program realizowany jest poprzez promesy inwestycyjne udzielane przez BGK.

Cel Programu Inwestycji Strategicznych:

- pobudzenie aktywności inwestycyjnej jednostek samorządu terytorialnego,
- rozwój lokalnej przedsiębiorczości,
- poprawa warunków życia obywateli,
- powstanie nowych miejsc pracy,
- wsparcie zrównoważonego rozwoju,
- efektywne zaangażowanie sektora finansowego.

Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) to kompleksowy program wsparcia i wzmocnienia polskiej gospodarki. Składa się z 54 inwestycji i 48 reform. Wzmocni polską gospodarkę oraz sprawi, że będzie ona łatwiej znosić wszelkie kryzysy. Polska otrzyma 158,5 mld zł, w tym 106,9 mld zł w postaci dotacji i 51,6 mld zł w formie preferencyjnych pożyczek. Pieniądze wydatkowane w ramach KPO przeznaczone będą na realizację nowych inwestycji w różnych sektorach gospodarki, w tym na innowacje, transformację klimatyczną, środowisko, cyfryzację, edukację, zdrowie, rynek pracy. Celem strategicznym KPO jest odbudowa potencjału rozwojowego gospodarki utraconego w wyniku pandemii oraz wsparcie budowy trwałej konkurencyjności gospodarki i wzrost poziomu życia społeczeństwa w dłuższym horyzoncie czasowym.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW), który powstał w 1989 r. w okresie zmian ustrojowych Polski, jest głównym ogniwem polskiego systemu finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej, dysponując największym potencjałem finansowym. Narodowy Fundusz jest ważnym narzędziem realizacji polityki ochrony środowiska w Polsce. Służą temu stabilne przychody, doświadczony kadry oraz wypracowane formy współpracy z beneficjentami.

Narodowy Fundusz oferuje pożyczki, dotacje oraz inne formy dofinansowania projektów realizowanych m.in. przez samorządy, przedsiębiorstwa, podmioty publiczne, organizacje społeczne a także osoby fizyczne. W sektorze finansów publicznych Narodowy Fundusz jest również największym w Polsce partnerem międzynarodowych instytucji finansowych w obsłudze środków zagranicznych przeznaczonych na ochronę środowiska.

Działalność Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) w latach 2021-2024, nakierowana będzie, przede wszystkim, na realizację zadań związanych z procesem zmian klimatycznych oraz walką z zanieczyszczeniem powietrza. Będzie to skorelowane ze zmianą kierunków wydatkowania środków, będących w dyspozycji Funduszu. W niniejszej Strategii następuje wzmocnienie kierunku wydatkowania środków na cele związane z poprawą jakości powietrza, a także transformacją w kierunku gospodarki neutralnej klimatycznie. Konsekwentne działania Narodowego Funduszu w zakresie polepszania jakości powietrza przyczyniają się już obecnie i będą przyczyniać się w kolejnych latach do wprowadzania coraz to nowych możliwości wsparcia beneficjentów w zakresie realizacji celów pakietu klimatyczno-energetycznego dla Polski.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Misją Narodowego Funduszu jest:

„Skuteczne i efektywne wspieranie działań na rzecz środowiska ze szczególnym uwzględnieniem działań służących absorpcji środków zagranicznych obsługiwanych przez Narodowy Fundusz”.

Strategia działania NFOŚiGW na lata 2021-2024 - 25 września br. Rada Nadzorcza NFOŚiGW uchwaliła Strategię działania Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na lata 2021-2024. Jej realizacja będzie następować przez wypełnianie następujących celów strategicznych:

- Cel 1. Realizacja celów środowiskowych w sposób zapewniający pełne wykorzystanie środków zagranicznych w zakresie priorytetów obsługiwanych przez Narodowy Fundusz;
- Cel 2. Efektywne i skuteczne angażowanie zasobów Narodowego Funduszu dla realizacji celów i priorytetów środowiskowych;
- Cel 3. Rozwój organizacyjny skoncentrowany na utrzymaniu wiodącej roli Narodowego Funduszu w systemie finansowania ochrony środowiska.

W zakresie kierunków finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej Narodowy Fundusz dysponując, w okresie obowiązywania niniejszej Strategii, kwotą ok. 20 mld zł środków własnych, w okresie obowiązywania Strategii, będzie realizował także cele horyzontalne tj.:

- poprawę stanu środowiska przez wsparcie realizacji zobowiązań środowiskowych;
- pełną absorpcję środków pochodzących z UE i innych środków zagranicznych;
- wspieranie sprawiedliwej transformacji w kierunku niskoemisyjnej gospodarki;
- łagodzenie skutków spowolnienia gospodarczego wywołanego epidemią COVID-19;
- wdrażanie innowacji z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, poprawy efektywności energetycznej (EE) i wykorzystania energii z odnawialnych źródeł energii (OZE), gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ), w tym ocen cyklu życia, wspieranie uzasadnionej ekonomicznie niskoemisyjności gospodarki i społeczeństwa oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy, rozwoju nowych technik i technologii służących między innymi racjonalnej gospodarce zasobami naturalnymi, zapobiegania powstawaniu lub ograniczenie emisji do środowiska;
- kształtowanie kompetencji ekologicznych.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi – jako regionalna instytucja finansów publicznych, jest od 28 lat strategicznym partnerem samorządów oraz innych podmiotów, w tym indywidualnych Beneficjentów realizujących zadania z zakresu ochrony środowiska w województwie łódzkim. Działalność Funduszu ukierunkowana na finansowe wspieranie przedsięwzięć służących ochronie środowiska i poszanowaniu jego wartości, w oparciu o konstytucyjną zasadę zrównoważonego rozwoju przy zachowaniu bezpieczeństwa ekologicznego kraju i realizacji programów ekologicznych regionu.

Misją WFOŚiGW w Łodzi jest skuteczne wspieranie działań na rzecz środowiska i transformacji do gospodarki niskoemisyjnej ze szczególnym uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju.

Celem jest poprawa stanu środowiska i zrównoważone gospodarowanie jego zasobami przez stabilne, skuteczne i efektywne wspieranie przedsięwzięć i inicjatyw służących środowisku.

Działalność Funduszu koncentruje się głównie na wspieraniu przedsięwzięć z zakresu:

- ochrony wód i gospodarki wodnej,
- ochrony powietrza,
- ochrony ziemi,
- ochrony przyrody,
- edukacji ekologicznej
- monitoringu,
- zapobieganiu i likwidacji nadzwyczajnych zagrożeń środowiska.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi gwarantuje stabilność finansową i wsparcie w realizacji przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska, które są często kapitałochłonne i mają charakter wieloletni. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi to również instytucja, która promuje postawy ekologiczne i uczy, że warto wprowadzać w życie dobre nawyki z myślą o środowisku, w którym żyjemy my i kolejne pokolenia.

Bank Ochrony Środowiska opublikował strategię na lata 2021-23. Nowy plan rozwoju banku uwzględnia gospodarcze następstwa pandemii COVID-19 oraz unijne i krajowe projekty dążące do osiągnięcia neutralności klimatycznej. Dlatego BOŚ zamierza położyć jeszcze większy nacisk na kompetencje doradcze i specjalizację w proekologicznych produktach finansowych, a także

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

kompleksowe wspieranie zielonej transformacji polskich firm i samorządów. Oferta dla klientów detalicznych również zostanie skoncentrowana wokół finansowania prośrodowiskowych inwestycji. W ten sposób bank zamierza wyróżnić się na rynku, odpowiedzieć na rosnący popyt na zielone produkty finansowe i zaangażować się w cywilizacyjne wyzwania nadchodzących dekad. Obranie tego kierunku ma przełożyć się na poprawę efektywności operacyjnej, co powinno zaowocować trwałą rentownością oraz poprawą wszystkich kluczowych wskaźników.

Główne elementy strategii rozwoju Banku Ochrony Środowiska na lata 2021-2023:

- Koncentracja na dynamicznym i kompleksowym wsparciu klientów w zielonej transformacji, głównie poprzez doradztwo od początku inwestycji aż do jej zakończenia, aranżowanie finansowania i dystrybuowanie funduszy krajowych i unijnych;
- W bankowości korporacyjnej skupienie się na proaktywnej obsłudze firm średnich i dużych oraz jednostek samorządu terytorialnego, oraz selektywne podejście do wspieranych sektorów i technologii, z uwzględnieniem ich potencjału dochodowego, wpływu na redukcję emisji gazów cieplarnianych oraz możliwości wykorzystania podaży środków publicznych (krajowych i unijnych) – koncentracja na sektorze energetycznym, transporcie, budownictwie oraz przemyśle, jak również sektorze samorządowym (zwłaszcza w aspekcie finansowania dostawców i spółek komunalnych);
- W bankowości detalicznej koncentracja przede wszystkim na dwóch grupach produktowych: ekokredytach (oferowanych głównie przez partnerów) oraz depozytach terminowych, z rosnącym udziałem sprzedaży w kanale cyfrowym;
- Trwale rentowny model biznesowy oraz operacyjny: pozytywny wskaźnik ROE w każdym z trzech lat obowiązywania strategii; planowane ROE w 2023 r. na poziomie 3,5-5,0%;
- Wzrost salda kredytów do 19,6 mld zł w 2023 r. (tj. o 53% w porównaniu z 2020 r.) i wzrost udziału zielonych kredytów w portfelu kredytowym ogółem do 50% (z 36% w 2020 r.);
- Wzrost efektywności organizacyjnej – obsługa znacząco większej skali biznesu bez konieczności zwiększania zatrudnienia i obniżenie wskaźnika C/I do 54% (47% bez uwzględnienia składki na BFG);
- Wzrost wyniku z działalności bankowej do 606 mln zł w 2023 r. (tj. o 26% w porównaniu z 2020 r.);
- Uzyskanie ratingu ESG, potwierdzającego zrównoważony rozwój banku, w szczególności jego zaangażowanie w ochronę środowiska naturalnego oraz troskę o pracowników i poszanowanie interesów wszystkich interesariuszy.

Bank Gospodarstwa Krajowego – to instytucja wspierająca zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy kraju. Obszary szczególnego zaangażowania Banku Gospodarstwa Krajowego:

- Inicjowanie oraz realizacja działań służących wzrostowi gospodarczemu i rozwojowi przedsiębiorstw – finansowanie projektów infrastrukturalnych i samorządowych oraz współfinansowanie projektów eksportowych i ekspansji zagranicznej polskich firm. BGK oferuje systemy poręczeń i gwarancji w celu pobudzania przedsiębiorczości i rozwoju mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw. Bank obsługuje również programy służące poprawie sytuacji na rynku mieszkaniowym.
- Mobilizowanie kapitału dla gospodarki – uczestniczenie w konsorcjach oraz strukturyzowanie transakcji na rynku krajowym i rynkach zagranicznych. Bank zaspokaja potrzeby kapitałowe współpracując z instytucjami rozwoju oraz mobilizując kapitał prywatny poprzez rozwój programów gwarancyjno-poręczeniowych.
- Uzupełnianie systemu bankowego poprzez wypełnianie luki rynkowej w kluczowych obszarach gospodarki – działanie antycykliczne i realizacja programów pobudzających branże objęte stagnacją. Bank wspiera rozwój gospodarki tam, gdzie rynek nie działa efektywnie, np. poprzez finansowanie ważnych projektów o wysokim poziomie ryzyka. BGK współpracuje z innymi instytucjami finansowymi na partnerskich zasadach, jednocześnie uzupełniając ich ofertę.

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) powstała w 1994 r. w celu wspierania rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich. ARiMR została wyznaczona przez Rząd RP do pełnienia roli akredytowanej agencji płatniczej. Zajmuje się wdrażaniem instrumentów współfinansowanych z budżetu Unii Europejskiej oraz udziela pomocy ze środków krajowych. Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa kieruje Prezes powołany przez Premiera RP na wniosek Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Ministra Finansów. Struktura ARiMR jest trzypoziomowa - Centrala, 16 Oddziałów Regionalnych oraz 314 Biur Powiatowych. Głównymi beneficjentami działań realizowanych przez ARiMR są rolnicy, mieszkańcy wsi, grupy producentów rolnych, przedsiębiorcy i samorządy lokalne. ARiMR udziela też pomocy podmiotom z sektora rybackiego. Zakres działania

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

ARiMR w ramach Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybołówstwa na lata 2014-2020 jest podmiotem wdrażającym instrumenty pomocy finansowanej z następujących funduszy unijnych:

- Europejskiego Funduszu Rolnego Gwarancji (EFRG), w ramach którego Agencja realizuje instrumenty pomocy z I filara WPR: płatności bezpośrednie, wspólna organizacja rynków owoców i warzyw.
- Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), z którego finansowane są wszystkie działania dotyczące rozwoju i wzrostu konkurencyjności polskiego rolnictwa, przetwórstwa żywności i obszarów wiejskich (II filar WPR).
- Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (EFMR), w ramach którego wspierane są przedsięwzięcia na rzecz tworzenia zrównoważonego i konkurencyjnego rybołówstwa i akwakultury, społecznego rozwoju terytorialnego obszarów rybackich.

ARiMR podejmuje również działania w ramach pomocy krajowej, gdzie wsparcie finansowe pochodzi ze środków budżetu państwa - w szczególności są to dopłaty do kredytów preferencyjnych, inwestycyjnych i kłaskowych. Jest instytucją prowadzącą rejestr zwierząt gospodarskich oznakowanych (System IRZ) oraz system identyfikacji działek rolnych (LPIS).

9. System realizacji programu ochrony środowiska

9.1 Współpraca z interesariuszami i instrumenty realizacji programu

Interesariuszami Programu są podmioty (osoby, grupy osób, społeczności, instytucje, organizacje), które uczestniczą w tworzeniu projektu Programu lub są bezpośrednio zainteresowane wynikami jego realizacji i eksploatacji. Interesariuszy można podzielić na wewnętrznych i zewnętrznych:

- interesariuszami wewnętrznymi są: Starostwo Powiatowe w Poddębicach (Zarząd Powiatu, Rada Powiatu, Wydział Ochrony Środowiska, Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego),
- interesariusze zewnętrzni: Urzędy Gmin; mieszkańcy Powiatu, przedsiębiorstwa z terenu Powiatu, instytucje publiczne działające na terenie Powiatu, np. nadleśnictwa, WIOŚ, WODR, PGW WP RZGW, Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe.

Program został opracowany z wykorzystaniem informacji od w/w interesariuszy oraz z uwzględnieniem ich uwag przed końcowym uchwaleniem Programu.

Instrumenty służące realizacji polityki ochrony środowiska wynikają z szeregu ustaw, wśród których najważniejsze to: Prawo ochrony środowiska, Prawo wodne, ustawa o ochronie przyrody, o odpadach, Prawo geologiczne i górnicze, Prawo budowlane i inne. Wśród instrumentów zarządzania środowiskiem wyróżnia się instrumenty o charakterze prawnym, finansowym i społecznym - między innymi:

- plany zagospodarowania przestrzennego
- raporty oddziaływania na środowisko
- przeglądy ekologiczne
- koncesje geologiczne
- pozwolenia wodnoprawne
- pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza
- pozwolenia na wytwarzanie odpadów
- pozwolenia zintegrowane
- opłaty i kary za korzystanie ze środowiska
- opłaty koncesyjne
- strategia rozwoju gospodarczego
- plany gospodarki niskoemisyjnej
- pozwolenia na wytwarzanie odpadów
- zezwolenia na zbieranie i przetwarzanie odpadów
- monitoring środowiska
- programy naprawcze
- bazy danych
- system informacji o środowisku
- koncepcje i plany działania
- dotacje, pożyczki, dopłaty do kredytów z funduszy ekologicznych
- ekologiczne fundusze unijne
- i inne.

Jednostki realizujące i monitorujące: samorząd powiatowy i gminne, GIOŚ, WIOŚ, RDOŚ, PSSE, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Nadleśnictwa, Straż Pożarna, Policja, podmioty gospodarcze, mieszkańcy i inne.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

9.2 Zarządzanie, monitorowanie, ewaluacja i sprawozdawczość z realizacji programu

Główna odpowiedzialność za realizację Programu spoczywa na Zarządzie Powiatu. Zarząd współdziała z organami administracji rządowej i samorządowej szczebla wojewódzkiego, które dysponują instrumentarium wynikającym z ich kompetencji.

Ponadto Zarząd Powiatu współdziała z samorządami gminnymi, a także z instytucjami administracji specjalnej w dyspozycji których znajdują się instrumenty kontroli i monitoringu. Instytucje te kontrolują respektowanie prawa, prowadzą monitoring stanu środowiska (GIOŚ, WIOŚ).

Bezpośrednim realizatorem zadań nakreślonych w programie są: samorządy gminne, ale również i powiatowy jako realizatorzy inwestycji w zakresie ochrony środowiska na własnym terenie oraz podmioty gospodarcze planujące i realizujące inwestycje zgodnie z kierunkami nakreślonymi przez Program oraz mieszkańcy.

Zgodnie z wymogiem art. 18 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska, Zarząd Powiatu powinien dokonywać oceny realizacji programu i przygotowywać raporty z wykonania zadań, zawartych w programie. Ocena realizacji Programu powinna zawierać :

- stan wykonania zadań, określonych w harmonogramie realizacji Programu,
- ocenę realizacji celów i działań określonych w Programie, opartą na wskaźnikach charakteryzujących stan środowiska.

Program Ochrony Środowiska jako narzędzie wdrażania polityki ekologicznej w powiecie musi wykazać konkretne zmiany zachodzące w poszczególnych dziedzinach ochrony środowiska. Oznacza to konieczność monitorowania zmian poprzez ocenianie stopnia realizacji założonych działań i przyjętych celów. Dla oceny realizacji Programu będą służyć trzy zasadnicze grupy mierników:

1. ekonomiczne - związane z procesem finansowania inwestycji dotyczących ochrony środowiska,
2. ekologiczne - określające stan i stopień zmian w środowisku, są to m. in.:
 - jakość wód powierzchniowych i podziemnych,
 - długość sieci kanalizacyjnej i wodociągowej,
 - ilość odpadów komunalnych na 1 mieszkańca na rok,
 - wielkość emisji zanieczyszczeń,
 - wielkość powierzchni lasów na 1 mieszkańca,
 - ilość energii wytwarzanej ze źródeł odnawialnych,
 - powierzchnia terenów zdegradowanych.
3. społeczne:
 - udział społeczeństwa w działaniach związanych z ochroną środowiska,
 - ilość i rodzaje interwencji społecznych,
 - ilość i zróżnicowanie sposobów informacji i edukacji środowiskowej.

Ponadto dla właściwej oceny realizacji zadań i celów określonych w niniejszym Programie Ochrony Środowiska konieczna jest współpraca Starostwa, poszczególnych Gmin, instytucji monitorujących środowisko, wszystkich służb związanych z działalnością na rzecz środowiska i podmiotów gospodarczych przy zorganizowanej wymianie informacji.

Wskaźniki monitorowania realizacji programu:

- ilość ścieków oczyszczanych i nie oczyszczanych w m³,
- długość kanalizacji i ilość przyłączy,
- długość sieci wodociągowej i ilość przyłączy,
- wielkość nakładów na budowę i modernizację oczyszczalni ścieków,
- wielkość nakładów na budowę i modernizację stacji uzdatniania wody,
- liczba powstałych oczyszczalni przydomowych,
- udział wód powierzchniowych i podziemnych w poszczególnych klasach czystości,
- poziom zużycia wody,
- ilość obiektów małej retencji,
- ilość odpadów wytwarzanych przez 1 mieszkańca,
- ilość odpadów zebranych selektywnie,
- procent mieszkańców objętych selektywną zbiórką,
- liczba podmiotów posiadających stosowne decyzje z zakresu gospodarowania odpadami,
- wysokość nakładów poniesionych na likwidację „dzikich” wysypisk odpadów,
- poziom zanieczyszczenia powietrza,
- wielkość emisji zanieczyszczeń do powietrza
- poziom energii uzyskiwanych ze źródeł odnawialnych,
- procent ludności narażonej na nadmierny hałas,
- długość wybudowanych i zmodernizowanych dróg, budowa obwodnic,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

- lista podmiotów emitujących hałas.
- powierzchnia obszarów chronionych
- powierzchnia terenów zalesionych
- liczba pomników przyrody i powierzchnia innych form ochrony przyrody,
- wielkość powierzchni zalesionej w danym roku,
- wielkość powierzchni leśnej na jednego mieszkańca.
- wielkość powierzchni zrekultywowanych,
- inwentaryzacja złóż i wyrobisk poeksploatacyjnych,
- ilość wydanych koncesji,
- ilość wydobytych zasobów poszczególnych rodzajów,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

10. Spis tabel

1.	Powierzchnia i ludność - stan na 31.12.2023 r.....	11
2.	Stan i przyrost naturalny ludności w powiecie poddębickim na przestrzeni lat – na podstawie danych GUS.....	12
3.	Ludność w powiecie poddębickim w wieku przedpr., produkcyjnym i poprod. według płci – na podstawie danych GUS.....	12
4.	Prognoza demograficzna powiatu poddębickiego.....	12
5.	Drogi publiczne w latach 2020-2022.....	15
6.	Wykaz dróg powiatowych.....	15
7.	Pracujący według płci i sektorów w powiecie poddębickim – na podstawie danych GUS..	17
8.	Bezrobotni w powiecie poddębickim – na podstawie danych GUS.....	17
9.	Podmioty gospodarki narodowej w powiecie poddębickim – na podstawie danych GUS	17
10.	Powszechny Spis Rolny 2020 – według siedziby użytkownika	18
11.	Zalesienia w latach 1999-2023 na terenie Gmin Powiatu Poddębickiego – z wykorzystaniem dofinansowania.....	22
12.	Lasy w powiecie poddębickim stan na 31.12.2023 r.....	23
13.	Lasy w powiecie poddębickim stan na 31.12.2022 r.....	24
14.	Charakterystyka stanowiska pomiarowego w Uniejowie	31
15.	Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej SO ₂ - ochrona zdrowia ludzi – dane za rok 2021 i 2022.....	31
16.	Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej NO ₂ - ochrona zdrowia ludzi – dane za rok 2021 i 2022.....	31
17.	Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej CO - ochrona zdrowia ludzi – dane za rok 2021 i 2022.....	32
18.	Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej O ₃ - ochrona zdrowia ludzi – dane za rok 2021 i 2022.....	32
19.	Obowiązujące normy stężeń Pyłu PM ₁₀ – wyciąg z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2021 r., poz. 845 t.j.).....	33
20.	Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej PM ₁₀ - ochrona zdrowia ludzi – dane za rok 2021 i 2022.....	33
21.	Parametry statystyczne obliczone na podstawie serii wyników pomiarów stężenia pyłu zawieszonego PM ₁₀ na potrzeby oceny pod kątem ochrony zdrowia ludzi – wyciąg dotyczący stanowiska pomiarowego w Uniejowie.....	33
22.	Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej pyłu PM _{2,5} , z uwzględnieniem poziomu dopuszczalnego II fazy - ochrona zdrowia ludzi – dane za rok 2021 i 2022.....	34
23.	Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej pyłu PM _{2,5} , z uwzględnieniem poziomu dopuszczalnego I fazy - ochrona zdrowia ludzi – dane za rok 2021 i 2022.....	34
24.	Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej benzo(a)pirenu w pyłe PM ₁₀ – ochrona zdrowia ludzi – dane za rok 2021 i 2022.....	35
25.	Parametry statystyczne obliczone na podstawie serii wyników pomiarów benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM ₁₀ na potrzeby oceny pod kątem ochrony zdrowia ludzi – dane za rok 2021 i 2022.....	35
26.	Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C oraz A1, C1 dla pyłu zawieszonego PM _{2,5}).....	35
27.	Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej SO ₂ - ochrona roślin – dane za rok 2021 i 2022.....	36
28.	Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej NO _x - ochrona roślin – dane za rok 2021 i 2022.....	36
29.	Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej O ₃ - ochrona roślin – dane za rok 2021 i 2022.....	36
30.	Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C) – dane za rok 2021 i 2022.....	37
31.	Szacunkowa emisja z sektora komunalno-bytowego w wyniku realizacji uchwały antysmogowej w latach 2024-2026 w strefie łódzkiej (scenariusz bazowy) – powiat poddębicki.....	39
32.	Wykaz budowli piętrzących posiadających wysokość piętrzenia h ≥ 1 m.....	41

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

33.	Instalacje odnawialnych źródeł energii w powiecie poddębickim.....	46
34.	Wykaz wytwórców energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii w małej instalacji - wyciąg – powiat poddębicki.....	46
35.	Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych.....	48
36.	Analiza SWOT w obszarze interwencji klimat i powietrze atmosferyczne.....	49
37.	Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji: ochrona klimatu i jakości powietrza...	49
38.	Liczba pojazdów ogółem w powiecie poddębickim.....	50
39.	Średni dobowy ruch roczny (SDRR) w punktach pomiarowych na drogach krajowych na terenie powiatu poddębickiego w latach 2010-2021.....	51
40.	Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu.....	52
41.	Szacunkowa liczba mieszkańców narażonych na hałas – wskaźnik L_{DWN}	53
42.	Szacunkowa liczba mieszkańców narażonych na hałas – wskaźnik L_{DWN}	53
43.	Szacunkowa liczba mieszkańców (tys.) zagrożonych ponadnormatywnym oddziaływaniem hałasu – wskaźnik L_{DWN}	53
44.	Szacunkowa liczba mieszkańców (tys.) zagrożonych ponadnormatywnym oddziaływaniem hałasu – wskaźnik L_N	53
45.	Powierzchnia (km^2) terenów zagrożonych ponadnormatywnym oddziaływaniem hałasu – wskaźnik L_{DWN}	54
46.	Powierzchnia (km^2) terenów zagrożonych ponadnormatywnym oddziaływaniem hałasu – wskaźnik L_N	54
47.	Opis i usytuowanie terenów zagrożonych hałasem – powiat poddębicki.....	54
48.	Szacunkowa liczba osób zamieszkujących na terenach, na których występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu – wskaźnik L_{DWN} – powiat poddębicki...	55
49.	Szacunkowa liczba osób zamieszkujących na terenach, na których występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu – wskaźnik L_N – powiat poddębicki.....	55
50.	Analiza SWOT w obszarze interwencji: zagrożenia hałasem.....	57
51.	Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji: zagrożenia hałasem.....	57
52.	Wyniki okresowych pomiarów pól elektromagnetycznych wykonanych w ramach stałej sieci monitoringu - Miasta <20000 mieszkańców	58
53.	Wyniki okresowych pomiarów pól elektromagnetycznych wykonanych w 2021 r. w ramach monitoringu badawczego.....	58
54.	Wyniki okresowych pomiarów pól elektromagnetycznych wykonanych w 2023 r. w ramach monitoringu badawczego.....	59
55.	Stacje bazowe na terenie powiatu poddębickiego.....	60
56.	Analiza SWOT w obszarze interwencji: pola elektromagnetyczne.....	61
57.	Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji: pola elektromagnetyczne.....	62
58.	Charakterystyka Jednolitych Części Wód Powierzchniowych – Powiat Poddębicki.....	64
59.	Charakterystyka Jednolitych Części Wód Powierzchniowych – Powiat Poddębicki – stan i cel środowiskowy.....	66
60.	Zmiany w oznaczeniach JCWP i postęp w osiąganiu celów środowiskowych w stosunku do apgw 2016 – Powiat Poddębicki.....	69
61.	Wykaz obszarów zmeliorowanych na terenie Powiatu Poddębickiego.....	73
62.	Wykaz długości rzek i kanałów oraz długość rowów melioracyjnych znajdujących się w poszczególnych gminach Powiatu Poddębickiego.....	74
63.	Wykaz urządzeń wodnych: jazy, zastawki, małe elektrownie wodne.....	74
64.	Wykaz solanek, wód leczniczych i termalnych w układzie regionalnym – wyciąg dotyczący powiatu poddębickiego.....	77
65.	Jednolite części wód (JCW) - Podziemnych (JCWPd).....	78
66.	Charakterystyka Jednolitych Części Wód Podziemnych - Powiat Poddębicki.....	78
67.	Wykaz punktów pomiarowych w regionalnym monitoringu wód podziemnych w powiecie poddębickim w 2020 r. wraz z oznaczoną klasą jakości wody.....	80
68.	Analiza SWOT w obszarze interwencji: gospodarowanie wodami.....	82
69.	Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji: gospodarowanie wodami.....	82
70.	Odsetek ludności powiatu korzystającej z sieci wodociągowej w latach 2018-2022.....	83
71.	Pobór i zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku.....	83
72.	Zestawienie i charakterystyka większych ujęć wód podziemnych na terenie Powiatu Poddębickiego.....	84
73.	Wykaz aglomeracji zgodnie z krajowym programem oczyszczania ścieków komunalnych.....	91

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

74.	Wykaz oczyszczalni ścieków na terenie Powiatu Poddębickiego.....	92
75.	Zestawienie danych dotyczących zużycia wody i oczyszczania ścieków wg gmin – stan na 31.12.2020 r.....	93
76.	Zestawienie danych dotyczących zużycia wody i oczyszczania ścieków wg gmin – stan na 31.12.2022 r.....	94
77.	Zestawienie danych dotyczących oczyszczania ścieków w powiecie poddębickim – stan na 31.12.2023 r.....	95
78.	Odsetek ludności powiatu korzystającej z sieci kanalizacyjnej w latach 2018-2022.....	96
79.	Wodociągi i kanalizacja w powiecie poddębickim, stan na 31.12.2022 r.....	96
80.	Wodociągi i kanalizacja w powiecie poddębickim, stan na 31.12.2020 r.....	97
81.	Wodociągi i kanalizacja w powiecie poddębickim, stan na 31.12.2015 r.....	97
82.	Analiza SWOT dla obszaru interwencji: gospodarka wodno-ściekowa.....	98
83.	Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji: gospodarka wodno-ściekowa.....	98
84.	Stopień rozpoznania zasobów i stan ich zagospodarowania, a także wielkość wydobycia z poszczególnych złóż – Powiat Poddębicki – dane z „Bilansu zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce” wg stanu na 31.12.2023 r.....	100
85.	Zestawienie opłat eksploatacyjnych oraz wielkości wydobycia przez Zakłady Górnicze posiadające koncesję Starosty Poddębickiego.....	101
86.	Złóża, które są lub były eksploatowane w Powiecie Poddębickim na podstawie koncesji	102
87.	Analiza SWOT dla obszaru interwencji: zasoby geologiczne.....	110
88.	Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zasoby geologiczne.....	111
89.	Analiza SWOT w obszarze interwencji: gleby.....	114
90.	Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji: gleby.....	114
91.	Wskaźniki wytwarzania odpadów komunalnych w horyzoncie czasowym do 2023r.....	118
92.	Prognoza wytwarzania odpadów komunalnych.....	118
93.	Informacje dotyczące gospodarki odpadami komunalnymi w powiecie poddębickim.....	118
94.	Wykaz firm odbierających odpady i lokalizacja PSZOK na terenie gmin powiatu poddębickiego.....	119
95.	Masa wyrobów zawierających azbest (Mg).....	121
96.	Analiza SWOT w obszarze interwencji: gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.....	122
97.	Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji: gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.....	123
98.	Obszary prawnie chronione na terenie powiatu poddębickiego - stan na 31.12.2023 r....	124
99.	Wykaz obszarów Natura 2000 w gminach powiatu poddębickiego.....	131
100.	Rejestr pomników przyrody- Powiat poddębicki według stanu na dzień 30.06.2024 r.....	134
101.	Analiza SWOT w obszarze interwencji: zasoby przyrodnicze.....	141
102.	Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji: zasoby przyrodnicze.....	141
103.	Analiza SWOT w obszarze interwencji: zagrożenia poważnymi awariami.....	143
104.	Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji: zagrożenia poważnymi awariami.....	143
105.	Wyznaczone cele, kierunki interwencji i zadania.....	146
106.	Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem.....	161
107.	Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem.....	164

11. Spis map

1.	Źródła promieniowania elektromagnetycznego na terenie województwa łódzkiego	59
----	---	----

12. Spis rysunków

1.	Rozmieszczenie gmin powiatu poddębickiego	9
----	---	---

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU PODDĘBICKIEGO

Spis literatury i materiałów źródłowych

- „Bilans Zasobów Kopalin i Wód Podziemnych w Polsce”, Państwowy Instytut Geologiczny, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023
- Wojewódzka baza danych dotyczących wytwarzania i gospodarowania odpadami
- Raporty o stanie środowiska w województwie łódzkim", GIOŚ, WIOŚ, WOŚ UW,
- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego
- Strategia Rozwoju Powiatu Poddębickiego
- Biuletyn Statystyczny Województwa Łódzkiego, Urząd Statystyczny w Łodzi, Łódź
- Polityka Ekologiczna państwa
- Rocznik Statystyczny województwa łódzkiego
- Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska,
- Powszechny Spis rolny 2020
- Dane z Gmin Powiatu Poddębickiego
- Dane Wydziału Ochrony Środowiska, Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Starostwa Powiatowego w Poddębicach i innych Wydziałów Starostwa Powiatowego w Poddębicach
- Zasoby internetowe: www.stat.gov.pl, www.rdos.gov.pl, wikipedia, www.mos.gov.pl, , Strona Natura 2000 <http://natura2000.gdos.gov.pl/>, <http://www.pgi.gov.pl/>, www.poddebicki.pl, www.mg.gov.pl, www.rzgwpoznan.gov.pl, www.lodz.rdos.gov.pl, www.gios.gov.pl i inne
- i inne